

A TISZÁNINNENI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

MISKOLCON, 1939 FEBRUÁR 18-IK NAPJÁN TARTOTT
RENDKÍVÜLI KÖZGYŰLÉSÉNEK,

AZ EGYHÁZKERÜLETI TANÁCS
MISKOLCON 1939 OKTÓBER 10-IK NAPJÁN TARTOTT ÜLÉSÉNEK,

A MISKOLCON, 1939 DECEMBER 12. NAPJÁN TARTOTT
EGYHÁZKERÜLETI RENDES KÖZGYŰLÉSNEK

ÉS AZ EGYHÁZKERÜLETI TANÁCS
MISKOLCON, 1939 DECEMBER 13. NAPJÁN TARTOTT ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVEI.

SZERKESZTETTE:

DR. ENYEDY ANDOR

EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

*IX. 301
a.*

184—187. SZÁM.



SÁROSPATAK.

NYOMTATTA: KISFALUDY LÁSZLÓ A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL

1939.

A Tiszáninneri Református Egyházkerület 1939. évi február hó 18-án
rendkívüli közgyűlést
tartott Miskolcon *Farkas István* püspök és *Farkasfalvi Farkas Géza* főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak :

Az Abaúji egyházmegyéből Farkas Elek esperes, Csabay István, Görgey János, Hörcsik Lajos lelkészi részről ; Szilágyi Gusztáv, Tolnay Gyula világi részről.

Az Alsóborsodi egyházmegyéből Pósa Péter esperes, Dr. Filep Gusztáv, Komjáthy József lelkészi ; dr. Fekete Gyula és dr. gróf Haller István világi részről.

Az Alsózemléni egyházmegyéből Janka Károly esperes, Janka Péter, Tantó János lelkészi, Dr. Kiss Sándor világi kiküldöttek.

A Felsőborsodi egyházmegyéből Tóth János esperes, Zsóry György gondnok, Gyülvészty István, Veress Károly lelkészi, Szathmáry Király Pál világi kiküldöttek.

A Gömör-Tornai egyházmegyéből Hubay Kálmán esperes, báró Ragályi Balassa Ferenc gondnok, Ablonczy László, Lipták István lelkészi, Hanvay László, Izsó Gyula, Mogyoróssy Imre világi kiküldöttek.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: Hubay Mihály, Kovács István, dr. Lengyel István, Janka Péter, dr. Marton János, Román Ernő, Szilva István lelkésziek ; dr. Trócsányi József világi tanácsbíró.

Csorba György középiskolai előadó.

Tanárképviselők : Dr. Mátyás Ernő a sárospataki teológiai akadémia, Porcs Kálmán a miskolci Lévy József gimnázium, Tárcey Árpád a sárospataki gimnázium, dr. Egey Antal a sárospataki tanítóképző-intézet, v. Domokos György a miskolci Tóth Pál leánynevelő intézet képviselőjében.

Tanítóképviselők : Fiedler István, v. Nyitray Károly.

Egyházkerületi jegyzők : Dr. Enyedy Andor főjegyző, Nád-házy Bertalan, Kiss József jegyzők, lelkésziek.

Egyházkerületi missziói előadó : Svingor Jenő.

Népiskolai tanügyi előadó : Dr. Komjáthy Aladár.

Egyházkerületi tisztviselők : Dr. Tolnay Ferenc ügyész, Illyés Bertalan püspöki titkár, Pónus Lajos egyházkerületi pénztárnok.

1. A XC. zsoltár 1. versének eléneklése után *Farkas István* püspök a CXXI. zsoltár verseit olvasta fel. Azután buzgó imában kérte a tavaszi csodákat készítő Isten újjászülő kegyelmét a lelkek világára és a testvéri egymásratalálás és egygyeolvadás örömeinek jegyében összeült közgyűlés tanácskozására és minden munkájára.

2. *Farkasfalvi Farkas Géza* főgondnok a közgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Őszi közgyűlésünk már kifejezést adott azon érzéseinek, hogy mily lelkesedéssel, mérhetetlen szülői szeretettel várja vissza kebelébe az onnan 20 év előtt erőszakkal kitepelt református véreinket Gömör, Abaúj, Torna, Zemplén, Ung hűségese, öntudatos, izzó magyar népét, Rákóczi hős katonáinak ivadékait, kikért, mint édesanya, soha, egy percig sem szűnt meg a szíve minden dobbanásával aggódni.

Mai közgyűlésünk feladata a folyó évi március első napjaira összehívott országos zsinat tagjainak igazolása, amely zsinaton a Mindenható segítségével hazajött testvéreink velünk való lelki egyesülése megtörténik. Május közepére összeül ismét a zsinat, amikor az újraegyesüléssel kapcsolatos részletkérdéseket fogja letárgyalni.

Mindnyájunknak szeretetdiktálta kötelessége — de ez szívünk legbelsőbb vágya is, — hogy mindezen részletkérdéseket, mint pl. a nyugdíj, a domesztika, a nyugdíjintézetek problémái, az énekeskönyv és liturgia egységesítésének kérdései, az egyházmegyék besosztásával kapcsolatos kívánságok, stb. a törvény, a dicső mult és a legmesszebbmenő méltányosság szellemében intézzük el, hogy közöttünk, mint szerető családtagok között mindenek továbbra is ékesen és szép renddel történjenek.

Elnöktársammal együtt szeretettel üdvözlöm a megjelenteket, a mai napra összehívott közgyűlésünket megnyitom.

Dr. Enyedy Andor főjegyző indítványára kimondja a közgyűlés, hogy a jelenlevők érzelmeit és gondolatait híven kifejező beszéd hivatalos lapunkban és jegyzőkönyvünkben teljes szövegében kinyomattassék. Együttel teljes együttérzéssel csatlakozik főgondnokunk ama reménységéhez, hogy a felszabadult Felvidék egyházai-val, az egyházmegyék és egyházkerületek vezetőivel és alkotó tagjaival az újra egygyeolvadás teljes összhangban Isten dicsőségére, az anyaszentegyház üdvére és mindenek megnyugvására fog végbe menni.

3. Az alkotó tagoknak hivatalosan összeállított és felolvasott névsorából elnökség a határozatképességet megállapítja, mely után

közgyűlés a megjelent tagokat igazolja; Téglássy András, báró Bottlik István, dr. gróf Haller István, dr. Meczner Tibor, dr. Kérészy Barna, Bernáth Aladar, vitéz kövecsesi Lukács Béla és dr. gróf Bethlen Pál távolmaradását igazoltnak veszi.

4. Szavazatbontó bizottság betérjeszti 1939 január 10-én Miskolcon a püspöki hivatalban tartott ülésének jegyzőkönyvét az egyházkerületi lelkészi tanácsbíróra, egyházkerületi sárospataki tanárképviselőre, egyházkerületi miskolci leánygimnáziumi tanárképviselőre, egyházkerületi tanítói képviselőre a múlt évi közgyűlés 14. számú határozatával elrendelt szavazás eredményéről. — Szavazatát minden egyházközség beadta.

A beérkezett érvényes szavazatokból egyházkerületi lelkészi tanácsbíróul Janka Péter nagyrosványi lelkipásztor 403; egyházkerületi sárospataki gimnázium tanárképviselőül Tárucz Árpád igazgató 420; egyházkerületi miskolci leánygimnázium tanárképviselőül vitéz Domokos György igazgató 418; egyházkerületi tanítói képviselőül vitéz Nyitray Károly hernádnémeti igazgató-tanító 411 szavazatot kapott. A többi szavazatok elaprózódtak.

A bizottság megállapítása szerint a lácai egyház leánygimnáziumi képviselőre nem szavazott, a füzérradványi egyház leánygimnáziumi tanárképviselőül Demes Péter ny. vallásstanárra, a vizsolyi egyház pedig Balázs Győző miskolci fiú gimnáziumi tanárra adta szavazatát.

Közgyűlés a jelentés alapján Janka Péter nagyrosványi lelkipásztort egyházkerületi lelkészi tanácsbíróul; Tárucz Árpád igazgatót egyházkerületi sárospataki gimnáziumi tanárképviselőül; vitéz Domokos György igazgatót miskolci leánygimnáziumi egyházkerületi tanárképviselőül; vitéz Nyitray Károly hernádnémeti igazgató-tanítót egyházkerületi tanítói képviselőül megválasztottanak nyilvánítja, tőlük az esküt kiveszi s őket az elnökség üdvözlése, munkájuk iránti jóreménységének kifejezésük mellett tisztségükbe beiktatja.

A lácai, füzérradványi és vizsolyi egyházközségek lelkipásztoraik elnökség üljén megint, hogy a szavazást máskor nagyobb gonddal gyakorolják.

5. Elnökség jelenti, hogy a felvidéki egyházkerület elnöksége bejelentette a visszatérő és szavazati joggal bíró anyaegyházközségeket szavazati számértékeikkel együtt. A bejelentésben szerepel az abauji egyházmegye 23 egyházzal, 34 szavazati egységgel. Az alsózempléni egyházmegye 11 egyházzal, 19 számegységgel. A felsőzempléni e. m. 16 egyházzal, 28 egységgel, a gömöri e. m. 36 egyházzal, 69 egységgel, az ungi e. m. 18 egyházzal, 19 egységgel. A kárpátaljai e. m. 11 egyházzal, 21 számegységgel. Van a jelentés szerint 115 visszatérő egyház, 200 szavazati számegységgel.

Közgyűlés a bejelentést a szavazó egyházakra és számegységekre vonatkozó megállapítást egyelőre elfogadja, mivel azonban ezen a téren még nem alakult ki a véglegesnek mondható állapot: a szavazó egyházközségek és szavazatuk számegységének *végleges megállapítását a jövő közgyűlésre tartja fenn.*

6. Szavazatbontó bizottság betérjeszti 1939. február 16-án Miskolcon a püspöki hivatalban tartott ülésének jegyzőkönyvét a 161/1939. V. szám s a Sárospataki Református Lapok f. év január 26-i V. számában megjelent elnöki körlevéllel a zsinati képviselőkre elrendelt szavazás eredményéről. Beérkezett az anyaegyházkerületből, Hernádszurdok 2 számértéket képviselő szavazata kivételével, 217 egyházközség 433 értékegységet képviselő szavazata. A felvidéki egyházkerület 113 anya egyházának összesen 197 értékegységet képviselő szavazatából beérkezett 111 anya-egyház összesen 194 értékegységet képviselő szavazata. A felvidéki egyházkerület elnökségének jelentése szerint nem szavazott Kisgéres és Lasztóc. A felvidéki szavazó egyházközségek számát és szavazatok értékegységét az ottani egyházkerületi elnökség állapította meg s a szavazatok felbontása és megállapítása után 3 egyház szavazatának számértékét 1-ről 2-re módosította. Bizottság javaslata az, hogy a felvidéki egyházközségek szavazata és azok számértéke egyelőre a bejelentés alapján állapíttassék meg, a végleges megállapítást tartsa fenn az egyházkerület jövő közgyűlésére. Az ungi egyházmegye 16 anya-egyháza külön névsorral szavazott. A névsorra fel van írva, hogy „hivatalból tagok dr. Magda Sándor püspök és Tornaljai Zoltán főgondnok.” Ezek a külön szavazó lapokon nincs felírva az anyaegyházkerületből egyetlen jelölt sem, ellenben szavaztak olyanokra (Böszörményi Sándor, Virág József, Mertenz Alfréd) akik ma sem laknak magyar imperium alatt álló területen, szavaztak nyugdíjas sőt halott jelöltre is. Ezen több rendbeli szabálytalanság miatt a bizottság ezeket a szavazó lapokat az összeszámlálásnál nem vette figyelembe és kéri a közgyűléstől ezek érvénytelenítését. Befolyást a szavazások eredményére úgy sem gyakorolnak. Legtöbb szavazatot kaptak a következők: (Névsor).

Bizottság dr. Magda Sándor püspöktől kapott értesülés alapján megállapítja, hogy Szepessy Gyula Szepsiben állami tanító az egyháznál csak kántori szolgálatot végez, így őt zsinati tanítói képviselővé választani és nyilvánítani nem lehet. Indítványozza megválasztásának érvénytelenítését.

Közgyűlés az Ung megyei Bátfa, Bés, Csap, Csicsér, Iske, Kistrát, Mokcsakerész, Nagyszelmenc, Palágy-komoróc, Szürte, Tiszaásvány, Tiszasalamon, Ungcsepely, Ungnyarád, Vaján, Vajkóc és Mátyóc egyházak szavazatát a bejelentett szabálytalanságok miatt érvényteleníti.

neknek nyilvánítja. Az érvényes szavazatok alapján zsinati rendes, illetve pótképviselőkül megválasztottaknak jelenti ki s elnökség útján megbízó levéllel ellátni és az országos zsinat elnökségéhez bejelenteni rendeli a következőket:

I. Zsinati rendes lelkészi képviselők:

1. Janka Károly esperes Cigánd	603
2. Dr. Magda Sándor püspök Nagykapos	602
3. Pósa Péter esperes Miskolc	602
4. Dr. Enyedy Andor egyh. ker. főjegyző	601
5. Simon József esperes Szeszta	596
6. Hubay Kálmán esperes Zádorfalva	596
7. Farkas Elek esperes Gönc	589

II. Zsinati rendes világi képviselők:

1. Tornaljay Zoltán egyh. ker. főgondnok Tornalja	603
2. Br. Ragályi Balassa Ferenc e. m. gondnok Ragály	603
3. Dr. gróf Bethlen Pál e. m. gondnok Sajószöged	603
4. Br. Bottlik István e. m. gondnok Tibolddaróc	602
5. Téglássy András egyházm. gondnok Korlát	599
6. Zsóry György e. m. gondnok Tiszakeszi	598
7. Dr. Király Kálmán ügyvéd Tornalja	594

III. Zsinati rendes tanárképviselők:

1. Dr. Marton János theol. tanár Sárospatak	603
2. Tárczy Árpád gimn. igazgató Sárospatak	501

IV. Zsinati rendes tanító képviselők:

1. Kántor Mihály igazgató tanító Cigánd	603
2. Szepesi Gyula tanító Szepsi	597

V. Zsinati lelkészi pótképviselők:

1. Kövér Árpád lekipásztor Tornalja	602
2. Tóth János esperes Sajóvelezd	601
3. Nádházy Bertalan I. p. Diósgyőr vasgyár	599
4. Lengyel József I. p. Abaujszina	598
5. Medgyasszay András I. p. Hernádszentandrás	598
6. Dr. Komjáthy Aladár I. p. Ózd	597
7. Kun Zoltán I. p. Gesztely	593

VI. Zsinati világi pótképviselők:

1. Dr. Zehery István e. m. gondnok Rimaszombat	603	
2. Hanvay László földbirtokos Kelemér	603
3. Ragályi Miklós földbirtokos Sajószentpéter	603
4. Dr. Horváth Zoltán e. k. főjegyző, ügyvéd Miskolc	601	

5. Dr. Kiss Bálint ügyvéd Nagykapos	598
6. Horváth Elemér földbirtokos Boldva	597
7. Harsányi Gyula bankigazgató Sárospatak	589

VII. Zsinati tanári pótképviselők :

1. Dr. Mátyás Ernő theol. tanár Sárospatak	603
2. Vitéz Domokos György leánygimn. ig. Miskolc	601

VIII. Zsinati tanítói pótképviselők :

1. Gérecz Lajos ig. tanító Beretke	601
2. Barna Aladár ig. tanító Miskolc	601

A Szepessy Gyula állami tanító megválasztását érvénytelennek mondja ki s helyének betöltése iránt az elnökséget intézkedésre felkéri.

A hernádszurdoki lelkipásztor ellen a szavazás kötelezettségének elmulasztása miatt a fegyelmi intézkedést elrendeli.

7. Elnökség a közalapi hátrálékok ügyében jelenti a következőket :

Az egyetemes konvent az 1938. április 27—28. napjain tartott ülésén felvett jegyzőköny 85. számanak 8. a) pontjában a közalapi hátrálékok behajtása érdekében felhívta az egyházkerületeket, hogy a kétévi vagy ennél nagyobb közalapi járulékkal hátrálékos egyházközségekről készített kimutatásban felsorolt egyházközségek vagyonkezelését erre a célra alakítandó 3 tagú bizottsággal — esetleg bizottságokkal — az 1930—38. évekre vonatkozóan a helyszínen vizsgáltsák meg s utasítsák a bizottságok elnökeit, hogy eljárásukról a jegyzőkönyveket, valamint részletes indokolt javaslataikat külön-külön minden egyházközségre vonatkozóan az egyházmegyei és egyházkerületi elnökség útján terjesszék fel a közalap intéző bizottságához, a b) pontban pedig felhívja az egyházkerületeket, hogy a kiküldendő bizottságok által a fenti kimutatásban felsorolt egyházmegyék espereseinek és közalapi pénzkezelőinek a közalapi járulékok beszédese körül az 1935—38. években kifejtett tevékenységét is vizsgáltsák felül s a bizottság eljárásáról felveendő jegyzőkönyveket az egyházkerületi közgyűlés útján annak határozatával együtt terjesszék fel az egyetemes konventre.

A konventi rendelkezés nyomán egyházkerületünkben tett egyházhatósági intézkedések következtében minden egyházközség a legnagyobb erőfeszítést fejtette ki, hogy a bizottsági kiszállások költségeinek újabb terhétől mentesüljön. A legtöbb egyház legálább olyan mérvben rendezte az 1937. december 31-én fennálló

közalapi járulékhátrálékát, hogy a hátrálékot az évi járulék kétszeresénél kevesebbre szorítja le. A taktaszadai egyházközségnek az egyházmegyei pénztárral való vitája tisztázásra vár.

A kitűzött határidőre az egyházközségek nem rendezték hátrálékukat a kellő mértékben: Az alsóborsodi egyházmegyéből: Átány, Kistokaj. Az alsószempléni egyházmegyéből: Alsó- Felsőberecki, Csobaj, Sátoraljaújhely.

Ezekbe az egyházközségekbe egyházkerületi bizottság szállott ki a vizsgálat megejtésére és Sátoraljaújhely kivételével mindenütt a szegénység, az egyháztagok elesettsége, a mindennapi kenyérrel alig rendelkező szegény népnek állami, községi, egyházi, iskolai terhe és a sűrűn jelentkező elemi csapások jelölhetők meg a bajok okául. A jóakarát megvan a terhek hordozására, a tartozások rendezésére, csak a teljesítő képesség és esetleg a jól átgondolt rendszerség hiányzik.

A megnevezett egyházak részletfizetés kedvezményt kérnek a hátrálékok megfizetésére a folyó járuléktartozás pontos fizetésének ígéreteivel.

A kérelmek egyenként a következők :

Alsóborsodi egyházmegye :

Átány.

Az egyházközség közalapi tartozása 1937. december 31-én a konventi kimutatás szerint 1357 pengő 12 fillér. Ehhez jön az 1938. évi járulék. A hátrálék kifizetésére presbitérium *10 éves* részletfizetési kedvezményt kér olyanformán, hogy 1939-ben megfizeti az 1938, és 1939. évi járulékot és azután minden évben az évi járulékon felül a hátrálék egytized részét a késedelmi kamatokkal együtt.

A vagyonkezelés megvizsgálására kiszállott egyházkerületi bizottság megállapítása szerint az egyházközség fizető képességében a hanyatlás akkor kezdődött, amikor a tanítói államszolgálatban olyan magas helyi készpénz járandóság fizetésére kötelezte az állam, amelynek fedezetéről a nehéz gazdasági helyzetben a száz százalékgig földműveléssel foglalkozó lakosság gondoskodni nem tudott. Ezután következett az az öt gazdasági év, amikor a mezőgazdasági termények ára a minimálisra csökkent. Az egyházközség költségvetésének alapját ugyanis 162 mázsa búza képezte mint földbérlet. A költségvetésben ez a buzamennyiség 20 pengős áron volt felvéve, a valóságban azonban jó negyedrészt tette ki az értéke, holott az összes állami és egyházi köztartozások, nyugdíjintézeti és közalapi terhek a régi megállapítás szerint pengőben voltak fizetendők. Ehhez járult még, hogy ezekben az években beteges lekipásztora volt a gyülekezetnek, akit betegsége miatt fiatalon kellett nyugdíjazni.

Ennek a helyzetnek a következményeképpen esztendőről-esztendőre gyorsan növekedett az egyházközség mindennemű köztartozás hátráléka.

Az utóbbi három évben, annak dacára, hogy az alsóborso-dot gyakran meglátogatott elemi csapások a gyülekezet tagjainak teherviselési képességére hátrányosan hatottak, az egész gyülekezet hozzájárulásával komoly lépések történtek az egyházközség anyagi helyzetének rendezése érdekében. A tanítói illetmények fizetésére 20 százalékos egyházi adó vettettet ki és adatott együttes kezelésbe. A folyó év január 16-án felavatott és rendeltetésének *átadott 4 tantermes új iskola* felépítése az adósságok rendezésére irányuló tervének keresztülvitelében ismét nagy mértékben akadályozta az egyházközséget. Ennek az iskolának a létesítésére kénytelen volt az egyházközség 15 százalékos rendkívüli iskolai adót fizetni. De még nem mentesül az egyházközség a rendkívüli terhektől. A templom sürgős renoválást követel, a tanítói lakások rozogák, a gazdasági épületek a lelkipásztor gazgalkodása részére egyáltalában nincsenek, a tanítói lakások mellett lévők összedülő félben vannak.

Mindezek a tények és körülmények bőségesen indokolják az egyházközség 10 évi részletfizetési kedvezmény elnyerésére irányuló kérelmének pártolását.

Kistokaj.

Közalapi hátrálékos tartozása 1937. december 31-én 249 P 04 fillér. E hátrálék a lakosság szegénysége miatt állott elő. Hat család kivételével a gyülekezet tagjai törpebirtokosok és vagyontalanok. Az egyházközség legsürgősebb mindennapi szükségleteit egyideig jórésben az egyházközség ingatlanainak a jövedelme fedezte, de az egyházi köztartozások, az állami és községi adók fizetetlenül maradtak. Az egyházi adó — bár behajtásokra ki volt mutatva a közigazgatási hatóságnak — a szegény néptől nem folyt be. A felgyülemlett állami és községi adó fedezetére az egyházi ingatlanok jövedelme lefoglaltatott. Az egyházközség szükségletei csak kis részben nyerhettek kielégítést. A számadások szerint minden év végén volt ugyan maradvány, de az iskolai díjakból folyt be, az iskola fűtésére és tűzbiztosítási díjra őriztetett. A kifizetetlen köztartozás nőtt. 1937. év végén az egyházközség összes tartozása az adósság-leltár szerint 5.591 P 61 fillér volt.

A legutóbbi tisztújítás alkalmával az egyházközség vezetőségében lényeges változás állott be. Főgondnokot, új gondnokot választott a gyülekezet és a presbitérium tagjai is jórésben kicserélődtek.

Az új vezetőség komoly feladatának tekinti az egyház anyagi ügyeinek rendbehozatalát. A presbitérium az egyházközség folyó szükségleteinek s ezek között az évenkénti közalapi járuléknak a fedezéséről és pontos fizetéséről, valamint a kivetett egyházi

adó behajtásáról való gondoskodást személyes közbenjárásával kezdte meg és az adóbehajtás körüli személyes tevékenykedést a jövőre nézve is igéri. A mult maradványáról, a hátrálékos tartozások rendezéséről mindaddig nem tud gondoskodni, amíg az állami és községi adó fedezetére letiltott földbérjövedelem fel nem szabadul. Mihelyt az ingatlanjövedelem a letiltás alól felszabadul, elsősorban a közalapi hátrálék törlesztésére fogja felhasználni. Erre kér a presbitérium négy évi haladékot. A kérelem teljesítését a kiszállott egyházkerületi bizottság javasolja.

Alsózempléni egyházmegye.

Alsó- és Felsőberecki társegyházak.

A társegyházközségek együttes közalapi járulék hátráléka 1937 december 31-én 459 pengő 75 fillér volt, amely összeghez hozzászámítva az 1938. évi együttes járulékot, 44 pengő 48 fillért, 1938-ban összes közalapi hátráléktartozásuk 504 P 23 fillér. Erre befizettek 1938-ban 185 P 12 fillért, kb. négyévi járulékot, úgyhogy 1938 végén 319 pengő 11 fillér közalapi járuléktartozásuk maradt.

Ennek a hátráléknak a letörlesztésére öt évi részletfizetési kedvezményt kérnek, úgy azonban, hogyha egyházi adókinlevőségek kedvező mértékben folynak be, az öt éven belül mielőbb kiegyenlítk közalapi tartozásukat.

A kiszállott bizottság megállapítása szerint felelősség senkit sem terhel, mert a közalapi járuléktartozás ilyen felszaporodásának az oka és magyarázata az erre a vidékre, közelebbről a két községre 1929. évtől fogva nehezedő sorozatos csapásokban, az állandó aszálykárokban, az egyházi adózók emiatti tehetetlenségében, főként pedig az egyháztagok általános szegénységében keresendő. Az egyházi adózók 80 százaléka napszámos, vagy két-három holdas törpebirtokos. A jóakaratot, a fizetőkészséget abból állapította meg a bizottság, hogy az 1937. évi kedvező gazdasági helyzet eredményeképpen az egyházi adóhátrálék 2.283 pengőről 1.384 pengőre csökkent. 1938-ik évben ismét emelkedett az adóhátrálék, mert ez év őszén bekövetkezett országos jelentőségű politikai események és katonai intézkedések hatása alatt a határszéli lakosság a menekülés kényszerére gondolva, részint elmulasztotta adózási kötelezettségének teljesítését, részint pedig a sertespestis és keleti marhavész miatt állatvásárok nem tartatván, a lakosság nem tudta állatait értékesíteni, nem tudott pénzt teremteni. Tehát a 8 év óta tartó adózási nehézségek az okai a közalapi járuléktartozás felgyülemelésének.

Az egyházközségek a már 1938-ban is lényegesen apasztott közalapi járuléktartozás teljes letörlesztésére kért ötévi határidőn belül annyival is inkább, minél hamarabb szándékoznak a tartozásukat kiegyenlíteni, mert hihetetlenül nagy szegénységük

mellett rá vannak szorulva a közalapi segélyezésre, de addig, amíg járuléktartozásuk van, a segélyezésre nem is gondolhatnak.

Az egyházkerületi bizottság is indokoltnak találja a kérelmet és annak teljesítését a legmelegebben ajánlja.

Csobaj.

Közalapi járuléktartozása 1937 december 31-én 381 pengő 50 fillér, 1938 végén 400 pengő 14 fillér. A tartozás törlesztésére öt-évi részletfizetési kedvezményt kér.

Az egyház adóssággal küzd. Van 620 pengő régi keletű adóssága, tanítói nyugdíjjárulék-tartozása 3000 pengő, közigazgatási és egyéb járulék 600 pengő, közadók címén 300 pengőn felül, iskolaépítésre 1938-ban 400 pengős kölcsönt kellett felvennie. Az összes adósság megközelíti a 9000 pengőt.

A bajok oka az, hogy a régebben vagyonos gyülekezet elszegényedett. Az egyházi adózás alapjául szolgáló földbirtok idegen, másvallású kezekre került, egyik nagyrésze a Csobaji-család, másik nagyrésze egy pénzintézet tulajdonába ment át. Az állami és községi adók mellett az egyházi adó, párbér, iskolai kiadások, nyugdíjjárulékok és egyéb járulékok nagy terhét kicsire zsugorodott református földtulajdonnak kell hordoznia.

A csobaji gyülekezet is érdemes arra, hogy kérelme meleg pártolást találjon.

Sátoraljaújhely.

A konventi kimutatás szerint 1303 pengő 28 fillér közalapi járulékhátrálék van terhén vezetve 1937 végével.

Az egyházkerületi bizottság a befizetésekről szóló okmányok alapján megállapította, hogy az egyházközség számbavehető hátráléka 1937. december 31-én 84 pengő 20 fillér volt, de az egyházmegyei pénztár az egyházközség által közalapi járulék címén eszközölt befizetéséből 971 pengő 28 fillért a közalaphoz nem küldött fel, hanem más szükségleteire fordította.

A sátoraljaújhelyi egyházközség terhén vezetett közalapi járulékhátrálékból 971 pengő 28 fillér az egyházmegye pénztárát terheli, amit az egyházmegye elismert.

Mivel az egyházmegyei pénztár is nehézségekkel küzd, évek óta fedezetlen költségvetési szükségletei vannak, — pl. az 1938. évi költségelőirányzatát 3359 pengő 10 fillér fedezet nélküli szükséglettel kényszerült megállapítani — s így a sátoraljaújhelyi egyházközség közalapi járulékát nem tudja a közalapnak beszolgáltatni, az egyházmegye határozata alapján az egyházmegyei elnökség a közalap intéző-bizottságához címzett kérvényt nyújtott be, amelyben a sátoraljaújhelyi egyházközség terhén vezetett közalapi hátrálékból az egyházmegyei pénztárt terhelő 971 pengő 28 fillér visszafizetésére ötévi részletfizetési kedvezményt kér, amely részleteknek a fedezetéről az egyházmegye feltétlenül gondoskodni fog.

Egyházkerületi közgyűlésünk jól ismeri, régóta látja a gyülemlő bajokat, amelyek csaknem mindenütt jelentkeznek, mégis megdöbben az ilyen eléjétárt példák alkalmával és fájó érzéssel gondol a mi szorgalmas, munkás magyar népünk elesettségére. Istenadta alkalomnak kívánja tekinteni ezt az előterjesztést is arra, hogy éberségre intse a pásztorokat, serényebb munkára serkentse az Ur szöllőjében munkálkodókat.

A kérelmező egyházaknak a legnagyobb készséggel nyújtja támogatását és szeretettel kéri a közalap intéző bizottságát, hogy az átányi, kistokaji, alsó- és felsőberecki, csobaji egyházközségeknek és az alsózempléni egyházmegye általunk legmelegebb pártolással felterjesztett kérvényeinek elbírálásánál nemcsak a kimutatott közalapi járulékhátrálékra tekintsen, hanem tekintse az éjt-napot egybetevő munkája mellett is rongyoskodó népünknek azt a hősies áldozatát, amellyel súlyos állami és községi adója mellett egyházát, iskoláját, templomát, paróchiáját, tanítói lakásait, minden intézményét vére-verejtékével is fenntartani igyekszik.

Tisztelettel kéri a közalapi intéző bizottságot, hogy a részlettörlesztésre kért évek számát a kérvényezők kívánságának megfelelően a következőképpen méltóztassék engedélyezni: Átányi egyházközség 10 év. Kistokaji egyházközség 4 év. Alsó- és Felsőberecki társ egyházaknak 5 év. Csobajnak 5 év, alsózempléni egyházmegyének 5 év.

A b) pont alatt konventi határozatra vonatkozólag közgyűlésünk tisztelettel kéri az egyetemes konventet, hogy az egyházmegyék esperesi és közalapi pénzkezelői elleni vizsgálat elrendelésének követelésétől egyházkerületünkben méltóztassék eltekinteni, mert működésük nyitott könyvként áll a közgyűlés alkotó tagjai előtt, tisztükkel járó kötelességüket közmegnyugvásra a legnagyobb hűséggel, lelkiismeretességgel és becsülettel teljesítik. Az egyházkerületi elnökség meggyőződött arról, hogy mint mindennemű közterhek, úgy a közalapi járulékok behajtása érdekében is mindent megtettek, amit gyülekeazeteik teherbíró képességének ismeretében megtehettek.

8. Pósa Péter alsóborsodi esperes indítványozza, hogy a közgyűlés határozatilag kérje fel a Magyar Országos Egyházi közalap, valamint az Országos Lelkészi Nyugdíjintézet intéző bizottságait, hogy a Közalap és Nyugdíjintézet vagyonának a IX. t. c. 35. §-ában és a VIII. tc. 9. §-ában jelzett részeit egyházközségeiknél teljes biztosíték mellett nyújtott értékálló kölcsönökben

helyezzék el. Indokolja indítványát azzal, hogy közintézményeink vagyona legjobban biztosítva van kellő biztosítékkal rendelkező egyházközségeinknél, viszont az építkezésekben immár $\frac{1}{4}$ század óta kényszerű szünetet tartó és sok tekintetben lerongyolódott egyházközségeink erre a kölcsön támogatásra nagyon is reá vannak szorulva.

Közgyűlés amaz elvnel fogva, hogy egyházaktól befolyó pénz és vagyon lehetőleg egyházunk közérdekeit szolgálja s hogy egyházközségeink épületi fenntartásában és új építkezéseikben saját illetékes közületeinktől nyerjék a legerőteljesebb támogatást: de meg a vonatkozó törvényes utasítások végrehajtása érdekében is az indítványt meleg pártolással terjeszti fel az egyetemes konventre, egyúttal hasonló állásfoglalás céljából közli a testvér egyházkerületekkel.

9. Sárospataki Főiskola lelkészi gondnoka felterjeszti a gimnáziumi tanári karnak az angol ágazat új tantervére vonatkozó s a lelkészi gondnok által jóváhagyott javaslatát s kéri azt megerősítve az egyetemes konventre pártolólággal felterjeszteni.

Közgyűlés a bemutatott új tanterv-javaslatot elfogadja, megerősíti és jóváhagyás végett az egyetemes konventre pártolólággal felterjeszti.

10. Elnökség bejelenti, hogy időközben megerősítette a diósgyőri egyházközségnek azt a határozatát, amellyel 21.100 dollár értékű kölcsönét 68.800 P értékben konvertálta. A határozat az előírt alakiségoknak megfelel.

Közgyűlés az elnöki megerősítést jóváhagyólággal tudomásul veszi.

11. Elnökség bejelenti, hogy időközben megerősítette az ónodi egyházközség adás-vételi szerződését.

Közgyűlés az elnöki megerősítést jóváhagyólággal tudomásul veszi.

12. Elnökség bejelenti, hogy időközben jóváhagyta a diósgyőri egyház adás-vételi szerződését, amely szerint Reismann Sámuel és nejétől házas belsőséget és kertét vett 16.750 P-ért. A vételárból f. év január 1-ig 10.000 P-t kifizetett, 2.750 P-t kifizet f. év április 1-ig a még fennmaradó összegből 4.000 P-t bankteher

átvállalásával törleszt le. A határozat a törvény által előírt formák között jött létre.

Közgyűlés az elnöki megerősítést jóváhagyólag tudomásul veszi.

Több tárgy nem lévén, elnökség az ülést énekléssel és püspök imájával bezárja.

Kmf.

Farkasfalvi Farkas Géza sk.
főgondnok.

Farkas István sk.
püspök.

Dr. Enyedy Andor sk.
egyházkerületi főjegyző.

Tárgymutató.

Jelenvoltak névsora.

1. Püspök imádsága.
 2. Főgondnok megnyitó beszéde.
 3. Határozatképesség kimondása, meg nem jelent tagok igazolása.
 4. Szavazatbontó bizottság bejelentése, megválasztott tisztviselők eskütétele.
 5. Felvidéki egyházkerület jelentése a visszatérő egyházközségekről és azok szavazati szám értékéről.
 6. Szavazatbontó bizottság jelentése a zsinati képviselőkre beadott szavazásokról.
 7. Jelentés a közalapi járulék hátrálékok behajtásáról.
 8. Pósa Péter indítványa az egyetemes egyházi közpénzek egyházközségi kölcsönökben való kihelyezésére.
 9. Sárospataki angol ágazat új tanterve.
 10. Diósgyőri egyházközség adósságkonvertálása.
 11. Ónodi egyházközség adás-vételi szerződése.
 12. Diósgyőri egyházközség adás-vételi szerződése.
- Közgyűlés bezárása.

Az egyes pontokat jegyezték :

Dr. Enyedy Andor 1—6, 8—13; *Illyés Bertalan* püspöki titkár: 7. pontot.

A TIZÁNINENI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET TANÁCSA

ülést tartott Miskolcon, 1939 október 10-én *Farkas István* püspök és *Farkasfalvi Farkas Géza* egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak elnökségen kívül:

Csorba György, dr. Enyedy Andor, Farkas Elek, Hubay Kálmán, Janka Károly, dr. Kérészy Barna, dr. Marton János, Pósa Péter, Svingor Jenő, Tóth János, dr. Trócsányi József, Zsóry György tanácsstagok.

1. A XXIII. Zsoltár 1. versének eléneklése után *Farkas István* püspök felolvasta a Jeremiás könyve 4. r. 19—27. verseit, majd a Krisztusban való békességet, megtartatást kérte egyházunkra, nemzetünkre, a Szentlélek ajándékát a tanácsstagokra. Az imádság végétével *Farkasfalvi Farkas Géza* üdvözölte a megjelenteket, megállapította a határozatképességet. A mindenható Isten oltalmába ajánlotta mindazt, amit a fenyegető világháborútól féltünk kell és féltünk lehet s az isteni oltalomba vetett bizakodással az ülést megnyitotta.

2. Dr. Enyedy Andor főjegyző bejelenti, hogy az ülésről igazoltan, különféle kényszerítő okok miatt maradtak el: Dr. Horváth Zoltán, vitéz kövecsesi Lukács Béla, báró Ragályi Balassa Ferenc, Téglássy András.

Egyházkerületi tanács a távollévő tagok elmaradását sajnálattal tudomásul veszi és igazolja.

3. Elnökség bemutatja a folyó év március 1-én megnyílt országos zsinat által alkotott I. törvénycikket, a Magyarországhoz visszacsatolt felvidéki területeken fennálló református önkormányzati testületeknek a magyarországi református egyház többi részével ismét egyesítéséről. A törvénycikk első §-a kimondja, hogy azok a szervezeti elkülönítések, amelyeket az erőszakkal vont trianoni határ kényszerűsége hozott létre, a visszacsatolt területre nézve, megszűntek.

A 3-ik §. szerint pedig a visszacsatolt területen minden református egyházközség ahhoz a kerülethez tér vissza, amelyből

kiszakított. E törvényes rendelkezés alapján megszűnik a volt csehszlovákiai tiszáninneri egyházkerület, valamint a kárpataljai egyházkerület és a kiszakítás folytán ezekbe az egyházkerületekbe szervezett, eredetileg egyházkerületünkbe tartozott egyházközségek egyházkerületünkbe térnek vissza. A visszatérés folytán egyházmegyék is megszűnnek és egyházkerületi, valamint egyházmegyei tisztséget betöltő lelkészek és világiak válnak meg tisztségüktől. Az országos zsinat az I. törvénycikk 3. §-a alapján kimondott határozataiban felhívja az egyházkerületek és egyházmegyék figyelmét arra, hogy azokat az érdemes férfiakat, akik a visszacsatolással kapcsolatban megszűnt egyházkerületekben, vagy egyházmegyékben lelkészi, vagy világi tisztséget viseltek, hasonló tisztségre lehetőség szerint nyerjék meg; figyelmükbe ajánlván, hogy evégből szükség esetén tisztviselők számának emelését is az egyházi törvényben megszabott módon (I. t.-c. 100, 101, 133—134. §.) kimondhatják, illetőleg kezdeményezhetik.

A visszacsatolás folytán megszűnt a csehszlovákiai tiszáninneri egyházkerület és annak minden tisztsége, tehát az egyházkerület tisztikara püspökkel és főgondnokkal együtt tisztségétől megválík. Megszűnt a csehszlovákiai abaújtornai egyházmegye és annak minden tisztsége, tehát az egyházmegye tisztikara tisztségétől megválík. Megszűnt a csehszlovákiai alsózempléni egyházmegye és annak minden tisztsége, tehát az egyházmegye tisztikara tisztségétől megválík.

Megszűnt a csonkagyarországi gömörtornai egyházmegye és annak minden tisztsége, tehát az egyházmegye tisztikara, tisztségétől megválík. Megszűnt a kárpataljai ungi egyházmegye és annak minden tisztsége, tehát az egyházmegye tisztikara tisztségétől megválík.

A visszacsatolás folytán visszatért:

Abaútból: 16, Alsózemplénből: 11, Felsőzemplénből: 15, Gömörből: 35, Tornából: 8, Ungból: 34. Összesen: 119 anyaegyházközség.

↳ *Nem tért vissza: Abaútból:* Magyarböd, Eperjes, Nagyszalánc, Petőszinye, Tarcavajkőc = 5. — *Felsőzemplénből:* Bánóc, Gálszécs, Hardicsa, Homonna, Kazsó, Kisazar, Kolbása, Lasztomér, Lasztóc, Magyarizsép, Málca, Migléc, Tussa = 13. — *Ungból:* Felsőrőcse, Nagyszeretva, Lucska, Pályin = 4; összesen 34 anyaegyházközség.

Elnökség javaslatára az 1939. szeptember 6—7-én üléselő zsinat által alkotott törvénycikk 4. §-a alapján egyházkerületi tanács megállapítja, hogy a volt csehszlovákiai tiszáninneri egyházkerülethez tartozott egyházmegyéből az abaúji egyházközségek a tiszáninneri egyházkerület abaúji egyházmegyéjébe térnek vissza. Az abaúj-tornai egyházmegye megszűnik.

A gömör-tornai egyházmegyének gömöri egyházközségei a volt csehszlovákiai tiszáninneri egyházkerülethez tartozott gömöri egyházmegyébe térnek vissza. A gömör-tornai egyházmegye megszűnik.

A tiszáninneri egyházkerület alsózempléni egyházmegyéjébe visszatérnek azok az egyházközségek, melyek a volt csehszlovákiai tiszáninneri egyházkerületben az alsózempléni egyházmegyét alkották és ez az utóbbi alsózempléni egyházmegye megszűnik.

A volt csehszlovákiai tiszáninneri egyházkerülethez tartozott ungi egyházmegye és a kárpátaljai egyházkerülethez tartozott ungi egyházmegye, az utóbbinak megszűnésével egyesülnek ungi egyházmegye név alatt a tiszáninneri egyházkerület kebelében.

A sátoraljaújhelyi egyházközség az alsózempléni egyházmegyéből a felsőzempléni egyházmegyébe tér vissza, amelyhez az elszakítás előtt tartozott.

Egyházkerületi tanács jelen üléséből *indítványt* terjeszt az *egyházkerületi közgyűlés* elé, hogy:

a) a visszatérés örvendetes tényének hálás elismerése mellett fejezze ki nagyrabecsülését és köszönetét mindazok iránt, akik az elszakított, vagy csonka önkormányzati testületekben az elszakítottság ideje alatt különféle egyházi tisztségekben minden erejük latba vetésével, sokszor nehéz kockázatok vállalásával, kitartással és bölcsességgel munkálkodtak;

b) kegyeletes emlékezését nyilvánítja a felszabadulás előtt elköltözött egyházi vezérek és munkások iránt;

c) különös megbecsülését fejezze ki a tisztségük-től megváló egyházi férfiakkal szemben, élükön dr. *Magda Sándor* püspökkel és *Tornallyay Zoltán* főgondnokkal. Megbecsülése jeléül igyekezzék őket bevonni tisztkarába s evégből az egyházkerületi tanácsbírák számát a szabályrendeletben megállapított 14-ről 20-ra emelje fel; kijelentvén, hogy a jövőben megüresedő tanácsbírói helyeket nem tölti be addig, amíg létszám a szabályrendeletben megállapított 14-re le nem száll. Hasonló intézkedésre egyházkerületi tanács már most felhívja az egyházmegyék elnökségeinek figyelmét.

d) Az elszakítottságban maradt egyházközségek vezetőit és tagjait pedig biztosítsa az egyházkerület testvéri együttérzéséről.

4. Elnökség megállapítja, hogy a volt tornai egyházmegyéhez a következő anyaegyházközségek tartoznak: a csonkamagyarországi gömör-tornai egyházmegyéből: Bódvalenke, Égerszög, Hidvégardó, Jósvafő, Komjádi, Perkupa, Szin, Szinpetri, Szöllősdó.

A volt csehszlovákiai gömör-tornai egyházmegyéből: Barka, Bódvavendégi, Jablonca, Körtvélyes, Szádelő, Tornagörgő, Zsarnó és a szlovákiai gömöri egyházmegyéből: Szilice. Az 1939. évi szeptember 6—7. napjain üléselő zsinat által elfogadott törvénycikk 4. §-a értelmében megteszi az intézkedéseket a volt tornai egyházmegye újra alakulása iránt.

Elnökség megállapítja, mivel azonban 16 egyházközséget kevésnek tart az egyházmegyei igazgatás, költségeinek hordozására, viszont a Tornával szomszédos abaúji egyházmegye 72 egyházközségével túlnagynak látszik ahhoz, hogy egy elnökség által kormánytassék: javasolja, hogy a kialakuló tornai egyházmegye az abaúji egyházmegyének hozzá közel fekvő községeiből legalább 26 egyházközségből állóra egészíttessék ki.

Egyházkerületi tanács elnökségnek a zsinati törvényen alapuló intézkedéseit tudomásul veszi; egyúttal magáévá teszi az elnökségnek azt a javaslatát, hogy a volt tornai egyházmegye ne csupán az egykor kebelébe tartozott 16 egyházközségből, hanem a két egyházmegye egyező akarata alapján az abaúji egyházmegyének hozzá közel fekvő legalább még tíz egyházközségének hozzáadásával alakíttassék meg.

5. Farkas Elek esperes a visszacsatolás személyi és területi, valamint egyéb részletkérdéseinek intézésére egységes irányítást kér, mert egyházmegyéje a jelenlegi tisztikar lemondásának gondolatával is foglalkozik, csak hogy az egyesülés tényéből, örömeiből minden esetleges személyi ellentétet, nehézséget eleve kiküszöböljön.

Mivel az 1939. évi I. t. c. a visszatérés és visszacsatolás előkészítését, a részletkérdések elintézését az elnökségnek a törvényben lefektetett alapelvek szerinti intézkedésére bizza, egyházkerületi tanács felkéri az elnökséget, hogy a megmaradó és megszűnő egyházmegyék elnökségeivel, esetleg e célra alakított bizottságok tárgyalásai útján is kövessen el mindent, hogy a visszatérés részletkérdéseit a figyelembe vehető és veendő szempontok helyes és bölcs mérlegelésével; minden tekintetben kielégítően oldassanak meg. Az abaúji egyházmegye tisztikarának lemondási szándékát nem helyesli, mert ez eltérést jelentene a visszatérésre, illetve visszacsatolásra vonatkozó törvényes rendelkezésektől.

6. Kocsis Sándor hernádszurdoki lelkipásztor a hidasnémeti postamester igazolványával bizonyítja, hogy a zsinati tagságra elrendelt szavazás alkalmával egyházközsége szavazatlapját 1939. február 4-ikén, tehát a szavazási határidő letelte előtt postára tette.

Egyházkerületi tanács a bemutatott igazolás alapján megállapítja, hogy Kocsis Sándor hernádszurdoki lelkipásztor a szavazás teljesítése körül mulasztást nem követett el.

7. Felsőborsodi egyházmegye tanácsa felterjeszti Szentmártony Dániel borsodi lelkipásztor nyugdíjazás iránti kérvényét. Az egyházmegyei tanács a kérelmet teljesítésre ajánlja.

Egyházkerületi tanács a Szentmártony Dániel borsodi lelkipásztor nyugdíjazását javasolja, mivel szolgálatképtelenségét hatósági orvosi bizonyítvánnyal is igazolta, de az egyházmegyei tanáccsal egyetértően tudomása is van arról, hogy a kérvényező lelkipásztor a múlt évben kiállott súlyos betegsége miatt vált meg esperesi tisztességétől s a lelkipásztori munka folytatása nehezen helyreállt egészségét kockáztatná és veszélyeztetné.

8. A felsőborsodi egyházmegye tanácsa felterjeszti 1939 május 25-én tartott ülésének azt a határozatát, amelyben egyhangúlag javasolja Baczó Balázs damaki lelkipásztor nyugdíjazását. A nyugdíjazást Baczó Balázs maga kérvényezi, hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolva szolgálatképtelenségét.

Egyházkerületi tanács Baczó Balázs damaki lelkipásztor nyugdíjazás iránti kérvényét pártoló javaslattal terjeszti fel az egyetemes konventhez, mert a kérvény mellé csatolt orvosi bizonyítványból, valamint az egyházmegyei tanács megállapításából igazolva látja, hogy a kérvényező megrendült egészségi állapota miatt képtelen lelkipásztori szolgálatának ellátására.

9. Püspök jelenti, hogy a lelkészi nyugdíjintézet intéző bizottságától 6298/1939. sz. alatt értesítést kapott, hogy Kovács István ongai lelkipásztor, aki 75-ik életévét f. év december hó 12-én betölti, az Egyetemes Konvent 110/1935. sz. határozata 3. pontjának c) bekezdésében foglaltak, és az 1938. évi XI. t. c. 2. §-a alapján 1940. január 1-ével nyugdíjazandó. Ez értesítés alapján Kovács Istvánt nyugdíjazás iránti kérvényének beadására felhívta. Mivel a kérvény még nem érkezett be, felhatalmazást kér az egyházkerületi tanácstól, hogy azt az egyházmegyei tanács letárgyalása és javaslata alapján az egyházkerületi tanács jóváhagyó határozatával terjeszthesse fel a nyugdíjintézet intézőbizottságához.

Mivel az egyházi törvény XI. t. c. 2. §-a szerint a lelkipásztor 75-ik életévének betöltésén túl szolgálatban nem maradhat, így Kovács István ongai lelkipásztor nyugdíjazása mintegy hivatalból felső utasításra tétetik

folyamatba: egyházkerületi tanács felhatalmazza az elnökséget, hogy a Kovács István nyugdíjazás iránti kérvényét, amennyiben azt az egyházmegyei tanács letárgyalja és teljesítésre ajánlja, pártolólag terjessze fel a nyugdíjintézet intézőbizottságához.

10. Pósa Péter alsóborsodi esperes felterjeszti Császár József miskolci vallásoktató lelkész javadalmáról szóló bevallási ívét.

Egyházkerületi tanács a bevallási ívet a bevallás szerinti és egyházmegyei javadalom-megállapítással egyezően terjeszti a négyes albizottság, illetve az egyetemes konvent elé.

11. Az alsózempléni egyházmegye esperese felterjeszti négy példányban azt a díjlevelet, amelyet a sátoraljaújhelyi egyházközség presbitériuma 1939 augusztus 9. napján tartott ülésében Molnár Pál vallásoktató lelkész számára állapított meg s amelyben a javadalmas vallásoktató lelkész kötelessége is meg van jelölve. A díjlevelet az alsózempléni egyházmegye esperese 1939. október 4-én megerősítette.

Az egyházkerületi tanács a felterjesztett díjlevelet megerősíti.

12. Alsózempléni esperes felterjeszti azt a díjlevelet, amelyet a sárospataki egyházközség presbitériuma Kocsis János vallásoktatólelkész részére 1939. július 24-ik napján tartott ülésében kiállított. A díjlevelet az alsózempléni esperes jóváhagyásával látta el.

Egyházkerületi tanács a négy példányban bemutatott díjlevelet megerősíti.

13. Alsózempléni esperes jelenti, hogy a tokaji egyházközség presbitériuma 1939. szeptember 27-én tartott ülésében elvileg elhatározta, hogy egyhangulag megválasztott vallásoktató lelkésze: Martin Miklós számára díjlevelet állít ki. Kéri elnökség felhatalmazását arra, hogy a közeli napokban felterjesztendő díjlevelet a tanács nevében megerősíthesse.

Egyházkerületi tanács felhatalmazza az elnökséget arra, hogy ha a tokaji egyházközség által Martin Miklós vallásoktató lelkész számára szabályszerűen kiállított s esperesi jóváhagyással ellátott díjlevél eléje kerül, azt jóváhagyásával lássa el.

14. Alsóborsodi esperes jelenti, hogy a f. évi 105. sz. konventi határozat értelmében felhívta az egrí egyházközséget, hogy hitok-

tató-lelkésze számára díjlevelet állítson ki. Az egri egyházközség presbitériuma f. év augusztus 12-én tartott ülésében a multban és jelenben fennmaradásáért vívott nehéz harcokat mai válságos helyzetére és ebből folyó gyenge és bizonytalan anyagi erejére hivatkozással a díjlevél kiállítását megtagadta. Ellenben exponált voltára tekintettel az eddiginél nagyobb mérvű támogatást kér az egyetemes egyháztól.

Egyházkerületi tanács felkéri az elnökséget, hogy nyugtassa meg az egri egyházközség presbitériumát az iránt, hogy a díjlevél kiadásából ránézve semmi különösebb anyagi teher, vagy kockázat nem hárul. Mivel azonban az egyházközséget exponált és missziói voltánál, továbbá az egri más felekezetű iskolákba járó református tanulók hitoktatása és lelkigondozása érdekeinél fogva egyaránt szükség van az egri vallásoktató lelkészi állás fenntartására és abban állandó lelkész alkalmazására, próbálja rábírní az egyházközséget a díjlevél kiállítására s ennek érdekében a nyugdíjintézeti fenntartói járulék fizetésének az egyházkerületi missziói alap terhére történő átvállalását is helyezze kilátásba. Egyuttal felhatalmazza elnökséget, hogy a reménység szerint kiállított díjlevelet az egyházmegye jóváhagyása után az egyházkerület jóváhagyásával is lássa el.

15. Az alsóborsodi egyházmegyei tanács felterjeszti a diósgyőri egyházközség presbitériumának névszerinti szavazással egyhangúlag hozott 44 1939. sz. határozatát, mely szerint negyedik tanítói állást szervez és annak díjlevelét megállapítja. A határozatot az egyházmegyei tanács jóváhagyta.

Egyházkerületi tanács a diósgyőri egyházközség presbitériumának negyedik tanítói állás szervezésére vonatkozó határozatát és a négy példányban felterjesztett díjlevelet jóváhagyja, illetve megerősíti.

16. Az alsóborsodi egyházmegyei tanács felterjeszti a tiszakeszi egyházközség presbitériumának 1939 május 29-én, a tiszakeszi egyházközség közgyűlésének 1939 május 29-én névszerinti szavazással egyhangúlag hozott határozatát. Ezek szerint az egyházközség kimondja, hogy elemi iskolájánál ötödik tanítói állást szervez. A határozatot az egyházmegyei tanács jóváhagyta.

Egyházkerületi tanács Janka Károly esperes indítványára felkéri az alsóborsodi esperest, hogy esetleg a költségvetés és számadás bekérése útján állapítsa meg, hogy az V. tanítói állás szervezése a tiszakeszi egyházközség vagyoni és jövedelmi viszonyaiban kellően meg

van-e alapozva? Amennyiben erről az esperes meggyőződik és ilyen értelemben az egyházkerület elnökségéhez jelentést tesz: egyházkerületi tanács meghatalmazza az elnökséget a tiszakeszi V. tanítói állás szervezésének jóváhagyására. Hasonló óvatos eljárást ajánl az egyházkerületi tanács új tanítói állások szervezésénél az egyházközségek, a szervezésre vonatkozó határozatok megerősítésénél pedig az egyházmegyei elnökségek figyelmébe.

17. Felsőborsodi egyházmegyei tanács felterjeszti az ózdi missziói egyház presbitériumának 1939 május 5-én tartott ülésében megállapított tanítói díjlevelet: valamint az egyházközség elnökségének azt a bejelentését, hogy a saajóvárkonyi iskolában az első számú tanítói állást megszervezték. A díjlevelet az egyházmegyei tanács jóváhagyta.

A négy példányban felterjesztett díjlevelek az ózdi missziói egyházközség egész presbitériumának az aláírásával el vannak látva. Nincs azonban mellékelve a bejelentéshez és a díjlevelekhez a tanítói állás szervezésére és a díjlevél megállapítására vonatkozó határozatot tartalmazó presbiteri jegyzőkönyvi kivonat, amely a határozathoz kívánatos névszerinti szavazás megtörténtét is igazolná. Egyházkerületi tanács felhatalmazza elnökséget, hogy a díjlevelet a jegyzőkönyvi kivonat bekérése és beérkezése után erősítse meg.

18. Alsózempléni egyházmegye felterjeszti az egyházmegyei pénztár kezeléséről és ellenőrzéséről készített s az egyházmegyei közgyűlés által elfogadott szabályrendeletet s kéri annak jóváhagyását.

Egyházkerületi tanács a bemutatott szabályrendeletet a szabályrendeletkészítő bizottság elé utalja azzal, hogy nemcsak annak jóváhagyása, hanem minden egyházmegyében érvényes, lehetőleg egységes szabályrendelet készítése és érvénybe léptetése iránt tegyen javaslatot a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés elé. Elnökséget egyúttal felkéri, intézzen kérdést az egyházmegyei elnökségekhez, hogy van-e az alsózempléni egyházmegyéhez hasonló célú, esetleg hasonló tartalmú szabályrendeletük? Kérje be ezeket a szabályrendeleteket és szabályrendeletkészítő bizottság által készíttesen javaslatot az érvényben levő szabályrendeletek egységesítésére, egységes egyházmegyei pénztár kezelési és ellenőrzési szabályrendelet létrehozására. Az egyöntetűség biztosításánál, illetve kialakításánál természet-

sen figyelembe kell venni, hogy az egyházmegyének egyféle, vagy többféle pénztára és ezeknek megfelelő pénztári szabályzata van-é?

19. Farkas István püspök bemutatja az egyházkerületi tanácsnak a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Nemzeti Szövetsége elnökségének felhívását, amely szerint keresztyén ifjúsági vezetőképző iskolát szándékozik nyitni f. év október 15-én s azt kéri, hogy ebbe az iskolába egyházkerületünk is küldjön alkalmasnak látszó ifjúsági munkást, fizesse annak havi 60 pengőben megállapított tan- és ellátási díját.

Egyházkerületi tanács, miután vagyonszállás fizetésével, a sárospataki tanítóképző fenntartásával súlyosan igénybevett pénztára nem bír 5—600 pengő újabb megterhelést, miután a tanfolyamra alkalmasnak látszó ifjúsági munkása nincs, kénytelen a felhívás teljesítése elől kitérni. Kifejezi ezzel kapcsolatban azt a véleményét is, hogy általános jellegű ifjúsági vezetőképzés helyett szivesebben látna határozott református szellemű és kifejezetten egyházas jellegű ifjúsági vezetőképzést, amelyben a Keresztyén Ifjúsági Egyesület a maga módszereit és szellemét az oktatásba bevont képviselői által érvényesíthetné, illetve ismertethetné.

20. A szalaszendi egyház betérjeszti megerősítés végett új lelkészi díjlevelét, amely részben a régi díjlevelek tételeinek és rendelkezéseinek az elavulása, részben pedig annak folytán vált szükségessé, hogy az addigi szalai és szendi társegyházak egy anya egyházzá egyesültek. Az egyházmegyei közgyűlés az új díjlevelnek helyes és a valóságos állapotoknak megfelelő összeállítása végett egyházmegyei küldöttséget küldött ki, amely küldöttség szerkesztésének az eredménye az új díjlevel, melyet az egyházmegye elnöksége a közgyűléstől kapott jóváhagyás folytán meg is erősített. Az egyházközség presbitériumának alakszerű nyilatkozata mellékelve van. Az új díjlevel a lelkészi javadalmi földeket a kataszteri birtokívek adatai alapján vette fel térmérték szerint is a díjlevelben, a természetbeni szolgáltatásokat lelkész és presbitérium közös megegyezés szerinti készpénz értékben helyettesítették, a stólat pedig az új rendnek megfelelően szabályozzák.

Egyházkerületi tanács a szalaszendi anyaegyház újonnan kiállított, szabályszerű alakban létrejött, a valóságos állapotoknak megfelelően szerkesztett új lelkészi díjlevelét, figyelemmel arra, hogy abban díjlevel csonkításnak a jelenségei, amennyire a régi állapotnak a jelenbelivel való összehasonlításából ez megállapítható, nem mutatkoznak, jóváhagyja és megerősíti.

21. Csobaj község mint erkölcsi testület 1939. évi június 19. napján Csobajon kétrendbeli ajándékozási szerződést kötött a csobaji ref. egyházzal, amely szerint temető céljaira átengedi az egyháznak a csobaji 5. sz. tkvi betétben 782/1. 1 kat. hold 800 □ öl és a 620/1. hrsz. a. 534 □ öl szántó, illetve temető jelzésű ingatlanát. A jogügyleteket a község nevében felettes hatósága törvényszerűen megerősítette. Az ajándék tárgyát képező ingatlant 272 P 20 fillér kincstári tartozás bejegyzetten terheli, amely a Csobaji Legeltetési Társulat tartozása. Az ügylet rendelkezések az egyház presbitériuma és közgyűlés törvényszerű alakban létrejött határozatán alapulnak.

A felterjesztett szerződéseket az egyházmegyei közgyűlés már jóváhagyta, ajándékozónak a tehermentességet illetően tett nyilatkozatát tudomásul vette, azonban a rend kedvéért az egyházközséget a tehermentesítés szorgalmazására utasította s utasította az egyházat az okiratoknak 4—4 P bélyeggel való ellátására, illetve pótlására.

Egyházkerületi tanács csobaji politikai község, mint erkölcsi testület ajándékozó és a Csobaji Ref. Egyház megajándékozott között Csobajon 1939. évi június hó 19. napján megkötött kétrendbeli ajándékozási szerződést jóváhagyja s a maga részéről is felhívja az egyház vezetőségét az egyházmegyei közgyűlés által megrendelt eljárás, illetve pótlás foganatosítására.

22. A rudabányai egyház betérjeszti özv. Kolozs Jenőné és ifj. Kolozs Jenő mint ajándékozó s a rudabányai Ref. Egyház mint megajándékozott között létesült a rudabányai 345. sz. tkvi betétben felvett 1 k. hold 800 □ öl szántó ingatlan ajándékozása tárgyában kötött szerződést jóváhagyás végett. Az ajándékozásnak az előzményét az képezi, hogy néh. Kolozs Jenő volt rudabányai főjegyző és presbiter egy orgonát szándékozott az egyház részére adományozni, amelyben azonban közbenjött halála meggátolta és az elhunyt elgondolásának fent nevezett özvegye és fia ez ajándékkal kívántak eleget tenni. Az egyház az ajándékba kapott ingatlan jövedelmének a felét „Kolozs Jenő Orgonalap“ címen kívánja tőkésíteni, másik felét pedig az egyház közszükségleteire fordítani.

Az ügyletet a presbitérium alakszerű határozatával jóváhagyta, azonban közgyűlési határozat, sem a szerződésnek 3 másolata felterjesztve nem lett.

A felsőborsodi egyházmegyei tanács az ügyletet jóváhagyta.

Egyházkerületi tanács az ajándékozási ügylettel szemben semmi elvi aggályt nem táplál, sőt azt az ajándékozók egyház szeretettől vezetett nemes céljai iránti köszönettel tudomásul kívánja venni.

Érdemleges döntés előtt azonban az egyházi törvényekben előírt alakszerűségek betartása végett felhívja az iratok visszaküldése mellett az egyház előljáróságát, hogy

1., az ajándékozási ügyletet az egyházközségi közgyűlés elé is terjessze, névszerinti szavazás útján való döntés, illetve jóváhagyás végett,

2., az ajándékozási szerződést 4 P okmány bélyeggel lássa el, annak három példány másolatát is készíttesse el,

3., feljogosítja az egyházkerület elnökségét, hogy amennyiben a kérvényező az említett pótlásoknak megfelelő, a felterjesztett szerződést hagyja jóvá.

Miután a becsatolt tkvi kivonat szerint az ajándékozott ingatlanon 147 P 96 fill. s jár. erejéig adóteher van, úgy arra is felhívja az egyházközség előljáróságát, hogy tapintatos módon az ajándékozók útján ezen teher törlését is szorgalmazza.

23. A sátoraljaújhelyi ref. egyház felterjeszti jóváhagyás végett a közte, mint eladó és Kocsa András és neje, mint vevő között Sátoraljaújhelyen 1939. április 29. napján kötött szerződést, melyben az egyház a saújhelyi 324.sz.tkvi betétben 306/1. hrsz. a. felvett házas belsőséget 8.000 ar. pengő vételárban adja el, amelyből 3.000 pengőt vevők aláírásakor fizettek, míg 5.000 P 1939. augusztus 1-én volt az egyház pénztárába fizetendő.. Az ingatlan értékesítés indokául azt hozza fel az egyház, hogy a telken lévő épületeket a közhatóság lakhatatlanná nyilvánította, az ingatlan ekként gazdasági rendeltetését nem szolgálja s az egyházközség az egész vételárat új ingatlan szerzésére kívánja fordítani. A jogügyletet az egyházközség presbitériuma és közgyűlése alakszerűen határozta el.

Az alsózempléni egyházmegye közgyűlése azt már jóváhagyta.

Egyházkerületi tanács a saújhelyi ref. egyház, mint eladó és Kocsa András és neje Lakatos Erzsébet, mint vevő között 1939. évi április hó 29. napján létesült adásvételi szerződést jóváhagyja.

Felhívja azonban a nevezett egyház vezetőségét, hogy személyes felelősség mellett a befolyt vételárat, mint az egyház tőke vagyonát kamatozó betétként kezelje és tekintettel a jelenbeni kiszámíthatatlan változású nemzeti és világgazdasági értékviszonyokra, azt a lehető legsürgősebben értékálló ingatlanba fektesse, az eladott ingatlanon lévő teher törléséről pedig záros határidő alatt gondoskodjék.

24. A sajkókazai egyház 1938. június 12-iki presbitériumi és 1938. június hó 26-án hozott egyházközségi közgyűlési határozatában akként intézkedik, hogy az egyházat terhelő adósság törlesztése céljából elad a „Herke“-alapítvány tulajdonát képező földbirtokból 3 darabot akként, hogy a befolyt vételárat az egyház ettől az alaptól kölcsön veszi. Az eladni kívánt 3 darab föld 1581 □-öl területű, amelyekért 1.500 P vételárat remél az egyház elérni, földek egyébként rossz fekvésűek, évi hozamuk csak 18 P, míg a kölcsön után évi 105 P kamatot fog az egyháztól az alap kapni, a tőke visszafizetése után megfelelőbb ingatlant vehet a nevezett alap, míg az egyház is megszabadul súlyos évi kamat terhétől.

Az egyház ezen elhatározását az illetékes egyházmegyei tanács is jóváhagyta, elhatározásáról most az egyházkerület jóváhagyását kéri.

Egyházkerületi tanács az előterjesztett ügyet jelenben elbírálnak nem tartja,

terjessze fel nevezett egyház evégből, hogy az ügy érdemben tárgyalható legyen a „Herke“-alapítvány földjéből eladni kívánt ingatlanok teljes telekkönyvi szemléljét, — amelyet a lelkész is elkészíthet és aláírásával tanúsíthat, — jelentse ezenkívül azt esetleg a „Herke“-alapítvány alapítólevele vonatkozó részének hivatalos másolata becsatolásával, hogy ennek az alapítványnak mi a rendeltetése, ki vagy mely jogi személy rendelkezik efelett az alapítvány felett, ki képviseli azt, miután mindezek fölterjesztése nélkül ez ügyben érdemleges álláspontot elfoglalni nem lehet.

Kiemeli egyházkerületi tanácsunk azt is, hogy az egyházközségi közgyűlés határozata nem látszik törvényszerűnek, miután nem volt tekintettel a E. T. I. 70. §-a által ily ügyek elhatározásánál megrendelt névszerinti szavazás betartására.

25. A sárai leányegyházközség jóváhagyás végett felterjeszti a közte, mint eladó és Smajda György és neje, továbbá Halász Istvánné sz. Csizmár Julianna, végül id. Szabó András neje között megkötött 3 rendbeli adás-vételi szerződést, amelyben az egyházközség eladja a nevezett vevőknek a sárai 55. sz. tkvi betétben felvett 20 hrsz. régi iskolakert telkét 358 □-öl területtel 179 pengő, illetve a sárai 55. sz. tkvi betétben 40—41. hrsz. a. felvett régi iskolatelket és iskolakertet összesen 526 □-öl területtel 331 pengő 38 fillér, végül a sárai 55. sz. tkvi betétben 1112 hrsz. a. felvett 331 □-öl területű régi templomtelket és templomkertet 165 pengő 50 fillér vételárban. Ezen ingatlanok eladását árverés előzte meg. Az egyház a befolyt összes vételárat az új iskola és templom építése céljaira kapott O.F.B. ingatlanok vételárába kívánja befizetni, miután ezen telkek, mivel ártérbe fekszenek, alig valami

jövedelmet hajtanak, az említett O. F. B. telek vételárának kifizetésére pedig az egyháznak más fedezete nincs.

Az alsözempléni egyházmegye ezen, egyébként szabályszerű egyházközségi határozatokkal alátámasztott szerződéseket már jóváhagyta.

Egyházkerületi tanács a sárai ref. egyházközség, mint eladó, továbbá Smajda György és neje, valamint Halász Istvánné sz. Csizmár Julianna, végül id. Szabó András és neje, mint vevők között 1939. június hó 7. napján kötött háromrendbeli adás-vételi szerződést jóváhagyja, miután azoknak elhatározása szabályszerű egyházközségi határozatokon alapszik s az egyházközség azok eladását egyháziilag és gazdaságilag is kellően megokolta. Felhívja azonban nevezett egyház előljáróságát, hogy a befolyt vételárakat felelősség mellett hiánytalanul a megvett O. F. B. ingatlanok vételárába fizesse be, s ennek megtörténtét egyházmegyei elnökség előtt igazolja.

26. Az alsözempléni református egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváhagyás végett Sára leányegyházközség azon kérelmét, amelyben most nevezett leányegyházközség az Egyetemes Konventtől templomépítés céljára oly összegű kölcsönt óhajt felvenni, amelyet az egyházközségnek az Egyetemes Konventtől még 22 éven át járó évi 450 P összegű tőke-kamat segélyével teljes összegében, beleértve az új kölcsönnek a kamatait is, teljesen visszafizethet.

Az egyházközség a kölcsön felvételét szabályszerű presbiteri és közgyűlési határozatal támasztja alá.

Egyházkerületi tanács a sárai leányegyház által az említett módozatok szerint felvenni kívánt kölcsön felvételéhez hozzájárul, illetve az egyházba hozott egyházközségi határozatokat jóváhagyja.

27. Az újcsanálói ref. egyház előterjeszti jóváhagyás végett azt az adás-vételi szerződést, amelyet most nevezett egyház, mint vevő és az Országos Földhitelintézet, mint eladó Ujcsanálósón 1939. január 26., illetve Budapesten 1939. február 16. napján kötött, amelyben az egyház lelkészi javadalom céljára 3.444 P vételárért megveszi az újcsanálói 1281 sz. tkvi betétben felvett 3 kat. hold 856 □-öl szántó ingatlant, 84 □-öl uttal együtt, továbbá azt az adás-vételi szerződést, amelyet az előbbeni ügylettel összefüggésben a nevezett egyház mint eladó, másrészt Sallai István mint vevő Ujcsanálósón 1939. évi június hó 6. napján kötött, amely szerint az egyház eladja a községtől 9 km. távolságra fekvő, addig lelkészi javadalmat képezett, az újcsanálói 17. sz. tkvi betétben felvett 4 kat. hold 580 □-öl rét ingatlanát 3174 P 20 fillér vételárban, melyet a vevő aláírásakor ki is egyenlített. A becsa-

tolt községi bizonyítvány szerint az egyház által fentiek szerint megvett szántó jobb minőségű ingatlan az egyház által eladott rét ingatlannál. A fenti két ügyletben az egyház által nyert és vállalt kötelezettségek, illetve az eladási ár és vételár között 337 pengő 68 fillér különbség jelentkezik az egyház terhére, amely összeget az egyház 10 év alatt köteles az Országos Földhitelintézetnek megfizetni. Erre nézve az a rendezési mód merült fel, hogy ezen vételár-hátralékot az egyház jelenlegi lelképásztora lenne köteles örököseit is terhelően megfizetni. Ennek ellenében azonban tulajdonul kapja az egyház tulajdonát képező, Szűrő-dülőben fekvő 276 □-öl területű ingatlant, amennyiben alkalmaztatása jelenlegi szolgálati helyén megszűnnék, úgy a lelkész köteles az egész hátralékot megfizetni, illetve járandóságából levonni engedi. Amennyiben pedig ez t. i. a lelkész alkalmaztatásának a megszünte 10 éven belül következnek be, azt kéri a lelkész, hogy a még hátralékos vételár megfizetésére közgyűlési határozattal szolgálati utódja köteleztessék.

Mindkét ügylet kérdésében, úgy az említett Szűrő-dülőbeli ingatlan említett rendezése tárgyában az egyháztanács és egyházi közgyűlés szabályszerű alakban határozatot hozott.

Az alsózempléni egyházmegyei közgyűlés ez ügyleteket megerősítette, azonban a 337 P 68 fillér vételárhátraléknak a Szűrő-dülőbeli ingatlan igénybevétele útján már említett rendezéséhez azt az agályt, illetve észrevételt fűzte, hogy eddig az eladó egyház és a vevő lelkész között e tárgyban az alakszerű adás-vételi szerződés el nem készült, minek eredményeként az Országos Földhitelintézetet illető hátralékos vételár fizetése sem folyik szabályszerűen, felhívta azért az egyházmegyei közgyűlés az egyház vezetőségét arra, hogy a Szűrő-dülőbeli ingatlanra nézve a lelkésszel az adás-vételi szerződést haladéktalanul kösse meg, a vételárat az Országos Földhitelintézet javára a 337 pengő 68 fillér vételárnak az Országos Földhitelintézet által kötött szerződésben foglalt törlesztési módozatai betartásával fizesse be, ugyanezen hátralékos vételárra adjon a lelkész az egyháznak személyes kötelezettség vállalást is tartalmazó és a Szűrő-dülőben fekvő, általa megveendő ingatlanra első helyi bekebelezést biztosító okiratot, amelyet a szerződéssel együtt a közgyűlésnek terjeszzen fel és jóváhagyás után ezek telekkönyvi keresztülviteléről is tegyen jelentést. Ezen vételárnak az említett módon a lelkész jogutódjára is kötelező rendezése tárgyában, bár ezt az egyházmegyei közgyűlés egyezségi rendezés hiányában határozatot nem hozott.

Egyházkerületi tanács az újcsanálói egyház, mint vevő és az Országos Földhitelintézet mint eladó között 1939. január 26. és 1939. február hó 16. napján kötött, nemkülönbén az újcsanálói ref. egyház, mint eladó és Sallai István, mint vevő között Újcsanálósón 1939. június hó 6. napján kötött, az egyházköztség törvényes szervei

által szabályszerű alakban elhatározott, kellően mego-
kolt, gazdaságilag is megalapozott adás-vételi szerződés-
eket jóváhagyja.

Egyben jóváhagyja ezen ügyletekkel kapcsolatban az egyház Szűrő dűlőbeli ingatlanának értékesítése s ezen értékesítés módozatai tekintetében az egyházmegyei közgyűlés fentebb is lényegében kiemelt hozzáfű-
zéseit és utasításait s ezeknek teljesítésére az egyház vezetőségét maga részéről is utasítja.

Egyházkerületi tanács a maga részéről még ki-
emeli, hogy indokoltnak találja a Szűrő-dűlőbeli ingat-
lan már eladott és célzott rendezésének végrehajtása előtt erre az ingatlanra nézve egy belkörü, de nyilvános árverési eljárás eszközölését, illetve végrehajtását az azirányú közmegnyugvás elérése végett, hogy a már említett s a lelkész és az egyház közötti viszonylatban meghatározott 337 pengő 68 fillér vételár ennek az ingatlannak helyes és valóságos vételára. Erre az eljárásra az egyház vezetőségét szintén felhívja.

Felhívja végül az egyház vezetőségét arra is, hogy az adás-vételi szerződésekben szereplő ingatlanoknak a lelkész által is kiállíthatott pontos telekkönyvi szemléjét a püspöki hivatalhoz terjessze fel, mert mindaddig a szerződések leküldve nem lesznek.

28. A tállyai egyház két szerződést terjeszt fel megerősítés végett: az egyikben az egyház, mint eladó és Bányiczki Ferencné sz. Holló Ilona, mint vevő szerződnek a tállyai ref. egyház a tállyai 139. sz. tkvi. betétben 1021. hrsz. alatt felvett házasság belsőségére nézve, amelyet az egyház 1.000 P. vételárban ruház át a vevőre,

a másik pedig a nevezett egyház mint vevő és Dudovics Sándorné sz. Kaszás Erzsébet, mint eladó között 1939. január hó 28-án létesült, mely szerint az egyház megveszi a tállyai 1017. sz. tkvi. betétben 2490, 2491. hrsz. a. felvett 445 □ ölet kitévő szőlőt és 68 □ ölet kitévő új ingatlanokat 795.15 pengő vételárért,

ezen jogügyleti megállapodásokat az egyház a törvénynek megfelelő alakban hozott presbitériumi és egyházközségi közgyűlési határozatokra támasztja és ezen jogügyletek kötését egyházi és gazdasági szempontból is kellően mego-
kolja,

az egyház által eladott tállyai 139. sz. tkvi. betét másolata vagy szemléje felterjesztve nem lett,

az egyház által Dudovics Sándornétól vett ingatlan tárgyában írt szerződés az illetékszabályok szerinti 1 pengő okmány bélyeggel ellátva nincs.

Egyházmegyei tanács az egyházmegyei közgyűlés által is már jóváhagyott és megerősített, a tállyai egyház, mint eladó és Bányiczki Ferencné sz. Holló Ilona

vevő között Tállyán 1939. évi január hó 11. napján, úgy Dudovics Sándorné sz. Kaszás Erzsébet, mint eladó és a tállyai egyház, mint vevő között 1939. január 28. napján megkötött adás-vételi szerződést jóváhagyja és megerősíti,

utasítja azonban nevezett egyházat, hogy a tállyai 139. sz. tkvi. betétnek, melyben foglalt belsőségét az egyház eladta, telekkönyvi másolatát, amelyet a lelkész is aláírásával elkészíthet, főként a C. lapra kiterjedően sűrűn terjessze be az egyházkerület püspöki hivatalhoz, mert enélkül a szerződéseket az egyházkerületi elnökség nem fogja záradékolni, amennyiben pedig teher volna ezen ingatlanon, úgy annak tárgyában megfelelően fog intézkedni,

utasítja ezenkívül az egyház vezetőségét, hogy az özv. Dudovics Sándornéval kötött szerződést kellően bélyegezze fel, az eladás és vétel összegei között az egyház javára mutakozó különbözetet pedig az egyház tőke vagyonaként, lehetősen értékálló befektetés mellett kezelje és annak idején lehetősen ingatlanba fektesse.

29. A szalaszendy egyház 1938. december 11-én a presbitérium, 1938. december 14-én az egyházközségi közgyűlés — névszerinti szavazás útján törvényszerűen hozott határozatával új adókulcsot vezetett be, illetve fogadott el, amelynek értelmében személy adó címén minden egyháztagnak 1 pengőt, százalékos adó címén pedig az egyház céljaira az állami adónak 10 százalékát, iskolai célra pedig ugyancsak az állami adónak 30 százalékát veti ki rendes egyházi adó gyanánt. Egyházmegyei közgyűlés új adókulcsot jóváhagyta és megerősítette. Az új adókulcs ellen Edelényi Árpádné szalaszendy lakos nyújtott be felebbezést, amelyben az ellen úgy a maga, mint a többi hívek nevében is tiltakozik, a kivetett adót a hívek fizetési képességével, valamint a saját teherbíró képességével arányban állónak nem tartja, azt szinte elviselhetetlennek tekinti, amelyet a hívek teljesíteni sem nem képesek, sem nem hajlandók, kéri az egyházi és iskolai adó kezelésének a megvizsgálását és az adókulcsának a tényleges szükségletek szerinti méltányos megállapítását.

Egyházkerületi tanács elismeri, hogy az új adókiivetés nagy megterhelést jelent a szalaszendy egyházközség tagjaira, különösen Edelényi Árpádné felebbezőre. Mindazáltal úgy látja, hogy az új adókiivetésre az egyházközség megmentése, a lelkész megélhetésének és a rendszeres egyházi élet és munka biztosítása érdekében szükség van; erre való tekintettel a szalaszendy egyházközség új adókiivetését az egyházmegyével egyetértően megerősíti s Edelényi Árpádnét felebbezésével elutasítja.

Felhívja azonban az egyházközséget, valamint az Abauji egyházmegye elnökségét, tegyenek meg minden lehető arra, hogy a szalaszendi egyháztagek vállára sulyosodó egyházi teher minél előbb könnyíthető, illetve mérsékelhető legyen.

30. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1939 június hó 19-iki gyűlése 9. sz. jegyzőkönyvi pontjával jelenti, hogy gróf Teleky Pál miniszterelnök, akkori kultuszminiszter február 1-én meglátogatta a sárospataki főiskolánkat. Látogatása ezúttal különösebben a január hó 23-án megnyitott Népfőiskolának szólt. Fogadására Sárospatakra érkezett Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok és gróf Bethlen Pál főiskolai v. gondnok is. Ünnepeles fogadtatás után a kultuszminiszter a népfőiskola előadására ment be, ahol éppen Kántor Mihály cigándi igazgató-tanító volt az előadó. Az előadás után Szeretefalva bírása üdvözölte társai nevében a magas vendéget. A kultuszminiszter úr aztán a maga közvetlen modorában szólt a népfőiskolásokhoz. Majd megtekintette azok szállását, ahol minden iránt érdeklődött és szemmel láthatólag jó benyomásokkal ment át kíséretével az angol-internátusba, ahol alkalom nyílt a főiskola előjáróságának előterjeszteni a főiskola legégetőbb problémáit. Az igazgató-tanács köszönetét fejezi ki Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnoknak és gróf Bethlen Pál főiskolai v. gondnoknak, hogy gróf Teleki Pál kultuszminiszter figyelmét nyomatékosan felhívták főiskolánk időszerű problémáira.

Egyházkerületi tanács örömmel értesül, hogy gróf Teleki Pál miniszterelnök, akkori kultuszminiszter személyesen látogatta meg a sárospataki főiskolát és alkalmat vett magának arra, hogy közvetlenül szemlélje a főiskolában folyó munkát és személyes meggyőződést szerezzen a fejlődésben levő intézetben elkerülhetetlen építkezések szükségességéről. A maga részéről is a legteljesebb köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a kultuszminiszter úr fogadása körül közreműködtek és hódoló tisztelettel köszöni meg a kultuszminiszter úr látogatását és a főiskolai tervek ígért jóindulatú felkarolását.

31. A Sárospataki Ref. Főiskola igazgatótanácsa Sárospatakon 1939. június 19-én tartott ülésének 39. sz. jkvi. pontjával jelenti, hogy a theol. kar 1939. január 22-től február 6-ig megrendezte a harmadik népfőiskolai tanfolyamát. A tanfolyamon megnyitó és záró beszédet dr. Zsiros József theol. igazgató tartott s a következő előadások hangzottak el:

Kántor Mihály: Magyar ház, magyar haza.
 Palumby Gyula: Magyarok eredete, honfoglalása.
 Dr. Marton János: Kié a pataki főiskola.

- Dr. Hargitai Zoltán : Európa és népei.
 Pógyor István : India.
 Dr. Ablonczy Endre : Közigazgatási ABC.
 Farkas Elemér : Gazdasági tanácsadó, számtartás.
 Dr. Trócsányi József : Jogi ABC.
 Valádi Béla : Kisgazda ismeretek a több jövedelemre.
 Dr. Szekeres László : A mai Olaszország parasztsága.
 Tury Sándor : Önművelés.
 Dr. Révész Menyhért : Népbűnök, népbetegségek.
 Palumb Gyula : István király, honalapítás.
 Dr. Harsányi István : Mi a szép az irodalomban.
 Dr. Móricz Miklós : Földműves a nemzet életében.
 Dr. Ágoston Béla : Népegészség, néptáplálkozás.
 Dr. László József : Falusi ház, gazdaudvar.
 Dr. László József : Falurendezés falufejlesztés.
 Dr. Móricz Miklós : Földműves és kereskedelmi szellem.
 Dr. Hargitai Zoltán : Hazánk és Európa viszonya.
 Dr. Ujszászy Kálmán : Mi minden van a faluban.
 Palumb Gyula : Második honalapítás.
 Lenkey Gyula : Egyházunk élete.
 Dr. Gesztelyi Nagy László : A magyar mező hősei.
 Kántor Mihály : Miért dalolunk, mit daloljunk.
 Jakab László : Tejtermelés, tejszövetkezetek.
 Jákvári Kálmán : Nemzeti öntudat.
 Szilágyi László : Szövetkezetek.
 Dr. Harsányi István : Magyar irodalom.
 Dr. Móricz Miklós : Földműves a nemzet szolgálatában.
 Tury Sándor : A magyar földműves élete.
 Pásztor István : Hogyan segíthetsz lelkipásztorodnak.
 Fürjész István : Mi felfedezni való van faluban.

A tanfolyam, melyen a visszacsatolt Felvidékről 37, a csonka haza községeiből pedig 13 ifjú vett részt, minden nap áhitattal kezdődött és végződött. Délutánonként ének és zenetanulás után a város nevezetességeit tekintették meg az ifjak. Esténként KIE egyesületi és gazdaköri gyűléseket tartottak. A tanfolyamot február 1-én gróf Teleki Pál kultuszminiszter Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok és Fáy István zempléni főispán kíséretében meglátogatta. Ünnepeyes bezárása február 5-én történt, amikor Farkas István püspök tartott buzdító beszédet az ifjakhoz s a kultuszminiszter képviseletében megjelent dr. Tomcsányi Boldizsár tanfelügyelő. Jelen voltak még Bornemisza Miklós Zemplén vármegyei alispán és Bencze András népművelési titkár. Ezt megelőzőleg február 4-ikén a tanfolyam tagjai és a theol. ifjúság számára szertetvendégség volt, amelyen Farkas István és Magda Sándor püspökök mondtak megszívlelésre méltó szavakat az ifjúsághoz. A rendezés és vezetés fáradságos munkáját dr. Szabó Zoltán és dr. Ujszászy Kálmán theol. professzorok végezték.

A tanfolyam költségeinek a fedezésére a V. K. M. 250 P, Farkas István püspök 150 P, Zemplén vármegyei alispáni hivatala 200 P, Ung megye alispáni hivatala 100 pengőt adományozott. Borsod vármegye ebben az évben fedezet hiányában nem jöhetett segítségünkre, intézőbizottságától nyomban biztatást kaptunk, hogy a jövő évi költségvetésbe 200 P összeget vesz fel a sárospataki népfőiskola céljaira.

Egyházkerületi tanács a népfőiskolai tanfolyamról szóló jelentést örömmel és meglelégedéssel veszi tudomásul. Dr. Szabó Zoltán és dr. Ujszászy Kálmán theol. professzoroknak és a theol. karnak eredményes, uttörő munkájukért köszönetet mond. A népfőiskolai munkát ref. anyaszentegyházunk s magyar népünk szempontjából is nagyjelentőségűnek tekinti, azért a Sárospatakon létesítendő állandó népfőiskola tervét folytonosan szem előtt tartja s alkalmas időben azt megvalósítja.

32. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1939. június 19-én tartott gyűlésének 40. számú jegyzőkönyvi pontjában tesz jelentést a dr. Szabó Zoltán professzor vezetése alatt a theologiai ifjúság körében végzett gyakorlati munkáról: bibliaköri munka, igehirdetés, családlátogatás, vasárnapi iskolai munka, KIE-munka, diákbetegek meglátogatása, öreg cserkészmunka, hospitálások s a teljesség kedvéért itt is felemlítve a leventeoktatói tanfolyam és a népfőiskolai tanfolyam.

Az egyházkerületi tanács a theol. kar és az igazgató-tanács bizonyosága alapján teljes megnyugvással veszi tudomásul, hogy theologiai akadémiánkon a dr. Szabó Zoltán theol. tanár által vezetett gyakorlati munkák a theol. ifjúságnak református anyaszentegyházunk szolgálatára való ránevelésénél a szolgálathoz szükséges igazi lelkipásztori lelkület kialakítását mozdítják elő és a kellő beindítást megadják. A nagyfontosságú munka végzéseért dr. Szabó Zoltán iránt elismerését nyilvánítja. — A pénzügyi bizottságot felhívja, hogy a theologus ifjúság gyakorlati munkájának különösen vidéki szolgálatainak, kiszállásainak pénzbeli segélye részére támogatására elnökségnek tegyen javaslatot.

33. A sárospataki református főiskola igazgató-tanácsa 1939. évi június hó 19-én tartott gyűlése 41. számú jegyzőkönyvi pontjával tesz jelentést az egyházkerületnek a dr. Ujszászy Kálmán theol. tanár által vezetett faluszemináriumi munkáról. A nagy hozzáértéssel vezetett faluszemináriumi munka lendületét az iskolai év folyamának külső eseményei lényegesen nem befolyásolták. A

régi mederben szívós kitartással és jól átgondolt alapossgággal folyt az tovább. A theol. kar az előterjesztés szerint meggyőződéssel vallja, hogy a sárospataki faluszemináriumi munka, bármennyire általános népi területen mozog is, kimondottan református egyházi célzatú s mindenestől Isten dicsősége szolgálatában áll. Az igazgató-tanács szintén nyereségnek tekinti, hogy ennek a nagyjelentőségű munkának egyik főfészke és istápolója éppen sárospataki theologiai akadémiánk lett, mert az iljúság itt e munkájához az Isten igéjéből kifogyhatatlan erőket, lankadatlan buzgóságot méríthet és látásokat nyerhet. Dr. Újszászy Kálmán theol. akad. tanárnak a vezetésért elismerését fejezi ki.

Az egyházkerületi tanács nagy örömmel látja a faluszemináriumi munka gondos vezetését, református egyházi — nevelői célzatát, népünk megismerésére és forró szeretetére ösztönző hatását. Szíves készséggel mond elismerést a munkát vezető dr. Újszászy Kálmán theol. tanárnak s a munkáról jelentést tesz az Egyetemes Konventnek.

34. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1939. évi június hó 19-én tartott gyűlése 134. sz. jegyzőkönyvi pontjával jelenti, hogy a dr. Dóczy Jenő hagyatékának ügye ez év során teljes lebonyolítást nyert a hagyatékhoz tartozó ingóságoknak s értékpapiroknak mindhárom intézet tudtával és hozzájárulásával való értékesítésével. A nagykőrösi 8 kat. hold területű szántó és a veresegyházi 310 □-öles szántó $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{3}$ -ad arányban átírtak a sárospataki, illetve a debreceni és nagykőrösi gimnáziumok kezelésében lévő Dóczy Imre alapítvány nevére. A hagyatéki eljárási, ügyvédi és egyéb költségek fejében kifizetett összegek levonása után tisztán 3.494.12 P jutott a főiskola kezelésében levő Dóczy Imre alapítványnak. A nagykőrösi ingatlan értékesítése tekintetében a gazdasági választmány javasolta a másik két intézménynek, hogy nyilvános árverésen értékesítsék ezt az ingatlant ehhez azonban a nagykőrösi református egyház a maga részéről nem volt hajlandó hozzájárulni, miért is ez az ingatlan természetben marad meg az alapítvány tőkéjéül. Ez ingatlant a nagykőrösi református egyházközség kezeli s a bérleti haszonnak $\frac{1}{3}$ -ad részét tartozik a főiskolának megküldeni. A veresegyházi 310 □-öles ingatlanok szabad kézből való értékesítéséhez mindhárom intézet hozzájárulván, ez az ingatlan eladatott Czirer Andor miniszteri tanácsosnak a felsőbb egyházi hatóságok jóváhagyásának a fenntartásával.

Egyházkerületi tanács az igazgató-tanács javaslatára a jelentést tudomásul veszi, a hagyaték egész eredményét a végrendelkező intézkedésének megfelelőleg a Dóczy Imre alapítványhoz csatolja.

35. Az Egyetemes Konvent felkéri az egyházkerületek elnökségét arra, hogy 1939. évi április hó 19—20. napjain tartott ülésének 101. számú jegyzőkönyvi pontja alapján az egyházmegyei értekezletek foglalkozzanak az új, vagyis a használatba most kerülő vallástani könyvekkel és mondjanak azokról konkrét formában véleményt; az egyházkerületek pedig ezek alapján terjesszék fel észrevételeiket a Konventre 1940. évi december 31-ig. A külön-külön érkező véleményekkel a Konvent nem foglalkozik.

Egyházkerületi tanács felhívja a kebelbeli egyházmegyék espereseit, kéri fel az egyházmegyei lelkész-értekezleteket, hogy az Egyetemes Konvent szóban forgó kívánságának eleget tévén, most adjanak hangot a folyton megújuló kívánalmaiknak szakszerű kritikájukkal s a lelkészértekezletek konkrét véleményét terjesszék fel az 1940. évi őszi egyházkerületi közgyűlés elé.

36. Az Egyetemes Konvent 157/1938. számú határozatában felhívta az egyházkerületek vallásoktatási szakelőadóit, hogy beszéljék meg, miként lehetne a vallásoktatás részleteibe mélyebb bepillantást nyerni, továbbá készítsenek e célra alkalmasabb vallásoktatói személyi törzskönyvi lapot.

Az egyházkerületi vallásoktatási szakelőadók 1939. évi január hó 10-én összejöttek és eleget tettek megbízatásuknak. Javasataik egész terjedelmükben bennfoglaltatnak az Egyetemes Konvent 1939. április 19—20. napjain tartott ülésének 100-ik jegyzőkönyvi pontjában.

Az Egyetemes Konvent az egyetemes tanügyi bizottság javaslatára kimondotta, hogy a szakelőadók által készített javaslatokat leteszi az egyházkerületekhez véleményadás céljából és pedig azzal, hogy *a)* a nem református elemi iskolákban folyó vallásoktatás nyilvántartása és ellenőrzése az egyházmegyéken menjen végbe és az egyházkerületek az egyházmegyék meghallgatásával adjanak véleményt és a rendezés mikéntjét 1940. december 31-ig jelentse a Konventnek; *b)* a nem református középiskolákban folyó vallásoktatás nyilvántartása és ellenőrzése pedig az egyházkerületen menjen végbe s a rendezés mikéntjét az egyházkerületek is 1940. december 31-ig jelentse a Konventnek.

a) Egyházkerületi tanács felhívja az egyházmegyéket az Egyetemes Konvent 1939. évi április 19—20. napjain tartott ülése 100. jkvi pontjában foglalt javaslatok tanulmányozására oly célból, hogy a nem református elemi iskolákban folyó vallásoktatás nyilvántartása és ellenőrzése ezután az egyházmegyéken menjen végbe és adjanak véleményt és a rendezés mikéntjéről tegyenek jelentést az 1940. évi őszi egyházkerületi közgyűlésnek.

b) Egyházkerületi tanács felhívja az egyházkerületi vallásoktatói szakelőadót, hogy az 1939. évi április 19—20. napjain tartott konventi ülés 100. jegyzőkönyvi pontjában foglaltakat tanulmány tárgyává téve, tegyen javaslatot az 1940. évi őszi egyházkerületi közgyűlésnek a nem református középiskolákban folyó vallásoktatás nyilván-tartására és ellenőrzésére.

37. Csorba György középiskolai előadó felolvassa vitéz Ujváry Lajos, tanügyi főtanácsos, tankerületi főigazgató-helyettesnek a sárospataki gimnáziumban 1939. január 9—12. és február 21—24. napjain tartott látogatásáról szóló jelentését.

Egyházkerületi tanács köszönettel veszi tudomásul az állami felügyelet részéről való, sok irányú gondos megjegyzéseket, az adott jótanácsokat és az iskolai fejlesztés kérdésében való megértésre mutató jóindulatú észrevételeit. A tanács előtt felolvasott jelentést irattárában elhelyezi.

38. Csorba György egyházkerületi középiskolai előadó betervezi a sárospataki református gimnáziumban az 1938/39-iki tanév folyamán végzett iskolalátogatásairól szóló jelentését.

Egyházkerületi tanács a sárospataki gimnázium és a tanári kar 1938/39. tanév buzgó és sikeres működéséről elismeréssel vesz tudomást. Szívesen nyilván-tartja azokat a teendőket, amelyeket a gimnázium továbbfejlesztésére a középiskolai előadó rámutatott.

A tanács előtt felolvasott jelentést irattárában elhelyezi.

39. Csorba György egyházkerületi középiskolai előadó felolvassa dr. Bartha Károly állami tanulmányi felügyelőnek a sárospataki református liceumban és tanítóképzőben 1939. március hó 22—25. napjain tartott látogatásáról szóló jelentését.

Egyházkerületi tanács örömmel hallja a sárospataki tanítóképző-intézet buzgó, helyes és sikeres működéséről való állami felügyeleti jelentést az 1938/39. tanévről. Bízik benne s egyrészt igéri, másrészt elvárja, hogy a tanári kar most is, mint előzőleg, a kapott tanácsokat megtartja, a tett ígéreteket teljesíti. A tanács előtt felolvasott jelentést irattárában elhelyezi.

40. Csorba György egyházkerületi középiskolai előadó felolvassa Kovács Dezső egyházkerületi tanulmányi felügyelőnek a sá-

rospataki ref. liceum és tanítóképző-intézetben 1939. március havában tartott látogatásáról szóló jelentését.

Egyházkerületi tanács örömmel veszi tudomásul a tanítóképzőben való felügyeleti iskolalátogatás buzgalmát, mindenre kiterjedő figyelmét és a tanári karnak adott értékes tanácsokat. A tanács előtt felolvasott jelentést irattárában helyezi el.

41. Csorba György egyházkerületi középiskolai előadó felolvasa vitéz Ujváry Lajos tankerületi főigazgató helyettesnek a miskolci „Tóth Pál Ref. Nőnevelő Intézet“ Leánygimnáziumában 1939. május 6, 10, 11, 12. napjain tartott látogatásáról szóló jelentését.

Egyházkerületi tanács megnyugvással veszi tudomásul az állami felügyeletnek az iskola, a tanári kar működéséről való elismerő nyilatkozatát; útmutatását és tanácsait a maga részéről is szívesen veszi és az iskola iránt tanusított jóindulatot köszönettel fogadja.

A tanács előtt felolvasott jelentést irattárában elhelyezi.

42. Csorba György egyházkerületi középiskolai előadó betervezi a miskolci „Tóth Pál Leánygimnázium“-ban 1939. évben tartott látogatásáról szóló jelentését.

Egyházkerületi tanács a „Tóth Pál Leánygimnáziumban“ az iskola munkájáról, a tanári kar működéséről, a tanítási eredmény fokáról szóló középiskolai előadói jelentést örvendetes tudomással és elismeréssel fogadja és a jövőre vonatkozó bizalommal tekint a tanári karra.

A tanács előtt felolvasott jelentést irattárában elhelyezi.

43. Csorba György egyházkerületi középiskolai előadó felolvasa dr. Támedly Mihály tankerületi főigazgatónak a miskolci ref. Lévy József gimnáziumban 1939. év május és június havában 6 napon át tartott látogatásáról szóló jelentését.

Egyházkerületi tanács megnyugvással fogadja az állami tankerületi főigazgatónak az iskolára vonatkozó megállapításait és megköszöni a látogatásokkal kapcsolatban a tanári karhoz intézett többirányú tanácsokat. Az iskolának harmadéve mutatkozólag jelzett népességcsökkenését nem tartja aggodalmasnak, ha ez a csökkenés nagyobb mérvet nem ölt, amint az remélhető is. — A tanács előtt felolvasott jelentést irattárában elhelyezi.

44. Csorba György egyházkerületi középiskolai előadó betérjeszti a miskolci ref. Lévy József gimnáziumban 1938. okt. 25-én, 26-án és 1939. június 13-án tartott látogatásáról szóló jelentését.

Egyházkerületi tanács a középiskolai előadónak a miskolci ref. Lévy József gimnázium 1938/39. évi működéséről való jelentését bizalommal és helyesléssel fogadja. A tanács előtt felolvasott jelentést irattárában elhelyezi.

Több tárgy nem lévén, elnökség az ülést bezárja.

Hitelesítjük :

Miskolc, 1939. december 29.

Farkasfalvi Farkas Géza sk.
főgondnok.

Farkas István sk.
püspök.

Dr. Enyedy Andor sk.
lelkészi főjegyző.

Tárgymutató.

Jelenvoltak névsora.

1. Püspök imádsága.
2. Távollevők igazolása.
3. 1939. évi I. t.-c. bemutatása, határozathozatal.
4. Tornai egyházmegye visszaállítása.
5. A visszatérés személyi kérdéseinek eligazítása.
6. Kocsis Sándor hernádszurdoki lelkipásztor igazolása.
7. Szentmártony Dániel borsodi lelkipásztor nyugdíjazása.
8. Baczó Balázs damaki lelkipásztor nyugdíjazása.
9. Kovács István ongai lelkipásztor nyugdíjazása.
10. Császár József miskolci vallásoktató lelkész bevallási ive.
11. Molnár Pál sátoraljaujhelyi vallásoktató lelkész díjlevelének megerősítése.
12. Kocsis János sárospataki vallásoktató lelkész díjlevelének megerősítése.
13. Martin Miklós tokaji vallásoktató lelkész díjlevelének megerősítésére felhatalmazás.
14. Egri hitoktató lelkész díjlevel ügye.
15. Diósgyőri negyedik tanítói állás szervezésének és díjlevelének jóváhagyása.
16. Tiszakesziii ötödik tanítói állás szervezésének jóváhagyására felhatalmazás.
17. Sajóvárkonyi tanítói állás szervezésének jóváhagyására felhatalmazás.
18. Alsózempléni egyházmegye pénztári szabályrendelete.
19. Ker. Ifj. Egyesületek Nemzeti Szövetségének kérelme.
20. Szalaszendi egyházközség lelkészi díjlevelének jóváhagyása.
21. Csobajai egyházközség ajándékozási szerződésének jóváhagyása.
22. Rudabányai egyházközség szerződésének jóváhagyására felhatalmazás.
23. Sátoraljaujhelyi egyházközség szerződésének jóváhagyása.
24. Sajókaza „Herke“ alapítványának ügye.
25. Sáraí egyházközség adás-vételi szerződésének jóváhagyása.
26. Sáraí egyházközség kölcsönének jóváhagyása.
27. Ujcsanalósi egyházközség adás-vételi szerződésének jóváhagyása.
28. Tállyai egyházközség adás-vételi szerződésének jóváhagyása.
29. Edelényi Árpádné szalaszendi egyháztág fellebezésének elutasítása.
30. Gróf Teleky Pál miniszterelnök látogatása a sárospataki Főiskolában.
31. Jelentés a sárospataki főiskola 3. népfőiskolai tanfolyamáról.
32. Jelentés a theológusok gyakorlati munkájáról.
33. Jelentés a Faluszemináriumi munkáról.

34. Jelentés a dr. Dóczy Jenő hagyatékáról.
35. Hittankönyvek iránti panaszok előterjesztése.
36. Nem-református elemi iskolák vallásoktatásának szabályozása.
37. Jelentés vitéz Ujváry Lajos tankerületi főigazgató helyettes látogatásáról a sárospataki gimnáziumban.
38. Csorba György középiskolai előadó jelentése a sárospataki gimnáziumban végzett látogatásáról.
39. Jelentés dr. Bartha Károly állami tanulmányi felügyelőnek a sárospataki tanítóképzőben végzett látogatásáról.
40. Jelentés Kovács Dezső tanulmányi felügyelőnek a sárospataki tanítóképzőben végzett látogatásáról.
41. Jelentés vitéz Ujváry Lajosnak a miskolci Tóth Pál nőnevelő intézetében végzett látogatásáról.
42. Csorba György jelentése a miskolci Tóth Pál nőnevelő intézetben végzett látogatásáról.
43. Jelentés dr. Tamedly Mihály tankerületi főigazgatónak a miskolci Lévay József gimnáziumban végzett látogatásáról.
44. Csorba György jelentése a miskolci Lévay József gimnáziumban végzett látogatásáról.

Az ülés bezárása.

Az egyes pontokat jegyezték:

Dr. Enyedy Andor : 1—19.

Dr. Horváth Zoltán : 20—29.

Dr. Marton János : 30—33.

Svingor Jenő : 35—36.

Csorba György : 37—44.

A tiszáninneni református egyházkerület 1939. évi december hó 12-én
rendes közgyűlést
 tartott Miskolcon *Farkas István* püspök, majd *Pósa Péter* esperes
 és *Farkasfalvi Farkas Géza* főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak elnökségen kívül :

A volt felvidéki tiszáninneni egyházkerület részéről : Pálóczy Czinke István püspök, dr. Magda Sándor püspök, Tornallyay Zoltán egyházkerületi főgondnok.

Az abaúji egyházmegyéből : Farkas Elek esperes, Pásztor István, Medgyasszay András, Csabay István lelkészi, Dr. Bárczay Lajos világi részről.

Az alsóborsodi egyházmegyéből : Pósa Péter esperes, báró Bottlik István gondnok, Komjáthy József, Szabó József, Szakács Pál lelkészi, Bay Bertalan, Tóth Kálmán, Zsóry Lajos világi részről.

Az alsózempléni egyházmegyéből : Janka Károly esperes, gróf Bethlen Pál gondnok, Kun Zoltán, Hegedüs László, Virágh Béla tb. esperes lelkészi, Dr. Asztalos Gyula, Hodossy Béla, dr. Kérészy Sándor világi részről.

A felsőborsodi egyházmegyéből : Tóth János esperes, Zsóry György gondnok, Lenkey Gyula, Veress Károly lelkészi, Bónis Aladár, Ragályi Miklós világi részről.

A felsőzempléni egyházmegyéből : Dobos Sándor esperes, Kiss Dezső gondnokhelyettes, Papp István lelkészi kiküldött.

A gömöri egyházmegyéből : Lenkey Lajos esperes, dr. Zehery István gondnok, Baraxa Lajos, Konkoly-Thege István és Székely Bertalan lelkészi, Báthory Andor és Boross Zoltán világi részről.

A tornai egyházmegyéből : Kőszeghy Gábor esperes, Horváth Elemér gondnok, Cseh István, Fejér István, Fodor Lajos lelkészi, Dr. Kemenszky Kálmán, Papp János, Törzsök István világi részről.

Az ungi egyházmegyéből : Szücs István esperes, Nyomárkay Sándor gondnok, Kőműves Sándor, Ujlaky Sándor lelkészi, dr. Kiss Bálint, dr. Szekeres Albin világi részről.

Mint egyházkerületi tanácsbírák : Hubay Mihály, Janka Péter, Kovács István, dr. Lengyel István, dr. Marton János, Román Ernő, Szilva István lelkészi részről; Barabási Kun József dr., Bernáth Aladár, dr. Kérészy Barna, dr. Trócsányi József világi részről.

Mint tanárképviselők: Dr. Mátyás Ernő a sárospataki theol. akadémia, Porcs Kálmán a miskolci Lévy József gimnázium, Tárczy Árpád a sárospataki gimnázium, vitéz Domokos György a miskolci Tóth Pál leánynevelő intézet, dr. Egey Antal a sárospataki tanítóképzőintézet képviselőiben.

Mint tanítóképviselők: Fiedler István, Gööz Pál, Jakab Imre, Lovász Bertalan, vitéz Nyitray Károly.

Mint jegyzők: dr. Enyedy Andor főjegyző, Nádházy Bertalan, Kiss József lelkészi részről, dr. Horváth Zoltán főjegyző, dr. Id-rányi Béla, dr. Farkasfalvi Farkas Ábrahám jegyzők világi részről.

Mint egyházkerületi missziói előadó: Svingor Jenő.

Mint egyházkerületi középiskolai előadó: Csorba György.

Mint a népiskolai tanügyi bizottság előadója: dr. Komjáthy Aladár.

Mint egyházkerületi tisztviselők: dr. Tolnay Ferenc ügyész. Illyés Bertalan püspöki titkár, Pónus Lajos pénztárnok.

1. Farkas István püspök Jeremiás 18. r. 2—10. verseinek felolvasása után hálát adott Istennek az elszakított testvéreinkkel megnyert együtt lét örömeért; a bűnbánat érzéseinek és a további teljes felszabadulást váró magyar reménységnek kifejezése mellett Isten ihletését kéri közgyűlésünkre, áldását a magyar nemzetre.

2. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok a közgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Mindenekelőtt adjunk hálát a Mindenhatónak azért, hogy a mi lán-goló lelkű, kötelességteljesítésben mindenkor példányképül szolgáló jóságos szívű Püspökünk 60 évvel vállain betegségéből felépülve, friss erővel ve-zeti ma is tanácskozásainkat. Mélységes tisztelettel és szeretettel üdvö-zöljük Öt ebből az alkalmából.

F. E. K.! Egyházkerületünk életének minden fontos mozzanatára kiterjedve, a püspöki jelentés fog részletesen beszámolni a letelt év örö-mteljes és gyászos eseményeiről.

Mégis, amikor először vesszük fel két évtizedes megszakítás után a közös munkát visszatért testvéreinkkel, megismétlem a bécsi döntés után tartott közgyűlésünkön, a Mindenható iránt csordultig telt hálás szívvel hozott határozatunkat, mely határozatunk idézésével üdvözöltem Egyházkerületünk nevében visszatért testvéreinket ez évi zsinatunk első ülészakán is: „Mérhetlen szülői szeretettel várja vissza kebelébe az on-nan 20 év előtt erőszakkal kitépelt református véreinket. Gömör, Torna, Abauj, Zemplén Ung hűséges és öntudatos kálvinista izzó magyar lelkű népét, Rákóczi kurucainak ivadékait, kikért a lefolyt két évtized alatt soha, egy pillanatig sem szünt meg atyai szíve minden dobbanásával, féltő gond-dal aggódni, s őket várni, visszavárni.“

„Midőn ezen határozatot idézem, Egyházkerületünk nevében újból hangsúlyozom, hogy mikorők, a keserves kényszerű elszakíttatásuk után a szülői házba Isten kegyelméből újra visszatérnek, ott ők csak a régi nagy családi szeretetet fogják találni.“

A trianoni bilincs ezen első láncszemének szétpattanásáért 20 év óta folyó küzdelemben oroszlánrésze van az aknák, szirtek, zátonyok között, háborgó tengeren hanykódó kis magyar hajó elszánt, de csodálatos bölcsességű kormányosának, ami egyedüli vezérünknek, vitéz Horthy Miklós Magyarország kormányzója Ófőméltóságának, gróf Teleki Pál miniszterelnök nagy tudásának és Kánya Kálmán akkori külügyminiszterünk Európaszerte elismert, kimagasló diplomáciai képességének. Indítványozom: Ófőméltóságát hódolatteljes tisztelettel, hittestvéri szeretettel, gróf Teleki Pál miniszterelnököt és Kánya Kálmán volt külügyminisztert igaz köszönő tisztelettel közgyűlésünkben táviratilag üdvözljük és jegyzőkönyvünkben mondjunk köszönetet mindazoknak a magyar államférfiaknak, kik a trianoni békediktatura óta ezt az eredményt előkészítették.

F. E. K. Meg kell állapítanunk, hogy a visszatéréssel kapcsolatban még sok kérdés vár sürgős elintézésre. Nem szabad tétlenül néznünk, hogy azok, kik annyit szenvedtek az idegen uralom alatt. Kenyérkérdéseikben rosszabb helyzetben legyenek, mint az anyaországbeliek.

Igy: a visszatért lelkészek és nyugalmazott lelkészek illetményei, kiegészítő államsegélyek megállapításának, folyósításának, a helyi javadalmaknak a csehszlovák hatóságok által történt felértékelésével, állampolgárság megtagadásával, kongrua megvonása, vagy legalább csökkentésére irányuló korrigálásának, hasonlóan a nyugdíjazott lelkészek és özvegyek ellátásának, a visszatért területen működött segédlelkészek kongruájának, a visszacsatolt egyházközségek után az 1848. XX. t. c. alapján járó államsegélyek kiutalásának — kérdésében.

Az Egyetemes Konvent elnöksége és minden vezető egyházi tényező állandóan, szívósan küzdenek mindezek sürgős rendezéséért. A protestáns ügyek élén álló államtitkár úr magáévá tette ezen kérdések kedvező elintézését, de ugylátszik — pénzügyi nehézségek gátolják még mindig a 100 százalékos megoldást.

Mégis a legfontosabb lépés megtörtént. A Budapesti Közlöny november hó 29-én kelt számában megjelent 10.900/1939. M. E. sz. rendelet értelmében a visszacsatolt felvidéki területeken működő lelkészek részére a kongrua, a korpótlék és családi pótlék utalványozása 1939. január 1-től kezdve megtörténhetik. A rendeletből azonban Kárpátalja kimaradt.

F. E. K. De rendezésre vár nemcsak a visszatért, de az egész egyetemes magyar református egyházunk területén is számtalan hasonló probléma.

Az 1848. XX. t. c. tudvalevően úgy intézkedik, hogy az egyházak egyházi és iskolai szükségletei az állam által rendezendők. Mégis az 1848. XX. t. c. 3. §-a majd annakidején az egyházi adózásról hozott III. egyházi t. c. alapján megállapított államsegélyünknek, ma is csak egy töredékét kapjuk.

A tanítói javadalmak hozzájárulását újabban több helyen lényegesen felcmenték; az iskolafenntartással járó dologi kiadások viselésére az egyházközségeket kötelezték, az immár csaknem tízszeresére felemelt tanítói nyugdíjárulékokat az iskolafenntartó egyházakra hárították. Békében 24 korona, ma 236 pengő.

Felekezeti iskoláink ilyenén fenntartása számtalan egyházközségünket az elé a dilemma elé állította, hogy képes-e iskoláját fenntartani, vagy nem? Bevételeit úgyszólván teljesen az emészti fel, sokszor nem is elegendők ahhoz. Pedig az egyházak mikor iskoláikat fenntartják, az 1868-iki XXXVIII. t.-c. értelmében állami, illetve községi feladatot teljesítenek. S ha iskolájukat feladnák — amitől úgy valláserkölcsei, mint nemzeti szempontból Isten óvjon, — az iskolafenntartás teljesen a község, vagy az állam terhére képezné. S mégis, ha a polgári község nagyobb segílyt szavaz meg a felekezeti iskola részére, ezt a miniszterközi bizottság legtöbbször törli a község költségvetéséből. Nagy igazságtalanság az is, melyre minden alkalommal évek óta rámutatunk, hogyha valamely községben felekezeti iskola van és van egy vállalat, vagy nagybirtok, melynek tulajdonosa nem az iskolafenntartó egyház felekezetéhez tartozik, semmivel sem járul hozzá az iskolafenntartás költségeihez, holott összes alkalmazottjának gyermekei és esetleg saját gyermekei is ezen iskolában tanulnak. Hiába kérjük, követeljük az egyedüli orvosszert, az általános iskolai, vagyis kulturadó bevezetését, hogy az iskolai terhekben mindenki igazságosan osztozzék.

F. E. K. A lelkészek korpótléka, az adócsökkentési segíly devalválódása és újból nem teljes valorizációja, a lelkészek fizetésekiegészítésének megállapításánál a 27 pengős buzaár fenntartása, a legnagyobb igazságtalanságok, melyeket a legmagyarabb egyház igazán nem érdemel meg! Az utolsó békebeli költségvetési évben az adósegélyes egyházközségek átlagosan évi 1350 kor. támogatásban részesültek. Ezzel szemben 1939-ben 540 P és 49 fillérben. Vegyük még ehhez a korona és pengő közötti értékkülönbséget!

Az egytetemes adóalap még 1929—30. évben is 610.676 pengőt kapott, ma pedig csak 498 000 pengőt. A nyugdíjintézet 1929—30-ban rendes államsegély címén 121 744 pengőt kapott, mai segílye 92.600 pengő. Ezenkívül még külön 461.724 pengő rendkívüli államsegélyt, mely mostan 426.533 P 94 fillérre csökkent.

A közigazgatási alap államsegélye 1929—30. évben 138.740 P volt, ma 93.400 pengő. És így van ez minden vonalon.

F. E. K. A közelmúltban a Miniszterelnök ur még mint vallás és közoktatásügyi miniszter meglátogatta Sárospatak-i főiskolánkat. Annak történelmi levegőjében átérzte a főiskolánk nagy nemzeti hivatását, méltányolta az ott folyó munkát. Feltártuk előtte, hogy annak fejlődése veszélyeztetve van, tanáraink, internátusaink, tantermeink, tornacsarnokaink immár elégtelen száma miatt. Ez az elégtelenség nagyon fokozódik az által, hogy a visszacsatolt részek iskoláztatandó gyermekeit a szülők, kik valamikor szintén itt nevelődtek fel, szintén itt kívánják nevelni, hálából és ragaszkodásból és nagyon sok szülő elkeseredve, köny-

nyezve távozik, midőn gyermekét felvétetni akarván, azt a feleletet nyeri, hogy nincs hely gyermeke számára.

A miniszterelnök úr nagy megértéssel fogadta előterjesztéseinket, meg is bízta a főiskola vezetőségét, azoknak írásbafoglalásával, kilátásba helyezve, — elsősorban nemzeti szempontokból — a kormány segítségét. — Sajnos, a beállott politikai változás — hogy megszűnt kultuszminiszter lenni — folytán a megsegítés elmaradt, s az ideai költségvetésből e célra már fel is vett első részlet 100 000 P töröltetett.

F. E. K! Mai közgyűlésünket a legváltóságosabb, legbizonytalanabb időben tartjuk Amikor kockán forog minden, ami előttünk szent és becses. Világfelfordulásban, amikor az emberiség, a szeretet, az igazság helyére a vad erőszak, kegyetlenség, hatalmi örület és gyűlölet lépett. A józan ész, a szív, a méltányosság szavát a harci kocsik dübörgése, ágyuk bömbölése, repülőgépek berregése, gépfegyverek kattogása, bombák és aknák robbanása, légvédelmi szirénák üvöltése nyomja el és újra és újra megismétlődik Aesopus „farkas és a bárány“ meséje.

F. E. K! Azt hiszem, közgyűlésünk minden tagja szorongó, aggódó lélekkel kíséri a velünk vérben és hitben rokon finn nemzet élet-halál harcát a több, mint 50-szeres túlerővel szemben, mikor hősköltevényekben megírt vitézi tetteket túlszárnyaló hősiességgel védik északi-fényes hazájukat, puritán hitüket, függetlenségüket, — tavaikon, a jégen és havon kívül — minden szövetséges nélkül.

Jelülül annak, hogy minden rokonszenyvünk, minden csodálatunk az övék : szenteljünk közgyűlésünkéből egy néma percet, felállással nekik.

Ezekben a szörnyű időkben — a nemzet erőpróbája küszöbén — fokozottan életkérdés a nemzet erkölcsi és fizikai erőinek összeforrása és hogy ne tévelyedjünk idegenből hozott szélsőséges, a magyar társadalom rétegeit egymás ellen uszító, nyíltan, vagy burkoltan egyházellenes világnézetek hálójába, mely világnézetek fanatikussal gyűlölettel akarják ugyan egyideig egymást elpusztítani, de végül — régi igazság ez — a végletek, a szélsőségek találkoznak, ha egymás ellen is indultak el.

Tetszetős jelszavakba burkoltan jelentkeznek nálunk is ezen idegenből hozott ideológiák, de e jelszavak mögött a hatalomvágy, a gyűlölködés és az egyéni érdekek rejtőznek legtöbb esetben. És sajnos, sokszor látunk magukat buzgó keresztyéneknek valló embereket, kik ily jelszavak hangoztatása mellett, a keresztyén hittel, a keresztyén erkölccsel homlokegyenest ellentétben álló cselekedeteket követnek el! Nem F. E. K. Közgyűlés, ezek lélekben nem keresztyének!

F. E. K! Csak az élő hit, a krisztusi szeretet és a magyar haza talajából fakadt és a világ ezen legexponáltabb helyén, a népek összeütközési pontján, csak a századok viszontagságaiban kipróbált eszmék követése, mentheti meg Hazánkat és Anyaszentegyházunkat.

Bízunk a legnagyobb veszélyek között is, mert „ahol legnagyobb a veszély, ott van legközelebb Isten.“

Elnöktársammal együtt szeretettel köszöntjük közgyűlésünk alkotó tagjait és az érdeklődőket. Mai napra összehívott közgyűlésünket megnyitom.

Közgyűlés főgondnokával együtt üdvözli Farkas István püspököt, munkás és szeretetben gazdag élete 60. évének betöltése alkalmából. Táviratban üdvözli a mai ünnepi ülés alkalmából vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzót, gróf Teleky Pál miniszterelnököt, Kánya Kálmán volt külügyminisztert, akik a magyar felszabadulás ügyét olyan hathatósan és eredményesen szolgálták. Főgondnokunknak egyházi életünk sebein végigtapintó kezét együttérző szívvel szorítja meg. Szomorúan állapítja meg, hogy lelkészeink, egyházaink, iskoláink állami támogatásában nem érezzük azt a megértést és készséget, amit a nemzet életében tett és a jövőre is újonnan vállalt szolgálatunk után remélhetnénk és várhatnánk. A közgyűlés szíve is együtt dobog a rokon finn néppel, amely az irtózatos túlerő ellen Istenre és önmagára támaszkodva vívja élet-halálharcát. Oszítja e nehéz időkben főgondnoknak Istenben vetett bizalmát, a megnyitó beszédet megköszöni és egész terjedelmében jegyzőkönyvébe foglalja.

3. Az alkotó tagoknak hivatalosan összeállított és felolvasott névsorából elnökség a határozatképességet megállapítja, mely után

közgyűlés a megjelent tagokat igazolja. Vitéz Kövecsesi Lukács Béla, Soldos Béla, Téglássy András, Szentimrey Pál, gr. Vay Artur távolmaradását igazoltnak veszi.

4. Elnökség jelenti, hogy az egyházkerületi tanács f. év október 10-ik napján Miskolcon tartott ülést és letárgyalta a hozzá utalt ügyeket. A tanács jegyzőkönyve a közgyűlés jegyzőkönyvével együtt lesz kinyomatva.

Tudomásul szolgál.

5. A múlt évi közgyűlés óta háromízben volt időszakai bírósági tárgyalás. 1939. február 18-án Varga Péter segédlelkész fegyelmi ügyében. 1939. augusztus 21-én a sajóecsegi lelkészválasztás ellen beadott fellebbezés ügyében. 1939. október 10-én Bodnár János ny. lelkész és Kiss Pál prügylélekipásztor fegyelmi ügyében, a bodrogkereszturi lelkészválasztás ellen beadott fellebbezés ügyében, és a sajóvelezdi gondnok választás ügyében.

Tudomásul szolgál.

6. Elnökség jelenti, hogy az egyházkerületi bíróság a közgyűlés helyén, december 13-án, szerdán reggel 9 órától fog ülésezni. A bírósági tárgyalásokra a bíróság tagjait és az érdekelteket ezúton is meghívja.

Tudomásul szolgál.

7. Farkas István püspök felolvassa következő jelentését:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Ez a jelentés úgy készült el, mint a szegény ember — ezer gondal, temérdek veritékhullással megépített kicsi háza. Olyan — ujkori, igénytelen Veronika-keszkenő féle ez, amely a nagy felszabadulás miatt orcámon végigpergő örömkönnyeimet mind felitta. Tükör ez, melyben az ősz hazais a hosszú rabságból hazatért testvéreink is meglátják, — igazi valóságos — Istenért, Hazáért és magyar fajtánkért hevülő lelki orcámat.

Tetszett Istennek, hogy a közeli hetekben álmatlan éjszakákat hozó szenvedésekkel tegye próbára hitemet. Éjszakai sötétben, míg mások édesen szunnyadtak — de sokszor megfényesedett az én kicsi hálószobám. A golgotai kereszt dicsőséges királyával társalkodott a lelkem.

Nem voltunk egyedül.

A magyar fajtát kimondhatatlanul szerető, érette felbecsülhetetlen értékű földi javait önként feláldozó, Isten szerelemmel, alázatos bűnbánattal megteljesedett szívé: Örök magyar, — örökkéélő Rákóczi — a nagy Fejedelem lelke lebegett körülöttem.

Belefogódkodtam erősen a kezébe Rákóczi népe hazajött! . . . A nagy Fejedelmet jól megismerni, mindennél előbbvaló kötelessége ma minden magyarnak.

Nappal hánykolódásaim között *Vallomásait olvasgattam* s éjjelre megelevenült körülöttem a dicsőséges kuruc mult.

A mai magyar élet, minden — ma még megoldatlan problémáját felvettem előtte Kérdeztem s Ő felelt A mai magyarságnak hová s merre visz az útja? . . . Lesz-e neki még valaha vig napja?, — hiszen ma úgy él, hogy örüljön-e, búsuljon-e, nem tudja!

S vezetett feljebb — mindig feljebb. A golgotai kereszt alatt hallgattuk együtt a győzelmes adventi király üzenetét: Ne féljetek, — nem maradtok árvakul, megtérek ti hozzátok.

Lesz még egyszer ünnep a világon!

És én megtanultam Tőle, hogy minden mi szenvedésünk, a legközelebbi 20 éves rabságunk is benne volt Isten világfenntartó tervében.

A Főtiszteletű Egyházkerület minden tagja nagyon jól tudja, hogy én minden időben hittel hirdetem és hirdetem ma is, hogy a: *Mai magyarság útja a Golgotai kereszt felé vezet* Ott fent: — Isten és ember, két ragyogó csillag, a halálon is győzedelmet vett életszerző Krisztus és az örök magyar lélek hordozója, az örökkéélő Rákóczi, bizony megmondják nekünk, hogy ez a jobb sorsra érdemes árva magyar nép, hogyan lehet újra nemcsak boldog — de messze világító tűzoszlop is a népek tengerében

Szívet fájdtatóan szép jelenet lehetett az, amikor a pataki vár egyik tornyának ablakából a Bodroghközön át végigzokogott a tárogatós kurucokajkáról Késmárk felé sietve — a nagy Fejedelmet búcsúztató sirató ének:

„Hallgassátok meg magyarim, amit beszélek“!

Az akkor élő magyarok, itt a Rákóczi-földjén meghallgatták, az akkori legnagyobb magyart. Nem rajta mult, hogy árulások, pártoskodások, sokféle magyar bűnök miatt „nagymajtényi síkon letörött a zászló.“

Nemzethűség; a magyar fajta kimondhatatlan szerelme; a magyarság küldetéstudata; a magyar népnek Istentől nagy célok megvalósítására való kiválasztásának rendíthetetlen hite; a szolgaságban és rabságban élő nemzetigaz szabadságának sóvárgása; minden magyart egymással megbékíteni vágyódása; felekezeti és társadalmi harcok megszüntetése; a lealázott sorban élő, agyonhajszolt, mindenektől megvetett, lenéztett jobbágy magyarság emberséges életlehetőségének megteremtése utáni vágyakozás; a Krisztus evangéliumának szociális tanításai élése nyomán a szegény magyar fajtának felemelésére való törekvés; az élő Isten után sóvárgó élő hit, kegyes vallásosság ápolásának megkövetelése minden felekezeti magyar részéről; a keresztről való beszéd bolondságának szerelme s az isteni kegyelem mindenre elégséges voltának szent hite; fajtájáért minden földi javait panasz nélkül odaáldozó tékozlása — *ezek tették örökké élővé s minden igaz magyarok számára példányképpé a nagy Fejedelmet*

Ma — közel 300.000 szintizta magyarfajta, kálvinista magyar szíve hajlik itt egymáshoz kimondhatatlan örvendezéssel, hogy az ősi házban újra együtt vannak a tiszáninneri egyházkerületnek, ez ősi kuruc végvárnak közös szent céljai megvalósítására magukat felajánló, Istenért, Hazáért és magyar fajtánk szebb holnapjáért dolgozni vágyódó református katonái.

Nem lehet az, hogy száraz statisztikai adatok beszámolóját adja a püspök. *300.000 kálvinista magyarról tudnia kell az egész országnak, hogy hova és merre visz az útunk? . . .*

Mihez kezdjünk s hova menjünk a nagy összevisszaságban? . . . Halljátok csak — tanít, szól hozzánk csöndesen és édesen a nagy Fejedelem:

„Hallgassátok meg magyarim, amit beszélek!”

„Az élő hit az isteni kegyelem ereje. Elvégezted az én megtartásomat. Nekünk nincs más Hazánk, mint az égi Haza, mely felé törekednünk kell. Mielőtt születtem, ezeket és a következőket így határozta el felőlem a te örök bölcsességed“

Akkor imádkozik így, mikor már nem maradt más a mérhetetlen uradalmakból, mint a száműzöttek, hazátvesztettek holtigtartó könnyhullatása, a kegyelemkenyér — a koldustarisznya. Egertől fel Szerencs—Sáropatak — a Vihorlát tája — a kézsmárki — a szepességi zúgó fenyvesek tája — több százezer hold drága, szent magyar föld, minden az idegeneké, minden az árulóké . . . A zúgó tenger partján egy kicsi halászkunyhóban rongyosan, de fénylő lélekkel húzódik meg az az örök magyar: — akit Isten királyságra választ egykoron . . . Elveszelt minden, de ő imádkozik: elveszhetett a földi vagyon, de a magyar nemzetről gondot visel az Isten!

„A Fejedelem többnyire mindig koldus a földön a Te színed előtt és a koldus e földön Fejedelem Te előtted Istenem“ Ekkora alázat csak abban a szívben élhet, amelynek mélyén maga az Isten szállásolta el magát.

„Távol volt tőlem úgy a dicsőség, mint a magasabb méltóság vágya, — avagy a korona elnyerésének kívánása.

Megmenteni a hazai törvényeket; feleségem és gyermekeimet megszabadítani; a szülőteleneket és árvákat az elviselhetetlen igától meg-

menteni, amit a jog és méltányosság ellenére raktak reájok” — ezért állott az élre s bátran mondja szemébe e kijelentéseket a zsarnoki hatalomnak.

Csak a nemzet egységét teremtsétek meg magyarok — hirdeti bátran. Valóban úgy van, hogy minden nemzet annyit ér, amennyire fegyelmезettek és a köz javáért szolgálni, áldozni készek a nemzet fiai!

„Megkezdtem a Hazám felszabadításának művét a saját magam és a nyomorult nép szenvedéseitől indítatva, melyet jog és méltányosság ellenére raktak igául reájok“ . . .

A sok ezer holdak ura törődik az Istenadta néppel. Felér a szívéig a meggyötört nép jajkiáltása!

Csak az Isten választott kedveltjei, az igazi szabadsághősök cselekednek így.

Mikor már koldusszegényen hallgatgatja esténkint a tenger habjainak mormolását, szakad fel a lelke mélyéről a leggyönyörűsegebb imádság: „Te tudod Uram, hogy nem gyötört engem a fejedelemségem visszanyeresének csekély reménye, hanem gyötörtek mindennapi nyomorúságai azoknak, akik sorsomban társaimmá lettek.“

Az erkölcsi derékség örökkéélő eszménye az, kinek a szíve fájva fáj, amikor a vele együtt szenvedők jajjai búsitják meg a nappalokat és az éjtszakákat.

Ilyen forró, nagy szeretettel nem ölelte át még soha senki a Krisztus keresztjét s nem hullatott másokért a kereszt tövében ilyen fájó könnyeket.

Bús árvaságban hogy tud tanácsot adni a többi árváknak.

1719. esztendő utolsó estéjén így imádkozik: „Fájlald a multakat; borzadj a bűnöktől; félj önmagadtól és borulj Atyád karjaiba, — aki sohasem hagy el Tégedet, — ha Te nem hagyod el Őt“ . . .

Tudsz-e így imádkozni Rákóczi népe én magyarom? . . . Sok bánattal, kereszttel megrakott életútadon? . . .

Sokszor felajánlották neki az amnesztiát és örökös birtokai visszaadását, csak fogadjon hűséget cserébe az idegen hatalomnak s tagadja meg fajtáját, toprongyos magyarjait, véreit — nemzetét.

S Ő mindent feláldozott... Mindent odaadott s megmaradt magyarnak!

Neki elég volt tudni azt, hogy: „a pásztor nélkül maradt magyar nép reá vár; községenként csoportba verődik, s utána epekedik, róla beszél és benne reménykedik“ . . . *Népünk vezérei tudjátok e ti is ilyen nagyon, ilyen igazán szeretni az elárvult magyart?*

Halljátok-e, mint zúg lelke mélyéről a szent harag, a boldog magabizás, a fajtájában rejtlő öserő tudata, az igazsága tudatában való szent hit győzedelmes himnusza: — „Éljetek az igazsággal és karddal, melyet Isten adott nektek mintegy eszközzül a szeretetnek . . . Csak a felebaráti szeretetet ápoljátok. Követeljétek meg az Isten iránti hűséget alattvalóitoktól bármely valláshoz tartozzanak. Ne feledkeztek meg arról, hogy ti képmásak és szolgák vagytok. Legyetek mindig készen a háborúra, tartások készen a katonaságot nyájatok védelmére“! . . .

A szabadság hős Isten katonája is, az Ur szolgálja is.

Halljátok ezt mai uri hatalmasok, hogy emeli fel az élő hit, az Istenben való bizodalom, a kegyes vallásosság a föld hatalmasait és fejedelmeit hitük ereje, szolgálatuk bizonyágtévesei által királyi méltóságra?...

S halljátok ezt magyar véreim? Ha Isten egy nemzetet örökkévalóságra teremtett — ha Isten és a nemzet egyet akarnak, a nemzetet a poklok kapui sem vehetnek diadalmat!...

Legyenek hát a mi derekaink is felövezve. Ne féljetek a harcok holnapoktól magyarok. *Vérhullás nélkül ügylátszik nekünk nem akarnak visszaadni szent magyar földet. Tartsátok készen a fegyvereket!*

A mai magyarság útja célegyeneset vezet: a Golgotára, a Krisztus keresztje felé. Hittel hívó magyarok kellene, akik bíznak az Ur Istenben nagy hiedelemmel.

De Kassa felé is vezet a másik út, ahol az örökre élő magyar eszmény kihült porsátora felett — örök fényben ragyog a magyar szabadság ragyogó hajnalcsillaga!...

Rendületlenül hiszek magyar nemzetem s fajtám küldetésében.

Hiszek az Isten ama kiválasztásában, mely a magyar népet maga tulajdonává, örök életre jegyezte el.

Isten választottait sohasem kedvelte a világ.

Azért vagyunk mi is árvák, s egyedülvalók a nagy világban. Azért a legnagyobb minden népek között a mi keresztünk terhe, mert az Isten minket legjobban szeret.

Nyelvünk, énekünk, dalunk nincs, aki értse. Nincsen sehol egy önzetlen jó barátunk. Szövetségesek vannak, de jó barátaink nincsenek.

Milyen szép volna, ha szövetséges jó barát visszaadná nekünk a gyönyörűsége szép Vág völgyét, a pozsonyi koronázó várost, a Bécs alatt elterülő, magyar verítéssel szerzett s vérrel öntözött szent magyar földet.

A mi szent örökségünkől osztályrészt kér minden körülöttünk élő nemzet.

Küldetésben járunk. Isten eszközei vagyunk ne féljetek véreim!

Küldetésünk kettős.

Hirdetni, élni a Krisztusi evangélium tiszta, keresztény tanításait.

Védeni, erősíteni a magyar fajta népet. Itt mindennek a magyar fajta védelmére kell történnie. Minket ehhez a földhöz kötött az Isten. A tokaji asszút csak a látás tűzű hegyaljai meleg föld érleli drága nedvévé s a magyarság — csak itt a Duna—Tisza táján élheti ki a maga Isten-től kapott magyar küldetését.

Én úgy látom, hogy a mai kormányzat mind jobban törődik a magyar néppel. A Krisztus már elfoglalta helyét a mai nagyok tanácskozó asztalánál, ahol a magyarság szebb holnapjának megteremtésén fáradoznak. Most, amikor a szomszédságba került a bolsevik nagy ellenség, itt volna az ideje belátni a történelmi egyházak mindenikének, hogy e harc itt nem a felekezetek, hanem a Krisztus ellen indult meg. Szívleljétek el egymást. Hordozzátok egymás terhét. Fiaskáim szeressétek egymást, — nem gondoljátok keresztény felekezetek, hogy ezekben a nehéz időkben mi hozzánk szólnak Krisztus e tanításai?

Századok mulasztásait egyszerre pótolni nem lehet!

De aki nyitott szemmel él a magyar életben, annak látnia kell, hogy a reformok jönnek szép sorjában egymás után. A családvédelem, az öregségi és rokkantsági biztosítás, a munkabér minimum megállapítása, a munkaidő leszállítása; fizetést biztosító szabadságadások; sok-sok ezer lakóház építése mind kicsiny kezdet, amelyekhez csatlakoznak a többiek a nagyobb reformok. Az evangélium szocializmusa lüktet már a nagy cselekedetekben. *Épül s gyógyul a falu. Az emberségesebb, a magyarrabb magyarság kialakítása utban van már.*

Népünk nyugtalan. Nehéz a várás. Sokszor megcsalták. Cselekedeteket vár. Sietni kell nagyon. Romokon új épületeknek kell formálódni.

A tüzoltónak, ha tűz van, szabad az ép házakat, hajlékokat szétbontani, hogy a tűz tovaterjedését megakadályozzák. *Reformoktól, az új idők nagyszerű elgondolásaitól ne borzadjon hát senki*

Eszteendő óta hirdetem és hirdetem bátorsággal, hogy szükség van az egészséges földbirtok reformra.

Hangsúlyozottan mondom: — az egészséges földbirtok reformra van szükség!

Van itt miből adni a földbe olyan nagyon szerelmes magyarságnak. Idegenek kezén van temérdek föld; magyarul sem tudó hatalmasok csak évlizedekben látják birtokukat; bankok, kartelek kezén drága magyar értékek vannak összegyűjtve. Vannak nagy mammut birtokok s vannak jószágok, amelyeket hazaárulásért kaptak jutalmul az elődök . . . Ezekből kell kielégíteni a jobbsorsra érdemes s földjébe szerelmes magyar népet.

Ez a föld azonban csak azé lehet, aki igazán szereti a földjét. Egy kicsi házat s kertet juttatni kell minden a Hazát hűséggel szolgáló magyar katonának.

Vigyázni kell azonban magyarok a tulzástól. Vannak itt ősi szép magyar birtokok, amelyek mai tulajdonosai eleikkel együtt odavoltak növe a magyar röghöz s századokon át megtartották az ősi földet, az ősi vagyont a család birtokában. Emberségesen bántak mindig a magyar munkással s lehetővé tették, hogy az ilyen ősi középirtokokon a részes és cselédmunkások takarékos életükkel felnőjjenek a gazdák seregébe. Értse meg minden magyar, hogy az ősök örökét megőrző ősi föld tulajdonosai méllán ragaszkodnak nagy szeretettel az ősi röghöz, hiszen féltő gonddal, dédelgető simogatással vonogatták az ősi föld minden barázdáját s tartották meg magyarnak az ősi szent röögöt.

Ne üljön fel senki népámító jelszavásoknak, kik népbolondító igéretekkel osztogatják a másét, maguk pedig szereznek maguknak fényes házakat, járnak fényes autókon s szolgáltatják ki magukat szinte fejlődési udvartartásokban.

A magyar nép születt nemes fajta. Nem akar bolsevik módon rabolni. Nem kívánja erőszakosan a másét. Élni akar. Családja számára egy kicsi házat, egy kicsi földet szeretne összekuporgatni. Jussa van ehhez.

Nagy birtokok hatalmas urai erre adjatok lehetőséget.

A magyar földhöz kötött minden magyar örök védelmező katonája marad az ősi földnek.

Áldozatot kell itt hozni mindenkinek, hogy újra dal fakadjon a magyar nép ajkán s kacagó gyermeksereg járja vidám örömmel a boldogabb, a szebb magyar holnapok útjait.

A telepítés igazán áldásos akkor volna, ha a végeken élő nemzetiségeket az alföldi magyar fulvak népei közé telepítenénk át. Itt ismernék meg ők is igazán a magyart, aki 1000 esztendőn át nem bántotta sem a tótnak, sem a szerbnek, sem a németnek a nyelvét, megtúrta maga mellett s becsülni, szeretni tudta mindig mindenkiben az embert az emberét.

A végekre pedig szintén tiszta magyarfajta magyarok kellene. A végvárak magyarjai erősebb várak lesznek a Siegfried-vonalnál. A magyarfajta nép minden munkára alkalmas.

A dunántúli búzatermő földek végtelen rónáin szintiszta magyar falvak százainak kellene megépülnie.

A Felvidék zúgó erdői, kincses bányáiban csodákat tudna művelni a magyar ügyesség, munka és életakarát!

S még egyet!

Az esztek és lettek országában hatalmi parancsszóra kitelepítették hazájukból az idegen nemzetiségeket.

Hát itt minálunk, ha valakinek jobban tetszik a más hazája, mint a miénk, minek marasztaljuk itt? Aki a magyar nemzethűség ellen vét; aki a magyarság ellen izgat; aki megeszi az édes magyar kalácsot s közben gyalázza a magyar becsületet — az keressen magának új hazát.

Szerte e világon szétszóródott magyarok jertek haza s vegyétek meg az idegenek kezén levő magyar birtokot!

De vegye meg az ilyenektől elsősorban maga a nemzet. Ha itt szerzték a földet, megtízestünk érte.

Ha itt maradnak, ám lehet, de aki a magyar földön akar élni, az becsülje meg a magyart!

Igy beszélgetett az én lelkem a nagy Fejedelemmel... De jó volt hallgatni imádságos tanításait.

És én kérdem tőled, én árva nemzetem, ha neked adott az Isten Megváltó Krisztust, Szabadiót, — miért nem teszed kezéd az Ő kezébe?

Ha adott neked az örök magyar-lélek hordozójában örökéletű eszményképet — az örökké élő Rákóczi és a többi nagy szabadsághősöket, akkor — miért futsz te idegen országok nagynak tartott nagyjai után?

Miért van itt közöttünk annyi sok Vezér? Ugy látom, hogy még mindig nem tört össze minket eléggé az Isten karja. Pedig teljes megjobbulásunkért össze fog törni. Csak azért, hogy felemeljen még egyszer újra egészen a szívéig.

Több bűnbánat kell a magyar szívekbe testvéreim! Még jobban rá kell eszmélnünk temérdek tékozlásunkra. Még jobban kell megtanulnunk szeretnünk egymást s még jobban alá kell hajolnunk a veritékező magyarok seregéhez s még jobban oda kell kötöznünk őket az életadó, kalácstermő, drága, szent magyar földhöz.

Nem szabad engedni azt, hogy politikai pártharcokban egymás ellen uszítsák a magyart. Munkát, munkaalkalmakat kell teremteni, mert a magyar nép dolgozni akar.

Segíteni kell a nemzet szolgálatában álló összes tisztviselőket, tanítókat, tanárokat, lelképásztorokat s egyéb munkások anyagi sorsának jobbrafordulásán.

A békét szeressük, de a harcot a nemzetért mindenkor örömmel vállaljuk. Békét kiabál a mai világ és az erőszak ulti diadali torát minden-

felé. Nemzetek tűnnek el a történelem színpadáról. — *A lengyel testvérek újra bujdosók.*

A szabadság hős népe, finn testvéreink csodálatos önvédelmi harca bámulatba ejti a világot. Csodálkozva nézik a hatalmasok e nép szent csatáját — de segítségükre senki sem siet. Régi szabadságharcuk újra kiújult Otthonukért, hitükért, szabad Hazájukért talán a közeli napokban mindannyian meghalnak . . . *Imádságunkba foglaljuk ezt a drága népet s gondoljunk a magunk sorsára is. Ki tudja, mit hoz a holnap. Ajtónk előtt kopogtat a veszedelem.*

Milyen jó tudni azt kálvinista testvéreim, hogy adott az Isten jó kedvéből teremtett örök szép-lelkű magyart, hőset, bátrát a mi védelmünkre — az igazi egyetlen magyar Vezérben, a legelső magyar emberben.

Tiszánineni egyházkerületem népe, Ó reá nézzetek s Ót hallgassátok!..

Kalanda nem engedi sodródni nemzetét. Minden magyar fiú élete kedves Ó előttte. Nálánál jobban senki sem szereti az árva magyar fajtát. *A élő Rákóczi lelke jár vele!*

Hogy is mondja a Názáreti? — A maga lelkét adta nekünk. Igen, a mi örök magyar eszményképeink, az Isten lelkének hordozói!

A tárogató immár elhaltatott! Szívem remeg s olyan jól esett egy pár könnyet letörölni az orcámról. Milyen jó volt hallgatni a kurucok énekét: „Hallgassátok meg magyaram, amit beszélek“ . . .

Hazajött felvidéki testvéreink, ez itt a mai magyarság gondolásom szerinti életprogramja. A lelkemet teregettem ki előttetek. *Isten hozott mindnyájan haza titeket.* Hajoljatok a szívünkhöz közel. Higgyétek el, hogy mi se pihentünk rózsákból vetett ágyakon a hosszú húsz esztendő alatt.

Ne emlegessétek a felvidéki lelket. Nincs már ilyen. Az örök magyar lélek vár itt közös munkára mindnyájunkat. Karunk ölelésre van kitérve felétek. Éreztétek meg, hogy az apai hajlék küszöbén átlépve szent csokolással csokolunk meg mindeteket.

Kinek jobban volt dolga odaát, tanuljon meg áldozatot hozni s tőrve lemondani.

Az édesanyai szóval az ajkon, szabad hazában, szabad magyar földön — a fekete kenyérnek is édesebbnek kell lenni, mint az odaáti kalácsnak.

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés! Tisztelettel indítványozom, hogy a felvidéki és kárpátaljai tiszánineni egyházkerület kálvinista magyarjai hűségének megbecsülése külső látható jele gyanánt: dr. Magda Sándor püspöknek és Tornallyay Zoltán egyházkerületi főgondnoknak tiszteletbeli püspök, — illetve egyházkerületi főgondnok címet adományozni méltóztatassék.

A kiírandó szavazások során pedig keressünk alkalmat arra, hogy egyházkerületünk tanácskozó asztalánál minden időben helyök legyen a magyarság igazait védelmező — hitvalló és bizonyoságtévő testvéreinknek.

Még egyet kérek. A Nébó hegyének derekára felért tisztos öreg Simeont, *Pálóczy Czinke Istvánt, a Felvidék nagyérdemű, ma is közöttünk élő nyugalmazott püspökét* köszöntsük örömteli érzésekkel s kívánva kívánjuk neki, hogy engedje megérni neki az Isten, hogy felérjen a Nébó csúcsára s láthassa meg az általa olyan nagyon szeretett magyar népnek új életre-kelését.

Felvidéki testvéreink ügyei.

A béke boldog napjaiban egyházkerületünkben 359 anyaegyház élt lelki egységben.

Trianon elszakított tőlünk 141 anyaegyházat. A visszatért anyaegyházak száma 120. Még rabságban maradt 21.

A hazatért fiók- és leányegyházak száma 102. Az őshazai anyaegyházak száma 217. A társ és leányegyházak száma 58.

Az összes anya-, társ-, leány egyházaink száma : 497.

Békebeli lélekszám volt : 264.747, ma a lélekszám megközelíti a 300.000-t.

A kassai utolsó egyházkerületi gyűlésen, kedves meghívásia személyesen megjelentem. Nyitott szemmel élő és járó ember vagyok. Gyönyörködve láttam, hogy a 20 éves közös szenvedés miképpen hajlította egymáshoz egészen közel a felvidéki lelkipásztorok és világiak szívét. Láttam a régi vezérek iránt megnyilvánult igaz szeretet tüzeinek felgyulladását a szemekben. Nem csodálkozom én ezen. Természetes dolog, hogy az a 20 esztendő, amely elviharzott felettük, olyan egységbe kovácsolta felvidéki atyánkfiaiak lelkét, hogy arról a testvéri szeretetről csak tisztelettel szabad megemlékezni.

Láttam azonban a szemükben reájuk váró sok bizonytalanság miatti aggodás tüzeinek a lángjait is.

Hosszú harcok árán odaát úgy-ahogy megadatott nekik, sok megaláztatás árán bár, — a tisztességes napi kenyér. Idehaza meg, a nagy felszabadulás óta, bár egy jó esztendő telt el — a nehézkes közigazgatási eljárás miatt, még mindig nem tudják lelkészeink, hogy miből és hogyan fognak megélni!

Én jó lelkiismeretemmel hirdelem, hogy a hazajötteknek kell, hogy jobb sorsuk legyen itt, mint volt odaát, de fájdalommal látom én is, hogy olyan hosszú időn keresztül a bizonytalanság hullámain hanyódik, vetődik sok ügyük.

Az illetmény-hivatal útján fizetési előleget kapnak lelkészeink. Nem kaptak azonban eddig sem családpótlék, sem korpótlék címén fizetés kiegészítést, sőt kongruájuk sem volt eddig rendezve. A s. lelkészek sorsa is bizonytalan. Az adósegély és egyéb államszegélyek még mindig csak várják az igazságos elrendezést.

Vannak lelkészeink, kik a cseh uralom alatt nem tették le a hűség- esküt, vagy nem nyervén állampolgárságot, nem kaptak kongruát. Az ilyenek nem lévén felvéve az illetmény hivatal névsorában, nem kapnak fizetést. Nyugdíj-ügyük rendezetlen. Öreg, beteg lelkészek nem tudják, mi lesz velük.

A cseh állam nyugd. intézeti pénztárába fizették be 20 éven át nyugdíj-intézeti járulékaikat s voltak ez intézménynek jogosult tagjai.

A magyar állam lépvén a cseh állam örökébe, ítéletünk szerint kell, hogy ezeknek a szerzett jogoknak az alapján az állami nyugd. intézetnek a sorába vegye fel ezeket a hazatért lelkipásztorokat a magyar állam.

1940 január 1 től úgy tudom rendezve lesz minden fájó kérdésük. Előbb azonban minden lelkipásztornak át kell esnie a nemzethűséget iga-

zoló eljáráson s ez nálunk dec. 22-ére elvégződván, meg van a reménységem arra, hogy az év elejétől kezdve a sérelmek megszűnnek.

Kötelességemnek tartom bejelenteni, hogy Hóman Bálint kultusz-miniszter úr és államtitkára Fáy István, valamint dr. Bernáth Géza osztályfőnök urak mindenkor a legmesszebbmenő jó akaráttal tárgyaltak velünk ezekről a kérdésekről és sokszor tettek bizonyosságot arról, hogy nekik is szív-ügyük az, hogy a hazatért lelkipásztorok jól érezzék magukat.

Tisztelettel kérem közgyűlésünket, hogy fentnevezett uraknak jegyzőkönyvi kivonatban mondjunk köszönetet hazatért testvéreink iránt sokszor megmutatott jóakarató támogatásukért.

Személyesen győződtem arról a kassai gyűlésen, hogy a 20 éves rabság alatt a kálvinista egyházak és őrtállói gyülekezeti együttélésükön át bátor kiállással, ha kell a börtön gyötrelmeit is elviselve tettek vallást hitükről s tartották meg magyarnak az ottani magyarságot.

Dr. Magda Sándor püspök testvérem jelentése az esperesi beszámoló alapján megnyugtató képet ad a felvidéki egyházak életéről. Különösképen kiemelendő az, hogy *felekezeti iskoláink a nemzetmentési igazi forrásainak bizonyultak 20 esztendőn keresztül.*

Szegény apró gyülekezetek százai tértek haza. Megkopott templomok s iskolák mindenfelé. Hiszen a cseh állam céltudatos munkája éppen az volt, hogy elerőtlenítse a magyarfajtát képviselő egyházat.

Nagy fájdalommal emlegetik a hazatért atyafiak, hogy a felszabadulás örömmámorában milyen nagyon megkeserítette szívüket a nagyobb magyar keresztyén egyház ama rendelkezése, hogy az eddigi nemzeti kisebbségi sors helyett idehaza, *az odaát ismeretlen felekezeti harc felújításával, a felekezeti kisebbség keserű kenyerét kellett mindjárt az első napokban megköstolniok.*

Hűséggel voltak hűségesek mindnyájan. Ha itt-ott akadt egy-két fekély az egyház testén, magok tépték ki azt a gyülekezeti közösségből.

A 20 esztendő alatt vezető egyéniségek, örökké fénylő csillagok egész serege tért meg az atyák örökébe. Halottjaikat velük együtt mi is megsiratjuk

S aztán letörölve a könnyeinket, álljunk munkába. Kéz a kézben törjünk célegyenest előre: Istenért, Hazáért és a magyarfajtánk szebb holnapjáért.

A felvidékieknek van egy dédelgetett, kedves intézményük, a beretkei árvaház. 30 árvára viselnek gondot az áldozatos testvéri szeretet alalmazsáiból. Meleg szeretettel ajánlom ez Isten előtt is biztonnal nagyon kedves szeretetintézményt kerületünk támogató szeretetébe.

Tisztelettel kérem egyházkerületi közgyűlésünket, hogy a felvidéki kerület ügyeinek teljes felszámolására, irattár átvételére, anyagi vonatkozású ügyek elrendezésére jelen gyűlésünkről egy bizottságot méltóztassék kiküldeni azzal az utasítással, hogy eljárásuk eredményéről úgy hozzánk, mint az egyetemes konvent elnökségéhez, tavaszra a jelentést megkészíteni és megküldeni e bizottság kötelességének ismerje.

Egyházkormányzás.

Egyházkerületünk nagyon megszorodott ügyeit igyekeztünk elnöktársammal teljes egyetértésben úgy intézni ez évben is, hogy fennakadás nélkül, bizonyos célok felé fussunk minden dolgainkban.

Ma már nem tudom megtartani ígéretemet, hogy szerte járjak a gyülekezetekben *Szinte minden nap, reggeltől estig tartó irodai munkában izdadunk titkárommal és s. lelkészemmel sokszor éjet-napot egygyétező munkát végezve.*

A felvidéki panaszok is felsírnak már a püspöki irodámban s a magam fajta szívére hallgató ember igyekszik legalább minden levélre választ és tanácsot adni.

Csak egy dolgot említek meg a mai püspök zaklatott, agyonhajszolt életéből. 38 alkalommal 49 napot töltöttem távol ez évben az irodámból egyházkerületem képviselőjében és szolgálatára.

Kétszer tartottunk egyházkerületi tanácsulást s egyszer rendkívüli egyházkerületi gyűlést s két ízben időszaki kerületi bírósági gyűlést.

A tiszadobi egyházkerületi püspöki birtokon felépültek az új hajlékok. Téglafalazat. Minden cseléd számára egy szoba s konyha, kamara. Egy év múlva vesszük át véglegesen, mert az építmények állandó voltáról meg kell győződnünk.

Tisztelettel jelentjük be, hogy hiteles tudomásszerzésünk alapján a jövő esztendő elejétől kezdve az OTBA-nak minden lelképásztor kötelezett tagja lesz. A járulékot a kerület fogja beszedni. Nem elbírhatalan terhek, ha tekintetbe vesszük a kedvezményeket, amelyekhez az OTBA útján jutunk. A járulékok a lelkészi fizetés alapján progresszív alapon lesznek kivetve. Orvos, gyógyszer, kórházi kedvezmény, üdülőhelyre való beutalás, operáció, szüléskor adandó orvosi és anyagi segély, mind olyan áldások, amelyeket hálásan kell mindnyájunknak elfogadnunk. Megvallom, nagyon félek attól, hogy az OTBA járulékok befizetése miatt sok lelképásztorral kellemetlen összekülönbözésünk lesz.

Örömmel jelenthetem be s hozom a hazatért testvérek tudomására is, hogy egyházkerületünk a béke, a harmónikus együttélés boldog szállása.

Püspöklátogatás.

A háborus izgalmak miatt ez évben csak egyszer indulhattam el a gyülekezetek meglátogatására.

Gesztely, Ujcsanálás, Sóstófalva, Hernádnémeti, Böcs. Berzék, Sajóhidvég, Kesznyéten egyházközségekben jelentünk meg egyházkerületi főjegyző testvéremmel szent szolgálatunk ellátására. Az alsózempléni és alsóborsodi esperesek s gróf Bethlen Pál egyházmegyei gondnok úr s a közigazgatási hatóságok mindent megtettek arranézve, hogy a látogatások külső formájában is megbecsültséék rajtunk keresztül a minket küldő egyházkerület. A gyülekezetekben végzett szolgálatunk, igehirdetés, személyes pásztorkodás s látogatások arról győzték meg újra bennünket, hogy jó a mi népünk, csak szeretni kell őt igazán. Szívüket kitérva elénk, megtelt templomokban imádkozó lelkek nagy seregei dicsérték velünk az Istent s tettek bizonyosságot arról, hogy az ősi hit tüzei égnek a magyar kálvinista egyházak szívében.

Esperes testvéreknek, a gyülekezet vezetőinek s mind köz, mint tanácsos rendjeinek e helyen is megköszönöm sok kedvességüket.

A múlt év őszén Hernádkakon s ez év őszén Alsószolcán is megjelenvén templom-szentelésen, mindkét helyen végeztem a püspöklátogatás áldott munkáit is s tisztelettel jelentem be, hogy *Isten kegyelméből immár 158 gyülekezet katedróján hirdetem Istennek ígétjét mint az egyházkerület püspöke.*

Missziói és evangélizációs munkák.

Egyházkerületünkben a missziói munkák fokozatos fejlődéséről tehetünk örömteljes jelentést. Maga a missziói jelentés számol be a sokirányú munkáról, amely mind annak a jele, hogy a Krisztus-gyújtotta tüzek égnek kerületünkben.

A tapolcai konferencián hívó szavunkra mintegy 7 ezer imádkozó kálvinista magyar jött össze A hirdetett ige s egyéb tanítások áldott haratként hullottak a kereső s váró lelkekre.

A kerületbeli lelkésznék konferenciája is mind több tagot számlálva szép sikerrel folyt le a találkozón. Különösképen ki kell emelnem Danyi Józsefné lelkésznétestvérünk lebilincselően kedves előadását, amelynek meghallgatása élmény volt mindnyájunk számára.

Ugy érezzük egyházkerületünkben, hogy az egyházépítés és lélekkentés leghatalmasabb fegyvere, a belmissziói sok ágazatu munkának művelése mellett, az *evangélizációs gyülekezet látogatások meghonosítása.*

Három négy — Isten lelkétől hevített lelkipásztor ultra kél s két-három napon át szórja az Igét, hirdeti Isten igazait az őket hívó és váró gyülekezetekben.

Alsózemplénben pár helyen már nagy sikerrel tartottak ilyen találkozót.

Alsóborsod éber vigyázásu esperesének a szíve pedig valósággal tüzet kapott az evangélizációs kiszállások gyarapítására. Egyházmegyéjében már több helyen tartottak jelentős eredményű evangélizációs napokat. Svingor Jenő egyházkerületi misszióelőadó és Főző László alsózempléni missziói előadó s többen mások, mint segítőtársak az esperessel az élen, valósággal lázba hozták a gyülekezeteket s ünnepi órák szerzőivé lettek.

Kérem egyházkerületi missziói előadó testvérünket e helyről is, hogy a szépen megindult munkát ez év telén és a jövő tavaszon folytassák tovább. Szép számmal jelentkeztek munkatársak. Hívó és váró gyülekezetek is szép számmal vannak. Ha Isten életemet megtartja, olykor én is el-el megyek oda ahova erőm engedi.

Tisztelettel közlöm kerületünk népével, hogy a jövő esztendő elején — január-február és március hónapokban lelkipásztori továbbképző konferenciákat kívánunk tartani.

Januárban Kassán, Februárban Sárospatakon. Márciusban Miskolcon. Kassára gyűlnének össze a gömöri, tornai és abauji lelkipásztorok. Patakra jelentkeznének az ungi és a két zempléni egyházmegye lelkipásztorai. Miskolcon a két Borsod adna egymásnak találkozót.

Gondoskodni fogunk arról, hogy az eddig, — szegénységük miatt, utiköltség és más egyéb költségekre való fedezet hiánya miatt a konfe-

renciákon eddig meg nem jelenhető lelkipásztor testvéreim költségei megtéríttessenek. Akarjuk, hogy nemcsak a módos lelkipásztoroknak, de a legszegényebb paróchiák lelkészeinek is adassék meg a lehetőség a konferenciákon való megjelenésre. Nagyon természetes dolog, hogy a költség megtérítési kérések egyénenként lesznek elbírálva. Mind a négy kerületben meg lesznek tartva ezek a továbbképző tanfolyamok, országos hírű és nevű előadók fognak szerepelni. Azt is bejelentem, hogy a konferenciák rendező gazdája dr. Szabó Zoltán theol. tanár, országgyűlési képviselő lesz s övele egyességben mindent meg fogunk tenni arranzve, hogy lelkésztestvéreink a konferenciákon jól érezzék magokat.

Iskolai ügyek.

Egyházkerületünk főiskolája, gimnáziumai és elemi iskoláiban az anyaszentegyház és a Haza szolgálatára ez esztendőben is jó munkát végeztek őrtállóink.

Sárospatak országos híre egyre nő. Angol és humán internátusa nem elégséges az igények kielégítésére. Tornacsarnoka és internátusa kibővítésre szorul. Bár ígéretet kaptunk arra, hogy jelen költségvetésben már nagyobb összeg fog szerepelni e pataki építkezések megkezdésére, sajnos ez évben ez összeg nem vétetett fel. Biztatást nyertünk azonban arra, hogy az eljövendő költségvetésben nagyobb összegű államsegély fog állani rendelkezésünkre.

A Főiskola bejáratát díszítő s a multak nagy cselekedeteit hirdető *reliefek száma ez évben is szaporodott* A Főiskola erőszakos elfoglalását megakadályozó jelenet ábrázoló reliefet Szabados Béla szobrászművész készítette, sok dicséretet érdemelve. A leleplezés ünnepélyes keretek között megtörtént.

Novák Sándor nyug. igazgatót tanügyi főtanácsosi címmel tüntette ki Kormányzó Urunk kegye. Főiskolánk e nagy fia méltán rászolgált a kiténtetésre. Boldog voltam, hogy a kiténtető okirat átadását személyesen eszközölhettem. Legyen sokáig Istentől megáldott e mi kedves emberünk.

Dr. Szabó Zoltán theol. tanár testvérünket Zemplén vármegye lajstromos listáján *országgyűlési képviselővé választották.* A Főiskola és a falu népének szerelmese sok áldott munkának elvégzője lehet. Segítse őt az Ur minden jó munkájában.

Tárczy Árpád és Szabó Gyula igazgató testvéreinket a Kultuszminiszter úr a tankerületi közoktatási tanács, illetve az angol nyelv és irodalmi tanulmányi felügyelettel való megbizással tüntette ki. Méltó munkások nyertek kiténtetést.

Komáromi Jánosnak Patak hallhatatlan krónikásának, az örök pataki diáknak emlékezete megörökítésére mozgalom indult meg. A szerető szivek támogatásába ajánlom e szent ügyet.

Tompa Mihálynak a hallhatatlan lelkipásztor költőnek emlékszobrot kíván állítani Budapest. Kerületünk népétől is áldozatot várunk e szent célra s bizunk abban, hogy a közel jövőben az emlékszobor állni fog.

Tanítóképző intézetünk csendben, hűséges szolgálattal végzi reá-váró nemzetépítő munkáit. Áldott itt is minden munkás s dicsekedésünk az egész intézmény.

A miskolci fiu gimnázium folyton szaporodó diák seregével internátus nélkül ezer bajjal küzd. Ez évben nagy kemény akarással egy 20 személy befogadására alkalmas internátust nyitattott meg a közszeretben álló Porcs Kálmán igazgató. Nagyon rá van szorulva ez az iskola is az államsegélyre. Annak idején mindenét odaadta az államnak. Építési segély kérvényét pártfogó szeretettel kérjük felterjeszteni a kultuszminiszter úrhoz.

Dr. Kosztolányi Zoltánt igazgatói címmel tüntette ki a miniszter úr kegye Nagyértékű munkás méltó megbecsültetése ez. Buday József tanár a hírneves tudós eltávozott az élők sorából. Tanítványok egész serege holtig tartó szeretettel siralja a nagy magyar tanárt.

Leánygimnáziumunk régi jó hírnevét ez évben is öregbítette. Új igazgatója tanáriarsaival együtt harmónikus egységben mindent megtesznek arranézve, hogy kerületünknek e drága kincse valódi érték legyen. Internátusunk az ország egyik leghatalmasabb leányinternátusa. A múlt évben megnyitlt liceumi tagozat igen kedvelt iskolatípus lett. Ez évben az első osztályban már 50 növendék iratkozott be.

Részint az internátus fokozatos fejlődése, részint a lyceumi tagozat miatt ennél az iskolánál is szükség volna új építkezések megkezdésére. A sok növendék számára a tornacsarnok ma már elégtelen. Építési államsegélyt kell kérnünk s mély tisztelettel kérem egyházkerületünket, hogy hathatós támogatásával támassa alá a leánygimnázium ez irányú kérését a kultuszminiszter úr előtt.

Ez évben töltötte be 25 éves tanári szolgálatát ez iskolánkban Márczyné, Szathmáry Ilona tanárnőnk. Abból a tanári nemzedékből való, amely kálvinista öntudattal hívő leányokat vágyódik nevelni a Hazának, de aki e mellett erős kézzel kezeli a növendékeket. Szigorú fegyelmezésével népszerűsége soha nem törekedett és megköveteli növendékeitől az alapos tudást. Egyházkerületünk ez érdemes munkása előtt tisztelettel hajtja meg az elismerés zászlaját s további hűségese szolgálataira Istennek áldását kéri.

Iskolánk másik dicsekedése Gálffy né dr. Tarczay Erzsébet kiváló tanárnőt, hűségese szolgálatainak jutalmazására egyházkerületi elnökségünk igazgatói címmel tüntette ki. Kívánva kívánjuk, hogy legyen hosszú éveken át dicsekedése egyházkerületünknek.

Népiskoláinkban sáfárkodó tanítóink nagy serege majdnem 100 százaléki hűségese munkásnak bizonyult.

A VIII. osztályos elemi iskola kiépítése utban van. Örömmel jelentem be, hogy az illetékes tanügyi férfiakkal való tanácskozáson meggyőztek bennünket arról, hogy ez az új iskolatípus az Élet iskolája lesz. Anyagi áldozatok nélkül sok helyt már a jövő iskolai évben megvalósítható lesz. Tananyag összevonás; tavaszi és téli idők okos felhasználásával a gyakorlati életre való nevelés hatalmas elindítója lesz a régóta óhajtott VIII. osztályos iskola.

Egyházmegyék élete.

Egyházmegyéink életéről szóló jelentésem rövid összefogó jelentés akar ezuttal lenni.

Felette nagy az én örömöm, hogy újra bizonyoságot tehetek arról, hogy egyházkerületünk mindenik esperese a kötelességteljesítés a hűség szolgálat, a nemes példaadás, a rendszeret, az engedelmisség és törvénytisztelet példányképei. Egyik sem keserített meg engem ebben az esztendőben sem soha. Minden törvényes rendelkezéseimet végrehajtották. Ezer gonddal és bajjal élnek ők is, mert őszintén meg kell vallanom, hogy sok lelkipásztortestvérünk nem akarja ismerni a rendet.

Az alsózepléni esperes szinte szívében megkeseredve jelenti be, hogy sok levelére válasz sem érkezik. A választók névjegyzéke, a költségvetés, a számadások megkésztése, a konventi és püspöki leiratokra való befelelés — tehát az egyházi közigazgatás tennivalói sokszori megstürgetésre sem készülnek el. *Mintha többen az egyház hivatalos lapját még csak el sem olvasnák s elfeledkeznek a határidőkről.*

Nyilvánosan jelentem ki, hogy esperestestvéreimnek segítségére kívánok sietni, hogy a hanyag és kötelességmulasztó lelkipásztorok elvegyék méltó büntetésüket. Kijelentem, hogy attól sem riadok vissza, hogy a *fegyelmet nem ismerő lelki pásztorok ellen a a végelbánás alá való vonás eljárását is megindíttassam.* Van itt ifjú lelkipásztor sereg, akik örömmel vállalják Isten igájának hordozását.

Rend, fegyelem, kötelességteljesítés illik mihozzánk éppen ezekben a nehéz időkben, mikor az eszeveszett világ mint bomlott óra zakatol, hanykolódik körülöttünk.

A mi magyar népünk igazán szereti a hűséges és példáséletű lelkipásztort. Dicsekszik is vele. Ha sok a baj a gyülekezetben, akkor először nekünk lelkipásztoroknak kell odaállani az önvizsgálat tükörre elé s alázatos önvizsgálat után mea kulpázva kell elkezdenünk minden új nap jöttével a tisztább, az újabb életet.

Hallom sokszor emlegetni, hogy én a sziv embere vagyok. Tudok ám én erős kézzel is kormányozni s a kötelességmulasztás láttára a szent harag pirja önti el az én orcámat is.

S ha én öregedő korom dacára reggeltől estig dolgozom a mások javáért, megkövetelem azt minden lelkipásztor-testvértől, hogy legyenek mindannyian a gyülekezet angyalaivá s szolgáljanak hűséggel tisztük minden rendében.

Az egyházlátogatási jelentések minden egyházmegyére vonatkozólag megnyugtatóak.

Mindenütt állandó vendég a pajzsos férfiú — a szegénység. Anyagi gonddal küzdenek egyházaink. Lelkészek, tanítók fizetéseiket alig kapják meg. A közigazgatási hatóságok a hátraléki kimutatások bemutatása után nemleges záloglási jegyzőkönyvekkel elégitik ki a fizetéseket kérő lelkipásztorokat és tanítókat.

Elbirhatatlanul súlyos teher gyanánt nehezedik reánk az iskolafenntartás terhe.

Felekezeti iskoláinkhoz körömszakadtáig ragaszkodunk. De kérjük a kultuszminiszter urat, hogy könnyítsen a terheinken.

Ujból kérjük illő tisztelettel a kultuszminiszter urat, hogy az egyetlen és legigazságosabb adónemet, a mindennemű tanügyi kiadások fedezését szolgáló kulturadót vezesse már be valahára.

Magának az államnak is könnyebb volna a helyzete, ha a kultúra és a tanügy céljaira kivetett igazságos progresszív adó bevételeiből tudná fedezni és ellátni az ország összes kulturális és tanügyi ellátásait.

Vannak községek, ahol a községi képviselőtestület örömmel szavazza meg az iskolai és egyházi segélyeket s vállalja a tanítói nyugdíj-járadékok fizetését.

És erőszakosan közbeszól a miniszterközi bizottság és az autonómia megsértésével igen sok esetben indokolás nélkül törli a községi képviselőtestületek által vállalt legnemesebb ügyet szolgáló segélyeket.

Ilyen intézkedésekkel nem építeni, hanem csak megölni lehet a felekezeti iskolákat.

Védelmet kérünk a kultuszminiszter úr részéről megtartásunkért. Illő tisztelettel kérjük jelen közgyűlésünkről a kultuszminiszter urat összes idevonatkozó sérelmeinknek orvoslására s kérjük nagybecsű rendelkezését arranézve, hogy a felekezeti iskolák életképessége érdekében, amely érdek kielégítése elsősorban a nemzetnek érdeke!, — tegyen meg mindent a mi védelmünkre.

Az abaúji egyházmegye 16 anyaegyházzal szaporodván, ma 67 anyaegyházból áll.

Mozgékony, tettekész s mindenütt ott levő munkás esperese valóban telhetetlen a munkában. Indítványa is van kerületünk elé. Nincs megelégedve a mai egyházlátogatás rendszerével.

Utasítást kér arra, hogy minden egyházmegye egyházlátogató küldöttségei tegyék ünneppé a gyülekezet számára látogatásukat. *Evangélizációs nap legyen a találkozás napja.* Sok helyen 3—4 presbitert hívnak össze az egyházlátogatók megjelenésekor és statisztikáznak. Ennek meg kell szünnie.

Az egyházlátogatók hirdessék az Igét. Személyesen ellenőrizték a belmissziói munkák végzését. Találkozzanak az ifjúsággal és a gyermekekkel. A bibliakörök és nőegyletek munkáit ellenőrizték. Reggeltől estig tartó munkával Isten szolgálatot végezzenek s valóban az egész gyülekezet ünnepévé tegyék az egyházlátogatást.

Derék dolog! Valóban így kell ennek lenni mindenütt.

Kérem egyházkerületi közgyűlésünket, hogy jövőre nézve adjon szigorú utasítást az egyházlátogató küldöttségeknek arranézve, hogy valóban Istentől áldott drága alkalom legyen a gyülekezetekben való szolgálatuk. A száraz statisztikai adatok összeállítása, a vagyionkezelés, valójában a mamár minden egyházmegyében meglevő számvédszéki előadók tiszte. Az Ige és a Lélek járjon velük s így legyenek szolgálatára a gyülekezet lelkipásztorainak az egyházmegye kiküldöttei.

Igaz, hogy ez munkát jelent, de a tanácsbíróság és egyházlátogatási jegyzői tiszt a magasabbrendű elhivatásnak ez a nagyszerű megbízatása munkára kötelez. Ma már nem lehet ünnepi lakomák megkészítésen keresztül lefolytatott egyházlátogatás, mert Isten országa megköveteli, hogy hűséges sáfárok szertejárjanak a gyülekezetekben és egymás hite által épülve építsék az anyaszentegyházat, keressék a bajok orvosságát és legyenek az Igen keresztül vígasztalói a jobb jövőt váró kálvinista magyarságnak.

Forró vágya volna az abaúji egyházmegyének Kassán, egy Református Otthon építése. Induljanak el jó reménységgel. Zörgessenek s Isten áldása fogja kíséрни jó munkájukat.

Emlékezetébe kívánom idézni az abaúji esperes-testvérnek, *hogy az istenes vén embernek bibliafordítása 350 éves évfordulója a jövő esztendőben lesz.* Vizsolyban készítsenek elő a jövő esztendőre valamelyes nagy lelki megmozdulást. Talán jó volna odahívni egy kerületi nagy konferenciát. A vizsolyi szép vidék nyári időben különösképpen alkalmas arra, hogy ünnepi találkozója legyen ott a kerület népének. *Erre vonatkozó jelentéseit és terveit elvárom az abaúji egyházmegyének.*

Alsóborsod esperese, mint fentebb említettem az evangélizációs gyülekezeti szolgálat szerelmesévé lett. Egyházmegyéjében már több gyülekezet részesült az evangélizációs szent szolgálat áldásaiban.

Ez esperes többszöri személyes kiszállását a gyülekezetekben nagy örömmel nézem. Éber vigyázattal őrködik egyházmegyéje jó hírnevének megőrzésében.

Az egyházmegyék adományairól szóló jelentést ez évben nem gyűjtöm egy csomóba. Benne vannak azok az egyházmegyék jegyzőkönyveiben. Én csak összefoglalom egy mondatban a köszönetünket, az összes egyházmegyékben történt, feltűnően sok, kedves és szívesen hozott adományokért.

Az azonban lehetetlen, hogy egy alsóborsodi feltűnően nagy összegű kedves adományról ne emlékezzem meg. Noszvajban a hazáért meghalt katona fiát holtig fájó könyekkel sirató, feketekendős egyszerű asszony-testvértünk *özv. Lakatos Józsefné 10.000 pengős alapítványt tett a sárospataki főiskolánál két — a segítségre rászorult érdemes diáknak tanulmányi költségei fedezésére.*

Ez volt a legnagyobb ajándék ebben ez esztendőben, amit aránylag egy szegény asszony adott Isten dicsőségére. Örökökünk meg nevével jegyzőkönyvünkben s küldjük Istenhez ő érette való imádságunkat, hogy áldja és vigasztalja meg őt a könnyeket letörlő Isten s tegye áldozatkészségében még gazdagabbá nemes és drága szívét.

Komjáthy József diósgyőri lelkipásztor az alsóborsodi egyházmegyében ez évben töltötte be lelkipásztori szolgálatának 25. esztendejét. Építő, szorgalmas, ügyes lelkipásztor. Rászolgált arra, hogy Isten elé vigyük az ő munkás életének sok nagy cselekedeteit, kérvén azokra az Ur jóváhagyó áldását.

Zsóry Lajos egyházmegyei tanácsbíró testvérünket gazdasági főtanácsosi címmel tüntette ki a Kormányzó ur kegye. E hűséges, egyházat szerető testvér felé küldjük szíves köszöntésünket.

Jólesik megemlékezni arról, amit Alsószolcán láttam. Nagyon megtépett volt a templomuk. És a földesurak, a gazdák és a szegény lakosság megmutatták e gyülekezetben a legnemesebb példaadást arra, hogy miképpen lehet önként vállalt, *progresszív teherviseléssel óriási költséget előteremteni, hogy ünnepi díszbe öltözhessék az Isten háza.* Földesurak súlyos ezreket fizettek e szent célra. Az Istenadta nép is látván az urak példaadását, *szívesen adta filléreit az Ur házána építésére.*

Á geleji egyház országos ünneppé nőtt ünnepet rendezett Geleji Katona Istvánnak, a nagy reformátornak születése 350 esztendeje elérkezésének alkalmából. Esperessel személyesen résztvettem ez ünnepi találkozón s bizonytal hirtetem, hogy valóban az Urnak napja volt ez a feledhetetlenül szép találkozó.

Alsözempléntől elszakadt Sátoraljaujhely s hazajött hozzájuk 11 egyház.

A nagy egyházmegye lélektől vezetett esperese jóságos, gondos, fáradhatatlan előjárója a gyülekezeteknek. Istennek lelke jár ezzel a nagy értékű, kedves emberünkkel. Csodálkozva nézem kemény akarásait, újításra igyekvő szent szándékait s nagy cselekedeteit. Esperesi jelentése, ha nyomtatásban megjelenik, mindenk elolvasására méltó szép költemény s hozzám küldött statisztikai adatai a pontosság legteljesebb mértékét megütő nagyszerű munkálatok.

Virágh Béla esperest és Zombory Géza egyházmegyei gondnokot — nagy egyetakarással tiszteletbeli esperessé ill. egyházmegyei gondnokká választotta meg az egyházmegye a hazatérés alkalmából. Szeretettel köszöntjük mi is a kitüntetetteket s legyen Isten áldása minden jó munkájukon.

A magyar földnek is szerelmese az alsözempléni esperes. Sok bölcs intelmet intéz a jelszavakkal felizgatott falu népéhez, hogy a földosztás nagy harcaiban ne hallgassanak a féktelen izgatókra.

Velem együtt, — az egészséges földbirtokreform és telepítés bátor hirdetője ő is, de az okos középutat járja s emlékezteti magyar népiünket a szomorú véget ért bodrogközi keserves földosztó munkáslázadások nyomorúságaira.

Már fentebb említettem, hogy ő az, aki több rendet, fegyelmet és kötelességteljesítést követel lekipásztor testvéreinktől. Áldja meg ezért is az Isten.

Különben ebben az egyházmegyében is folyik a helmissziói munka sokféle tennivalója. Törődnek az ifjúsággal. Gyakori konferenciákat rendeznek. Vannak az esperesnek hűséges, lelkes munkatársai, akik a Krisztus szerelmétől szorongatott lelekkel örökös magukkal való elégedetlenséggel emelik a gyülekezet előtt magasra az evangélium zászlaját és sok szép falugondozó munkát is végezve, a sárospataki főiskola tanárikarát és ifjúságát is igénybe véve, építik a bodrogparti Athén körül a bizonyos célok felé siető anyaszentegyházakat.

Anyagi gondok emésztik az itteni gyülekezeteket is. Szegény az itteni nép nagyon. A lélek kész bennük a jóra, — de az anyagi javak hiányoznak.

Én nem tudom, mikor veszi észre a magyar állam, hogy a külvilági magyarság az a szent mag, amelyből a szebb magyarság gyönyörűséges szép aratásának kell kiérlelődni. Bizony mondom, hogy segítesünkkel a nemzet ügyét viszi egy-egy lépéssel előbbre

Üzenem, néktek alsözempléni testvérek: Bízatok!... Jól lesz minden. Jó az Isten

Felsőborsodban hatalmas, lekipásztori körzeti munkák folynak. Összeáll 5—6 lelkész közös munkára és egymás katedráit cserélve, építik gyülekezeteiket. Szerte járnak és jót cselekesznek. Az evangéliumi lélek eleven

tüzei égnek e tájakon. A Sajó, Bán és Bodvavölgyi lelkipásztorok között előre kidolgozott igehirdetési program készül minden esztendőre s ennek alapján végzik egységesen lelkipásztori szolgálataikat.

Sürgetik az evangélikációs gyülekezeti munkák megindítását. Munkára fel! Ott van közöttük az egyházkerületi belmissziói előadó testvérünk Induljanak el s velük fog járni az Isten lelke.

Ennek az egyházmegyének éleslátású, sokat dolgozó, fáradhatatlan esperese veti fel azt a gondolatot, hogy utasítsák minden lelkipásztort arra, hogy mint iskolaszéki elnök, törvényben előírt ama kötelességét, hogy az iskolákat, — vagy az iskolát minden hónapban köteles meglátogatni — mindenki teljesítse.

Valóban lehetetlen dolog az, hogy egyik-másik iskolába a lelkipásztor egész esztendőben be sem néz.

Szigorú utasítást kérek mai közgyűlésünktől arra, hogy utasítsák minden lelkipásztort törvényben előírt iskolai ellenőrzési munkájának végzésére. Látogatási naplóba feljegyzendő az iskolában való megjelenés és az észrevételek bejegyzése. Ezen a téren is rendnek kell lenni mindenütt. Az iskola a jövő veteményes kertje.

Ha elgondolom, milyen szép is volna, ha a felnövő gyermeksergeből maga a lelkipásztor már az iskolában elkezdené a gyülekezet-nevelést. Milyen szép volna, ha hetenkint a tanítóval vagy tanítókkal együtt végeznék az iskolában, vagy iskolákban a vallásoktatást, vagy ha a tanító végzi is az áldott munkát, legalább ott látnák a lelkipásztort gyakorta a vallás-órákon. Mennyivel több ragaszkodás és szeretet mutatkoznék meg az ifjú lelkekben a lelkipásztorok iránt?! . . .

Ennek az egyházmegyének az esperese kéri azt, hogy illetékes miniszteriumhoz tegyünk felterjesztést arranézve, hogy lehetetlen állapot az, hogy a lelkipásztorok és tanítók fizetését jelentő hátrálékkimutatások 70—80 százalékára a legtöbb helyen nemleges zálogolási jegyzőkönyvet adnak a községek előljárói.

Ha nem tudnák behajtani a párbért, akkor adjon az állam e jövedelem csönkulás miatt felemelt kongruát. A lelkészek és tanítók díjlevél szerint jogosan követelik fizetésüket s ha nem jönnek a közigazgatási hatóságok segítségünkre, akkor kenyér nélkül marad igen sok lelkipásztori és tanítói család.

Egy nagyon fájdalmas üzenetet kaptunk felsőborsodból. Zsóry György egyházmegyei gondnok ur visszavonhatatlanul lemondott egyházmegyei gondnoki állásáról. Egyházmegyeje marasztalta, visszavárta s a napokban már olvastuk hivatalos lapunkban, hogy Zsóry György egyházmegyei gondnok testvérünk lemondását nem vonta vissza. Félre áll az egyházi munkáktól ez a mindenek szeretetére és tisztelőre méltó férfi. Az én szívemben úgy él ő mindörökké, mint az eszményi egyházmegyei gondnokok példányképe. Kötelességteljesítésben, a gondoskodó ellenőrzésben, a nép szeretetében, a lelkipásztorok megbecsülésében valóban dicsekedésünkre adta őtet az Isten. Most, amikor bucsut veszünk tőle, áldó imádságunkat küldjük érte Istenhez, hogy életének hátralevő esztendeit tegeye áldottá az áldásokban gazdag Isten.

Örvendező szívvel jelentem be, hogy ez egyházmegyének nyugalmazott esperesét *Szentmártony Dániel atyánkfia*t, a Kormányzó Ur Őfelméltósága *signum laudissal tüntette ki*. Az ünnepi egyházmegyei közgyűlésen személyesen jelentem meg. Lelkem letépett darabjaiból boldog könnyhullások között adtam át ez érdemes férfiúnak a signum laudist és az elismerő okiratot. Gyönyörködve néztem a nagy szeretetet, amellyel körülvették őt az ünneplő seregek. Küldjük hozzá áldáskívánásunkat. A sok szenvedést látott testvér számára legyen az alkonyi órákban Isten örömlüzenete ez a legmagasabb kitüntetés.

A *kis gömörtornai egyházmegye* — bucsúzik tőlünk. Beolvadt, az immár hazatért nagyobb testvér, az ősi gömőri egyházmegye kebelébe, a másik része pedig az új tornai egyházmegyébe.

Hubay Kálmán esperes utolsó jelentését beküldötte Becsülettel, hűséggel végezte mindenkor szolgálatát. Jelenteni valója most is a régi, hogy feléjük nagy a szegénység, a kicsiny gyülekezetek felett nagy gondok virrasztanak. Sok jó igyekezettel, sok jó munkát végeztek a gyülekezetekben itt is.

Panasz tárgyává teszi az esperes, hogy az egyetemes konvent ama rendelkezése. hogy a gyermekeink csak 14 éves korban konfirmáltassanak, feléjük óriási veszedelmet jelent. A gömőri szegény nép 12 éves gyermeke, már sommás munkásnak megy messze vidékre. Nagy részök eláll városi munkásnak. Eddig 12 éves korban minden gyermek konfirmálva lett s most konfirmálatlanul maradt a gömör-tornai egyházmegye igen sok gyermeke, mert szerteszéledve az ország különböző tájaira, csak az Isten visel azokra gondot.

Illő tisztelettel kéri ez egyházmegye esperese egyetemes konventünket, hogy ne tegye mindenütt kötelezővé a 14 éves életkorban való konfirmációt, legyen tekintettel a falusi nép szegénységére, tegyen kivételt olykor-olykor ott, ahol kell és adassék meg a lehetőség a 12 éves korban való konfirmálásra. Felelősek vagyunk minden lélekért. Ezek a falujoktól elbujdosó világárvák a paragrafusos intézkedések miatt elvesznek. *Magam is tisztelettel indítványozom ennek az ügynek a konventre való vitelét és a kivételes esetekben való engedélyeknek a megadását a 12 éves korban való konfirmálásra.*

Báró Ragályi Balassa Ferenc egyházmegyei gondnok testvérünk tisztos, szép magyar orcáját nem látjuk itt ma kerületi gyűlésünkön. Az ő egyházmegyei gondnoksága valóban Istentől kapott küldetés volt. Valóban úgy van, mint esperese írja róla, hogy ő nemcsak nevét, hanem az egész lelkét adta egyházmegyéjének. Vezetésre termett, igazi kálvinista magyar. Hívő, alázatos, puritán úr, de mindeneknek szolgálja egy személyben. Szereti a magyar népet. Szeret vele örülni s vele sirni. Segít ezer bajában. Oda megy, ahová küldik. Lelkészek, tanítók, presbiterek igazi jóbarátja. Tapasztalatokban gazdag élete minden kincsét pazarul szórja szét a gyülekezetek között. Én sohasem felejttem el vonzóan kedves egyéniségét. Áldja meg az Isten mind a két kezével. Maradjon mindig a mi dicsekedésünk. — S ha visszahívjuk őt más tisztségben az egyházkerület tanácskozó asztalához, szeretettel kérjük, jöjjön vissza újra mi-közénk. Olyan jó nekünk az Ővele való együtt-lakozásunk.

Hubay Kálmán a hűséges és alázatos Isten szolgája, a rend, a feyelem, az igénytelenség, a becsületes és jellemes kálvinista lelkipásztor kedves megtestesítője miközöttünk.

Őt is visszavárjuk egyházkerületünk tanácskozó asztalához. Nem nélkülözhetjük őt. Szeretettel kérjük jöjjön vissza s tegye az Ur áldottá közöttünk való járását-kelését.

A tornai egyházmegyét országos zsinatunk rendelkezései szerint vissza kellett állítanunk. Az egyházkerületi tanács engedélyt adott az egyházmegye új megalakítására.

A tisztikar már meg is alakult. *Az új esperest Kőszeghy Gábor tornagörgői lelkészt és az új egyházmegyei gondnokot Horváth Elemért a közeli napokban már ünnepélyesen be is iktattuk új tisztségükbe. Nádházy Bertalan egyházkerületi jegyző tolmácsolta az egyházkerület jó kívánatait.*

Gyengélkedésem miatt nem vehettem részt a beiktatási ünnepélyen, de elküldöttem hozzájuk szívem szerint való áldáskívánásomat.

Mai közgyűlésünkön szeretettel köszöntjük az új vezéreket, az egész tisztkart s kívánjuk, hogy a jóakaratu kis egyházmegyén s annak mind köz s mind tanácsos rendeín nyugodjék meg az Isten áldó kegyelme.

ORJÓ.

Az Egerházy Lajos fáradhatatlan buzgóságával s temérdek munkájával irányított Országos Jóléti Intézmény áldásait ez esztendőben megnövekedett mértékben élvezhette egyetemes egyházunk. Nem győzöm eléggé hangsúlyozni azt, hogy nekünk minél nagyobb erővel kell bekapcsolódní e nagyszerű intézmény sokirányu munkáiba.

A fáradhatatlan Egerházy Lajos méltó arra, hogy áldáskívánással hajoljon szívünk a szívéhez, hiszen annyi lelkészözvegyen és árván igyekszik is és akar is segíteni.

Lelkészözvegyek segítése.

Lelkészözvegyeink megalázóan kicsiny nyugdíjat élvező csapata számára ez év elején segítséget kértem lelkipásztor testvéreimtől. Az első félévben jöttek is elég szépen az adományok. 1258 P. 45 fillért tudtam kiosztatni azoknak a nagyon rászorult özvegyeknek, akiknek családjában betegség fordult elő, vagy akiknek 60 P a havi nyugdíjuk.

A második félévben már nagyon megcsappant az áldozatkészség. Eddig 921.05 P. folyt be hozzánk és Karácsonyra akarom azt néhány valódi szegény lelkészözvegynek elküldetni.

Nagyon kérem lelkipásztor testvéreimet hallgassák meg kérő szavamat. Amíg kb. 2 év múlva megnyílik lelkészözvegyeink számára a nagyobb nyugdíj élvezésének a lehetősége, az alatt a két év alatt küldjék el hozzám lelkipásztor testvéreink havi 1—2 pengőiket e szent cél szolgálatára. Tudom, hogy nagy a szegénység nálatok lelkipásztor testvéreim, de le kell mondani mindig valamiről. A lelkészözvegyek megsegítése a mi legszentebb kötelességeink egyike.

Baldácsy segély.

A Baldácsy segély összege évenként kevesbedik. Az eddigi öt rész helyett ezután már nyolc részre kell osztani s a nyolc egyházmegye

között megosztani ezt a segélyt. Karácsony előtt kézhez juttatjuk lelkész-
özvegyeinknek az ezévi illetéket.

Segédlelkészeink ügye.

Fájó szívvel jelentem be, hogy állásnélküli s. lelkészeinknek a száma kétségbeejtően megszorodott. Kell, hogy tisztán lássunk ebben az ügyben. Hivatalom a legpontosabb adatokkal szolgál a s. lelkészek számát és elhelyezését illetőleg.

Az ősi egyházkerületben elhelyezett kongruás s. lelkészeknek a száma: 44, állástalan s. lelkészek száma: 46. Ezek közül egyik-másik magánkáplán gyanánt szolgál lekipásztorok mellett. — Külföldön tanulnak 3-an. Egyetemet, illetve tanítóképzőt végeznek 8-an. — Felvidéken oklevéllel rendelkező összes s. lelkészeknek a száma: 26. — Összes s. lelkészek száma: 127. — Így áll ez a nagy ügy.

Statisztikai adatok igazolják, hogy a megszorodott egyházkerületben, — nyugdíjazás s kihalás s más helyre való eltávozás eseteit számbavevé évenként legfeljebb 15 a megüresedett helyeknek a száma.

Nyilván látható tehát, hogy a mai létszám az egyházkerület igényeinek a kielégítésére a közeli 10 esztendőre ma már elegendő. *Ehhez a számhoz hozzá jön az évi szaporulat is a s. lelkészek évenkénti kibocsátásában.* Látható tehát, hogy ezeknek az okleveles s. lelkészeknek az elhelyezkedése szinte évtizedeken keresztül lehetetlen.

Én látván a túltermelésnek a veszedelmét, az illetékes minisztériumban eljárám, hogy az országosan ismert Átképző tanfolyamon a zsidó kérdés megoldásával kapcsolatos üresedésbe jött helyeknek betöltése során, a másnemű szolgálatot készséggel vállaló s. lelkészek számára az átképzés lehetősége megadassék. Hozzájárulást is kaptam e tervemhez.

Azonban egy engemet nagyon megbántó támadás ért a s. lelkészek részéről, akik közül azt merészelték mondani némelyek, hogy én s. lelkészeket el akarok tanácsolni a lelkészi pályától. Isten előtt való felelősséggel állítom, hogy ez a vád nem igaz. Én segíteni akartam. Én arra vágytam, hogy a falujába hazatért s. lelkész látván azt, hogy nem tud mint s. lelkész elhelyezkedni, kezdjen valamelyes a nemzetnek is javát szolgáló munkához. Állítom, hogy a s. lelkészi oklevél birtokában megneemesedik minden munkakör. Én nem azt mondtam, hogy menjenek el a s. lelkészek más pályára, hanem megkerestem a lehetőséget a munkaalkalmak elnyerésére. Megtámadtak. A méltatlanul kapott sebet panasz nélkül hordozom. *Isten látja a lelkeket, hogy jót akartam és segíteni akartam.*

Lemondtam ez akciónak keresztülviteléről. Nem avatkozom többé bele. *Három ifjú hallgatott reám s közbenjárásomra ma már igen tiszteletes díjazású hivatalt töltenek be. És segédlelkési és lelkészi oklevelük birtokában még áldottabbá válik a munkakörük.*

Tisztelettel kérem jelen kerületi közgyűlésünket, méltóztassék felírni az egyetemes konventen keresztül a kultuszminiszter úrhoz, hogy a magyar hazai theol. akadémiákon s. lelkészi és lelkészi oklevelet szerzett összes lelkészek részére utalja ki a minimális s. lelkészi kongruát. Joguk van ezeknek az ifjaknak az élethez. Hazatérnek falvaikba, szülőföldjükre és lelkészeik mellett végzik a s. lelkészi munkát s ezért a munkáért a minimális s. lelkészi kongruát kell, hogy megkapja minden okleveles s. lelkész.

Egyetemes egyházunk számára kifelé annyit kívánok megjegyezni, hogy egyházkerületünkben már minden 800 lelkes gyülekezetben meg van szervezve a s. lelkészi állás. Nálunk nincsenek nagy gyülekezetek s. lelkészek nélkül.

Orsz. Sz. Sz. ügye.

Isten előtt meghajtott fővel, a legtisztább imádsággal, őszinte örömkönnyeit hullatva borulunk le Isten előtt, amikor arra gondolunk, hogy az *Országos Szeretetszövetség, ez esztendőnek végére 50. intézményét adta át a közegyház, a sok-sok árva, özvegy, beteg és elaggott magyarok istápolására, élete megvidámítására.*

A *Kiss Ferenc ügyvezető igazgató neve beiratott a magyar református egyház újkori történetébe.* Az ilyen áldott életű emberek fénylenek, mint a csillagok. Míg, — érte való imádságunkat felküldjük Istenünkhöz, ugyanakkor tegyünk fogadalmat arra, hogy az eljövendő időkben még több buzgósággal sietünk e szövetség istenes munkáinak védelmére. — Míg áldva emlegetjük a hűséges vezér nevét, álljunk mellé most imádkozó lélekkel, mert ő az özvegyek gondviselője ez évben megkóstolta az özvegység keserű kenyerét, utolsó útjára kísérvén szeretett hitvesét. O, aki annyi árvának és özvegynek letörölte könnyeit, találjon édes menedéket Istennél, aki neki is, árváinak is minden időben gondviselője volt és marad.

Az SDG. rozsnói házépítés terve.

Örömmel vettük a hírt, hogy az SDG. Rozsnyón magyarház építését vette tervbe. Végtelenül sajnáljuk, hogy egyházkerületünk mai szegénységében nem képes hozzájárulni a hajléképítés költségeihez. Gyülekezetenkint azonban felajánljuk szolgálatainkat e nagy ügy szolgálatára.

Az új evangélikus püspök üdvözlése.

Thúróczy Zoltán evangélikus püspök atyánkfiát testvéri meleg szeretettel köszöntöttem a beiktatás magasztos ünnepén. E helyről is küldjük felé áldáskívánásainkat. Ez az evangéliumi lelkületű s nagy tudású férfiú méltó mindnyájunk szeretetére.

Balogh Jenő dr. konventi világi elnök atyánkfia ez évben érte el Istenből gazdagon megáldott életének 75. esztendejét s ez évben részesült ama tisztességtételben, hogy tudományos értékű munkás életének jutalmazásául őt a szegedi tudományegyetem díszdoktorává avatta. — Ez a csupa jószág, szeretet és tudás embere országos dicsekedésünk. Imádkozunk drága életéért, hogy tartsa meg őt az Isten sokáig dicsekedésünkre.

Bertók Béla munkácsi püspök testvérünk 25. éves munkácsi lelkészi szolgálata és magas kormányzói kitüntetésnyerése alkalmából rászolgált arra, hogy meleg szeretettel a szívünkhöz öleljük őt. Egyházkerületünk áldása kísérje Isten e kedves emberét.

Nagy örömmre szolgál bejelenteni, hogy régi egyházkerületi tanácsbíránk *Soldos Béla gömöri főispánná neveztetett ki, s Lukács Béla tanácsbírónk pedig a földművelésügyi minisztérium államtitkárává lett.* Az ő megbecsültetésük nekünk is dicsekedés. Imádságunk kísérfje minden jó munkájukat.

Időközi jóváhagyások. Rendkívüli kerületi gyűlésnek és kerületi tanácsnak már bejelentettem az időközi jóváhagyásainkat. Újabban jóváhagytuk az ónodi egyház adásvételi szerződését, a göncruszkai egyház, Alsózsolca, Borsod, Hejőcsaba kölcsőneit. Hejőcsaba adásvételi szerződését, a sárospataki főiskola Muraközy-ház eladását s Révész-féle ház vásárlási szerződését. Tudomásul vettük az okrádi, — Bencepusztai birtokhoz tartozó vízfolyás szabályozás és kisajátítás szerződéseit. Kérjük ez intézkedéseink jóváhagyását.

Halottainkról emlékezem immár.

Helyi vonatkozásban számunkra egyik legnagyobb veszteség volt a *Nagy Béla theol. tanár testvérünk és a dr. Támedly Mihály tankerületi főigazgató váratlan elhunya.*

A Sárospataki Kis Füzetekben és az igazgató-tanács jegyzőkönyvében dr. Marton János és mások mesteri tollal örökítették meg *Nagy Béla nagyértékű életének emlékeit.* Mi is oda állunk a bizonyágtévők közé és hirdetjük, hogy nagyszerű elgondolásai ma is utat jelölnek egyházkerületünk hívő és imádságos emberei számára. Varázslatos egyéniség volt valóban s érezzük, tudjuk mi is, hogy becsületes, tisztességes, nemes életével, nagy tudományával kitörülhetetlenül írta bele nevét Főiskolánk történetébe. A sárospataki theol. akadémián örökébe lépő kedves fia érezze meg, hogy az édesatyján keresztül mennyire tudjuk szeretni a fiút s neki is s a gyászos özvegynek is szolgáljon vigasztalásul a mi kedves halottunk felett virrasztó örök szeretetünk.

Dr. Támedly Mihály az Istentől nekünk kivételes ajándék gyanánt adott nevelő mester volt. Kulturintézményeink felett féltő szeretettel örököző felvigyázó. Hívő, imádkozó ember, nagy műveltségű férfiú. Talpig úr, de ugyanakkor mindeneknek szolgájává lenni kész nevelőmester. Ragyogó példányképe volt közöttünk az igazi tanárnak. Sokáig fogjuk őt siratgatni. Sokáig fogunk róla szeretettel emlékezni. S az ő érette hazát cserélt, könnyeit ontó hitveshez s árván maradt gyermekekhez küldjük el tiszta szívből eredő résztvétünk üzenetét s kérjük Istent, hogy vigasztalja meg a megsebzett szíveket.

Országos értékeink közül Sörös Béla, a felvidéki tudós püspök, a közkedvelt férfiú és lelkipásztor távozott el az élők sorából. Még alig kösölt bele az új hazába hazatértek örömeibe; még alig tudta átélni azt az örömet, amelyet a nemzethűség jutalmául a felsőházi tagsággá való kiállításban kapott Kormányzó urunktól, — eltávozott nagy hirtelen, özvegyet, kicsi árva gyermekeket hagyván maga után árvakul. Könnyet és imádságot megérdemel tőlünk ez a tragikus véget ért férfiú. Áldott legyen emlékezete!

A nemzett nagy halottja volt *dr. Darányi Kálmán testvérünk.* A magyarnép szerelmese, sok áldott, bátor reformok kezdeményezője. Izig-vérig magyar volt és kálmínista. Tisztességétellel állunk mi is frissen hantolt ravatala felett.

Böszörményi Sándor, a rabságban maradt felvidéki kálmínista gyülekezeteinktől püspökké elválasztott, de a szlovák kormánytól püspökségébe be nem erősített lelkipásztor testvérünk, sok fájó sebei hordozásában összetört s megtért atyái örökébe. Kegyeletünk virraszt siri álma felett.

Eltávoztak kerületünk közösségéből mint halottak: Bodnár Béla ny. lelkész, Sz. Nagy Lajos ny. lelkész, Mathé Gyula ny. lelkész, Tudja Mihály ny. lelkész. Dr. Páhy József héti lelkipásztor s Botos Ferenc szászfai lelkipásztor testvérünk fiatalon tértek pihenőre.

Hegedüs József ig. tanító, vitéz Gööz Lajos e. m. ügyész, Magda János ny. tanító, Pálúr József ny. ig. tanító és Kántor Zoltán, a sok reménységre jogosító tanítófiú, egyetemi hallgató mind-mind pihenni tértek.

Gere Lajosné, Vattay Lászlóné, Hubay Lajosné, Novák Sándorné, Kapossy Györgyné lelkészözvegyeink is alusznak immár csöndesen.

Nagy Elek lelkésztestvérünk fiatal felesége; Sebestyén Sándor lelkésztestvérünk theologus fia; Görgey János lelkésztestvérünk hősi halált halt zászlós fia, nincsenek többé az élők között.

Nekünk mindnyájan kedvesek voltak az élők s kedvesek haló poraikban is, nyugodjanak békén, csendesén. Kegyeletünk virraszt síri álmuk felett.

Nyugdíjas lelkészek. Lőkös Sándor sajoecsegi lelkész már nyugdíjazott lelkész. 1940 január 1-től nyugdíjba vonulnak: Szentmártony Dániel, Kovács István és Baczó Balázs testvéreink. Az Ur örködjük további életük felett, hogy az Ő karja vezetvén őket, sok hosszú éveken át élvezhessék a nyugalom esztendeinek áldásait.

Vallásstanári vizsgáját letette Egressy Lajos, sárospataki hitoktató lelkész Üdvözlöm őt szorgalmas, jó igyekezetéért. Nem rajtam múlik, hogy állandó helyet nem tudok számára biztosítani.

Új lelkipásztorok: Martin Miklós tokaji hitoktató, Kovács István missziói, bodroghözi lelkész; Harsányi László katonai lelkész, Varga János ricsei lelkész, Vattay László SDG. főtitkár, Soltész Kálmán b.-kereszturi lelkész, Király Pál szászfai lelkész lett.

Ónodról dr. Pápv István eltávozott csere útján s helyére jött Virág József csapdi lelkész. Takács Mihály felsőábrányból Hejőszalontára jött s helyét Nagy Elek foglalta el. Isten áldása kísérje az új munkások minden jó munkáját.

Végezetül azt jelentem be, hogy egyházkerületi közgyűlés jóváhagyása és engedélye alapján, a miskolci református egyház segítségével, rendkívüli államsegély nyerésével ideiglenesen püspöki másodlelkésszé, mint *missziói lelkésszé neveztem ki Novotny Gyula lelkésztestvéremet.*

Hűséggel szolgált mellettem mind e mai napig s méltó arra, hogy mint új lelkipásztor egyházkerületünk részéről is szeretettel legyen üdvözölve.

E lelkipásztori állás szervezéséhez én mint püspök önként vállaltam 400 P nek a fizetését. Amennyiben a mindenkori püspök helyett és mellett végez lelkipásztori munkát a püspöki másodlelkész, tisztelettel kérem a jövőre nézve *elkötelezni püspök utódaimat is arra, hogy évi jövedelmükből a püspöki másodlelkész részére évi 400 P-t kötelesek legyenek megfizetni.*

* * *

Végeztem! Kissé nagy lett az anyag, de nagyobb lett a kerület is. Több volt a munka s nagyobb lett a beszámoló is.

Irodámban elintézetlen akta nincsen. Annyit mondok csupán, hogy a mai püspököknek reggeltől-estig szakadatlanul munkában kell állani. Köszönöm az én Istenemnek, hogy az én erőtlenségemet az Ő ereje meg-sokasította. Ez évben sokat betegeskedtem, de betegágyam mellett is szakadatlanul dolgoztam. Nem hinném, hogy egyetlen napom telt volna el munka nélkül.

Köszönöm az én szívemhez hozzánőtt hűséges elnöktársamnak sok segítő munkáját. Köszönöm, hogy elnézte gyengeségeimet, hogy sok jót vettem tőle és nagy egyetakarással cselekedtünk sok jót a köz javára.

Köszönöm esperes-testvéreim és az engemet több alkalommal helyettesítő egyházkerületi főjegyző testvérem sokszori segítő munkáit.

De különösképen köszönöm meg most a nagy nyilvánosság előtt *titkáromnak s mellette sáfárkodó s. lelkészemnek* elképzelhetetlenül sok-sok irodai segítő munkáikat. Mi már nem érünk rá arra, hogy gyönyörködjünk a fényes napsütésben. Minket a délelőtt és délután az irodához köt. Sok jó szándék élt bennünk, s ha gyarlóságaink voltak, nézze el azt a felénk hajló nagy szeretet.

Én magam alázatosan odahajtom a fejemet az Isten kezébe s látván, hogy körülöttem mind egyre növekednek az estvéli árnyékok, forró könnyhullások között köszönöm meg Istennek, hogy az én erőtlenségemet az ő ereje meggazdagította ez esztendőben is.

Munkámban nincsen semmi érdem. Csak kötelességet teljesíttem!

Ajánlom magamat a Főtiszteletű és Méltóságos egyházkerület további jóindulatába és szeretetébe s vagyok

Miskolc, 1939. december hava

alázatos szolgáljuk:

Farkas István
püspök.

A püspök jelentéséhez *dr. Magda Sándor* püspök kért szót. Különleges élmény számára a közgyűlésen való jelenlét. A húsz évi bűzdosás alatt mindig készült arra, hogy mit fog mondani a hazatérés boldog pillanatában. S most, hogy itt van, nem tud mit mondani, mert sok az érzése, kevés a szava. Egy kérést terjeszt csak elő. Mikor szó volt arról, hogy a felvidéki egyházkerület megszűnik, barátai részvétellel tekintettek reá, mint tisztségétől megváltó püspökre. Pedig ő püspökségét Istentől jövő megbízásnak tekintette, amely nem életfogytig, csak a szolgálat elvégzéséig tart. Tudományos pályára készült, de Isten a nép sebeinek kötözésére használta fel. Ezt a munkát végezte az elszakítás előtt, de különösen az elszakítás alatt, amikor valóban prófétai küldetés volt a népet megtartani hitében és magyarságában. 1929-ben Czinke István kérésére vállalta a „Református Egyház és Iskola“ szerkesztését. Sokszor tíz kilométert gyalogolt a nyomdáig, sokszor maga írta az egész lapot, sokszor tette ki magát elfogatásnak azzal, hogy az igazságot szólta. Isten megsegítette, mert cikke a cseh protestánsok lapjában lefordítva jelent meg azzal a kívánsággal, hogy jó lenne már a magyar reformátusok sérelmeit orvosolni. Elment

Angliába is, hogy legalább erkölcsi segítséget kérjen elnyomott magyar egyháza és testvérei számára. Ki kíváncsi ma a Péter Mihályok, Czinke Istvánok, Tornallyay Zoltánok szolgálatára. Azok érdemeit kürtölik világgá, akik mögött hatalomra jutott barátok állanak. Igazi harca a püspökség volt, amelyben Isten segítette megállásra, kitartásra, ő szolgált Tornallyay Zoltánnal együtt, visszavezették népüket: Istené érte a dicsőség! Várom, hogy milyen szolgálatra rendelt Isten s ki rendelkezik velem, engedelmeskedni fogok. A felszabadulás óta sokszor hallom, milyen értékes elemet nyert a harcokban megedzett felszabadult magyarságban az anyaország. Van ebben igazság, de van az éremnek másik oldala is. Nemcsak edződünk, de sebeket is kaptunk. Engem is gyakran idézett a cseh közigazgatás, mert nem áltam fel a himnusz alatt, a cseh propaganda titkárt kirugtam, a hivatalos istentiszteletek celebrálását káplánomra bízam. Arra akartak kényszeríteni, hogy a színmagyar Nagykapos templomába négy telepes család kedvéért vezessem be a szlovák istentiszteleti nyelvet. Idegesek, türelmetlenek vagyunk, elnézést és szeretetet kérünk püspöktől, főgondnoktól, az egyházkerület tanácsos és közrendeitől, s ha ez meglesz, megépül a református Sion, Istennek nagyobb dicsőségére. Köszöni a szíves fogadtatást.

Tornallyay Zoltán köszöni a közgyűlésre szóló meghívót, a neki is kijutó üdvözlést. Bár az üdvözlést hozzájuk címezték, elismerését látja abban a 20 éves küzdelmeiknek. Magukra hagyatva szervezkedtek, Isten állított nekik férfiakat, akik az élen elvégezték a reájuk bízott munkát. P. Czinke István adott a kezükbe Zsolnárt, hittankönyvet. Ő és társai beírták nevüket a magyar történelem lapjaira. Árvaházakat, tanítóképzőt, theol. főiskolát alapítottak. Egyházkerületük területén van a beretkei árvaház, ajánlja ezt is az egyházkerület pártfogó szeretetébe. A 20 éves küzdelem véget ért, visszatértek az anyaegyházkerület kebelére. Ajánlja magát az anyaegyházkerület szeretetébe s szíves készséggel adja továbbra is erejét, életét az anyaszentegyház szolgálatára.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentésből örömmel látja, hogy püspökünk testi gyengélkedésének napjaiban is Krisztussal, az élet fejedelmével társalkodott s a nagy Rákóczi vallomásaiból merített látásokat a mai magyar életre. Osztja és magáévá teszi püspökünknek a nemzeti élet megújulására vonatkozó lelkesedéssel fogadott szempontjait. Hálaadással borul le az Úr előtt, aki megcsonkított hazánk egy része felé megnyitotta a szabadság kapuját, hogy azon át bevonulhassanak testvéreink, a hűség megőrzői. A viszontlátásnak és együttlétnek a húsz évi elszakítottság által felfokozott örömmel öleli magához a visszatért hittestvéreket. Irántuk érzett megbecsülése: kemény harcaik, bátor helytállásuk

elismerése jeléül két vezérüket : dr. Magda Sándort tiszteletbeli püspöki címmel, Tornallyay Zoltánt tiszteletbeli egyházkerületi főgondnoki címmel ruházza fel. Pálóczi Czinke István ny. püspököt tiszteletével és szeretetével ez ünnepi alkalomból újra körülveszi. Hiszi, hogy az államkormány másként fogja lelkészeinket kongrua szempontjából is minősíteni, mint ahogy a velük szemben ellenséges csehszlovák kormány minősítette. Reméli, hogy az igazolási eljárás nemzethűség szempontjából egyetlen lelkészünkre nézve sem állapít meg kifogásolni valót. Bizik abban, hogy a hazatért egyházi tisztviselőknek a visszacsatolással együttjáró nehézségekből folyó sérelmei rövidesen orvosolva lesznek. Alapítja ezt a bizalmát Hóman Bálint kultuszminiszter, Fáy István államtitkár és dr. Bernáth Géza osztályfőnök uraknak a püspöki jelentésben is elismert megértő, jóakarató magatartására. Fájlalja, hogy visszatérő testvéreink itthon, a csonka hazában nem olyan felekezeti helyzetet találnak, amilyen a nemzeti egység és erőkifejtés szempontjából kívánatos volna. Gyászolja néhai Péter Mihály, Idrányi Barna volt püspököket, a megszállt területi egyházi élet Istenhez költözött többi vezéralakjait s hiszi, hogy hitük nagy harca után eltétetett számukra az igazság koronája. A beretkei árvaházat, mint a hitvallásra és segítő szerepre készítő próbaévek drága gyümölcsét, szép alkotását biztosítja mindenkori készséges támogatásáról. Tudomásul veszi, hogy a tiszadobi püspöki birtokon felépültek a szükséges gazdasági épületek, cselédlakások. Reméli, hogy a valószínűleg 1940. január elsejétől életbelépő kötelező OTBA tagság nagy segítség lesz a betegség és gyógykezeltetés terheivel küzdő lelkészekre. Örömmel veszi tudomást püspökünknek a Gesztely-Kesznyéten stb. egyházközségekben végzett látogatásáról, neki és munkatársainak fáradozásaikért köszönetét fejezi ki. Áldott kezdeményezésnek ismeri el az Alsózemplénben és Alsóborsodban megindult gyülekezeti evangélicációkat s szeretné, ha ezek minél több, lehetőleg minden gyülekezetre kiterjednének. A jövő év első hónapjaiban rendezendő továbbképző konferenciákat ajánlja lelkészeink érdeklődésébe. Mint jó hírt fogadja a sárospataki internátusok iránt megnyilvánuló érdeklődést s kéri az elnökséget, valamint az iskola előljáróságát, hogy új internátusok építését, meglevők bővítését államsegély kieszközlésével mozdítsák elő. Üdvös fejlődés jelét látja a miskolci Lévy József gimnázium internátus alapításában. Novák Sándort tanügyi főtanácsossága, dr. Szabó Zoltánt theol. tanárt képviselősege, Szabó Gyulát és Tárczy Árpádot megtisztelő megbízásuk, dr. Kosztolányi Zoltánt

igazgatói címmel történt kitüntetése, Márczyné Szatmáry Ilonát 25 éves tanári szolgálata, Gálfiyné dr. Tarczay Erzsébetet igazgatói címmel történt kitüntetése alkalmából együttérző szeretettel üdvözli. A Komáromi János emlékmű, a budapesti Tompa szobor, a Tóth Pál nevelő intézet építkezésének gondolatát helyesli és támogatja. A VIII. osztályos elemi iskola régóta fennforgó szükségletet pótol. A hanyag és kötelességmulasztó lelkipásztorok elleni szigorú megtorlások alkalmazásában teljes erkölcsi súlyával espereseink mellé áll. Felekezeti iskoláinkhoz ragaszkodva, az eddigi sikertelenség dacára is, ismételten figyelmébe ajánlja az államkormánynak a kulturadó bevezetését: egyuttal utasítást kér arra, hogy a miniszterközi bizottságok a községeknek az iskolafenntartó egyházak számára megszavazott segélyeit nagyobb jóindulattal kezeljék. Az egyházmegyei egyházlátogatásokra nézve kifejezi ama kívánságát, hogy azok a meglátogatott gyülekezetek életében evangélizációs, hiterősítő napok legyenek s az egyházlátogatók a gyülekezetben folyó hitéleti munkákról személyes benyomást szerezzenek. Felkéri elnökséget, hogy e cél elérésére részletes utasítást dolgoztasson ki és mutasson be jövő közgyűlésre. A kassai református ház, bibliafordításunk 350. évfordulójának vizsolyi ünnepély megvalósításához az abauji egyházmegyei elnökségnek erőt és áldást kíván. Özvegy Lakatos Józsefné noszvaji hittestvérünknek jegyzőkönyvi elismerését fejezi ki a sárospataki főiskolában katona fia emlékére tett 10.000 pengős alapítványáért. Komjáthy József diósgyőri lelkipásztort 25 éves lelkipásztorsága, Zsóry Lajos egyházmegyei tanácsbíró gazdasági főtanácsossá történt kinevezése alkalmából üdvözli. Örömmel értesül a zsolcai megújított fűthető templomról, a geleji egyházközség Geleji Katona István emlékére rendezett ünnepélyéről, valamint arról is, hogy Virágh Bélát tiszteletbeli esperesi, Zombory Gézát pedig tiszteletbeli egyházmegyei gondnoki címmel tüntette ki az alsózemplényi egyházmegye. A felsőborsodi lelkipásztori körzeti munkák fenntartását és terjedését szívből óhajtja. Felkéri elnökséget, hogy a közgyűlés nevében és megbízásából körlevélben utasítsa a kebelbeli lelkipásztorokat, hogy a felügyeletükre bízott iskolákat legalább havonként látogassák, az egyházmegyei látogató küldöttségek pedig e lelkipásztori látogatások megtörténtét és bejegyzését a látogatási naplókban ellenőrzék és számonkérjék. Elnökség útján felhívja az államkormány figyelmét arra, hogy az egyházi követelések behajtását az illetékes hatóságok és hatósági közegek igen lanyhán kezelik s legtöbbször nemleges zálogolási

jegyzőkönyvekkel intézik el. Zsóry György egyházmegyei gondnok lemondásáról, a vezéri székéből való távozásáról sajnálattal értesül s szolgálatokban felmagasztosult életére továbbra is áldást kíván. Szentmártony Dániel ny. espereslelkész kitüntetésének örömeiben teljes szívvel osztozik. Kívánja, hogy a visszacsatolással az ősi gömői egyházmegyében, az újraalakult tornai egyházmegye pedig visszanyert önállóságában találják meg életerőik kifejtésének minden lehetőségét. Hubay Kálmán volt esperes és báró Ragályi Balassa Ferenc volt egyházmegyei gondnok értékes egyházi szolgálataira a jövőben is számít, a tornai egyházmegye esperesét: Kőszeghy Gábort, gondnokát: Horváth Elemért szeretettel üdvözli tanácskozó asztalánál. Egerházy Lajos ORJÓ igazgatót egyházkerületünkben kifejtett működéséért hálás szívvel köszönti, lelkipásztorainkat a lelkész-özvegyek segítésére a maga részéről is felkéri. Felkéri az egyetemes konventet, hogy eszközölje ki oklevéllel rendelkező minden lelkészünk részére a legkisebb állami fizetéskiegészítést. Üdvözli Kiss Ferencet, az ORSZSZ. ügyvezető igazgatóját s mély gyászában együttérző szívvel osztozik. Üdvözli Thuróczy Zoltán ág. ev. püspököt, Balogh Jenő konventi elnököt, Bertók Béla püspököt, Soldos Béla gömői főispánt. Halottaink, u. m. Nagy Béla theol. tanár, dr. Tamedly Mihály, Sörös Béla püspök, dr. Darányi Kálmán, Böszörményi Sándor, Bodnár Béla, Sz. Nagy Lajos, Máthé Gyula, Tudja Mihály, dr. Páhy József, Botos Ferenc, Hegedűs József, vitéz Gööz Lajos, Magda János, Pálur József, Kántor Zoltán, Özv. Gere Lajosné, özv. Vattay Lászlóné, özv. Hubay Lajosné, özv. Novák Sándorné, özv. Kapossy Györgyné, Nagy Elekné, Sebestyén Sándor és Görgey János apai fájaldmára kéri a kegyelem vígasztalását, emlékéit jegyzőkönyvében kegyelettel örökíti meg. Az üdvözlésről és részvétéről az érdekelteket és gyászoló hozzátartozókat főjegyző útján értesíti. A felsorolt nyugdíjas lelkészeknek áldott pihenő éveket, az új lelkipásztoroknak eredményes működést kíván. A rozsnyói SDG. ház ügyét ajánlja a kebelbeli egyházak támogatásába. Köszönetét nyilvánítja püspökünknek a püspöki missziói lelkészi állás megszervezésért s reméli, hogy ez állás fenntartására irányuló áldozathozatalában annakidején utódai is követni fogják. Novotny Gyula missziói lelkészt Isten ihlető és segítő kegyelmébe ajánlja, támogató szeretetéről biztosítja. Püspökünknek épen testi gyengélkedése idején nagy körültekintéssel, hatalmas adatgyűjtéssel, nem kis fáradsággal összeállított, mindenre kiterjedő jelentését jegyzőkönyvébe foglalja, megköszöni, iránta és munkatársai iránt

bizalmát, ragaszkodását nyilvánítja. A püspöki jelentésnek a nagy nemzeti kérdésekről szóló részét különnyomatban terjeszti el hittestvéreink között. Megköszöni és jegyzőkönyvébe foglalja dr. Magda Sándor és Tornallyay Zoltán főgondnoknak az üdvözlésre adott választ, teljes együtt érzéseik jóleső és megnyugtató kifejezését.

8. Román Ernő tanácsbíró felolvasta a következő indítványát:

Főtiszteletű Farkas István püspök urunk ez évben töltötte be 60. életévét. A végnélküli idő tengerében ez az idő csak egy vízcsepp, a mi mulandó életünkben azonban egy jelentős határkő, különösen, ha annak az életnek a főbb része a köz érdekében vívott nemes harcban folyt el, közelebből a tiszáninneri ref. egyházkerületért. Az én érzésem azt diktálja, hogy e kerület alkotó tagjai, mint az ő nagy szívéhez legközelebb állók és legjobban hozzánőttek, az ő életének e jelentős határkövének nem lehetnek el közömbösen, hanem tiszteletük és szeretetük némi jeleivel illik felé közeledniök. Amikor püspök urunk, még mint alsóborsodi esperes, lelkipásztorkodásának 25 éves évfordulóját elérte, hálás egyházmegyéje azzal igyekezett ezt számára emlékezetessé tenni, hogy egyházi beszédeiből egy kötetet az egyházmegye költségén kinyomatott az abból befolyó jövedelemből az ő nevére egy szép-összegű kálvineumi alapítványt létesített. Ennek az analógiájára tisztelettel indítványozom, hogy a jelenlegi évforduló alkalmából a tiszáninneri egyházkerület nyomasson ki a főtiszteletű püspök úr jelentősebb alkalmakkor mondott igehirdetési, egyházi dolgozatai és pásztori leveleiből ő általa kiválogatott egy kötetnyit, s ezt adja püspöke számára emlékező ajándékkul hálás tisztelete jeléül a 60 éves évforduló alkalmából.

A kinyomatás költségeire minden anyaországi tiszáninneri paróchiális könyvtárat fenntartó egyházközség fizessen az 1940-ik évben 5 pengőt, ez circa 1200 pengőt tenne ki, s ennek ellenében minden egyházközség a paróchiális könyvtára számára kap egy példányt. A felszabadult tiszáninneri rész egyházközségei ugyanezt tiszteletpéldánykép kapják az anyaországi egyházközségek ajándékként. Ami azért is kívánatos, hogy hazatért testvéreink, püspökünk minden alkalommal a helyes utakra rámutató s szemléltető írásain keresztül közelebből megismerhessék őt is, meg a mi trianoni küzdelmeinket nyomorúságainkat is. A könyv 1000 példányban nyomassék, s az előbb említett hivatalos szükségleten felüli példányok könyvárúsi úton hozatnak forgalomba s az azok árából befolyó összeg, meg az egyházközségek 5 pengős hozzájárulása elegendő lesz a nyomtatás költségeinek a fedezésére. Ha még így is állana elő valamelyes hiány, azt az egyházkerületi pénztár kiegészíti. Ha pedig valamelyes tiszta jövedelem fog mutatkozni, az most is a Kálvineumok céljaira lesz fordítandó.

Indítványomnak a tisztességadás kifejezésére juttatásán kívül, mint már érintettem, a célzata egyfelől az, hogy a felszabadult tiszáninneri egyházzész és püspöke között a lelki összekapcsolódás ez által is munkáltassék és erősítették, hogy e kötetből, mint tükördarabokból, megismerhessék új egyházfőjök éretük élni kívánó, kifejecesedetten nemes lelkivilágát, s a pásztor és a gondjaira bízott nyáj mentől nagyobb megértéssel és bizalommal közeledhessék egymáshoz. Másfelől, hogy a püspök urunk beszédeiből kiáradó szelleml szikrák minél nagyobb körben gyujtassák lángra a magyar ref. lelkekben hunyogató, sokszor már kialvófélben levő tüzeceket. Végül úgy gondolom, mi magunkat tiszteljük meg, ha az igazi érdem megkoszorúzását nem mulasztjuk el, különösen, amikor olyan módon végezhetjük azt, hogy mi az ajándékozók megajándékozottak leszünk, amikor a megajándékozott az ő lelkének a termékeit, kincseit ajándékozva vissza minékünk.

Mély tisztelettel kérem indítványom elfogadását.

Közgyűlés az indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadja és határozati erőre emeli.

9. Dr. Barabási Kun József indítványozza, hogy a jövő alkalmakkor a püspöki jelentés előzetes kinyomatásban küldessék meg a közgyűlés alkotó tagjainak. Így püspökünk meg lenne kímélve a jelentés felolvasásának fáradtságától. A közgyűlés tagjai alaposabb betekintés útján szólhatnának hozzá a jelentéshez s a jelentés felolvasásához szükséges másfélóra pedig felszabadulna a közgyűlés tárgyalásai és eszmecseréi számára. Farkas István püspök az indítványhoz kijelenti, hogy püspöki jelentése elvi részének felolvasásához a jövőben is ragaszkodni kíván, azonban a jelentés többi részének előzetes kinyomatásához és szétküldéséhez készséggel hozzájárul.

Közgyűlés az indítványt elfogadja s a püspöki jelentést a jövőben kinyomatva bocsátja előzetes betekintés és átnézés céljából az alkotó tagok rendelkezésére. Püspökünk tetszésére és, belátására bizza, hogy a kinyomott jelentésből mennyit kíván a közgyűlés előtt felolvasni.

10. Dr. Marton János kívánatosnak tartja, hogy a visszatért egyházközségek és azok lelkipásztorai neve pontos kimutatásba foglalva a közgyűlés jegyzőkönyvében megörökíttessék.

Közgyűlés az indítványt elfogadja s a visszatért egyházközségekről és azok lelkipásztorairól szóló a mai helyzetnek megfelelő kimutatást a közgyűlés jegyzőkönyvének melléklete gyanánt kinyomatja.

11. *Farkas Elek* abauji esperes amaz óhajának ad kifejezést, hogy a magyar Biblia kinyomatásának 350. évfordulója nemcsak az egyházmegye, hanem az egész magyarországi református egyház, sőt az egész magyar társadalom ünnepe legyen és az ünnepség széleskörűvé tételéhez kéri az egyházkerület támogatását.

Közgyűlés átérzi és belátja azt, hogy a teljes Szentírás Károlyi Gáspár-féle magyarnyelvű fordítása és kinyomatása nem csupán magyar református szempontból, hanem az egész magyar nemzeti művelődés szempontjából is korszakalkotó és nagyjelentőségű esemény. Éppen ezért a maga részéről is helyénvalónak tartja, hogy a bibliafordítás 350. évfordulóját a magyarországi református egyház mellett a magyar nemzet is megünnepelje. Készséggel ígéri ehhez mindennemű támogatását.

12. A lelkészjelölő bizottságot és az egyházkerületi tanácsot a következő évre újra meg kell alakítani. Ennek folytán

a közgyűlés az egyházkerületi lelkészjelölő bizottság elnökéül *Farkas István* püspököt, helyettes elnökéül *dr. Enyedy Andort*; rendes tagjaiul *Román Ernőt* és *dr. barabási Kun Józsefet*; póttagjaiul *dr. Lengyel Istvánt* és *dr. Trócsányi Józsefet* választja meg.

Az egyházkerületi tanácsot *Farkas István* püspök és *Farkasfalvi Farkas Géza* főgondnok elnöklete alatt a következő tagokból alakítja meg: *vitéz Domokos György*, *dr. Enyedy Andor*, *Horváth Elemér*, *dr. Horváth Zoltán*, *Janka Károly*, *dr. Kérészy Barna*, *Lenkey Lajos*, *dr. Magda Sándor*, *dr. Marton János*, *Nyomárkay Sándor*, *Pósa Péter*, *Téglássy András*, *Tornallyay Zoltán*, *Tóth Dezső*, *Tóth János*, *dr. Trócsányi József*.

13. Az egyházkerület missziói bizottságában *Hubay Kálmán* esperes és báró *Ragályi Balassa Ferenc* lemondásával megüresedett két tagsági helyre

közgyűlés *Lengyel József* abaujszínai lekipásztort és *Nyomárkay Sándor* egyházmegyei gondnokot választja meg.

14. A középiskolai tanügyi bizottságban báró *Ragályi Balassa Ferenc* lemondásával egy tagsági hely: a miskolci *Tóth Pál* leánynevelő intézet igazgatótanácsában *Kovács István* lemondásával egy tagsági hely megüresedvén

közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottságba *Horváth Elemért*, a *Tóth Pál* leánynevelő intézet igazgatótanácsába *dr. Lengyel István* szikszói lekipásztort választja meg.

15. Kovács István egyházkerületi tanácsbíró nyugdíjbamene-
telével megüresedett egy lelkészi tanácsbíróság. Egyházkerületi
tanács f. év október 10-én tartott üléséből javaslatot tesz, hogy a
megszűnt egyházkerületben tisztséget viselt egyházi férfiaknak ha-
sonló tisztségre leendő megnyerése céljából emeltessék fel az
egyházkerületi tanácsbírák létszáma 20-ra, a jövőben megüresedő
tanácsbírói tisztségek azonban ne töltessenek be mindaddig, amíg
a létszám újra 14-re nem száll le.

Egyházkerületi közgyűlés Kovács István távozását
tanácsbíráink sorából sajnálattal veszi tudomásul s ér-
demes tisztviselőjének áldott és boldog pihenő éveket kí-
ván. Elfogadja és határozati erőre emeli az egyházke-
rületi tanács ama javaslatát, amely szerint az egyház-
kerületi tanácsbírák számát 20-ra emeli fel, de a közel-
jövőben megüresedő tanácsbírói tisztségeket nem tölti
be mindaddig, amíg a létszám újra 14-re nem száll le.
Mindezek folytán betöltésre kerül 4 lelkészi és 3 világi
tanácsbírói tisztség. Ezekre közgyűlés szavazást rendel
el. A szavazatokat 1940. január 7-ig kell megejteni és
zárt borítékban a püspöki hivatalhoz küldeni.

16. Lelkészképesítő bizottság bemutatja Sárospatakon 1938.
december 16—17-én, 1939 június 20-án, 1939 szeptember 11—15-én
és 1939 december 4—5—8-án tartott üléseinek jegyzőkönyveit :

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

felvétellett a tiszáninneri egyházkerület lelkészképesítő bizottságá-
nak Sárospatakon, 1938. évi december hó 16-án tartott I. lelkész-
képesítő vizsgálata alkalmából.

Jelen vannak : Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes és dr. Tró-
csányi József bizottsági tag elnöklete alatt: Janka Károly cigándi
esperes-lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, dr. Marton János, dr.
Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Újszászy Kálmán, dr. Nagy
Barna, dr. Zsiros József theol. igazgató, mint vizsgálóbizottsági ta-
gok, utóbbi ügyis, mint a vizsgálóbizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes, mint a vizsgálóbizott-
ság elnöke meleg érzésekkel köszönti a bizottság tagjait, a vizsgáló-
bizottság ülését megnyitja.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes jelenti, hogy Farkas Ist-
ván püspök halaszthatatlan elfoglaltságára tekintettel a vizsgán nem
jelenhetett meg, hogy helyettesítésével őt bízta meg; jelenti to-
vábbá, hogy Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok és Téglássy And-
rás bizottsági tag más elfoglaltsága, Bernáth Aladár bizottsági tag
pedig gyengélkedése miatt nem jöhetett el a vizsgálatra. A világi
elnöki tiszt betöltésére dr. Trócsányi József bizottsági tagot kéri fel.

Tudomásul szolgál.

3. Dr. Zsiros József theol. igazgató, mint a bizottság előadója jelenti, hogy az I. lelkészképesítő vizsgálatra egy ifjú jelentkezett, névszerint Nagy Géza, aki a szeptemberi vizsgálatról betegsége miatt maradt el. Jelenti, hogy abszolutóriumra rendben van, házi dolgozatait a szabályszerű időben elkészítette és beadta. Folyó hó 15-én zárthelyi írásbeli dolgozatát is elkészítette s azokat a szaktanárok elfogadták, így semmi akadályja sincs, hogy szóbeli vizsgálatra álljon.

Tudomásul szolgál.

4. A vizsgálatra bocsátott ifjú a vizsgálati rend szerint kikérdezettvén, a mellékelt kimutatásban feltüntetett eredménnyel vizsgázott.

A szóbeli vizsgálat befejeződve, az elnök a vizsgáznak az eredményt kihirdeti.

Az 1938. dec. 16-án tartott I. lelkészképesítő vizsgálat eredménye:

Sorszám	N É V	Őszövétségi írásmagy.	Őszövéts. theologia	Újszövéts. írásmagy.	Újszövéts. theologia	Keresztyn vallástan	Keresztyn erkölcsan	Egyházi szónoklatok	írásbeli	Általános osztályzat
1.	Nagy Géza ...	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jó	jó

A vizsgázott ifjú kibocsátása a vizsga színhelyéről, a főiskolai tanácsteremből történt, amikor is dr. Zsiros József theol. igazgató az új s. lelkészt átadta az egyházkerület elnökségének. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes Máté 28 : 19—20. v. alapján tartott komoly, mélyen járó, a Krisztus parancsának cselekvésére ösztönző kibocsátó beszédet. A kibocsátó beszéd után dr. Zsiros József theol. igazgató kivette az új s. lelkésztől a hivatalos esküt. A felemelő ünnepély dr. Enyedy Andor püspökhelyettes buzgó imádságával ért véget.

K. m. f.

Dr. Enyedy Andor
püspökhelyettes, elnök.

Dr. Trócsányi József
bizotts. tag, világi elnök.

Dr. Zsiros József
a bizottság előadója.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

felvétel a tiszánineni református egyházkerület lelkészképesítő bizottságának 1938. évi december 16—17-én tartott II. lelkészképesítő vizsgálata alkalmából.

Jelen vannak : Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes és dr. Trócsányi József vizsgálóbizottsági tag elnöklete alatt : Janka Károly cigándi esperes-lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, dr. Marton János, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Újszászy Kálmán, dr. Nagy Barna, dr. Zsiros József theol. igazgató, utóbbi ügyis, mint a vizsgálóbizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes szíves érzésekkel köszönti a vizsgálobizottság tagjait s a gyűlést megnyitja.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Enyedy Andor elnök jelenti, hogy Farkas István püspök, Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok és Téglássy András bizottsági tag másoldalú hivatalos elfoglaltságuk miatt, Bernáth Aladár bizottsági tag pedig gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg a gyűlésen. Jelenti továbbá, hogy Farkas István püspök őt bizta meg az elnökléssel. A világi elnöki tisztt betöltésére dr. Trócsányi József bizottsági tagot kéri fel.

Tudomásul szolgál.

3. Dr. Zsiros József theol. igazgató, mint a bizottság előadója jelenti, hogy a II. lelkészképesítő vizsgálatra 6 ifjú kért engedélyt. Névszerint: Héthy Lajos, Kiss Ernő, Miskolczy József, Nagy Imre, Nagy Zoltán és Tóth Pál Zoltán. A vizsgára jelentkezett ifjak szolgálati bizonyítványaikat benyújtották, házi írásbeli dolgozataikat elkészítették, ugyanígy elkészítették a zárthelyi írásbeli dolgozatot is. A dolgozatokat a szaktanárok megbírálták s azokat a bizottság a szóbeli vizsga alapjául elfogadta. A szóbeli vizsga az alábbi kimutatásban feltüntetett eredménnyel folyt le :

Az 1938. december 16—17-én tartott II. lelkészképesítő vizsgálat eredménye :

Sorszám	N É V	Gyakorlati theologia	Egyház- jogtan	Magyar prot. egy.h. történet	Gyak. bibl. magyarázat	Egyházi szónoklat	Írásbeli eredmény	Általános osztályzat
1.	Héthy Lajos ...	jeles	jó	jó	jeles	jeles	jó	jó
2.	Kiss Ernő	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	elégs.
3.	Miskolczy József	elégs.	jó	jó	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.
4.	Nagy Imre	elégtelen	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégtelen
5.	Nagy Zoltán	elégs.	jó	elégs.	jó	elégs.	jó	elégs.
6.	Tóth Pál Zoltán	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.

4. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes a vizsgázóknak az eredményt kihirdeti s őket értékes atyai tanácsokkal bocsátja el Jézus Krisztus szolgálatára.

K. m. f.

Dr. Enyedy Andor
püspökhelyettes, elnök.

Dr. Trócsányi József
bizotts. tag, világi elnök.

Dr. Zsiros József
a bizottság előadója.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

felvételre a tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészképesítő bizottságának Sárospatakon 1939. évi június hó 20-án tartott II. lelkész-képesítő vizsgálatára alkalmából.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes és dr. Trócsányi József bizottsági tag elnöklete alatt Janka Károly cigándi esperes-lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, dr. Marton János, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Újszászy Kálmán, dr. Nagy Barna, dr. Zsiros József bizottsági tagok, utóbbi úgy is, mint a bizottság előadója és jegyzője.

1. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes jelenti, hogy Farkas István püspök, Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok és Téglássy András bizottsági tag más elfoglaltságaik miatt, Bernáth Aladár bizottsági tag pedig gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg a vizsgálaton. Jelenti továbbá, hogy a püspök úr, őt bízta meg az elnökléssel. A világi elnöki tiszttel betöltésére dr. Trócsányi József bizottsági tagot kéri fel. Tudomásul szolgál.

2. Dr. Zsiros József theol. igazgató, mint a bizottság előadója jelenti, hogy a II. lelkészképesítő vizsgálatra 2 ifjú jelentkezett: Bertha Zoltán és Vatai László, akiknek 1938. szeptember havában kellett volna vizsgára állaniuk, de Amerikában végzett tanulmányaikra tekintettel egy évi haladékot kaptak. Jelenti továbbá, hogy házi és zárthelyi írásbeli tételeiket kidogozták s azokat a szaktanárok megbírálták. Okmányaik, szolgálati bizonyítványaik rendben vannak, így semmi akadálya nincs annak, hogy szóbeli vizsgálatra bocsáttassanak. Tudomásul szolgál.

3. Az ifjak a szóbeli vizsgálaton a szabályzat értelmében kikérdeztek, a következő eredménnyel vizsgáltak:

Az 1939. jún. 20-án tartott II. lelkészképesítő vizsgálat eredménye:

Sorszám	N É V	Gyakorlati theologia	Egyház- jogtan	Magyar prof. egyh. történet	Gyakorlati biblia- magyarozat	Egyházi szónoklat	Írásbeli eredmény	Általános osztályzat
1.	Bertha Zoltán	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles
2.	Vatai László	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles

4. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes az ifjaknak az eredményt kihirdeti, őket Jézus Krisztusért folytatandó hűséges és odaadó szolgálatra buzdítja.

Dr. Enyedy Andor
püspökhelyettes, elnök.

k. m. f.

Dr. Trócsányi József
bizotts. tag, világi elnök.

Dr. Zsiros József
a bizottság előadója és jegyzője.

JEGYZŐKÖNYV

felvétellett Sárospatakon 1939. szeptember 11—13. napjain tartott I. lelkészképesítő vizsgálat alkalmából.

Jelen vannak: Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt dr. Enyedy Andor egyházkerületi I. főjegyző, Janka Károly cigándi esperes-lelkész, főiskolai I. gondnok. dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos sárospataki lelkipásztor, mint vizsgálóbizottsági tag, dr. Zsiros József theol. igazgató úgyis, mint a bizottság előadója.

1. Farkas István püspök igeolvasás és buzgó imádkozás után szeretettel köszönti a bizottság tagjait s jelenti, hogy Bernáth Aladár alispán egészségi okok miatt, Téglássy Andor abaúji egyházmegyei gondnok pedig hivatalos elfoglaltság miatt a vizsgálaton nem jelenhetett meg.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Zsiros József. theol. igazgató jelenti, hogy az I. lelkészképesítő vizsgálatra 16 ifjú jelentkezett, akik közül egy ifjú két tárgyból javító vizsgát tesz. Absolutóriuma mindeniknek rendben van. Jelenti továbbá, hogy házi dolgozataikat mindnyájan elkészítették és a kitűzött határidőre beadták, hogy zárthelyi dolgozataikat szept. 11-én elkészítették, azokat a szaktanárok elfogadták s így semmi akadályja nincs, hogy a szóbeli vizsgálatra álljanak.

Tudomásul szolgál.

3. A vizsgálatra álló ifjak szóbeli vizsgálata megkezdődvén és a vizsgálati rend szerint kikérdeztetvén, a következő eredménnyel vizsgáztak. (Lásd a táblázatot.)

A szóbeli vizsgálat befejezése után az elnök a vizsgázóknak az eredményt kihirdeti.

4. A segédlelkészek kibocsátása szeptember 13-án megindító ünnepség keretében ment végbe a városi nagytemplomban, a templomot színültig megtöltő gyülekezet előtt. Az istentiszteleten János ev. I. 1—18. verseinek felolvasása után lélekből fakadó imádságot mondott dr. Enyedy Andor egyházkerületi lelkészi főjegyző. Az igehirdetést Vincze József főiskolai szénior végezte II. Kor. 4:6—7. v. alapján. Ezután dr. Zsiros József theol. akad. igazgató a végzett ifjakat alkalmi beszéd kíséretében átadta a püspök úrnak. Farkas István püspök az Ap. csel. 10:37—38. verse alapján hűséges lelkipásztori szolgálatra ösztönző, Jézus Krisztus és magyar népünk iránti szeretetétől izzó, lobogó hitének bizonyosságával gazdag exmissziós beszédet mondott, amelyet a gyülekezet minden egyes tagja megrendült lélekkel s feszült figyelemmel halgatott végig. A mély hatásokat keltő kibocsátó beszéd után dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző kivette az új s. lelkészek-

Az 1939. szeptember 12–15-iki I. lelkészképesítő vizsgálat eredménye:

Sorszám	N É V	Őszöv. írásma- gyarázat	Őszöv. theologia	Újszöv. írásma- gyarázat	Újszöv. theologia	Ker. vallás- tan	Ker. erkölcs- tan	Egyházi szónok- latok	Írásbeli		Általá- nos osz- tályzat
									házi	zárt	
1.	Baksy Rezső	jó	jó	jó	jó	jeles	jó	jeles	jó	jó	jó
2.	Deák István	elégs.	jó	jó	jó	jó	elégs.	jó	elégs.	elégs.	elégs.
3.	Dobos István	jeles	jó	jó	jó	jó	jeles	jeles	jó	jó	jó
4.	Z. Elek Béla	jó	jó	jó	jó	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jó
5.	Hazagh Mihály	jeles	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
6.	Kolláth József	jeles	jeles	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
7.	Kovács Lajos	jó	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
8.	Kormos Andor	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégtelen	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégtelen
9.	Krizsán József	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.
10.	Lehotai János	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	elégs.	elégs.	jó	jó	elégs.
11.	Merényi Dániel	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jó	jeles
12.	Nagy Sándor	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jó	jeles
13.	Réti Gyula	jó	jó	jó	jeles	jó	jó	jó	jó	jó	jó
14.	Szendy János	jó	jó	jó	jó	jeles	jó	jó	jó	jó	jó
15.	Vincze József	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles
	<i>Javító vizsgát tett:</i>										
16.	Almássy Bertalan	—	elégs.	—	elégs.	—	—	—	—	—	elégs.

től az esküt s a püspök az ifjakat felhatalmazta a lelkipásztori szolgálatok végzésére. Az esküt az ifjak ünnepélyes kézfogással erősítették meg. A felemelő ünnepély a püspök úr áldásmondásával ért véget.

k. m. f.

Farkas István
püspök, elnök.

Dr. Trócsányi József
főgondnok, világi elnök h.

Dr. Zsiros József
bizottsági előadó.

J E G Y Z Ó K Ö N Y V

a tiszáninneri református egyházkerület lelkészképesítő bizottságának Sárospatakon, 1939. szept. 13—15. napjain, a második lelkész-képesítő vizsgálat alkalmával tartott üléséről.

Jelen vannak Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt Janka Károly esperes, dr. Mátyás Ernő, dr. Marton János, dr. Nagy Barna, dr. Szabó Zoltán, dr. Trócsányi József, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Zsiros József, Darányi Lajos theologiai rendes, rendkívüli és helyettes tanárok, dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, utóbbi mint a bizottság előadója és jegyzője is.

1. Farkas István püspök üdvözli a jelenlevőket s bejelenti, hogy Bernáth Aladár és Téglássy András bizottsági tagokat részint gyengélkedés, részint más irányú elfoglaltság megakadályozta a megjelenésben.

Bizottság a bejelentett tagok igazolt távolmaradását sajnálattal tudomásul veszi.

2. Dr. Enyedy Andor, a bizottság előadója jelenti, hogy a második lelkészképesítő vizsgára 18 segédlelkész jelentkezett. Ezek közül Szikszay István elmaradt a vizsgáról. A vizsgázók között Abary István, Barra Zoltán, Illyés Gyula és Mitro István Losoncon, a többiek Sárospatakon tettek első lelkészképesítő vizsgát. Előadó javasolja a jelentkezők vizsgára bocsátását. Folyamodtak még vizsgái engedélyért: Jánosi Ferenc tanárjelölt, Jónás Imre segédlelkész-tanító, Sáfár József, de későbbi időre. Ugyancsak halasztást kért vizsgája letételére Szabó Gyula gimn. tanár, angol-internátusi igazgató. Söhajda Mihály Sárospatakon, Szendrei Károly Debrecenben, ifj. Lenkey Lajos Losoncon első vizsgát tett segédlelkészek szintén kérték második lelkészképesítő vizsgára bocsátásukat.

Bizottság a vizsgára előállt segédlelkészeket előadó javaslatára vizsgára bocsátja. Jánosi Ferenc, Jónás Imre és Sáfár József vizsgáról való elmaradását, illetve későbbi vizsgázását tudomásul veszi. Szabó Gyulának, miután halasztása okát az egyházkerületi közgyűlés előtt annakidején igazolta, szintén lehetőséget nyújt a későbbi vizsgázásra. Ifj. Lenkey Lajosnak és Söhajda Mihálynak

f. év decemberében, Szendrey Károlynak 1940. február havára, vagy ennél későbbi időre ad vizsgai engedélyt, mert az első vizsga utáni két gyakorlati évük akkor telik le.

3. Az írásbeli dolgozatokról szóló beszámolás után dr. Szabó Zoltán theol. tanár jelenti, hogy a munkanaplók vezetésére és beadására kiadott rendelkezés a segédlelkészek rendszeres munkára szoktatása és munkájuk ellenőrzése szempontjából igen üdvös dolognak bizonyult.

Örvendetes tudomásul szolgál.

Bízottság a szóbeli vizsgát lefolytatja s annak eredményét a jegyzőkönyvhöz mellékelt felsorolás szerint állapítja meg.

Az eredmény megállapítása után Farkas István püspök a vizsga szép eredményéért, a vizsgázók iránt tanúsított szeretetteljes bánásmódért elismerését, köszönetét fejezi ki a theologiai tanári karnak s felhívja figyelmüket az egyházkerület lelkészei számára kötelező továbbképző tanfolyamok előkészítésére és rendezésére.

A tanári kar nevében dr. Zsiros József igazgató válaszol s biztosítja az előljáróságot további hűséges munkálkodásukról és ragaszkodásukról.

A vizsga eredményét a vizsgázottak előtt kihirdetvén, Farkas István püspök atyai buzdításban emlékezteti és inti a most már okleveles segédlelkészeket arra, hogy Krisztus választása folytán forgolódnak a tanítvány szent szolgálatában (János 15. 16. v.) és hogy az ő ajkaik őrzik a tudományt, az ő szájukból törvényt várnak, mivel a seregek Urának követői ők (Malakiás 2. r. 7. v.) A buzdító szavakat a vizsgázottak nevében Kalydy Miklós köszöni meg.

K. m. f.

Dr. Trócsányi József
főgondnok h.

Farkas István
püspök.

Dr. Enyedy Andor
előadó és jegyző.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

felvétellett a tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészképesítő bizottságának Sárospatakon, 1939. december hó 4-én tartott I. lelkészképesítő vizsgálata alkalmából.

Jelen vannak dr. Enyedy Andor püspökhelyettes és bernátfalvi Bernáth Aladár egyházkerületi főgondnokhelyettes elnöklete alatt: Janka Károly cigándi esperes-lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán, dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos szakelőadó. dr. Zsiros József theol. igazgató,

Az 1939. szeptember 13—15-én tartott II. felkészítő vizsga eredménye:

Sorszám	A vizsgázó neve	Gyakorlati theologia	Egyházjog	Magyar protestáns egyháztörténet	Gyakorlati biblia-magyarázat	Egyházi szónoklat-tan	Írásbeli	Általános osztályzat
1.	Abary István	elégséges	jó	elégséges	elégséges	elégséges	jó	elégséges
2.	Ablonczy Dániel ..	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
3.	Barra Zoltán	jó	jó	elégséges	elégséges	elégséges	jó	elégséges
4.	Biró Sándor	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
5.	Botos Péter	jó	elégséges	jó	jó	jó	jó	jó
6.	Fehér Zoltán	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges
7.	Illyés Gyula	elégséges	elégséges	jó	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges
8.	Kalydy Miklós	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
9.	Kovács Pál	elégséges	elégséges	jó	jó	elégséges	jó	elégséges
10.	Marsalkó Bertalan	jó	jó	jó	jó	elégséges	jó	jó
11.	Mitró István	jeles	jó	jó	jó	jeles	jó	jó
12.	Orgoványi György	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
13.	Sipos Zoltán	jó	elégséges	jó	jeles	jó	jó	jó
14.	Szilágyi István	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
15.	Tóth Gusztáv	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
16.	Tussay János	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
17.	Urbán László	jó	jó	jó	jeles	jó	jó	jó
18.	Nagy Imre	elégséges	—	—	—	—	—	elégséges

mint vizsgálóbizottsági tagok, utóbbi úgy is, mint a vizsgálóbizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes igeolvasás és felemelő imádkozás után mint a vizsgálóbizottság elnöke, szeretettel köszönti a bizottság tagjait s a vizsgálóbizottság gyűlését megnyitja.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes-elnök jelenti, hogy Farkas István püspök gyengélkedése, farkasfalvi Farkas Géza főgondnok pedig más, elodázhatatlan hivatalos elfoglaltsága miatt a vizsgán nem jelenhetett meg. Jelenti továbbá, hogy betegség miatt Téglássy András egyházmegyei gondnok, bizottsági tag sem jelenhetett meg a vizsgálaton. A világi elnöki tiszt betöltésére felkéri bernátfalvi Bernáth Aladár bizottsági tagot.

Tudomásul szolgál.

3. Dr. Mátyás Ernő bizottsági tag hangsúlyozva azt, hogy sárospataki theologiai akadémiánknak az a rendeltetése, hogy első-sorban a Tiszáninneri Egyházkerület részére neveljen lelkipásztorokat, megemlíti, hogy a káplán-tultermelés folytán az utóbbi esztendőkbén több tehetséges és szép ígéretet jelentő s. lelkész volt kénytelen más egyházkerületben elhelyezkedni. Ugy ítéli, hogy theologióánk termelésének javát az Egyházkerület számára kellene megtartani.

Lelkészképesítő bizottság a maga részéről is osztja a felvetett érdeket, azt a Főtiszteletű Püspök Ur figyelmébe ajánlja, s úgy ítéli, hogy a kérdés a s. lelkészek elhelyezésének a revíziója útján oldható meg.

4. Dr. Zsiros József, mint a bizottság előadója jelenti, hogy az I. lelkészképesítő vizsgálatra három ifjú jelentkezett, ú. m. Balogh József és Simon Bálint, akik teljes vizsgálatot tesznek és Kormos Andor, aki egy tárgyból javítóvizsgálatra áll. A teljes vizsgálatra jelentkező ifjak közül Balogh József theol. akadémiánkban, Simon Bálint pedig a losonci theol. szemináriumban s a kolozsvári theologian végezte tanulmányait, ahol absolutoriumot is szerzett, de I. lelkészképesítő vizsgáját, mivel a román kormánytól beutazási engedélyt nem kapott, Kolozsvárt nem tudta letenni. Páskaházi illetősége (Gömör-megye) alapján, mely egyházközség a visszacsatolással a tiszáninneri egyházkerület kötelékébe tartozik, Egyházkerületünk Lelkészképesítő Bizottsága előtt jogosult vizsgát tenni. Jelenti továbbá, hogy az ifjak absolutoriuma rendben van, házi dolgozataikat s zárthelyi dolgozataikat a kellő időben elkészítették s azokat a szaktanárok elfogadták, így semmi akadály nincs, hogy szóbeli vizsgálatra álljanak.

Tudomásul szolgál.

5. A vizsgálatra bocsátott ifjak szóbeli vizsgálata megkezdőd-
vén s a jelöltek a vizsgálati rend szerint kikérdeztetvén, a táblá-
zaton feltüntetett eredménnyel vizsgáztak: (lásd a táblázatot!)

Az 1939. dec. 4-én tartott I. lelkészképesítő vizsgálat eredménye:

Sorszám	N É V	Ószövetségi írásmagy.	Ószövetségi theologia	Ujszövets. írásmagy.	Ujszövets. theologia	Keresztyén vallástan	Keresztyén erkölcstan	Egyházi szónoklatok	Írásbeli	Általános osztályzat
1.	Balogh József	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
2.	Simon Bálint	jó	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	jó	jó	elégs.
<i>Javítóvizsgát tett:</i>										
3.	Kormos Andor	—	—	—	—	—	e'égs.	—	—	elégs.

A szóbeli vizsgálat befejeződve, az elnök a vizs-
gázóknak az eredményt kihirdeti; s a vizsgát tett ifja-
kat hűséges szolgálat végzésére buzdítja.

6. Az ifjak exmissziója szűk keretek között a főiskola tanács-
terméből történt, amikor is dr. Zsiros József theol. igazgató rövid
beszéd kíséretében a kibocsátandó ifjakat átadta az Egyházkerü-
let vezetőségének: dr. Enyedy Andor püspökhelyettes és bernát-
falvi Bernáth Aladár főgondnokhelyettesnek. Dr. Enyedy Andor
I. Kor. 4. r. 2. v. alapján gazdag útravalóval látta el az új segéd-
lelkészeket, bizonyosságot tévén előttük arról, hogy akkor lesz ál-
dott a szolgálatuk, ha Jézus Krisztushoz örökké hűségesek ma-
radnak. A megragadó kibocsátó beszéd után dr. Zsiros József
theol. igazgató kivette a s. lelkészeketől a hivatalos esküt. A meg-
hitt ünnepség dr. Enyedy Andor püspökhelyettes buzgó imádságá-
val ért véget.

Dr. Enyedy Andor
püspökhelyettes, elnök.

k. m. f.

Bernáth Aladár
főgondnok h. elnök.

Dr. Zsiros József
a bizottság előadója.

J E G Y Z Ó K Ö N Y V,

felvétellett a tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészképesítő bizott-
ságának Sárospatakon, 1939. december 4—5-én tartott II. lelkész-
képesítő vizsgálata alkalmából.

Jelen vannak dr. Enyedy Andor püspökhelyettes és Bernáth
Aladár főgondnokhelyettes elnöklete alatt: Janka Károly cigándi
esperes-lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, dr. Marton János, dr.
Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán, dr. Ujszászy
Kálmán, dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos szakelőadó,
dr. Zsiros József theol. igazgató, vizsgálóbizottsági tagok, utóbbi
úgyis mint a vizsgálóbizottság h. jegyzője és előadója.

1. Dr. Zsiros József, mint a vizsgálóbizottság h. előadója, jelenti, hogy Csatlós József nagykaposi, Dabóczy István sárospataki, Gönczy Miklós nagydobronyi, Jónás Imre beregújfalui és Szendrey Károly tornyosnémeti s. lelkészek vizsgáiknak későbbi időben, esetleg a következő, 1940-ik év február havában történő engedélyezését kéri a vizsgáló bizottságtól.

Vizsgáló bizottság a Csatlós János, Dabóczy István, Gönczy Miklós, Jónás Imre és Szendrey Károly kérését teljesíthetőnek tartja, vizsgájuk letételét az Egyházkerületi Elnökség által később kitűzendő vizsgálat alkalmával engedélyezi.

2. Előadó jelenti, hogy a II. lelkészképesítő vizsgálatra 9 ifjú jelentkezett. Mind a 9 ifjú teljes vizsgálatra áll. Közülük kettő, ú. m. Brányik Sándor és ifj. Lenkey Gyula a losonci theol. szemináriumban végezték tanulmányaikat. Brányik Sándor ma is az elszakított pozsonyi gyülekezetben működik, mint s. lelkész. A többi 7 ifjú, névszerint: Harangi László, P. Nagy Pál, Rózsai Tivadar, Sáfár József, Sohajda Mihály, Szabó Gyula és Szikszay István sárospataki theol. akadémiánkon végezték tanulmányaikat s egyházkerületünkbe vannak bekebelezve. Jelenti továbbá, hogy a vizsgálatra álló s. lelkészek dolgozataikat a rendes időben elkészítették és beadták. Elkészítették a zárthelyi írásbeli dolgozatot is, melynek címe: *Egyházi öntudatra nevelés* volt. A szaktanárok jelentése szerint a vizsgálatra álló ifjak házi- és zárthelyi dolgozatai a követelményeknek megfelelnek. Javasolja, hogy a bizottság az ifjaknak a szóbeli vizsga letételét engedélyezze.

Bizottság a jelentkezett s. lelkészeket az előadó theol. igazgató javaslatára szóbeli vizsgálatra bocsátja. Az ifjak a szabályzatban előírt rend szerint kikérdeztetvén, vizsgájukat a mellékelt kimutatásban feltüntetett eredménnyel tették le. (Lásd a táblázatot !)

Az 1939. december 4—5-én tartott II. lelkészképesítő vizsgálat eredménye :

Sorszám	N É V	Egyházi szónoklat	Gyakorlati theológia	Gyak. bibl. magyarázat	Egyház-jogtan	Egyház-történet	Írásbeli	Általános osztályzat
1.	Brányik Sándor	elégs.	jó	jó	jó	elégs.	jó	elégs.
2.	Haraghy László	jeles	jeles	jeles	jeles	jó	jeles	jeles
3.	Ifj. Lenkey Lajos	elégs.	jó	jó	jó	elégs.	jó	elégs.
4.	P. Nagy Pál ...	elégs.	elégs.	jó	elégs.	elégs.	jó	elégs.
5.	Rózsai Tivadar	jeles	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles
6.	Sáfár József ...	jó	jó	jó	elégs.	elégtelen	jó	elégtelen
7.	Sohajda Mihály	elégs.	elégs.	jó	jó	elégs.	jó	elégs.
8.	Szabó Gyula ...	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
9.	Szikszay István	elégs.	jó	jó	elégs.	elégtelen	elégs.	elégtelen

3. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes az eredményt a vizsgálóknak kihirdeti, őket komoly lelkipásztori szolgálatra, imádságos és felelősségteljes élet folytatására s a Krisztusért mártíromságot is vállalni kész bizonyágtévésekre buzdítva, a vizsgáló bizottság működését berekeszti.

K. m. f.

Bernáth Aladár
világi elnök h.

Dr. Enyedy Andor
püspökhelyettes, egyházi elnök.

Dr. Zsiros József
a vizsgálóbizottság előadója és jegyzője.

Közgyűlés a jegyzőkönyvekben foglaltakat tudomásul veszi. Szívből óhajtja, hogy a levizsgázott, kibocsátott és oklevelet nyert ifjú lelkészek egyházkerületünk munkamezején a szolgálatra lehetőséget és a szolgálatban áldást nyerjenek. Az 1939 december 4-ikén tartott ülés jegyzőkönyvének 3. pontját az elnökség figyelmébe ajánlja és felkéri elnökséget, hogy a segédlelkészek elhelyezésének esetleges reformja által is tegye lehetővé, hogy a theologiai akadémiánkon végzett tehetséges és szép ígéretet jelentő segédlelkészek szolgálatára egyházkerületünkben maradjanak meg.

17. Egyetemes konvent f. évi 16. sz. határozatával felhívja egyházkerületünket, hogy konventi képviselőit az 1940—42. évi ciklusra válassza meg és e tárgyban hozott határozatát még ez évben terjessze fel.

Közgyűlés konventi rendes tagokul lelkészi részről: Janka Károlyt és Román Ernőt; világi részről: dr. Puky Endrét és Bernáth Aladárt; póttagokul lelkészi részről: dr. Enyedy Andort és Pósa Pétert; világi részről Téglássy Andrást és dr. gróf Bethlen Pált, vagyis az eddigi konventi képviselőket választja meg és felhívja elnökséget, hogy jelen határozatot még ez évben terjessze fel az egyetemes konventre.

18. A báró Baldácsy Protestáns Alapítvány f. év április 20-án tartott közgyűlésének VII. sz. határozatával felhívja egyházkerületünket, hogy közgyűlési meghatalmazottjait, még pedig 2 rendes és egy póttagot az 1940—1942. évekre válassza meg.

Közgyűlés a báró Baldácsy protestáns alapítvány közgyűlésére meghatalmazottjai gyanánt Farkas István püspököt és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnokot rendes tagnak, Téglássy Andrást pedig pót-

tagnak megválasztja és megbízza elnökséget, hogy jelen határozatot az Alapítvány elnökségéhez terjesszék fel.

19. Theológiai igazgató jelenti, hogy az 1938/39. iskolai évben külföldön tanulmányúton jártak a következő sárospataki theológusok, illetve segédlelkészek: Dabóczy István az amerikai független magyar református egyház támogatásával második s. lelkészi évét töltötte Amerikában tanulmányúton. Szolgált az akroni és a detroiti független gyülekezetekben. A Gusztáv Adolf Egylet támogatásával folytattak külföldi tanulmányutakat: Czegle Imre, a halle—wittenbergi Luther Márton egyetemen és a herrnhuti Brüdergemeinében. Kiss Barnabás a hallei egyetemen és a bétheli szeretetintézményben; Kóris Lajos Halléban és Béthelben; Szalay György Halléban és a bétheli Neubenezer-kórházban; Gulyás György a montpellier-i theol. akadémián tanult, az ottani főiskola támogatásával. Ezenkívül igyekezett megismerni a francia parasztok és pásztorok vallásos életét. Hegedüs Imre a harmadik évet töltötte Utrechtben, illetőleg Amsterdamban a Stipendium Bernardium-on. Az Egyetemes Konvent megbízásából a Belgiumban élő magyar reformátusok között hirdette az igét és nekik úrvacsorát osztott. Rózsai Tivadar a genfi Europäische Zentralstelle ösztöndíjával a bázeli egyetemen tanult s a rendszeres theológia területén szerzett tudományos tájékozódást.

Közgyűlés a jelentést örömmel veszi tudomásul és terjeszti fel az egyetemes konventre.

20. Dr. Zsiros József theol. igazgató jelenti, hogy a theológiai akadémiára a folyó iskolai évben az első évfolyamra a kar 8 ifjút vett fel. Közülök 4 jeles, egy jó, 3 pedig elégséges érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és felterjeszti a konventre.

21. Egyetemes konvent 161/1939 sz. határozatával jelentést kér az egyházkerületünkben folyó lelkésztovábbképzésről. A sárospataki főiskola theológiai tanári kara felterjeszti 1939 november 20-án tartott ülésének e tárgyra vonatkozó 6. sz. határozatát. Ezt a határozatot a kar dr. Zsiros József theol. igazgatónak arra az indítványára hozta, hogy a kar az egyházkerületi közgyűlésnek tegyen javaslatot arra nézve, hogy a lelkészi továbbképző tanfolyamon való részvétel valamennyi lelkipásztorra nézve kötelezővé tétessék. A kar a javaslatban foglalt indítványt nem tehetné magáévá, mert az egyházi törvény nem mondja a lelkipásztorokra kötelezőnek a továbbképző tanfolyamokon való részvételt. Indítványozza azonban a kar, hogy az egyházkerületi közgyűlés tegyen javaslatot a Zsirotnak ilyenirányú törvény hozatalára. Theológiai kar kifejezi azt

a véleményét is, hogy a lelkészi továbbképzés pár napos konferenciákkal és egyházmegyei lelkészi értekezletekkel nem oldható meg. Több, de legalább 3—4 hetes tanfolyam beállítására van szükség, amit szintén az egyházkerületi közgyűlés megfontolásába ajánl.

Közgyűlés mindenekelőtt megállapítja és az egyetemes konventre is bejelenti, hogy a folyó évi, Sárospatakra tervezett lelkésztovábbképző konferencia elmaradt, mert arra a beállott politikai nyugtalanságok miatt csak néhányan jelentkeztek. A jövő évben azonban két központi helyen: Sárospatakon és Miskolcon tervez lelkésztovábbképző konferenciát, 3—4 hetes tanfolyamokat beállítani, azok anyagi feltételeiről gondoskodni ma nincs módjában, azonban maga is belátja, hogy a kívánatosan alapos továbbképzés az eddiginél hosszabb időtartamú tanfolyamokat kíván.

Theologiai kar javaslatát, amely szerint a lelkipásztorokat továbbképző tanfolyamokon leendő részvételre törvényileg kellene kötelezni, dr. Marton János javaslatára alaposabb megbeszélés és részletesebb kidolgozás végett visszaadja a karnak.

22. Egyetemes konvent 160/1939 sz. határozatával felhívja egyházkerületünket, hogy a tíz év óta szolgáló theologiai tanárok külföldi tanulmányútját rendszeresítse s őket tanulmányútjaikban anyagi erejéhez képest anyagilag támogassa.

Közgyűlés mineig kész, anyagi erejéhez mért anyagi támogatással is előmozdítani a tíz év óta szolgáló theologiai tanárok rendszeres külföldi tanulmányútját.

23. A konvent elnökségi tanácsának 1939. nov. 11-én tartott ülése 19 sz. határozatában foglalt felhívás alapján

Közgyűlés felkéri és felhatalmazza az egyetemes konventet arra, hogy a diakonisszaképző intézetek felállítására körüli egységes eljárás megállapítására készítsen egységes egyházkerületi szabályrendelet-tervezetet és így vessen véget annak, hogy kisebb csoportok diakonisszaképző intézeteket létesíthessenek anélkül, hogy idevonatkozó szándékukat bejelentenek annak az egyházkerületnek, amelynek területén az intézetet létesíteni és fenntartani akarják, vagy akár az egyetemes konventnek s ezáltal a saját intézményünk léte biztosításának elmulasztásával a fennálló diakonisszaképző intézetek fennmaradása elé is nehézségeket gördíthessenek.

24. Szabályrendeletkészítő bizottság dec. 11-i ülésében tárgyalta a Konvent által leküldött két szabályrendelet-tervezetet, amelyek közül az egyik a levéltárak másolási és kutatási ügyeit, a másik pedig a parókiális könyvtárak kezelését és gondozását van hivatva egységesen szabályozni. Bizottság javasolja, hogy a közgyűlés mind a két szabályrendelet-tervezetet helyeslő jóváhagyásával terjessze fel az Egyetemes Konventre.

Közgyűlés a levéltárak másolására és kutatására: továbbá a parókiális könyvtárak kezelésére és gondozására vonatkozó szabályrendelet-tervezeteket helyesli, elfogadja s erről elnökség útján az Egyetemes Konventet értesíti.

25. Egyetemes konvent f. év 41. sz. határozatával felhívja egyházkerületünket, hogy a 63/1936 sz. konventi határozatban kifejezett elvi álláspont érvényét saját hatáskörükben kiadott tilalom és e tilalom megszegői ellen lefolytatott fegyelmi eljárás, felelősségrevonás által mozdítsák elő.

Közgyűlés abban a tudatban, hogy bálók rendezése semmiképen nem lehet egyházi feladat, felhívja az espereseket szigorú őrködésre a felett, hogy bálákat egyházi jelleggel seholsem rendezzenek, hogy a bálrendezés egyházi alakulatok munkarendjében seholsem szerepeljen és hogy mindazok ellen, akik az egyházi lelki munkát bálrendezéssel akarják pótolni, fegyelmi úton is járjanak el.

26. Felvidéki tiszáninneri egyházkerület 1939 október 25-én Kassán tartott közgyűléséből megküldi dr. Magda Sándor püspöknek a közgyűlésen felolvasott püspöki jelentését.

Közgyűlés a püspöki jelentést köszönettel fogadja, tudomásul veszi és irattárában elhelyezi.

27. A Felvidéki tiszáninneri egyházkerület 1939 október 25-én Kassán tartott közgyűléséből bejelenti a következő határozatokat:

1. a) A Felvidéknek Magyarországhoz történt örvendetes visszacsatolása folytán, — miután az 1939. évi zsinati I. törvénycikk a felvidéki tiszáninneri egyházkerületnek az anyaországi résszel való egybeolvadását elrendelte, a Felvidéki Tiszáninneri Református Egyházkerület ünnepélyesen megszűntnek jelenti ki magát.

b) Arra az időre, amíg az egybeolvadás valósággal végrehajthatik, megbizva a kerületi elnökséget és a tisztitart, hogy az ügyeket tovább vigye.

c) Közgyűlés a kerület anyagi ügyeinek felszámolására teljes hatalommal felruházott bizottságot küld ki dr. Magda Sándor püs-

pök és Tornallyay Zoltán főgondnok, mint elnökök vezetése alatt Kőmives Sándor ker. papi főjegyző, Kövér Árpád ker. pénztáros és dr. Kiss Bálint ker. ügyész személyében.

E bizottságba póttagokul Simon József esperes és dr. Batta Pál tanácsbíró küldetnek ki.

A bizottság feladata lesz a kerületközi és konventi bizottsággal egyetértésben a volt csehszlovákiai egyetemes református egyház vagyonának felszámolása és hováfordítása, valamint az anyaországi vegyes bizottsággal is az anyagi ügyek elintézése.

d) Közgyűlés a beretkei árvaház önállóságát megtartani kívánja — esetleg a gömöri egyházmegye kebelében és felügyelete alatt, a fent kiküldött bizottság e tárgyban is hivatva lesz szükség esetén eljárni.

Egyben ezen kívánságát az egyházkerület az Egyetemes Konventnek és a Tiszáninneni Református Egyházkerületnek is tudomására hozza szíves figyelembe vétel végett.

e) A közgyűlés megfestetni rendeli el utolsó püspökének dr. Magda Sándornak, valamint Lukács Géza és Tornallyay Zoltán főgondnokoknak arcképét, mint történelmi dokumentumait a nagy időknek és a jövő nemzedékek előtt elismerésüül és biznyságául annak, hogy e férfiak nehéz viszonyok között becsületes harcot vívtak az anyaszentegyház érdekében és jó munkát végeztek a magyarság javára egészen a felszabadulás pillanatáig.

Képeiknek és a volt püspökök már meglevő képeinek megfelelő elhelyezéséről a fenti bizottság intézkedik.

Erről jegyzőkönyvi kivonattal értesítetnek: a másik két felvidéki egyházkerület, az anyaországi tiszáninneni egyházkerület és általa a főtiszteletű és méltóságos Egyetemes Konvent is.

Közgyűlés ez alkalommal is hálát ad a Mindenható Istennek, hogy egyházkerületünk testéről annakidején leszakadt hittestvéreinket annakidején átmeneti egyház-kormányzati szervezeteik kialakításában és e szervezetek keretében folyó alkotó munkában segítette, Szentlelkével ihlette. Elismerését és köszönetét fejezi ki a megszüntt egyházkerület vezetőinek, tisztviselőinek és alkotó tagjainak hűséges helytállásukért, áldozatkész munkájukért. A határozatokba foglalt bejelentéseket tudomásul veszi. A kerület anyagi ügyeinek felszámolására a közgyűlés által kiküldött bizottság mellé megalakítja a maga bizottságát is s abba dr. Enyedy Andort, Janka Károlyt, dr. Kérészy Barnát és Pónus Lajost: póttagokul pedig Nádházy Bertalant és Fodor György egyházkerületi pénztári ellenőrt küldi ki. A beretkei árvaházat a gömöri egyházmegye kebelében és felügyelete alatt, mint a próbáltatások drága gyümölcsét, továbbra is fenntartani kívánja. Az árvaház alapítójának és nagylelkű adományozójának, Tornallyay Margit úrnőnek a nevét jegyzőköny-

vében megörökíti és kívánja, hogy jótette áldott hatását boldogan lássa e földön, jutalmát pedig nyerje meg Istennél.

A visszatért tisztáninneri egyházkerülethez tartozó egyházközségek szavazatainak számértékét az E. T. I. t.-c. 23. §. szerint, egyházkerületi közgyűlésünk az alább következő módon állapította meg, azzal, hogy ez a megállapítás addig az ideig érvényes, ameddig az anya-egyházkerület egyházközségeinek szavazat-számértéke ujramegállapítás alá esik.

Abaúji egyházmegye :

Abaujnádasd : 1. Abaújszina : 1. Bárcza : 1. Beszter : 2. Csécs—Pány : 1. Eszkáros : 1. Felsőlánc : 2. Garbócbogdány : 1. Györke : 2. Hernádcsány—Migléc : 1. Hernádszadány : 1. Kassa : 1. Nagyida : 1. Péder : 1. Szepsi : 1. Szeszta : 2.

16 egyházközség, szavazati számérték : 20.

Alsózempléni egyházmegye :

Bacska : 2. Bodrogszentes : 2. Királyhelme : 2. Kisgéres : 2. Kiskövesd : 2. Kistárkány—Nagytárkány : 2. Nagygéres : 2. Nagykövesd : 1. Órös : 2. Perbenyik : 1. Szomotor : 1.

11 egyházközség, szavazati számérték : 19.

Felsőzempléni egyházmegye :

Abara : 2. Alsómihályi : 2. Bodzásujlak : 1. Csarnahó : 2. Deregnyó : 2. Gercsej : 1. Kisbári : 1. Kisráska : 2. Ladmóc : 2. Legenye : 1. Magyarsas : 2. Nagyráska : 2. Nagytoronya : 2. Szőlöske : 2. Zemplén : 2.

15 egyházközség, szavazati számérték : 26.

Gömöri egyházmegye :

Alsó-Felsőbalog : 2. Alsó-Felsőkálósa : 1. Balogiványi : 2. Bátka : 2. Beje : 2. Beretke : 2. Berzéte : 2. Feled : 2. Felsővály : 1. Gice : 2. Hanva : 2. Harmac : 2. Hubó : 2. Jánosi : 2. Kövecses : 2. Naprágy : 2. Nemesmartonfala : 2. Nemesradnót : 2. Özörény : 2. Páskaháza : 2. Pelsőc : 2. Rimaszéc : 2. Rimaszombat : 1. Rozsnyó : 1. Runya : 2. Sajókeszi : 2. Serke : 2. Simonyi : 2. Szalóc : 2. Szkáros : 2. Szutor : 2. Tornallya : 2. Uzapanyit : 2. Zehérje : 2. Zsip : 2.

35 egyházközség, szavazati számérték : 66.

Tornai egyházmegye :

Barka—Lucska : 2. Bódvavendégi : 1. Jablonca : 2. Körtvélyes : 2. Szádellő—Áj : 1. Szilice : 2. Tornagörgő—Méhész : 2. Zsarnó : 2.

8 egyházközség, szavazati számérték : 14.

Úngi egyházmegye :

Bajánháza: 1. Bátfa: 2. Bező: 2. Bés: 2. Csap: 1. Csicsér: 2. Csongor: 2. Eszeny: 2. Gálócs: 1. Iske: 1. Jenke: 2. Kisdobrony: 2. Kisgejőc: 2. Kistrát: 2. Korláthelmecc: 2. Minaj: 1. Mokcsakerész: 1. Nagydobrony: 3. Nagygejőc: 2. Nagykapos: 2. Nagyszelmenc: 1. Nyarad: 2. Palágy: 2. Pinkóc: 1. Sárosmező: 1. Szürte: 2. Tarnóc: 1. Szalóka: 2. Tiszaágtelek: 2. Tiszaásvány: 1. Tiszasalamon: 2. Ungcsepely: 1. Ungvár: 2. Vaján: 2. Vajkóc: 1.

35 egyházközség, szavazati számérték: 58.

Visszatért összesen 120 anyaegyházközség; szavazati számértéke: 203.

28. A felvidéki egyházkerület Kassán 1939 október 25-ikén tartott közgyűlésének 26. sz. határozatával kimondotta, hogy a reverzális-adás meggátlása céljából alkotott és a Református Egyház és Iskola című hivatalos lap 1932 szeptember 12-iki számában megjelent szabályrendeletét hatályában továbbra is fenntartja. Egyuttal, mivel e szabályrendelet alkalmazása a reverzális harcban alkalmas és hatékony eszköznek bizonyult, felkéri az egyetemes konventet és az egyházkerületeket is, hogy e szabályrendelet elfogadását és érvénybeléptetését megfontolás tárgyává tegyék.

Közgyűlés örömet fejezi ki a felett, hogy a megszűnt felvidéki egyházkerület 1932. évi 88. sz. határozatával elfogadott szabályrendeletben jó eszközt talált a reverzális harc veszélyeinek csökkentésére, sőt kiküszöbölésére. Mivel azonban hazai egyházunkban a házassuló felek közt a gyermekek vallása ügyében kötött, egyházunkra nézve sérelmes megegyezés esetén követhető eljárást az 1937. december 7-ik napján alkotott zsinati Utasítás szabályozza, a szabályrendeletet el nem fogadhatja, érvényre nem emelheti, ellenben szívesen hívja fel arra az egyetemes konvent figyelmét.

29. Felvidéki tiszáninneri egyházkerület 1939 október 25-én Kassán tartott közgyűléséből arra kéri egyházkerületünket és az egyetemes konventet, hogy Pálóczi Czinke István volt felvidéki püspök egyházkormányzói működésének elismeréséül az ő vallástani könyveiből mindazoknak a használatát engedélyezze, amelyek rendeltetésüknek megfelelőeknek bizonyultak s amelyeknek értékesítéséből jelentős haszon származott s származik ma is a beretkei árvaházra. Kőmives Sándor kéri az ungi egyházmegye történetének 300 példányának a paróchiális könyvtárak számára való beszereztetését.

Közgyűlés ez alkalommal is teljes elismeréssel emlíkszik meg Pálóczi-Czinke Istvánnak a felvidéki egy-

házkerület élén a legnehezebb időkben kifejtett egyház-kormányzói működéséről: mivel azonban a vallástani kézikönyvek ügye a konventre tartozik, a kérelmet oda-terjeszti fel, a felvidéki egyházkerületnek a Pálóczi Czinke féle zsoldárátdolgozásokra vonatkozó, az egyetemmes konventhez intézett kérelmével együtt. Az ungi egyházmege történetének beszerzését ajánlja a kebelbeli egyház községeknak.

30. A tornai egyházmege elnöksége jelenti, hogy az egyházmege Tornagörgön folyó év december 8-án tartott ünnepélyes közgyűlés keretében Kőszeghy Gábor esperes és Horváth Elemér egyházmegei gondnok elnöklete alatt megalakult s képviselőit az egyházkerületi közgyűlésre elküldötte. Az alakuló közgyűlésen az egyházkerület elnökségét Nádházy Bertalan jegyző képviselte, Kőszeghy Gábor esperes ez alkalomból megköszöni a Nádházy Bertalan által a megalakuláskor tanácsolt s a közgyűlésen elhangzott üdvözléseket s az új egyházmege munkájához az elnökség és közgyűlés támogatását kéri.

Közgyűlés örömmel értesül a húsz évi megszállás ideje alatt szünetelt tornai egyházmege megalakulásáról és annak elnökségére, tisztviselőire, alkotó tagjaira, a kebelébe tartozó gyülekezetekre és hittestvérekre Isten áldó és segítő kegyelmét kéri. Az egyházmege új vezetőit támogatásáról biztosítja.

31. Janka Károly alsözempléni esperes bejelenti, hogy a sátorlajújhelyi egyházközségnek a felsözempléni egyházmege kötelékében való átadása f. év november hó 4-én megtörtént. Csaltoltan beterjeszti az átadásról felvett bizottsági jegyzőkönyvet.

Közgyűlés az átadás megtörténtét tudomásul veszi, az átadásról felterjesztett bizottsági jegyzőkönyvet, mint történelmi okmányt irattárába helyezi.

32. Szücs István ungi esperes bejelenti, hogy a megszállás idején a tiszáninneni és kárpátaljai egyházkerülethez tartozott két ungi egyházmege újraegyesítése f. év november 8-án megtörtént. Becsatolja az egyesülésről felvett bizottság jegyzőkönyv másolati példányát is.

Közgyűlés örömmel veszi tudomásul, hogy a megszállás alatt két részre szakadt ungi egyházmege ismét eggyé vált. A beterjesztett jegyzőkönyvet irattárában elhelyezi.

33. Alsözempléni egyházmege folyó évi november hó 17-én tartott közgyűlésének 20. sz. határozatával a hozzátartozó egyház-

községek szavazat számértékének megállapítása során szabályrendeletét úgy módosítja, hogy kihagyja abból Sátoraljaújhelyt, mert az visszatért a felsőzempléni egyházmegyéhez. Felveszi azonban és szavazat számértékük megállapítását javasolja a következő visszatért egyházközségeknek: Bacska, Bodrogszentes, Királyhelme, Kisdobrony, Kiskövesd, Kistárkány, Nagytárkány, Nagygéres, Nagykövesd, Örös, Perbenyik, Szomotor.

Továbbá Sárospatak és Tokaj szavazat-számértékének egygyel való felemelését javasolja, mert vallásoktató lelkészi állást szerveztek díjlevéllel.

Janka Károly alsózempléni esperes jelenti, hogy az elszakított alsózempléni egyházmegyei résznek az anya-egyházmegyéhez való visszatérése f. év október 26-án elvileg, november 2 óta pedig tényleg megtörtént. A visszatérés részletkérdéseit szabályozó bizottsági jegyzőkönyv másolati példányát egyidejűleg beterjeszti.

Közgyűlés a fent sorolt egyházközségek szavazat-számértékét megállapítva, a visszatért egyházközségek szavazat-számérték megállapítási névsorában tünteti fel a számértékeket. Sárospatak és Tokaj szavazati-számértékét, az E. T. 1. tc. 23. §. alapján a régi számban hagyja meg, mert az egyházkerületi közgyűlés tíz évenként határozhat ilyen ügyekben s ez az idő még nem telt el.

Az alsózempléni egyházmegye annakidején elszakított részének az anyaegyházmegyébe való visszatérését tudomásul veszi. A bizottsági jegyzőkönyv beterjesztett példányát irattárában elhelyezi.

34. A tiszáninneni egyházkerületnek a Felvidékről visszatért egyházai között a következő állandó káplántartó helyei voltak a 87/1916. sz. konventi határozat alapján: 1. Bacska. 2. Bodrogszentes. 3. Eszeny. 4. Felsőlánç. 5. Garbócbogdány. 6. Gice. 7. Hanva. 8. Kassa (2). 9. Kisdobrony. 10. Nagydobrony. 11. Pelsőc. 12. Rimaszombat. 13. Rozsnyó. 14. Szepsi. 15. Szkáros. 16. Szöllőske. 17. Tornalja. 18. Ungvár. 19. Zsarnó.

Egyházkerületi közgyűlés felterjesztést tesz egyetemes konventhez, hogy 87/1916. határozattal állandó káplántartó helyül kimondott és visszatért 19 anyaegyházat a revízió során ismét állandó káplántartó helyeknek mondja ki.

35. A visszatért szlovenszkói tiszáninneni egyházkerület 1939. október 25-én Kassán tartott közgyűléséből a tiszáninneni egyházkerület december 12-iki közgyűléséhez terjesztette az ide mellékelt következő állandó káplántartó hely kérelmeket: Alsó-Felső-

balog, Kisbári, Magyarsas, Nagytoronya, Nagykázmér, Jánosi, Rimaszécs, Beje, Jenke, Királyhelme.

Egyházkerületi közgyűlés a Felvidékről visszatért fent felsorolt anyaegyházak kérelmét indokoltnak tartja és ajánlással terjeszti az egyetemes konvent elnöksége elé.

36. A felvidéki tiszáninneri egyházkerület a folyó évi október 25-i közgyűlésén 27. sz. alatt tárgyalta a gömöri és abaújtornai egyházmegyék egyházközségeinek presbiteri határozatait. Ezek azal foglalkoznak, hogy a lelkészi nyugdíjintézet fenntartói járulékaik sérelmesen vannak kivetve az egyházközségekre egyenlő módon. Mert a két-háromszáz lelkes egyházközségek is a lelkészi állások után ugyanazt az összeget tartoznak fizetni, mint a 3—5000 lelkes községek. Pedig a teherhordozó képességüket össze sem lehet hasonlítani. Az „egymás terhét hordozzátok“ elve szellemében kívánatos volna ennek a rendelkezésnek oly módon való megváltoztatása, hogy a fenntartói járulék lélekszám, vagy adó arányában vettetnék ki.

Az egyházkerületi közgyűlés ezt a kérelmet „méltányosnak ítélvén“, mint saját kérelmét is felterjeszti az Egyetemes Konventhez.

A kárpátaljai ungi egyházmegye f. évi október 5-én tartott közgyűlésében a 23. sz. alatt Minaj, Kisgejóc, Nagygejóc, Korlát-helme hasonló irányú kérelmüket pártfogólag szintén előterjeszti.

Közgyűlésünk 97/1938. sz. határozatában a gömörtornai egyházmegye lelkészegyesület felterjesztése alapján foglalkozott hasonló irányban ezzel az ügyel. Határozatát a Konvent elé terjesztette. Egyetemes Konventünk f. évi ülésében az egyházkerületek lelkészi nyugdíjintézetre vonatkozó határozataival együtt 85. sz. alatt tárgyalta a mi egyházkerületünk határozatát is. Ki-mondotta, „hogy az egyházmegyék és egyházkerületek indítványai és előterjesztései felett a matematikai szakértő véleményének birtokában fog érdemi határozatot hozni.“

Éppen ezért közgyűlésünk, mult évi 97. sz. határozatának fenntartása mellett az összes iratokat Egyetemes konventünk elé terjeszti.

37. Tárgyaltuk Szendrey József volt makói segédlelkész, jelenleg csörgői lakosnak a hazatért felvidéki tiszáninneri egyházkerület által pártoló javaslattal megküldött azon kérelmét, melyben benu:tságára s ebből folyó munkaképtelenségére s nélkülözéseire tekintettel állandó segély kiutalását kéri az Egyetemes Konventtől.

Közgyűlésünk a kérelmet, annak teljesítését javasolva felterjeszti az Egyetemes Konventhez.

38. A beregi legációk dolgában tárgyalta a közgyűlés a következő előterjesztést:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A mai napon Sárospatakon tartott értekezletünkéből a következő előterjesztést vagyunk bátrak tenni:

Sárospataki főiskolánk diákjai századokon át jártak legációba a Tiszántúli Egyházkerületbe tartozó egyházközségekbe is. Ezt az évszázados uzust egyrészt hazánk és magyar református egyházunk területének Trianonban történt megcsönkítése, másrészt a Tiszántúli egyházkerületnek az 1929. éhk. ky. 425. sz. határozatával szabályrendeletben is kifejezett az az intézkedése szüntette meg, amely szerint az egyházkerületbe tartozó egyházközségekben legátus csak a Debreceni Ref. Kollegium kötelékébe tartozó olyan ref. vallású tanuló lehet, akit a Kollegium igazgatósága bocsát ki legátusul. Most, hogy a Tiszántúli Egyházkerület elszakított területének egyrésze a cseh uralom alól felszabadult; az anyaország és anyaegyház testéhez visszakerült; a Tiszántúli Egyházkerület a visszatérő egyházközségekben is érvényesíteni akarta fent említett rendelkezését. Viszont Főiskolánk igazgatósága ragaszkodott azokhoz a lelki kötelékekhez, amelyek a közte és a visszatérő egyes beregi egyházközségek között épen az évszázados legátusküldés folytán szövődtek és fennállottak, sőt a 20 éves elszakított-ság dacára ma is fennállanak. E vitás kérdés elintézésére egyházkerületünk püspöke dr. Révész Imre tiszántúli püspökkel kezdett és folytatott személyes tárgyalást, amelynek eredménye a mellékelt ben bemutatott írásbeli megállapodás. E megállapodást a mai napon tartott értekezletünkön megtárgyalván, helyeselve, a megállapodásban körvonalazott, sőt szószerint megjelölt megkeresést intéztük a Tiszántúli egyházkerület elnökségéhez. A megkeresést szintén egész terjedelmében csatoljuk jelen előterjesztésünkhöz. Mivel felfogásunk szerint, a Tiszántúli egyházkerület kétségtelen jogánál fogva, csak méltányos egyezmény kialakításáról lehet szó, arra kérjük a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlést, méltóztassék a bemutatott megállapodást és megkeresést jóváhagyni; az azokban foglalt kijelentéseket az ügyre nézve magáévá tenni, a Tiszántúli Egyházkerület által körvonalazott egyezményes gyakorlatot elfogadni s a Tiszántúli testvér-egyházkerület elnökségének és közgyűlésének ez ügyben tanusított megértő magatartásáért köszönetet mondani; ezt a magatartást adandó esetben a magunk részéről is kilátásba helyezni. Mély tisztelettel

Sárospatak, 1939. szeptember 13.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok

Farkas István
püspök

A Sárospataki Főiskola gondnoksága:

Dr. Trócsányi József
h. világi gondnok

Janka Károly
telkési gondnok

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Alulírottak megtárgyalva magunk között a Farkas István tiszáninneri és dr. Révész Imre tiszántúli püspök urak között Miskolcon 1939. május hó 29-én a tiszántúli egyházkerület kebelébe visszatért beregi református egyházközségekben 1920 előtt fennállott legációnkra nézve, az e kérdés körül felmerült nézeteltérések békés és maradandó elintézésének céljából létrejött megállapodást; mindenekelőtt a lelkeket egy akaratra vezérlő Isten iránti hálával, a tárgyaló püspök urak iránti elismeréssel és köszönettel fejezzük ki örömünket e békés és nézetünk szerint mindkét területre nézve méltányos megállapodás létrejövele felett. Továbbá: ünnepélyesen kijelentjük, hogy nem akarunk kétségeket támasztani a tiszántúli egyházkerületben 10 év óta megszakítatlan folytonossággal érvényben álló legációi szabályrendelet (1929. ehk. kgy. 425. sz. hat.) jogalapja tekintetében. Tudomásunk van a szabályrendelet 3. pontjának következő rendelkezéséről: „az egyházkerületbe tartozó egyházközségekben legátus csak a debreceni ref. kollégium kötelékébe tartozó olyan református vallású tanuló lehet, akit a kollegium igazgatósága bocsát ki legátusul.“ Elismerjük, hogy e szabályrendelet meghozatala és immár egy évtizedes minden jog-vita nélküli gyakorlatban léte folytán elévült sárospataki főiskolánknak az a többszázados uzusa, hogy a tiszántúli egyházkerület beregi, felsőszabolcsi és szatmári egyházmegyéi számos egyházközségébe egészen a trianoni szerződés idejéig ő küldött legátusokat. Elismerjük, hogy az elévülés annál inkább bekövetkezett, mert ezt az uzust a két érdekelt kerület, illetőleg a főiskola között forma szerinti, írásban is megrögzített megállapodás sohasem alapozta meg és nem szentesítette; továbbá, mert különösképen a tiszántúli egyházkerület ezt az uzust az időtől fogva, hogy a legációknak főiskolánk és egyházkerületek szerinti elhatárolása országszerte megtörtént és más hasonló uzusok (pl. a debreceni kollegiumnak az egész Duna—Tisza köze, Dunántúl nagyrésze és Tiszáninnen számos egyházközségébe való, szintén többszázados legátus-küldési uzusa) megszűntek, tehát a múlt század második fele óta tudomásunk szerint soha jognak el nem ismert, csak mint ősi testvéri egyezményes gyakorlatot tartotta nyilván (L. 1906. ehk. kgy. 29. sz. hat.); végül mert a tiszántúli egyházkerületi közgyűlés 1929. 425. sz. határozata ellen egyházkerületünk sem maga, sem a sárospataki főiskola nevében soha nem tiltakozott, óvást nem emelt.

Mindezek elismerése mellett bátrak vagyunk rámutatni arra, hogy a visszatérő beregi egyházközségeknek s különösen azok lelkipásztorainak és jóltevőinek nagyjórészt a régi emlékek, főképp a Trianon előtti többszázados legációi uzus még ma is inkább a sárospataki főiskolához kapcsolják lelkileg. Megemlíttjük azt is, hogy sárospataki főiskolánk ifjai Bereg elszakítása után is, sokszor életük kockáztatásával, tovább folytatták az elszakított le-

gációkban a sokszázados szent missziót. A visszatérő gyülekezetek, pásztorok és jóltevők iránti gyöngéd figyelem, a sárospataki főiskola ifjai által és vidéken századok óta végzett istenes és önfeláldozó munka iránti kegyeletes tisztelet; végül a két főiskola s a magyar református egyház alapítása óta különösen sok szállal egybekapcsolt két tiszai egyházkerület közti hagyományos testvéri viszony megszilárdítása és elmélyítése egyként kívánatosá teszi, hogy a régi uzusnak valami formában való fennmaradása a tiszántúli egyházkerület és a debreceni kollegium kétségtelen jogának sérelme nélkül továbbra is biztosíttassék.

Mindezekre tekintettel mi, a tiszáninneri egyházkerület elnöksége és a sárospataki főiskola gondnoksága, testvéri szívvvel kérjük a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlést, méltóztassék lehetővé tenni egy olyan intézményes gyakorlat létrejöttét, amelyben a visszatérő Bereg legációinak igénybevételét illetően mind a tiszántúli egyházkerület élő és írott joga, mind pedig a sárospataki főiskola régi tisztes uzusának megbeesülése és ősi lelki kapcsolatainak fenntartása kifejezésre jusson.

Hogy ezt a magunk részéről megkönnyítsük, kötelezőleg kijelentjük, hogy fentebb előterjesztett kérésünk kizárólag és egyszersmindenkorra csak a visszatért beregi egyházmegyének a következő 15 legációjára vonatkozik: 1. Barkaszó, Szernye, Rafajna-ujfalu. 2. Bátyú, Bótrágy. 3. Beregrákos, Kajdanó, Dávidháza. 4. Beregszász. 5. Beregújfalú, Nagyberég, Kigyós. 6. Bégány, (K.N.) M.-jánosi, Balazsér. 7. Csonkapapi, Som, Zápszony. 8. Déda, (Daróc) Asztély, Bulcsu. 9. Dercen, Fornos, Gát. 10. Gecse, Macsola. 11. Guj, Izsnyéte. 12. Mezőkaszony. 13. Munkács. 14. Muzsaly, Borsova. 15. Sárosroszi, Bene. Kijelentjük, hogy egy bizonyos testvéri egyezményes gyakorlat létrejöttét, illetőleg ott, ahol már eddig is meg volt (Beregszász, Munkács) további fenntartását kizárólag csak erre a 15 legációra nézve óhajtjuk s a régi uzus felélesztését a tiszántúli egyházkerületbe bekebelezett, illetőleg oda visszatérő egyetlenegy más egyházközségre nézve sem óhajtjuk és a jövőben sem fogjuk óhajtani.

Kötelezően megígérjük azt is, hogy fenti nyilatkozatunkat legközelebbi egyházkerületi közgyűlésünk elé terjesztjük és mindent elkövetünk arra nézve, hogy az egyházkerületi közgyűlés nyilatkozatunkat minden változtatás nélkül magáévá tegye, vagy azzal azonos értelmű nyilatkozatot tegyen.

Mély tisztelettel, atyafiságos szeretettel
Sárosbatak, 1939. szeptember 13.

a Tiszáninneri Ref. Egyházkerület elnöksége:

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Farkas István
püspök.

A sárospataki főiskola gondnoksága:

Dr. Trócsányi József
h. világi gondnok.

Janka Károly
lelkészi gondnok.

Egyházkerületi közgyűlés, bár fájdalommal veszi tudomásul, hogy az egyházi szervezet és jogfejlődés, valamint más körülmények elszakították sárospataki Főiskolánkat sok olyan, nem kerületünkbe tartozó egyházközségtől, amelyekkel legátusai, ünnepi követei útján századokon át személyes lelki kapcsolatban volt; mégis Farkas István és dr. Révész Imre püspökök között Miskolcon 1939. május hó 29-én létrejött megállapodás és egyházkerületünk elnökségének, valamint a sárospataki főiskola gondnokságának ez ügyben Sárospatakon, 1939. szeptember 13-án kelt, a tiszántuli egyházkerület közgyűléséhez intézett megkeresését magáévá teszi; a megállapodással és megkereséssel azonos értelemben kijelenti, hogy nem akar kétségeket támasztani a tiszántuli egyházkerületben 10 év óta megszakítatlan folytonossággal érvényben álló legációi szabályrendelet (1929. ehk. kgy. 425. sz. hat.) jogalapja tekintetében. Tudomása van a szabályrendelet 3. pontjának következő rendelkezéséről: „az egyházkerületbe tartozó egyházközségekben legátus csak a debreceni ref. kollégium kötelékébe tartozó olyan református vallású tanuló lehet, akit a kollégium igazgatósága bocsát ki legátusul.“ Elismeri, hogy e szabályrendelet meghozatala következtében és immár egy évtizedes minden jogi vita nélküli gyakorlatba léte folytán elévült a sárospataki főiskolának az a többszázados uzusa, hogy a tiszántuli egyházkerület beregi, felsőszabolcsi és szatmári egyházmegyéinek számos egyházközségébe egészen a trianoni szerződés idejéig ő küldött legátusokat. Elismeri, hogy ez az elévülés annál inkább bekövetkezett, mert ezt az uzust a két érdekelt kerület, illetőleg a főiskola közötti formaszerinti, írásban is meg rögzített megállapodás sohasem alapozta meg és nem szentesítette; továbbá, mert különösképen a tiszántuli egyházkerület ezt az uzust, az időtől fogva, hogy a legációknak főiskolák és egyházkerületek szerinti elhatárolása országsszerte megtörtént és más hasonló uzusok (pl. a debreceni kollégiumnak az egész Duna—Tisza közére, Dunántul nagy részére és Tiszáninnen számos egyházközségébe való, szintén többszázados legátus-küldési uzusa) megszűntek, tehát a mult század második fele óta, soha jognak el nem ismerte, csak mint ősi testvéri egyezményes gyakorlatot tartotta nyilván (L. 1906. ehk. kgy. 29. sz. hat.); végül, mert a tiszántuli egyházkerületi közgyűlés 1929: 425. sz. határozata ellen egyházkerületünk közgyűlése sem maga, sem a sárospataki főiskola nevében soha nem tiltakozott, óvást nem emelt. Ugyanakkor azonban, mikor egyh.-kerületünk közgyűlése mindezt elismeri, rámutat arra is, hogy a visszatérő be-

regi egyházközségeknek különösen azok lelkipásztorainak és jótevőinek nagyobb részét a régi emlékek, főképp a Trianon előtti többszázados legációi uzus még ma is inkább a sárospataki főiskolához kapcsolják lelkileg. Rámutat arra, hogy a sárospataki főiskola ifjai Bereg elszakítása után, sokszor életük kockáztatásával, tovább folytatták az elszakított legációkban a sokszázados szent missziót. A visszatérő gyülekezetek, pásztorok és jótevők iránti gyöngéd figyelem, a sárospataki főiskola ifjai által e vidéken századok óta végzett istenes és önfeláldozó munka iránti kegyeletes tisztelet, végül a két Főiskola s a magyar ref. egyház alapítása óta különösen sok szállal egybekapcsolt két tiszai egyházkerület közti hagyományos testvéri viszony megszilárdítása és elmélyítése egyként kívánatossá teszi, hogy e régi uzusnak valami formában való fennmaradása a tiszántuli egyházkerület és a debreceni kollegium kétségtelen jogának sérelme nélkül továbbra is biztosíttassék.

Mindezek alapján elfogadja közgyűlés a tiszántuli egyházkerület 1939. évi őszi közgyűlésének ez ügyben hozott 362/1939. számú itt következő határozatát:

A) Az egyházkerületi közgyűlés a megkeresésben foglalt indokok alapján testvéri készséggel hozzájárul ahhoz, hogy az említett kimutatásban szereplő 15 legáción a sárospataki főiskola és a debreceni kollégium által küldendő legátusok 1939. karácsonyától kezdve egyenlő arányban osztozzanak oly módon, hogy

a) Beregszásra karácsonykor és pünkösdkor Sárospatakról, húsvétkor Debrecenből menjen legátus; b) Munkácsra karácsonykor és pünkösdkor Debrecenből, húsvétkor Sárospatakról menjen legátus; c) a többi 13 legációban az 1939—40. tanévben Sárospatakról, az 1940—41. tanévben Debrecenből, azontul minden páratlan számmal kezdődő tanévben Sárospatakról, minden páros számmal kezdődőben Debrecenből menjen mindhárom ünnepen legátus.

B) Az egyházkerületi közgyűlés a fenti testvéri egyezményt időhatárhoz nem kötve adja abban a jó reménységben, hogy az itt megállapított egyezményes gyakorlat a két terület és főiskola testvéri kapcsolatainak erősítésére, nem pedig lazítására fog alkalmat szolgáltatni; egyben kijelenti, hogy az egyezményre vonatkozó jelen határozatát súlyos és kényszerítő ok nélkül sohasem fogja revízió alá venni s az itt létesített egyezményes gyakorlatot egyoldalú intézkedéssel nem bontja fel.

C) Az egyházkerületi közgyűlés felkéri a tiszántuleni egyházkerület közgyűlését, méltóztassék a sáros-

pataki főiskola közigazgatóságát arra utasítani, hogy a sárospataki legátusok által a fent említett 15 beregi legációban netán elkövetendő fegyelmi vétség esetén az eset tudomására jutása után az érdekelt ifjút, vagy ifjakat haladéktalanul hallgassa ki s a vizsgálat eredményéről felveendő jegyzőkönyvet a beregi egyházmegye espereseinek közvetlenül küldje meg.

D) A fentiekben megállapított egyezmény a tiszántúli egyházkerületi közgyűlés jelen határozatának meghozatalával nyomban, de csak ideiglenesen lép életbe. Végleges életbelépése akkor következik be, amikor a tiszáninneri egyházkerület közgyűlése azt magára nézve határozatilag kötelezőnek ismeri el és jegyzőkönyvébe iktatja.

Az esetben, hogyha a tiszáninneri egyházkerület közgyűlése a jelen egyezményt magára nézve nem, vagy nem minden pontjában ismerné el kötelezőnek, jegyzőkönyvébe vagy nem venné fel, vagy csak megváltoztatva volna hajlandó fölvenni: az egyezmény ideiglenes érvénye megszűnnék s ez esetre a tiszáninneri egyházkerület elnöksége és a sárospataki főiskola gondnoksága tudomásul veszi, hogy a tiszántúli egyházkerület legációi szabályrendelete a fent említett 15 beregi legációra nézve is azonnal életbe lépne.

Kötelezőleg kijelenti, hogy a régi uzus továbbmenő felélesztését a tiszántúli egyházkerületbe bekebelezett illetőleg oda visszatérő, de a határozatban nem említett egyetlenegy más egyházközségre nézve sem óhajtja és a jövőben sem fogja óhajtani.

Köszönetét fejezi ki Farkas István és dr. Révész Imre püspököknek a megállapodásban végződött eredményes tárgyalásért, a tiszántúli egyházkerületnek megértő testvéries magatartásáért és annak adott esetben leendő viszonzására magát felajánlja.

39. Svingor Jenő e. ker. missz. előadó felolvassa a missziói bizottság által is letárgyalt következő jelentését.

Azt hiszem, egyházkerületünk minden lekipásztora felhasználta már életében egyszer-kétszer a római katonáról szóló illusztrációt, akit mint a kötelelességteljesítés mintaképét ástak ki a romok alól. Milyen kár, hogy ez a szép legenda olyan kevés hatással van a mai emberre és közelebbről miránk, református embe-
rekre.

A mult esztendő, tehát az 1938-39. missziói munkaév jelentéseit olvasva, a színes és gazdag kép háttérében mindenütt észlelhető sötét vonás az, hogy a szép tervek megvalósításától elállunk az őszi vagy a tavaszi mozgósítás, vagy csak úgy általá-

ban a nehéz helyzet miatt, ami kis országunkat szorongatja. Hány összejövetelt halasztottunk el, kezdve a sárospataki lelkészi és tanítói továbbképzőn, hány gyülekezeti munkás lassított a tempón, sőt állított le egészen bizonyos vállalkozásokat, amelyek már szépen elindultak. Rosszabb szolgálatot alig tehetnénk egyházunknak, mint ezzel a megfutamodással. A Ján. ev. 7. r. 6. versben így szól Jézus: „Az én időm még nincs itt; a ti időtök pedig mindig készen van.” Hát én azt hiszem, a keresztyénség 2000 éve alatt még sohasem volt annyira készen az idő Krisztus követői számára, hogy minden erejükkel és tehetségükkel, minden lehető és lehetetlen alkalmat felhasználva, odaálljanak Krisztus keresztye alá és ennek a szent jelnek, ennek a szent ügynek védelmében kockára tegyék, ha kell, az életüket is.

Egy másik árnyék, ami valamennyi jelentés mögött ott sötétlik, egy különös hiányosság. Nem a jelentések krónikus valótlan-ságaira gondolok, hanem olyasmire, amire eddig még nem is igen gondoltunk. Hiányzik a jelentésekből a saját hibánk beismerése. Egyetlenegy alsóborsodi lelkész kivételével, aki évről-évre beírja, hogy az ő gyülekezetében minden másként lesz, ha majd az ő helyére fiatal, hívő lelkipásztor kerül, mi többiek mélyen hallgatunk arról, amit pedig a szívrünk mélyén talán kivétel nélkül érzünk, hogy az evangélium előhaladásának útjában a legnagyobb akadály mi vagyunk; ami ő emberünk, amely, mint valami holttest, ott fekszik a templom, az Istenországa küszöbén s a hívek nem tudnak rajta átlépni, hogy eljussanak Krisztushoz. De miért nevezem én ezt sötét vonásnak? Valahol azt olvastam, hogy a Tejút az égbolton csak egy óriási hasadék azon a kozmikus, sötét porfelhőn, amely Naprendszerünket körülveszi. A tejúton át a végtelenbe tekint a földi ember és csillagvilágok milliárdjait szemléli. Egy ilyen beismerés, ahol a lelkipásztor feltárja a saját tehetetlenségét, arról tanuskodnék, hogy egy-egy lélek, egy pásztori lélek feladta a saját önbizalmát, megszűnt valami lenni önmaga előtt, mindenestől fogva Krisztus kegyelmére bízta magát és a lelke, halhatatlan lelke az örökkévalósággal, a mennyek országával ölelkezik.

Milyen szép elhatározások fogantak és milyen komoly lépések történtek a mult egyházkerületi közgyűlés alkalmával az evangelizáció megindítására. És mi lett belőle? Egy pár gyülekezetet (Sátoraljaújhely, Karcsa, Nemesbikk, Tiszatarján és most a mult napokban Ónod, Mezőcsát) kivéve, ahol ez a munka Istentől megáldott gazdag aratást hozott lelkieken, nem talált megébredésre, vagy mondjuk érdeklődésre ez az újszerű, de nagyon időszerű fegyvertény. Pedig ma már, látva a dunamelléki példát is, az örüllőink úgy ismerték meg ezt a munkát, mint egyik leghatalmasabb módszert Krisztus egyházának építésében. A csekélyszámú, de igen komoly esetből már következtetéseket is vonhatunk. Egyik, hogy lehetetlenség ennek a nagyon fontos ügynek a sorsát a gyülekezetek vagy a lelkipásztorok jótetszésére bízunk. Kell, hogy

az egész dologban kevés számú vezető, egyházkerületünk arra kirendelt bizottsága, teljes felelősséggel és meghatalmazással intézkedjék. Másik tanulság, hogy az evangelizációt a leggondosabb megválasztásban, valóban arra hivatott emberek végezzék minden gyülekezetben. Olyan személyiségek, akiknek a lelke valóban a Krisztus keresztségével és a keresztfölött az Éggel tart kapcsolatot. Akik nem a gyülekezetek és a pásztoraik érdemének felsorolására s a nehéz idők fölötti siránkozásra és az ősök emlegetésére mennek ki a munkájukra, hanem azért, hogy a lelkeket Krisztus mértéke alá állítsák, hogy Isten Lelke segítségével megdöbentsék és felrázzák a szíveket, álmatlan éjszakákat adjanak pásztoroknak és gyülekezeteknek és a nyomában azt a békéséget, amit ezen a világon egyedül az Istenre talált szív érezhet.

Minden valószínűség arra mutat, hogy egyetemes egyházunknak s közelebről egyházkerületünknek soha nem volt ennyi megoldatlan problémája. Elég rágondolnom arra a kimondhatatlanul drága tényre, hogy a Felvidék gyülekezetei is most térnek vissza az édesanya kebelére. Ki fogja megoldani ezeket a problémákat? Azok a szívek fogják megoldani egytől-egyig, akik a sajátmagukét megoldották. Az egyetlen problémát: Hogyan állok én Istenrel? Egy lekipásztor mindennapi csendes órájában szakadatlanul fohászodott Istenhez tanácsért, gondolatokért, amikkel gyülekezetét építhetné, a nehéz anyagi és szellemi körülményekből kiemelhetné és hosszú könyörgésére ezt a félreérthetetlen választ kapta: Láss hozzá, hogy magadat megreformáljad. Mélységes meggyőződés, hogy minden kérdésünknek, régieknek és újaknak, ebben van a megoldása. Gyülekezeteket és lekipásztorokat ismernek, akiket ezzel a módszerrel tökéletesen meg lehetne gyógyítani, holott ma nyílegyenesen rohannak a pusztulásba. Mások talán tudnak valami jobb tanácsot? Akkor mondják el az Isten szerelmére, mondják el, amíg nem késő, mert úgy lehet, mához egy esztendőre már nem tudják elmondani.

A világhelyzet ma a következő: A világ sorsa a legokosabb emberek kezében van. Hitler, Mussolini, Chamberlain stb. irtózatoss talantumokat kaptak Istentől és ezzel az óriási értelemmel ide juttatták világunkat. Ha Hitler győz, az evangélium gyermekeire rettenetes próbák jönnek. Ha az angolok, akkor a bolsevizmus határa egyelőre a Rajnáig fog terjedni s könnyű elképzelnünk, hogy ez mit jelent Magyarországra. Dehát ebben a harcban csak legyőzöttek lesznek majd s a véres szüret eredményét a szovjet fogja betakarítani. Emberileg így áll a dolog, bár én még mindig hiszem, hogy a könyörülő Isten nem is álmodott fordulatot hoz és jobb belátásra bírja a vezéreket. Nekünk azonban fell kell készülni minden eshetőségre. Mostantól fogva minden emberi lélekért külön harcot kell indítanunk. A mi egyházunknak, tehát Krisztus egyházának annyi nyert csatája lesz, ahány lelket egyenként meg tud hódítani Krisztusnak. És itt van az evangelizációnak is az óriási jelentősége. Lehet, hogy az egyház tragikusan el-

szakad az államtól. Lehet, hogy az egyház mint keret, mint jogi forma, teljességgel megszűnik. De megmarad Krisztus láthatatlan teste, mint azoknak a tagoknak összessége, akiket mi, a Krisztus véérért kegyelmet nyert pásztorok, elvezettünk Krisztushoz. Az eddigi világ most alapjaiban rázkódik, talán atomjaira fog szét-hullni, de Krisztus láthatatlan egyháza élni fog azokban a szívekben, akiket vérével megváltott, egészen addig, amíg az ég és a föld elmúlnak, sőt azon túl is. Mi pedig mától kezdve teljes szívünkkel ezért az egyházzért fogunk dolgozni. Mások talán nem így gondolják? Akkor szeretném tudni, hogyan gondolják?

Mint már említve volt, a missziói élet, a missziói munka az eddigi jelentések szerint is igen gazdag és színes képet mutat. Egyik legragyogóbb szín ezen a képen a tapolcai konferencia, mely évről-évre meglepetéssel szolgál abban, hogy egyre hatalmasabb tömegeket vonz és sok református léleknek az öntudatra ébredés, valamint a testvéri együttérzés drága alkalmává válik. Illesse érte elismerés, lángoló lelkű Püspökünket.

Gyülekezeti napok, preszbiteri és ifjúsági konferenciák is tartottak, főleg Alsózemplénben és Felsőborsodban, de voltak Abaújban, Alsóborsodban is, ahol a miskolci deszkatemplomban, ebben az építészeti műremekben, közel 300 ifjú és leány sereglett össze lelkiépülésre. Abauj előadója fájó szívvel panaszkodik több kedves terv meghiusulásán és erősen reméli azok mielőbbi megvalósulását.

A gyermekgondozásról a jelentések igen kedvezők. Az Útmutatót nagyon dicsérik, nemcsak a gyermek, hanem az ifjúsági munkában is. Természetesen a legtöbb helyen a bibliaiskola csak egy csoportban tartatik, aminek főoka a munkatársak hiánya. Az alsóborsodi előadó nagyon súlyos hiánynak látja ezt és szerinte nem remélhető komoly haladás e téren, amíg a lelkipásztor nem tud szert tenni megfelelő munkatársakra, úgy itt, mint a misszió minden egyéb területén. Kedves gondolat, sőt már kísérlet is, a vajdácskai gyülekezeté, ahol az iskolásgyermeket külön kis gyülekezetté szervezték, előjárókkal, önkéntes egyházi adóval, stb.

Az ifjúsági munka, sőt a leánymunka is, sok kívánnivalót hagy. Igaz, hogy a jelentések szerint a legtöbb gyülekezetben már rendszeres egyleti élet folyik, de az a körülmény, hogy még mindig igen csekély a központhoz csatlakozott egyesületek száma, arra enged következtetni, hogy ez a munka csak látszólagos. Előadók panaszkodnak, hogy az egyesületi élet általában műkedvelő előadások és bálók tartásában merül ki. Erősen hangsúlyozza az alsóborsodi előadó, hogy az egyházi felsőbbség tiltsa el bármily címen is egyházi bálók rendezését, a lelkész pedig fegyelmileg tétessék felelőssé ott, ahol ezt a tilalmat áthágnak. Az alsózempléni előadó is sürgősen kívánja mind az ifjúsági, mint a leányegyesületek életének szigorúan bibliai alapra való fektetését, de egyben nagy elismeréssel szól a leányegyesületek szorgalmáról, mellyel a szegények segítése, a templom és környékének gondo-

zása, jótékony gyűjtés, stb. tekintetében, példás hűséggel forgódnak. A konfirmáció korhatára és a használt káték dolgában a legnagyobb zűrzavar észlelhető és semmi javulás nem mutatkozik.

A felnőttek gondozására legtöbb helyen még mindig a vallásos estékben látják az egyetlen lehetőséget. Azonban a bibliakörök is kezdenek népszerűsége szert tenni. Itt az a kérdés, minő formában és milyen lélekkel indul és halad ez a munka. Vannak helyek, ahol a bibliára résztvevői tisztán passzive viselkednek, mint hallgatók. Szó sincs lelki bekapcsolódásról. Egy ilyen helyről származhat ez a felelet a kérdésre: Mit tárgyaltak a bibliórakon? Vallásos dolgokat. Mutatja, hogy a bibliára jellegével, céljával még mindig nem vagyunk egészen tisztában.

A családlátogatás, melyben Felsőborsod vezet dicséretes statisztikával, szintén fejlődő tendenciát mutat és valóban alig képzelhető fontosabb és alkalmasabb pásztori munka a nagy szakadék áthidalására, mely napjainkban a pásztor és a gyülekezet közt szinte az egész vonalon mutatkozik. Nem is a pásztor és a nyáj, hanem egyenesen az úr és a szegény közti végzetes eltávolodás ez, mely annyira jellemző korunkra, de amelyet nekünk, éppen nekünk, az evangélium szolgálainak, minden áron ki kell küszöbölni. S erre a feladatra, illetve annak megoldására, a családlátogatásnál alkalmasabb eszközt nem is tudok elképzelni.

Legelhanyagoltabb munkaág az iratterjesztés. Az, amit annak tartunk: házasulók, konfirmándusok ellátása bibliával, még nem iratterjesztés, csak valami ebből a munkából. Mindenütt anyagi nehézségekre hivatkoznak, holott az iratterjesztés: Ref. Híradó, Ker. Család, iratmissziós füzetek terjesztése igazán nem pénzkérdés, csak egy kis munkával, fáradsággal jár s ez is bőségesen megtérül a fáradozónak. Micsoda hatalmas fegyver a nyomtatott betű, ezt tudják a világ fiai, csak mi nem tudjuk még. Ebben is okosabbak, mint a világosság fiai. A konfirmandusok bibliával való ellátását Mezőcsáton a keresztszülők intézik, ami követendő példa.

Az egyesületi élet csendes és eseménytelen volt, ha ilyennek vesszük a társasélet ápolását, bálók rendezését pénzgyűjtés céljából. Legtöbb egyesület névleges. Aktivok az énekkarok. Kár, hogy az alsózempléni énekkari összejövetelek az elmúlt évben a háborus idők miatt félben maradtak. Ott, ahol az egyesületek az evangéliumon épülnek, az események a szívek mélyén folynak le, sokszor tragikus és dicsőséges benső harcokban és életformáló győzelmekkel.

Régi, kipróbált uton és módszerrel haladtak a szeretetmunkák is, sok helyen minden elismerést megérdemlően. Alsóborsod 17.701 pengőre teszi ennek értékét. Jelentése szerint azonban ez a munkaág sok esetben élődíeket termel s az anyagiakkal segített ember semmivel sem lesz jobb egyháztag, sem hívőbb lélek, mint volt.

A külmisszió iránt alig-alig bírunk némi érdeklődést támasztani. A nehéz idők nagyon is magunkra, kicsiny hazánkra s a körülöttünk élő világra irányozzák figyelmünket.

A szekták elég csöndesen viselkednek, legalább is a jelentések fogyásról beszélnek. Valószínűbb, hogy épen csak nem lépnek ki az egyházból, de halászatukat a régi eréllyel folytatják.

A missziói munkák legfőbb akadályát a jelentések munkáshiány, közöny, anyagiasság, szegénységben látják. Részemről a legfőbb akadályra fenntebb rámutattam, bár tudom, hogy a körülmények hatalma sokszor rettentő s a teherterhelés nem mindig a lelkész számlájára irandó.

A jelentések erősen sürgetik a lelkésztestek szervezését, munkába állítását. Különösen Felsőborsod fektet erre súlyt és erről jelentést is követel az egyházmegye espereséhez. Az evangélicizációt szinte kivétel nélkül óhajtják és sürgetik.

Alsóborsod előadója kartoték rendszerű családlapok felfektetését ajánlja, amivel meg lenne könnyítve a családok be és kiköltözésének ellenőrzése is; úgyszintén a felelősség fokozása érdekében ajánlatosnak tartja a gyülekezet életéről való nyilvános beszámolást az egyházlátogatás alkalmával.

Alsózemplén előadója minden évben gondos missziói programot készít, és pontos elszámolást nyújt a missziói munka kiadásairól és bevételeiről. Követendő példa. Ez az egyházmegye kötelezővé teszi, hogy a presbíterek időközönként, de legalább minden bűnbánati héten egyszer bibliaórára gyűljenek.

Felsőborsodi egyházmegye utasította a lelkésztesteket a gyermek és ifjúság gondozásának munkáját irányító, évenként minden körülmények között megjelentető s ott gyermek és ifjúsági ösztönözést tartó körzetgazda megválasztására. Az egyházközségek egy fuvart tartoznak adni a körzetgazdának.

Egyházkerületünk ref. középiskolaiban a beérkezett jelentések szerint az ifjúság lelkipozítása és református hitének ápolása hivatásuk magaslátán álló lelki vezetők részéről minden tekintetben kielégítő. Itt kell megemlíteni a miskolci ref. leánygimnázium kebelében fölmerült és már gyakorlatba is vett kedves gondolatot, mely szerint a növendékek havonta egyszer látogatást tesznek egy-egy falusi gyülekezetben és ott vallásos és hazafias ünnepély tartásával és a falusiak közti forgolódással igyekeznek azt a szomorúan nagy szakadékot, mely ma a város és a falu népe közt tátong, szűkíteni, az egy hit és egy haza gondolata jegyében pedig az összetartozás érzését önmagunkban is ébren tartani.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi. Előadónak a jelentés összeállításáért, missz. bizottságnak a javaslat letárgyalásáért köszönetét fejezi ki s a jelentés egy példányát felterjeszti az Egyetemes Konventre. A missziói bizottság javaslatára a következő határozatokat hozza :

1. A jövő évben is megrendezni kívánja a hagyományossá vált tapolcai konferenciát, sőt ennek mintájára a kerület több más fontos pontján is óhajt hasonlókat rendeztetni.

2. Egyházkerületi gyűlés felkéri a Sárospataki Teológiai Kart, hogy az egyházkerület missziói előadó bevonásával a jövő tavaszon az egyházkerület alkalmas pontjain több napos továbbképző konferenciát rendezzen lelkészek, tanárok és tanítók számára.

3. Egyházkerületi közgyűlés az evangélizáció ropant fontosságát szem előtt tartva felkéri elnökségét, hogy a konventi és kerületi missziói előadó, továbbá az egyházmegyék esperesei és missziói előadói, mint erre a célra rendelt evangélizációs bizottság közös megállapodásával ezt a nagymértékben szükséges és időszerű munkát mindenütt megindítsák és irányítsák.

4. Felhívja egyházkerületi közgyűlés az egyházmegyéket, hogy ahol eddig még nem volt, úgy most haladéktalanul szervezzék meg a lelkészkörök jól bevált intézményét, amelyek munkájokról évenként jelentést tenni kötelesek az esperesekhez.

5. Egyházkerületi közgyűlés az alsóborsodi mintára figyelmébe ajánlja a kebelbeli gyülekezeteknek az egyháztagok pontos törzskönyvezését kartoték rendszerű családlapok által.

6. Egyházkerületi közgyűlés a miskolci ref. leánygimnázium gyülekezeti látogatásainak tervét örömmel és jóváhagyólag tudomásul veszi.

40. Svingor Jenő ker. missziói előadó felolvassa a szórványgondozásra vonatkozó összefoglaló jelentését:

Egyetemes konventünk rendeletére az elmúlt munkaévben az eddignél alaposabb munkát végeztek egyházmegyéink a szórványügy felkarolása és amennyiben itt lehetséges: az itt felmerülő kérdések végleges megoldása tekintetében. Sajnos, a legnagyobb utánjárással sem sikerült minden gyülekezetből kimerítő választ nyerni. Mégis a befutott jelentésekből a valóság nagy megközelítésével, a következő kép bontakozik ki szemünk előtt.

Egyházkerületünkben 67 anyaegyháznak van 194 szórványa, 1563 családdal és 7524 lélekszámmal. A tanköteles gyermekek száma 1262, a konfirmandusoké 230.

A szórványok pasztorációja az anyaegyházközség lelképásztora, vagy erre a célra beállított missziói lelkész útján történik, részint család- és házilátogatás, részint bibliaórák útján, mely az évi egyházlátogatás által ellenőriztetik. Konfirmáció az anyaegyházban történik, szórványtemplomok híján. Legtöbb helyen csak a konvent kiadásában megjelenő „Örömmel” terjesztetik. A

presbitériumok az ellenőrzésekből megállapíthatóan foglalkoztak a szórványok kérdéseivel. Istentiszteletek magánházakban vagy iskolákban tartattak.

A szórványok reformátusai jobbára vegyes-vallásúak s emiatt sokszor fordulnak elő reverzalisharcok. Különleges vallássérelem nem volt, de a küzdelem élénk és erős.

Az abaúji egyházmegye erőteljes határozatokat hozott a szórványok ügyében. Minden egyházi tisztviselő köteles résztvenni a szórványmisszióban. Fuvarról minden esetben a presbitérium tartozik gondoskodni. Az egyházmegye készítsen szórvány-térképet. Külön egyházmegyei szórvány-bizottságot szerveztek. Határozatba tétetett, hogy a szórvány híveire kivetett egyházi adók csak a szórvány gondozására fordíttassanak.

Alsóborsod szórványait is az áttérések és ellenőrizhetetlen reverzálisok tizedelik. Az actio catholica nagyon számon tartja népét és fokozott energiával vesz részt a küzdelemben. Mi pedig, ha már hódítani nem tudunk, legalább a meglévők megtartására kell, hogy összeszedjük erőnket. Missziói központokat kell létesítenünk, diakónusok beállításával. Minden községben akad egy-egy öntudatosabb család, kiket meg lehetne bízni az iratterjesztés munkájával. Előadó szükségesnek tartja családlapok felfektetését, mely minden évben revideálandó. Az egrí és maklári egyházközséghez tartozó szórványok lelkigondozása végett külön missziói lelkész beállítását.

Alsózemplén előadója panaszkodik, hogy az anyaegyházak inkább adót várnak, mintsem áldozatot hoznának a szórványokért. A szórványgondozó munkában segítségére voltak az egyházmegye gyülekezeteinek a sárospataki theológia és tanítóképző-intézet növendékei. A szórványok gondozására két állandó munkaerő van beállítva: a bodrogi és harangodvidéki missziói s. lelkészek. Az iratterjesztés legtöbb esetben a lekipásztor zsebéből nyer fedezetet. Szinte egyhangú a felkiáltás minden helyről: „Traktátust, olcsó traktátust kérünk!”

Felsőborsodban az egyházmegyei közgyűlés megállapítja, hogy az egyházmegye területén levő szórványok gondozására az utóbbi években jelentős lépéseket tett a berentei és sajóvelezi missziói körök felállításával. Kívánatos volna ezeknek a missziói köröknek, s. lelkészi állásoknak a szaporítása; pl. Szilvásvár központtal egy újabb missziói kör létesítése. Itt is, mint más egyházmegyékben, nagyon szükséges a beküldött jelentések ellenőrzése, hogy ne csak papiroson folyjék a szórványgondozó munka.

Gömörtornában a szórványok látogatását és lelkigondozását mindenütt saját költségükön végzik a lekipásztorok. A hitoktatás a legközelebbi felekezeti iskolában folyik. Nyilvántartás van mindenütt. Szórványok gondozására anyagyülekezetek nem áldoztak.

Alsózemplén a következő határozati javaslatokat terjeszti az egyházkerületi közgyűlés elé:

1. Egyetemes konvent „Örömmüzenet“-et vagy egyéb traktátusokat legalább kéthetenként vagy havonként annyi példányszámban állíttasson elő, hogy szórványban és tanyákon élő ref. családok mindenikéhez jusson belőle. Ennek fedezetére ne a földhözragadt szegények filléreiben, hanem valami más módon találja meg a fedezetet.

2. Egyetemes konvent hatalmi súlyával hasson oda, hogy zsoltáros könyvünket olcsó árban szerezhessék meg a szórványban és tanyákon élő híveink.

3. Egyetemes konvent keresse meg a vallás- és közoktatásügyi minisztert, hasson oda, hogy felekezeti iskolaszékek hitoktatás és istentisztelet céljaira adják át a kisebbségben lévő felekezeteknek az iskolatermet.

4. Az illetékes egyházi felettes hatóság rendelje el, hogy a szórványokban és tanyákon élő hívek a gyülekezetek missziói bizottságában vagy előljáróságában, csak tanácskozási joggal bíró, pótpresbiterekkel képviselve legyenek.

Szórványok statisztikája egyházmegyénként:

Abaújban anyaegyh.	15 szórív.	30 család	133 lélekszám	572
A. Borsodban „	22 „	91 „	520 „	2616
A. Zemplénben „	11 „	15 „	130 „	628
F. Borsodban „	16 „	51 „	754 „	3641
G. Tornában „	3 „	7 „	26 „	67
	67	194	1563	7528
Abaújban tankötelesek		91	konfirmandusok	24
A. Borsodban „		404	„	48
A. Zemplénben „		101	„	12
F. Borsodban „		639	„	146
Gömörtornában „		27	„	—
		1262		230

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és a javaslatokkal, valamint a szórványívekkel együtt felterjeszti az egyetemes konventre.

41. Svingor Jenő missziói előadó felolvassa a tanyagondozásra vonatkozó jelentését.

Mint a szórványgondozásban, úgy a tanyamisszióban is jelentős lépés egyetemes konventünk szigorú rendelkezése, mellyel pontos kimutatásra és a munka alapos ellenőrzésére hívta fel az illetékes tényezőket.

A beérkezett jelentések tanulsága szerint egyházkerületünkben 81 anyaegyházhoz összesen 130 tanya tartozik 5116 református lélekkel.

Alsözemplében két helyen: Sárospatak—Dorkótanyán és Tiszakarád—Józsefmajorban van templom. Hogy hányszor látogatták a híveket, azt a jelentések „körülbelül“ adott feleleteiből megállapítani nem lehet. A látogatókat lelkészek, tanítók, presbiterek végezték. Összejöveteli helyük iskolaterem, magánlakás, csendőr-pihenő, dohánypajta vagy a szabad természet. Vannak gyülekezetek, melyeknek presbitériumi szembenéznek az akadályokkal. A cigándi gyülekezet presbitériuma látogatja a tanyán élő híveket, vallásos estéket tart számukra, tanítói állást szervezett, ezer példány traktátust járát, fuvart ad a missziói munkások számára. Az egyház tanyai épületét adta át, fűtésről gondoskodik. A sárospataki gyülekezet presbitériuma minden tanyának gondozását más-más munkásra bízta, akik hetenként rendszeresen kijárnak a tanyákra. Taktakenéz presbitériuma már 1928-ban tanyagondnokot választott. Állandó munkások a már említett két missziói s. lelkészen kívül a theologia és tanítóképző-intézet növendékei. A tanyamissziónál is közkívánság ingyen traktátus és olcsó énekeskönyv terjesztése.

Abaújban a tanyákon templom vagy gyülekezeti ház egy helyen sincs. A gyermekek templomba és iskolába az anyaegyházba járnak, mivel kivétel nélkül könnyen elérhetők. Lelkipásztorok a pasztorációt család- és házi látogatás útján végzik.

Ugyanez a helyzet Alsóborsodban. A hívek leginkább vándorló cselédek, kik lelkileg már kiestek a ref. gyülekezeti közösségből.

Felsőborsod szintén azonos körülményeket jelent. Előadó hangsúlyozza az egyházközségek jelentéseinek ellenőrzését, noha ez nehezen keresztülvihető, hogy ne csak papíroson folyék a tanyamisszió.

Gömörternében 9 tanyán összesen 23 család részesült lelkipásztori látogatásban. Mindenütt örömmel fogadják az örömuzenetet és ingyen naptárakat. A látogatás költségeit a lelkészek maguk fedezték.

Tanyák statisztikája egyházmegyénként:

Abaújban anyaegyház:	14,	tanya:	23,	lélekszám:	293.
A. Borsodban	11,	„	52,	„	649.
A. Zemplénben	35,	„	156,	„	3701.
F. Borsodban	15,	„	32,	„	291.
Gömörternében	6,	„	9,	„	83.
	81,		130,		5117.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és a tanyagondozó-ívekkel együtt felterjeszti az egyetemes konventre.

42. Svingor Jenő előterjeszti dr. Szabó Zoltán egyházkerületi vallásoktatási felügyelő következő jelentését:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Az egyházkerületünk területén folyó vallásitanítás állapotát vázlatos összefoglalásban az a táblázatos kimutatás adja, amit tisztelettel mellékelünk. Ezt magyarázólag és kiegészítőleg tisztelettel jelentjük még a következőket:

1. Pontos adatok hiánya. A növendékek és vallásórák teljes számát iskolafajok szerint is feltüntető pontos statisztikát sajnálatunkra nem áll módunkban közölni. Az összeállítás alapját képező „Vallásoktatók személyi és iskoláik törzslapja” ugyanis, épen ezeken a pontokon — az óraszámok és tanulók száma rovataiban — a törzskönyvi lapoknak több, mint felében hiányosan, pontatlanul vagy homályosan van kitöltve, így megbízható statisztika alapjául nem szolgálhat. Mély tisztelettel kérjük a Főtiszt. püspök urat, hogy a következő iskolai évben a törzskönyvi lapok kibocsátása alkalmával valamilyen szankció terhe alatt nyomtatékosan hívja fel a vallásoktató testvéreink figyelmét ennek a hiánynak orvoslására.

2. Javaslatok, kérelmek. A törzskönyvi lapok utolsó rovata ad módot ezeknek előterjesztésére. Mint közérdekűeket, a következőket terjesztjük tisztelettel a Főtiszt. és Mélt. Egyházkerületi gyűlés elé: Sárospatak e helyen is kéri, hogy a tulmagasra növekedett óraszám ellátására egy második gimn. vallásitanári állás is szerveztessék. Kéri más helyen, hogy a csendes napok tartása az iparostanonc iskolákra is terjesztessék ki. Sajószentpéter vallásos szemléltető képgyűjteményt szeretne a hitoktatók birtokába juttatni s óhajtja az énekeskönyvnek legalább az iskolai növendékek számára való olcsóbbá tételét. Végül Gönc kéri, hogy mivel országszerte megszorodtak a kétéves téli gazdasági iskolák, ezeknek két évfolyama számára egyetemes konventünknek kellene gondoskodni a hiányzó vallás- énektanítási tanterv megkészítéséről és pedig lehetőleg még az 1940. novemberében kezdődő új tanévfolyam előtt. E kérések jogosult voltát a magunk részéről is aláhuzzuk. A vallásos szemléltető képgyűjtemény ügyét talán úgy lehetne megoldani, hogy egy ilyen gyűjteményt központilag szerezzene be s bizonyos időre használatra kikölcsönözne minden egyházmegye, de legalább is az alsóborsodi, melyben a kerületbeli vallásoktatóknak több mint fele foglal helyet. Egy másik ilyen gyűjteményt a többi egyházmegyéék közösen szereznének be és köröznének ilyen nélkül szűkölködő vallásoktatók közt.

3. Önálló hitoktatók helyzetének javítása. Mély tisztelettel jelentem, hogy az önálló hitoktatóknak helyzetük javítását célzó egynehány igényét, melyeket körültekintő indokolással a miskolci hitoktatók testülete memorandumban is összefoglalt, úgy parlamenti felszólalásban, mint a kultuszminiszter úrral való tárgyalás kapcsán is szövéttük. A kultuszminiszter úr a jövő évi költségvetéssel kapcsolatban kilátásba helyezte az orvoslás lehetőségét.

4. *A katechéták látogatása.* Azt az elmúlt évben feltett szándékunkat, hogy a kerületnek lehetőleg minden katechétáját meglátogatjuk, munkakörünknek és elfoglaltságunknak nagymértvű megnövekedése megakadályozta. Annnyit mégis kötelességszerűen jelentünk, hogy theologusainkkal, a leendő katechétákkal az elmúlt iskolai évben Sárospatak közép- és elemiiskolai hittanórákon rendszeresen hospitáltunk, theologusaink közül többen végeznek állandóan és díjtalanul tanyai elemi iskoláinkban hitoktatást.

5. *Nem református középiskolákban folyó vallásoktatás ellenőrzése és nyilvántartása.* A Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Tanács 1939. évi okt. 10-i ülésének 36. sz. jegyzőkönyvi pontjában felhívott arra, hogy az 1939. évi ápr. 19—20-i konventi ülés vonatkozó 100-ik jegyzőkönyvi pontjának figyelembevételével, tegyek javaslatot a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlésnek a nem református középiskolákban folyó vallásoktatás nyilvántartására és ellenőrzésére.

Tisztelettel jelentem, hogy ez a kérdés egyházkerületünket a következő vonásokban érinti.

Nem református polgári iskolák : Abaujszántón, Diósgyőrben, Egerben, Hevesen, Mezőkövesden, Miskolcon, Putnokon, Sajószentpéteren, Sárospatakon, Sátoraljaújhelyen, Szerencsen és Szikszón. (Ugy itt, mint a következőkben a visszacsatolás előtti állapotokat véve figyelembe.)

Gimnáziumok : Egerben, Miskolcon, Mezőkövesden, Sátoraljaújhelyben.

Kereskedelmi iskolák : Egerben, Miskolcon, Sátoraljaújhelyben.

Tanítóképzők : Egerben és Miskolcon.

Gazdasági Felső Leánynevelő : Putnok.

Ezeket a magukban is jelentős számokat növelik még a visszacsatolt területek középiskolái is.

a) Tiszteletteljes véleményünk szerint a felügyeletnek sem a jogából, sem a felelősségéből nem lehet kikapcsolni annak a ref. gyülekezetnek lelkipásztorát, melynek területén a szóbanforgó nem ref. középiskola fekszik. Ezért a felügyelet egyik pontjaként tisztelettel javasoljuk, hogy a főtiszteletű püspök úr minden év őszi egyházkerületi gyűlésére, amikor úgy az elmúlt iskolai év lezárt adatai, mint az új iskolai év esetleges nehézségei szemelőtt vannak, kérjen jelentést külön az illetékes lelkipásztoroktól, mely összefoglaló jelentésekben különösen azokat a szempontokat kell szemelőtt tartani, melyekre a vallásoktatók törzskönyvi lapjának 13., 14., 16., 17., 18., 19., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28. pontjai utalnak. E jelentéseket a főtiszteletű püspök úr az egyházkerületi vallásoktatási felügyelőnek adja ki áttekintésre és összesítő jelentésre.

b) Egyházkerületünk kérje fel Egyetemes konventünket arra, hogy középiskolai missziói lelkészei különös gondot fordítsanak látogatások, csendes napok révén a szóbanforgó iskolákra, jelen-

tésüket ezekről külön tegyék s ezeknek az illetékes egyházkerületre eső iskolákkal kapcsolatos részét az egyházkerületekhez is juttassák el. Értesítsék az illetékes egyházkerületi vallásoktatási felügyelőt, hogy ez iskolákban mikor tartanak csendes napokat s azon való közreműködésre lehetőleg a vallásoktatási felügyelőt is kériék fel.

c) A gyülekezet egyházlátogatói egyházlátogatáskor a gyülekezet területén fekvő nem ref. középiskolákat legalább hospitálás-szerűen látogassák meg.

d) Hivassék fel a kerület vallásoktatási felügyelője, hogy ez iskolákat, főleg felekezeti exponált helyeken, nagyobb iskolai góccokban, lehetőleg évenként látogassa meg s jelentésében ezekre külön figyelmet fordítson. A döntést egyébként e tekintetben is az egyházkerület bölcsességére bizzuk.

Jelentésem, illetve javaslatom szíves tudomásulvételét tisztelettel kérve, vagyok a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Gyűlés

alázatos szolgája:

Dr. Szabó Zoltán

th. tanár, ker. vallásoktatási felügyelő.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést a benne foglalt javaslatokkal együtt felterjeszti az Egyetemes Konventhez.

43. Az ORJÓ. igazgatósága betérjeszti az iroda 1938. augusztus hó 1.-től 1939. július hó 31-ig terjedő időről, működési jelentését. E szerint az évi új taglétszám 1063. Ebből felvidéki 608. Meghalt 39 tag. Temetési segély 4.363 P. Lelkésznék temetési segélye 200 P. Az iroda költsége 17.126 P, ebből egyházkerületi juttatás 392 P. Egyházközségi juttatás 482 P. Helyi megbízottak, taggyűjtők részére 7.932 P. Összes taglétszám az egyházkerületben folyó év július 31-én 5.480.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi és ismételten felhívja az egyházközségek vezetőit, hogy az ORJÓ támogatását vegyék szívökre.

44. Egyházkerületünk pénzügyi választmánya és számvéviszéke betérjeszti az 1939. február 15-én, 1939. május 25-én és 1939. december 11-én tartott üléseiben felvett jegyzőkönyveket (lásd a Függelékben), amelyek szerint az 1938. évi számadást megvizsgálta, annak elfogadását és jóváhagyását, az egyházkerületi pénztárnoknak felmentés megadását javasolja.

Az 1940. évre előzetes költségelőirányzatot készített az eddigi öt egyházmegyéből állott egyházkerület részére, ezt az egyházkerületi közgyűlésnek elfogadásra ajánlja és felhatalmazást kér arra, hogy a teljes egyházkerület részére későbbi időpontban, amikor

az összes szükségletek és az azok kielégítésére szolgáló fedezet ismereteseek lesznek, pótköltségvetést terjeszthessen az egyházkerületi közgyűlés elé.

Ezenkívül az alább is felsorolt segélykérelmekre és egyéb intézkedésekre vonatkozólag javaslatokat tesz.

Egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi választmány és számvévőszék javaslata alapján az 1938. évi pénztári számadást jóváhagyja, Pónus Lajos egyházkerületi pénztárnoknak a felmentést a szokásos óvás fenntartása mellett megadja;

az 1940. évre az eddigi csonka egyházkerület részére készített előzetes költségelőirányzatot az ügyvitel jogszerűsítésének biztosítása céljából elfogadja és utasítja a pénzügyi választmányt, hogy későbbi időpontban, a teljes egyházkerület szükségleteinek és a szükségletek fedezetének ismeretében pótköltségvetést készítsen és terjesszen elő megerősítés végett, az elnökséget pedig felhatalmazza a költségvetés megerősítésére és annak keretében történő utalásokra.

A pénzügyi választmány javaslata alapján:

a Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége részére a rozsnyói tábor építési költségeihez 10 éven át évi 100 (száz) pengő részletekben fizetendő ezer pengő segélyt megszavazza;

ugyanennek a diákszövetségnek ugyanerre a célra kért tízezer pengő újabb segély iránti kérelmét fedezet hiányában nem teljesíti;

a folyó évi 217 pengő közhirdetési segélyt egyenlő felerészben megosztva, Biste leányegháznak utalja ki;

a Sárospataki Theológiai Ifjúság segélyezésére a Gazdák Biztosító Szövetkezete 1.600.— P jótékonycélú adománya terhére 250.— P egyszersmindenkori segélyt megszavazza;

a Budapesten Margitszigeten felállítandó Tompa Mihály emlékmű javára 200 pengőt megszavaz;

a Baldácsi-segély szétosztását az 1940. évtől kezdve az egyházkerületi elnökség által évenként összehívandó közös esperesi értekezlet elé utalja;

amennyiben az egri egyház az egri hitoktató lelkész részére díjlevelet ad ki, abban az esetben a hitoktató lelkész fizetése után a nyugdíjintézeti járuléknak az egyházkerületi pénztár terhére leendő kifizetését elhatározza;

a kultúradót az eddigi búzaalap helyett pénzügyértékben 3.705 pengőben állapítja meg, amely összeg a nyolc egyházmegyére az egyházmegyék lélekszáma arányában vettessék ki. A lélekszám alapján a kivetési %-os kulcs megállapítását és a kivetést a pénzügyi választmány fel-

adatává teszi. Az egyházmegyékre eső teher az egyházmegyék által a lélekszám és teherbíróképesség figyelembevételével háritandó át a gyülekezetekre.

A pénzügyi választmánynak a lelkészözvegyek és árvák 1939. karácsonyi segélyezésére, valamint a vagyonekezelésre vonatkozólag a jegyzőkönyvekben említett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi.

Tudomásul veszi Tolna vármegye alispánjának 16.759/1939 számú véghatározatát, amely szerint a Majsa-miklósvár nagyközség határában fekvő püspöki javadalmi birtokból az Okrádi patak medrének jókarbantartása céljára 312 □-öl területi szolgálmi teher alá vétetett, amiért 249 P 60 f szolgálmi kártalanítási összeg állapított meg.

Az ORJÓ által az 1938. évben püspök szabad rendelkezésére bocsátott összegből eszközölt segélyezéseket örömmel veszi tudomásul és a tájékoztató elszámolásért köszönetét fejezi ki.

45. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa, a theologia akadémia tanári kara 1939. nov. 20-iki gyűlésének 1. sz. határozatára, tudományos és gyakorlati érdemeinek meleg méltatásával és elismerésével ajánlja Dr. Szabó Zoltán theol. rendkívüli tanárt, rendes tanárrá való megválasztásra.

Egyházkerületi közgyűlés a Dr. Szabó Zoltán tudományos és gyakorlati érdemeit ismerve s miután a tanári szabályzatban előírt követelmények sem szólnak ellene, mint főiskolánk és egyházkerületünk büszkeségét és dicsekedését, szíves örömmel választja meg theol. akadémiai rendes tanárrá, életére és további munkálkodására Isten gazdag áldását kérve s számára a VII. fiz. o. 3. fokozatának megfelelő fizetést 1939. dec. hó 1-től kiutalni rendeli.

46. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa, a theol. akadémia tanári kara 1939. nov. hó 20-iki gyűlésének 2. sz. határozatára meleg ajánlással felterjeszti az egyetemi magántanári képesítést is megszerző Dr. Ujszászy Kálmán theol. akad. rendkívüli tanárnak rendes tanárrá való megválasztását.

Egyházkerületi közgyűlés a Dr. Ujszászy Kálmán eddigi működésében nagy bizonyosságát és zálogát látta az ő tudományos mély készültségének s gazdag ígérétét látja az ő jövőndő munkásságának is s mivel a tanári szabályzatban előírt feltételeknek is szép eredménnyel tett eleget, őt boldog örömmel választja meg theol. akadémiai rendes tanárrá, életére s munkájára Isten áldását kívánva s számára a rendes tanárokat megillető

VII. fiz. o. 3. fokozatának megfelelő fizetést a magán-tanári vizsgát követő hó elsejétől, tehát 1939. december hó 1-től kiutalni rendeli.

47. A sárospataki ref. főiskola Igazgatótanácsa 1939. június 19-én tartott üléséből felterjeszti megerősítésre a „Rothermere Lord jutalomdíj alapítvány“-ról szóló alapítólevelet. Az alapítvány, amelyről már az 1938. évi püspöki jelentésben megemlékezés történt, 7.000 P befizetett tőkéből áll s ebből 5.000 P a fiúk és 2.000 P a leányok angol nyelvi jutalomdíj alapjául szolgál.

Közgyűlés ezúttal is hálásan emlékezik meg a nemes lord nagylelkűségéről, amellyel örök időkre beírta nevét a főiskola alapítóinak a névsorába s teljes egészében magáévá téve azokat a meleg elismerő szavakat, amelyeket az Igazgatótanács az alapítóval szemben kifejezésre juttatott, az alapítólevelet megerősíti.

48. Lakatos József, a sárospataki ref. gimnáziumnak volt növendéke, 1916 június 13-án hősi halált a Strypánál. Édesanyja özv. Lakatos Józsefné noszvaji földbirtokosasszony, aki nem is temethette el, csak elsirathatta egyetlen fiát, azáltal kíván örök emléket állítani fiának, hogy annak nevére 10.000 P-ós alapítványt tesz a főiskolánál. Az alapítvány kamatai két szegénysorsú érdemes református tanulónak kívánja kiadatni tápintézeti és internatusi kedvezmény gyanánt és pedig elsősorban noszvaji születésű és illetékességű ifjúnak, ilyenek hiányában pedig bárhonnán származó tanulónak. Az Igazgatótanács 1939 június 19-én tartott üléséből bemutatja a gazdasági választmány által szabályszerűen elkészített alapítólevelet.

Közgyűlés őszinte együttérzésének és nagyrabecslésének ad kifejezést az alapítóval szemben, aki hősi lélekkel viseli egyszerre az özvegységnek és a minden gyermekét elvesztett anyának a gyászát és aki most azt a szeretetet, amelyet az édes szülő az élő gyermekeire pazarolni szokott, átviszi és örökössé teszi az Alma Mater táplálásra szoruló s arra érdemes gyermekeire és ezzel nemes példát ad arra is, hogy a gyermektelen, de tehetős egyháztag miként erősítheti egyházi és iskolai intézményeinket. Közgyűlés az alapítványt hálás köszönetének nyilvánítása mellett elfogadja és az alapítólevelet megerősíti.

49. A sárospataki ref. főiskola Igazgatótanácsa jelenti 1939. június 19-én tartott üléséből, hogy Görömbey István nyug. kir. járásbírói elnök nyiregyházi lakos, jogakadémiánknak volt növendéke, 1.000 P-ós alapítványt tett néhai édesatyja emlékére és nevére. Az alapítvány címe: „Görömbey Péter (első neje Galvácsy Emma, második neje Kálmánchelyi Borbála) ösztöndíj

alapítvány.“ Az alapítvány kamataiban első sorban rokonok, másodsorban tiszaberceli származású növendékek, harmadsorban szabolcsvármegyei születésű tanulók részesítendőek ösztöndíjban. Igazgatótanács bemutatja a szabályszerűen elkészített alapítóleveleket.

Közgyűlés az alapítónak az édes szülője iránti kegyeletét és az Alma Mater iránti ragaszkodását egybekapcsoló nemes elhatározását hálás elismeréssel fogadja és az alapítóleveleket megerősíti.

50. A sárospataki ref. főiskola Igazgatótanácsa jelenti 1939. szeptember 11-én tartott üléséből, hogy az ifj. Farkasfalvi Farkas Géza és Farkasfalvi Farkas István alapítványra az alapítók az általuk pótlólag felajánlott évi 400 P járadék megváltására kifizették ígéretükhöz képest az előre megállapított 8.000 P tőkét s kérték, hogy annak a lehetőleg értékálló befektetéséről a főiskola gondoskodjék. A gazdasági választmányi elnök jelentése szerint olyan ingatlan gyanánt, amely meghozza a 400 P évi jövedelmet, a mai viszonyok közt egyedül a szőlő jöhet számításba s ez is csak abban az esetben, ha azt Sárospatakon sikerül megvásárolni, ahol a szőlő kezelésére a főiskolának meg van a teljes szervezete és berendezkedése. Igazgatótanács a maga részéről szintén elsősorban szőlő vásárlását ajánlja esetleg más alapítványi tőkéknek a bevonásával, úgy, hogy a vásárlandó szőlő azon alapítványok közös tulajdonába kerülne, amelyeknek a tőkéje az ingatlan vásárlásra felhasználható.

Közgyűlés az alapítók iránti hálás elismerés nyilvánítása mellett a jelentést tudomásul veszi s felhatalmazza a gazdasági választmányi elnököt, hogy a befizetett 8.000 P-ön esetleg más alapítványi tőkék felhasználásával is szőlőt vásároljon, az egyházkerületi elnökséget pedig felhatalmazza, hogy a bemutatandó vételi szerződést közgyűlésen kívül is megerősíthesse.

51. A beruházási hozzájárulás tárgyában jelenti a főiskolai Igazgatótanács 1939. június 19-én tartott üléséből, hogy az elsőfoku kivétel az összes főiskolai alapokra 144.478,72 P-t tett ki, majd a fellebbezési eljárás igénybevétele után ez az összeg 133.024,62 P-re mérsékelte. Ez az összeg a különböző főiskolai alapokra a következőképpen oszlik meg. Közpénztár: 97.624,46 P, Dókus Ernő alapítvány: 14.125,40 P, Mudrány András alapítvány: 8.826,02 P, Humán internátus: 8.551,63 P, Theol. internátus építési alap: 2.471,89 P, Angol internátus: 1.379,55 P, Tápintézet: 45,67 P. A Közpénztárt terhelő 97.624,46 P 25 negyedév alatt lévén fizetendő, a teher tulajdonképpen hét költségvetési évre oszlik meg akként, hogy az 1938/39. költségvetési évre esik 12.156 P, az 1939/40.—1942/43. költségvetési évekre évi 15.799,72 P, az 1943/44. költségvetési évre 14.941,72 P és az 1944/45. költségvetési évre 7.327,86

P esík. Az 1938/39. költségvetési évre eső 12.156 P kifizetett s a zárszámadás szerint ez a főiskolának a folyó jövedelmeiből volt fedezhető. Az 1939/40. költségvetési évre beállított 15.799.72 P sem befolyásolja nagyobb mértékben a költségvetési előirányzatot, messzebbre pedig tekintettel a kiszámíthatatlan eseményekre (földbirtokreform, fenyegető háborus események stb.) nem igen lehet terveket kovácsolni.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s ez ügyben ezúttal további intézkedéseket nem határoz, miután e tárgyban már az 1938. őszi közgyűlés megtette a szükséges intézkedéseket.

52. Néhai Zsoldos Benő volt sárospataki gimn. tanár, főiskolai és egyházkerületi levéltáros két árva leánya, Ilonka és Etelka részére egy régebbi egyházkerületi határozat évi 544 P kegydíjat rendelt akként, hogy abból 272 P-t az egyházkerület viselt, 272 P-t pedig a főiskola. Zsoldos Ilonka 1939. január havában elhalálozván Zsoldos Etelka azt a kérelmet terjeszti elő, hogy azt az évi 544 P kegydíjat, amelyet ők eddig ketten húztak, ezentúl ő maga teljes összegében megkaphassa. Kérvényében hivatkozik arra is, hogy ő a világháborus ápolónői szolgálatában szerzett reumája következtében teljesen munkaképtelen s így a megélhetésére a csupán az ő személyére eső havi 22.66 P nem elegendő. Igazgatótanács a kérelem teljesítését javasolja, minthogy az sem a főiskola, sem az egyházkerület terheit nem növelné.

Közgyűlés a néhai Zsoldos Benő emlékére és érdemeire tekintettel a folyamodó kérvényét teljesíti.

53. A sárospataki ref. főiskola Igazgatótanácsa 1939. június 19-én tartott üléséből előterjeszti megerősítésre az egy év tapasztalatai alapján összeállított gimn. humán internátusi szabályzatot.

Közgyűlés a gimn. humán internátus szabályzatát az 1939. június 19-i igazgatótanácsban megállapított szöveggel megerősíti.

54. A sárospataki ref. főiskola és Tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa jelenti 1939. június 19-én tartott üléséből, hogy a főiskola dr. Mátyás Ernő szerkesztésében dr. Móricz Miklósnak főiskolánk iránti szeretetétől sugalmazva egy Főiskolai Tájékoztatót adott ki 3200 példányban. A Tájékoztató összeállítása Schilling Oszkár művészi vezetésével készült, az előszót dr. Mátyás Ernő, a cikkeket dr. Marton János, dr. Mátyás Ernő, dr. Harsányi István, dr. Egey Antal, Hegyi József, Szabó Gyula, Zana István, dr. Gulyás József és Szabó Károly tanárok írták, a fényképek legnagyobb részét Zana István, dr. Csontos Ernő, dr. Ujszászy Kálmán és Szabó Károly készítették. A Tájékoztató izléses kivitelben és művészi elrendezésben jelent meg s tartalmi és művészi értékei-

vel bizonyára hasznos szolgálatot fog tenni a főiskolának. Igazgatótanács elismerését fejezte ki dr. Mátyás Ernőnek, dr. Móricz Miklósnak és Schilling Oszkárnak, valamint az összes közreműködő tanároknak.

Közgyűlés a jelentést örvendetes tudomásul veszi és az Igazgatótanács által nyilvánított elismeréshez a maga részéről is szíves készséggel járul hozzá.

55. A sárospataki református főiskola és tanítóképző Igazgatótanácsa 1939. szeptember 11-iki üléséből felterjeszti a tanítóképzőintézet és liceum igazgatójának a következő jelentését. Az intézetnek az 1938. évi XIII. és XIV. t.-c. alapján történő átszervezése következtében a jelenlegi tanítóképző az 1941—42. tanévben végleg megszűnik és a rákövetkező tanévben megnyílik a tanítóképző-akadémia első évfolyama. Az idei tanévvel együtt három év múlva, tehát felmerül a tanítóképző-akadémia elhelyezésének kérdése. A jelentés szerint az intézet mai épülete még a négyéves tanítóképző részére épült és jelenleg az ötéves tanítóképző nyer benne elhelyezést s máris szűknek mondható. A tanítóképző-akadémia elhelyezését csakis az épület megfelelő kibővítésével lehet majd korszerűen megoldani. Egyházunknak nagy érdekei fűződnek ahhoz, hogy a tanítóképzőintézet a jövőben is kellő színvonalon álljon, miért is e kérdés legtökéletesebb megoldására kell törekedni. Az akadémiának az intézet meglévő helyiségein kívül legalább még két tanteremre, azonkívül egy, a pedagógiai szeminárium céljaira alkalmas teremre lesz szüksége. Minthogy pedig a törvény az akadémiai hallgatóknak a bentlakást kötelezővé teszi, legalább 50 személy befogadására elegendő internátus építése is szükséges. Az építkezéseken kívül számolni kell a tanári kar jelenlegi létszámának az emelésével is. A liceum és a tanítóképző-akadémia együttvéve a mostani ötéves tanítóképzővel szemben hat évfolyamú lesz. Előreláthatólag két új tanszék felállítására lesz szükség. Köztudomás szerint a minisztérium a népiskoláknak nyolc osztályúvá fejlesztését tervezi. Természetes, hogy az akadémia gyakorlóiskolájának kell legelsősorban az újítást bevezetni s erre kötelezni is fogják. Ez a gyakorlóiskolának a jelenlegi két tagozatáról három tagozatúvá való fejlődését s ezzel egyidejűleg a harmadik gyakorlóiskolai tanszék felállítását fogja jelenteni. A tanítóképzőintézet igazgatójának a jelentésével kapcsolatban az Igazgatótanács előkészítő intézkedések megtételét javasolja.

Közgyűlés az igazgató jelentésének a tudomásulvételével és az igazgatótanács idevágó javaslatának az elfogadásával felhívja a tanítóképzőintézet gazdasági bizottságát, hogy a tanítóképző-akadémia termeinek, internátusi helyiségeinek és a gyakorlóiskola III. tagozatának elhelyezésére tegyen az igazgatótanács legközelebbi gyűlésére javaslatot s az építkezés és az épületek felszere-

lésének költségeire nézve pedig szerezzen megközelítő adatokat. Tegyen a gazdasági bizottság jelentést, hogy az intézetnek mily összegű tőke fog e célra rendelkezésre állani s mily összegű fedezetről (államsegély, egyházkerületi hozzájárulás) kell még az intézetnek gondoskodnia.

56. A sárospataki református főiskola Igazgatótanácsa 1939. szeptember 11-iki gyűléséből felterjeszti megerősítésre a főiskolai nyomda mai bérlőjével, Kisfaludy Lászlóval, újabb egy évre kötött haszonbérleti szerződést. A szerződés feltételei egyeznek az előző évi hasonló bérleti szerződéssel (évi 2.400 P haszonbér).

Közgyűlés az 1939. november 1-től 1940 november 1-ig terjedő időre szóló nyomdabérleti szerződést elfogadja, s megerősíti.

57. A sárospataki ref. főiskola Igazgatótanácsa 1939. szeptember 11-iki üléséből felterjeszti a főiskola 1938—39. évi zárszámadását és vagyonmérlegét megerősítés céljából. A zárszámadás és vagyonmérleg főbb adatai a következők.

Az egyes pénztárak nyers forgalma.

	Bevétel:		Kiadás:	
	P	P	P	P
1. Közpénztár	1.232.397	69	1.276.515	05
2. Új Vay Mocsáry alap	1.377	81	24	14
3. Internátusi és fenntartási alap ...	4.470	80	4.465	50
4. Theol. internátusi építési alap ...	24.402	26	5.539	56
5. Betegsegélyező egylet	19.523	55	30.714	35
6. Ösztöndíjpénztár	42.818	35	9.416	46
7. Dókus Ernő és Neje alap	72.054	42	73.669	39
8. Dr. Szoboszlay Gyula alap	2.729	49	1.641	99
9. Mudrány pénztár	21.917	09	14.300	07
10. Tápintézeti pénztár	90.860	38	88.521	61
11. Tisztviselői nyugdíjalap	6.614	80	4.442	93
12. Segélydíj pénztár	2.140	57	539	44
13. Gimn. humán internátus alap ...	4.465	50	4.465	50
14. Sennyey féle erdő	6.971	53	6.971	53
15. Gimn. internátusi építési alap ...	122.777	13	122.777	13
16. Farkasfalvi Farkas Géza és István a.	4.467	88	4.219	21
17. Humán internátus	29.458	73	32.388	20
18. Angol internátus	135.243	16	135.243	16
19. Perked—Mosolygó	26.915	73	26.915	73
20. Komáromi szoboralap	1.483	30	873	34
1938—39. évi forgalmi főösszeg:	1.852.090	17	1.843.644	29
Egyenleg mint pénztári maradvány:			8.445	88
Összesen:	1.852.090	17	1.852.090	17

Az egyes fontosabb számláknak az eredménye a következő:
(jövedelem és költségszámla).

A közpénztár 1938—39. évi eredményeszámlája.

I. Jövedelem.

1. Györgytarló	242.742·90	P
2. Bálványos	25.715·43	„
3. P. Horváth puszta	37.135·97	„
4. Perked—Mosolygó	2.066·—	„
5. Erdők, rétek, alsóhatári föld	9.394·80	„
6. Királyhegy	15.481·47	„
7. Aranyos	7.925·64	„
8. Pincék	—·—	„
9. Lakóházak	10.083·52	„
10. Nyomda	800·—	„
11. Könyvkereskedés	5.801·38	„
12. Lótartás	2.950·72	„
13. Könyvraktár	146·30	„
14. Vegyes bevételek	12.752·18	„
15. Évjaradékok	3.116·89	„
16. Tőkék jövedelme	2.470·85	„
17. Tandíj	47.206·—	„
18. Nyugdíjjárulék	9.534·56	„
19. Dologi kiadáshoz hozzájárulás	17.350·14	„
20. Kamat bevételek	6.585·01	„
21. Előir. kívüli bevételek	421·80	„
22. Nagykönyvtár	1.093·32	„
23. Rendkívüli bevételek	867·60	„
24. Borkészlet értéke 1939. VI. 30.	9.582·—	„
25. Tandíjhátrálék 1939. VI. 30.	309·50	„
26. Internátusi díjhátrálék 1939. VI. 30.	885·50	„
27. Csolnakház bevételei	205·—	„
28. Beruházási hozzájáruláshoz térítések	3.485·54	„
Összesen	476.109·02	P

II. Költség:

1. Györgytarló	189.955·32	P
2. Bálványos	17.509·46	„
3. P. Horváth puszta	17.195·23	„
4. Perked	—·—	„
5. Erdők, rétek	3.214·41	„
6. Királyhegy	11.363·26	„
7. Aranyos	2.227·98	„
8. Lakóházak	3.589·23	„
9. Könyvraktár	6·—	„
10. Lótartás	2.950·72	„
11. Vegyes kiadások	6.576·49	„
12. Kötelezettségek	11.782·40	„

13. Kölcsönök kamatai	4.005,78	P
14. Közterhek	4.334,12	"
15. Nyugdíjjárulékok	7.945,58	"
16. Dologi kiadások	28.123,48	"
17. Személyi kiadások	76.922,06	"
18. Tanügyi kiadások	5.294,94	"
19. Vegyes személyi kiadások	12.150,45	"
20. Kegydíjak	271,92	"
21. Theol. és gimnáziumi tanári nyugdíj	3.848,98	"
22. Adminisztrációs kiadások	22.895,70	"
23. Rendkívüli kiadások	1.687,98	"
24. Előirányzaton kívüli kiadások	1.294,74	"
25. Muzeumok és szertárak hátr. dot.	3.075,86	"
26. 1938. VI. 30. borkészlet értéke	12.001,47	"
27. Csolnakház kiadásai	493,05	"
28. P. Porváth puszta hátr. kötelezettség	5.104,—	"
29. Nyugdíjjárulék hátrálék	2.925,36	"
30. Perked bérhátráléka 1938. VI. 30.	24,—	"
31. Tandijhátrálék 1938. VI. 30.	1.092,60	"
32. Internátusi díj hátrálék 1938. VI. 30.	1.007,24	"
33. Beruházási hozzájárulás	14.545,46	"
34. P. Horváth építkezési hátrálék	191,29	"
35. Utiköltségekből kiadatlan	326,95	"
36. Tanárok irod. működésre	169,—	"
Összesen	476.102,51	"

Eredmény: Jövedelem: --- 476.109,02 P
Költség: --- 476.102,51 P
Maradvány: --- 6,51 P

A Mudrány pénztár eredményszámlája:

Jövedelem	19.557,25	P
Költség	21.558,36	P
Hiány	2.001,11	P

A Tápiintézeti pénztár eredményszámlája:

Jövedelem	94.696,56	P
Költség	97.933,18	P
Hiány	3.236,62	P
Hiány múlt évi	8.613,98	P
Hiány csökkenése	5.377,36	P

Az Angol internátus eredményszámlája:

Jövedelem	144.958,79	P
Költség	137.237,08	P
Maradvány	7.721,71	P

Dókus Ernő és neje sz. Ragályi Ilona alapítvány eredmény számlája :

Jövedelem	---	---	---	---	---	38.970·54 P
Költség	---	---	---	---	---	36.380·50 P
Maradvány	---	---	---	---	---	<u>2.590·04 P</u>

A Humán internátus eredmény számlája :

Jövedelem	---	---	---	---	---	29.458·73 P
Költség	---	---	---	---	---	32.388·20 P
Hiány	---	---	---	---	---	<u>2.929·47 P</u>

A vagyonleltár (tisztá vagyon) adatai:

	1938. VI. 30.	1939. VI. 30.
1. Közpénztár	1,453.143·85 P	1,471.853·10 P
2. Új Vay Mocsáry alap	4.129·45	4.173·67
3. Internátusi és fenntartási alap	3.571·83	—
4. Ösztöndíj pénztár	557·98	2.266·04
5. Tisztviselői nyugdíjpénztár	31.486·66	34.183·48
6. Segélydíj pénztár	11.663·78	11.663·78
7. Mudrány pénztár	344.665·17	342.686·37
8. Angol internátusi pénztár	3.552·73	2.713·31
9. Tápintézeti pénztár	7.847·83	8.509·99
10. Betegsegélyző pénztár	—	—
11. Farkaskasfalvi Farkas Géza és István alapítvány	19.000—	19.000—
12. Farkaskasfalvi Farkas Géza és István alap követelése a közpénztártól	—	341·17
Tiszta vagyon :	1,879.619·28 P	1,897.390·91 P

A Közpénztár eredmény számlája teljes egyensúlyt mutat, sőt 6·51 P felesleg mutatkozik, dacára annak, hogy ebben az évben a közpénztár 14.545·46 P beruházási hozzájárulást fizetett.

A Mudrány pénztár eredmény számlája 2.001·11 P hiányt mutat fel, ami az 1938. évi katasztrofális poklosi bortermésre vezetendő vissza.

A tápintézeti pénztár eredmény számlája még mindig hiánnyal zár. Az ez évi hiány 3.236·62 P, s minthogy a múlt évben a hiány 8.613·98 P volt, ez azt jelenti, hogy az előző évi hiány 5.377·36 pengővel csökkent.

Az Angol internátus eredmény számlája 7.721·71 P felesleggel zárt.

A Dókus Ernő és neje alapítvány 2.590·04 P maradvánnyal zárt.

A gimn. humán internátusnak ez az első éve 2.929·47 P hiánnyal zárult, ami az első évnek több rendkívüli befektetésére vezetendő vissza.

Közgyűlés a főiskolának 1938—39. évi zárszámadását és vagyonmérlegét a gazdasági választmány kísérel indokolásával együtt az Igazgatótanács javaslata alapján megerősíti és dr. Trócsányi József gazdasági választmányi elnöknek ez évben is kifejtett kiváló munkásságának elismerése mellett, a szokásos óvás fenntartásával, ugyancsak Szűts István főiskolai számvevőnek, Szalay Róbert főiskolai pénztárnoknak és Valádi Béla györgy-tarlói intézőnek hű és lelkiismeretes munkásságuk elismerése mellett a felmentvényt megadja.

58. A sárospataki ref. főiskola igazgató-tanácsa felterjeszti és elfogadásra ajánlja a főiskolai 1939—40. évi költségvetését. A költségvetés főbb adatai a következők:

Közpénztár.

1. Szántóföldek, erdők, rétek	363.338·51 P
2. Szőlők	14·400— „
3. Pincék	— — „
4. Lakóházak	9.200·12 „
5. Nyomda	950.— „
6. Könyvkereskedés	6·087·77 „
7. Könyvraktár	100— „
8. Lótartás	2.000— „
9. Vegyes bevételek	12.923·25 „
10. Évjaradékok	7.012·89 „
11. Tőkék jövedelme	1·831·20 „
12. Tandíj	45.206— „
13. Nyugdíjjárulékok	7.506— „
14. Dologi kiadásokhoz hozzájárulás	18.310— „
15. Kamatbevételek	6.347·36 „
16. Könyvtár	100— „
17. Rendkívüli bevételek	420— „
18. Csolnakház bevételei	200— „
19. Jégkár alaphól	15.000— „
20. Beruházási hozzájárulás	6.949·06 „

Összes fedezet: 517.882·16 P

Szükséglet:

1. Szántóföldek, erdők, rétek	280.696·55 P
2. Szőlők	9.892·68 „
3. Pincék	200— „
4. Lakóházak	2.150— „
5. Nyomda	468·36 „
6. Könyvkereskedés	— — „
7. Könyvraktár	20— „
8. Lótartás	2.000— „
9. Vegyes kiadások	7.108·82 „

10. Kötelezettségek	13.938—	P
11. Kölcsönök kamatai	4.159·46	„
12. Közterhek	6.158·40	„
13. Nyugdíjjárulékok	8.784·42	„
14. Dologi kiadások	38.275·90	„
15. Tanügyi kiadások	4.300—	„
16. Személyi kiadások	81.449·74	„
17. Vegyes személyi kiadások	12.202·60	„
18. Adminisztrációs kiadások	22.975·87	„
19. Kegydíjak	271·92	„
20. Csolnakház	1.906·88	„
21. Rendkívüli kiadások	2.900—	„
22. Beruházási hozzájárulás	19.203·60	„
Összes szükséglet:	519.062·90	P
Összes fedezet:	517.882·16	P
Várható hiány:	1.180·74	P

Külön pénztárak költségvetésének főbb tételei.

Uj Vay—Mocsáry-alap.

	Fedezet	Szükséglet
1. Osztalékok, adományok	78·95 P	
2. Tőkésítésre		51·07 P
3. Beruházási hozzájárulásra		27·88 „
	78·95 P	78·95 P

Internátusi és fenntartási alap.

1. Osztalék, kamat, adományok	245·45 P	
2. Mult évi maradvány	5·30 „	
3. Tartalékolásra		250·75 P
	250·75 P	250·75 P

Theol. internátusi építési alap.

a) Állami rész.

1. Államsegély	4.429·02 P	
2. Belső kölcsön törlesztésére		4.429·02 P

b) Főiskolai rész.

1. Adományokból	400—	P
2. Egyházkerület lelkészeitől s gyülek.	13.988·02	„
3. Kamat	963·70	„
4. Tőkésítésre vagy építésre		11.156·24 P
5. Theol. szemináriumi könyvtárra	400—	„
6. Beruházási hozzájárulás	395·48	„
7. Theol. könyvek beszerzésére	3.000—	„
8. Theol. könyvek beszerzésére	400—	„
	19.780·74 P	19.780·74 P

Betegsegélyező pénztár.

	Fedezet	Szükséglet
1. Tanulóktól díjak... ..	13.420.— P	
2. Angol internátustól hozzájárulás ...	2.850.— „	
3. Bálványostól... ..	100.— „	
4. Alkalmazottaktól OTI levonás ...	121.32 „	
5. Adományok vegyesek	150.— „	
6. Közpénztártól hozzájárulás	1.500.— „	
7. Mndrány alaptól hozzájárulás... ..	300.— „	
8. Személyi kiadások (orvos, ápolónő, szolga, kegydíj)		5.527.24 P
9. Dologi kiadások (gyógyszer, felsze- relés, fűtés, stb.)		6.069.20 „
10. OTI járulék		660.— „
11. Kórházi ápolási segélyek		200.— „
12. Kamat közpénztárnak		560.— „
13. Előre nem láthatókra		50.— „
14. Közpénztárnak mult évi hiánya meg- térítés		11.190.80 „
15. Tanítóképzőnek 60.000 P-ös kölcsön törlesztésére		4.983.78 „
	<u>18.441.32 P</u>	<u>29.241.02 P</u>

Ösztöndíjpénztár.

1. Özv. Pogány Istvénné alapból	3.040.00 P	
2. Ifj. Farkasfalvi Farkas Géza és István alapítványból	1.000.00 „	
3. Egyéb alapok jövedelme s adományok	4.949.31 „	
4. Ösztöndíjakra, pályadíjakra		6.558.69 P
5. Tőkésítésre		1.645.68 „
6. Pelsüczy magtáralapítvány helyreál- lítására		518.67 „
	<u>8.989.31 P</u>	<u>8.723.04 P</u>

Dókus Ernő és neje sz. Ragályi Ilona alap.

1. Lakbérekből... ..	20.720.— P	
2. Mult évi maradvány	5.498.56 „	
3. Kamat	200.— „	
4. Építkezési tartalék	2.072.— „	
5. Közterhek		7.669.74 P
6. Épületfenntartás (vízdíj, világítás, javítások)		1.555.68 „
7. Közpénztárnak 3 % kezelési díj		621.60 „
8. Építkezési tartalékolás		2.072.— „
9. Ösztöndíjakra		5.620.— „
10. Beruházási hozzájárulás 4/20-ad rész		2.824.96 „
11. Tartozás megtérítés közpénztárnak		1.614.97 „
	<u>28.490.56 P</u>	<u>21.978.95 P</u>

Dr. Szoboszlai Gyula-alap.

	Fedezet	Szükséglet
1. Alsóregmeci erdőnktől kamat	1.136·84 P	
2. Közpénztártól kamat 1087·50 P után	43·50 „	
3. Közpénztárnak kamat		532·82 P
4. Beruházási hozzájárulás		647·52 „
	1.180·34 P	1.180·34 P

Tisztviselői nyugdíjalap.

1. Fenntartási járulék, kamat	2.824·80 P	
2. Tőkésítésre		2.824·80 P

Segélydíj pénztár.

1. Kamatokból	541·07 P	
2. Segélyezés, kezelési költség		541·07 P

Alsóregmeci erdő.

1. Vadászati bér	200— P	
2. Faritkításból, fűbérből	1.010— „	
3. Belső kölcsönből	3.652 08 „	
4. Erdőőrzési, kezelési költség, adó		1.300·38 P
5. Erdősítési, kitermelési költség		1.100— „
6. Kölcsön kamata		2.461·70 „
	4.862 08 P	4.862.08 P

Gimn. internátusi építési alap.

1. Államsegély	29.534— P	
2. Kamat	500— „	
3. Építésre vagy tőkésítésre		10.000— P
4. Törlesztésre		20.034— „
	30.034— P	30.034— P

Ifj. Farkasfalvi Farkas Géza és István alapítvány.

1. Mult évi maradvány áthozat	248·67 P	
2. Lakbérékből	1.880— „	
3. Alapítók évi hozzájárulásából	400— „	
4. Adó		864·21 P
5. Épületjavítások		504·04 „
6. Ösztöndíjra		1.000— „
7. Építkezési tartalékolásra 5 %		94— „
8. Közpénztárnak kezelésért 3 %		55·50 „
9. Tűzbiztosítás		10·92 „
	2.528·67 P	2.528·67 P

Gim. Humán-internátus.

1. Felvételi díjból s internátusi díj	28.360— P
2. Szüts-féle ház bérbeadásából	600— „

	Fedezet	Szükséglet
3. Angol-internátustól 1 tanári szobáért	300— P	
4. Angol-internátustól két alagsori helyért	100— „	
5. Vegyesekből	294·44 „	
6. Személyi kiadások		2.442— P
7. OTI járulék		392·68 „
8. Étkezésért tápintézetnek		15.624·80 „
9. Dologi kiadások		9.164·39 „
10. Beruházási hozzájárulás		1.368·24 „
11. Mult évi hiány megtérítése		2.929·47 „
	<hr/>	
	29.654·44 P	31.921·58 P

Mudrány pénztár.

1. Szántók, rétek, erdők bevételei	4.323·84 P	
2. Poklos szőlőből	10.000— „	
3. Egyéb bevételek	649·70 „	
4. Gazdasági kiadások		9.044·82 P
5. Adó, illetve kegyenérték		1.263·36 „
6. Beruházási hozzájárulás		2.307·34 „
7. Aminisztrációs kiadásokhoz hozzáj.		1.000— „
8. Kórházi fenntartáshoz hozzájárulás		300— „
9. Internátusi jótéteményekre		2.000— „
	<hr/>	
	14.973·54 P	15.915·52 P

Tápintézeti pénztár.

1. Évjaradékok, osztalékok, kamatok	8.918·30 P	
2. Tápdíjakból és külön étkezésekből	72.800— „	
3. Adományokból	60— „	
4. Humán-internátusi étkezésért	15.624·80 „	
5. Jótéteményekre		6.285·10 P
6. Alapítványok tőkésítésére		308·54 „
7. Személyi kiadások		5.805·74 „
8. Élelmiszerekre		62.000— „
9. Egyébb dologi kiadások (fűtés, világítás, épületjavítás stb.)		10.297·86 „
10. Beruházási hozzájárulás		7·28 „
11. Közpénztárnak adminisztrációs kiadásokhoz hozzájárulás		2.000— „
12. Építkezésre		7.471·96 „
13. Mult évi hiány megtérítésére		3.236·62 „
	<hr/>	
	97.413·10 P	97.413·10 P

Angol-internátus.

1. Ellátási és egyéb díjakból	124.430— P
2. Vegyes bevételek	5.978·92 „
3. Két angol tanár fizetése az államtól	4.247·52 „

4. Személyi kiadások	---	---	---	---	14.704·64 P
5. Két angol tanár fizetése	---	---	---	---	4.247·52 „
6. Élelmiszerekre	---	---	---	---	47.000·— „
7. Egyéb dologi kiadások (fűtés, világítás, felszerelések, épületjavítások, mosás)					58.384·01 „
8. Építkezésre tartalékolás	---	---			10.320·27 „
					<hr/>
					134.656·44 P 134.656.44 P

Közgyűlés az igazgató-tanács javaslata alapján a főiskola 1939—40. évi költségvetését megerősíti.

59. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1939. szeptember 11-én tartott üléséből felterjeszti és megerősíteni javasolja a tanítóképzőintézet 1938/39. évi zárszámadását. A számadás szerint az intézet összes bevétele: 67.637·98 P, kiadása: 67.637·98 P. Hiány tehát nincs. Az intézet vagyona, mely takarékpénztári betétekből és kihelyezett kölcsönökből áll, kereken 92.000 P.

Közgyűlés a tanítóképzőintézet 1938/39. évi zárszámadását megerősíti és Dr. Egey Antal igazgatónak a szokásos óvás fenntartásával a felmentvényt az intézet anyagi ügyeinek vitelében tanusított gondos és lelkiismeretes munkásságának teljes elismerésével megadja.

60. A sárospataki ref főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa felterjeszti 1939. június 19-én tartott üléséből a tanítóképzőintézet 1939/40. évi költségvetését, amely 80.722·54 P szükséglettel és ugyanennyi fedezettel számol.

Közgyűlés a tanítóképzőintézet 1939/40. évi költségvetését megerősíti.

61. Az abauji, alsóborsodi, alsözempléni, felsőborsodi és gömör-tornai egyházmegyék esperesei betérjesztik az egyházmegyék közgyűlései által jóváhagyott egyházmegyei zárszámadásokat és költségvetéseket.

Közgyűlésünk a betérjesztett zárszámadásokat és költségvetéseket az E. T. 1. t. c. 104. §-ának u. pontja alapján jóváhagyja.

62. A visszatért tiszáninneri egyházkerület f. é. október hó 25-én tartott rendes közgyűlésének 21. pontját egyházkerületünk elé teszi. Azzal foglalkozik ez a határozat, hogy a garbócbogdányi református egyházközség presbitériuma f. é. szeptember 27-i gyűlésében a helybeli állami iskolában folyó felekezeti sérelmek ellen tiltakozását jelentette be. Mert 1. Az állami iskolában feszületet

függesztettek ki; 2. Az iskolás gyermekek az állami tanítók utasítására felekezeti köszöntéssel köszönnek; 3. Az állami iskolában az állami tanító minden tanítás kezdetén keresztvetéssel, felekezeti imádságot vezetett be. 4. Azt a közéleti vádat terjesztik, hogy a felekezeti ellentét szítói a reformátusok.

A visszatért tiszáninneri református egyházkerület, közgyűlésünk útján Egyetemes Konventünk elé kívánja terjesztetni ezeket a felekezeti túlkapasokat, hogy az illetékes kormánytényezőknél orvoslást keressen. Szomorú jelenségként állapítja meg azt is a visszatért tiszáninneri református egyházkerület, hogy a „római egyház sajtója a leggúnyosabb és fölényes megjegyzéseket teheti és teszi is református keresztyén intézményeinkre és közéleti megnyilvánulásainkra és ha a református sajtó irodalmi színvonalon válaszolni kísérli meg reá: nagy fehér folt tátong az illető lapban a közölni szándékolt cikk helyén.“ A visszatért tiszáninneri egyházkerület határozatának meghozatala után a garbócbogdányi lekipásztor bejelentette, hogy a sérelmek orvoslást nyertek már, mégis felterjeszti a Konvent elé az ügyet, „hasnó esetekben erélyes közbelépés céljából.“

Közgyűlésünk tudja azt, hogy egyes miniszteri rendeleteknek túlbuzgó magyarázatával nem egy esetben a lelke mélyén sebzik meg a magyar reformátust. Isten és magyar hazája iránti teljes felelősséggel látja, hogy ezekben a kísértetjárásos időkben különösképen nagy veszedelmet hordoz magában azoknak a fanatizmusa, akik nem válogatva az eszközökben, bölcsesség és evangéliumi tapintat nélkül igyekeznek más felekezetek fájdalmára saját felekezetüknek úgy vélt jószolgálatokat tenni. Épen ezért komoly méltósággal az eljöhétó komor eseményekre gondolva, magyar nemzeti egységünk élethalál fontosságú kérdése érdekében: Egyetemes Konventünk elé terjeszti ezt az ügyet. Kéri, méltóztassék odahatni a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úrnál, világosítsa fel és utasítsa az alája rendelteket, hogy ismerjék meg, hol van az a határ, ameddig a felekezetek sérelme nélkül elmehetnek iskolai hatáskörükben.

63. Tárgyaltuk az abauji egyházmegye közgyűlésének felterjesztésével kapcsolatban a zsujtai elemi népiskola átadásának ügyét. A zsujtai egyházközség a V. K. minisztertől használhatatlanná vált iskolája építésére, közvetlenül államsegélyt kért. A minisztérium 83.551/1938/VI. ü. o. sz. íratában azt írja a püspöki hivatalhoz, hogy, mivel az 500 lelkes községben csupán 178 református van és csak 22 református vallású tanuló „a valóban rendkívül szegény egyházat a tanügyi teher viselése alól“ mentesíteni kívánná. Ezért a kántori feladatokra figyelemmel kinevezné a református iskola tanítóját az állami létszámba és jövőre is a

tanulók vallási megoszlásának figyelembe vételével alkalmazna a két tanerős állami iskolában tanítót. Ehhez a megoldáshoz azt kívánná, hogy az egyházközség iskoláját szüntesse meg „és iskolai ingatlanának értékesítésével“ hozzájárúlna ahhoz, hogy két tanterem és legalább egy tanítói lakás részére megfelelő iskolai telek biztosíthatók. További feltétel, hogy az állami iskola dologi fenntartási terheit a község elvállalja.

Püspök úr ezt az íratot azzal küldötte meg az abaúji esperesnek, hogy bölcsen és alaposan fontolják meg az ügyet.

A zsujtai presbitérium 1939 július hó 2-án a következőket határozta. 1. Ha államsegélyt kapott volna, továbbra is vállalta volna az erejét meghaladó iskolai költségeket. Ilyen körülmények között azonban „fájdalmas érzéssel“ hajlandó iskoláját átadni. 2. Iskolai ingatlanait azonban nem adhatja át, mert eddig is évszázadokon át az egyharmad református kisebbség hozta az áldozatot a tanügyi terhek viselésével és a kétharmad róm. kath. többség ingyen vette az iskolát igénybe. Most megint a kisebbségnek kellene anyagi áldozatot hozni. 3. Hajlandó azonban, a tulajdonjog fenntartása mellett a mostani tanítói lakást, állami átépítéssel, a kántori teendőket végző tanító részére lakásul átadni. 4. Kéri, hogy a jelenlegi tanító, Szabó Sándor neveztesse ki és köteleztesse az énekvezéri teendőkre és ezután is az egyik tanító református vallású legyen, kántorságra kötelezetten. A gondnokság elnöke a református lelkipásztor legyen mindaddig, amíg róm. kath. plébánia létesül s aztán felváltva viseljék ezt a tisztséget. A református egyház mindenkorai főgondnoka is tagja legyen a gondnokságnak. 5. Végül a vallásórák számára és díjazására, valamint a református tanulók istentiszteleti részvételére vonatkozó kívánságait adja elő.

Az abaúji egyházmegye közgyűlése f. é. október hó 26-án „a maga részéről vérző szívvel bár, de pártolólág terjeszti fel“ az egyházközség kérvényét egyházkerületi közgyűlésünk elé.

Közgyűlésünk érdemileg nem hozhat döntő határozatot ebben az ügyben. Mert: 1. E. T. 1. tc. 70. §. 2. bekezdése úgy rendelkezik, hogy terhes szerződés kötése tárgyában névszerinti szavazással kell határozni. A zsujtai egyházközség presbitériuma pedig nem így hozta meg határozatát. 2. Az E. T. 1. tc. 41. §. e) pontja rendelkezése szerint az egyházközségi főgondnok, vagy gondnok a lelkipásztorral együtt írja alá a presbitérium határozatait. Ezt a határozatot nem írta alá a főgondnok, vagy gondnok. 3. Egyetemes Konventünk 1937. évi május havában hozott rendelkezése szerint a Népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatika II. főrész 10. §-a szerint „Az egyházmegye minden esetben az egyházközség vagyoni és jövedelmi viszonyairól készített pontos kimutatás alapján meggyőződést köteles szerezni“

az iskolát átadni akaró egyházközség vagyoni állapotáról. Ilyen „pontos kimutatás“ nincs az iratok között.

Mindezek szerint a törvényes eljárás lefolytatása végett az iratokat vissza kellett adni az abauji egyházmegye esperesének.

64. Az abauji egyházmegye pártolással beterjeszti a göncruszkai egyházközségnek templomújítást célzó 800 pengős közalapi segélykérését.

Egyházkerületi közgyűlés meleg pártolással terjeszti a kérést a Konventre.

65. A szalai és alsó- felsőszendi társegyházak előterjesztést tesznek 1938. január 19-iki közös presbiteri ülésen elhatározott egy anyaegyházzá alakulásuk, valamint ennek kapcsán a meglévő két tanerős osztatlan iskola egy tanerővel tovább fejlesztése tárgyában hozott határozat jóváhagyása végett.

Az említett közös presbiteri gyűlés kimondja, hogy, miután az említett három község 1936. évben „Szalaszend“ néven egy politikai községgé alakult, ezen községek eddigi társ egyházi viszonyát egyházilag is megszünteti és „szalaszendi református egyház“ néven egy anyaegyházzá alakul. Ennek kapcsán rendezi ez a határozat a lelkész templomszolgálati rendjét, mely tovább is úgy marad, mint eddig, kimondja, hogy minden közösen szerzett, de épített vagyon közös vagyon lesz, éppen így minden teher, közös teher; közösnek nyilvánítja az egyházi vagyonkezelés minden mozzanatát, megállapítja az eggyé vált presbitérium létszámát 16 személyben, szabályozza a kurátor és iskola kurátor választását, végül elhatározza a meglévő két tanerős osztatlan iskolájának egy tanerővel való tovább fejlesztését, miután az iskola tulsufoltsága miatt tovább fejlesztésre szorul, az új iskola részére 500 □ öles telket biztosít és biztosítja az új tanítónak a helyi 10 százalékos fizetési hozzájárulást s elhatározza, hogy az új iskola felépítéséhez a községnek már eddig is biztosított 15.000 pengő államsegélyt erre a célra megkéri a minisztériumtól.

E presbiteri határozatot az 1938. január 23-án külön-külön megtartott egyházközségi közgyűlések is elfogadták.

A határozatban mindkét egyház fenntartja magának azt a jogot, hogy idők folyamán, amennyiben annyira megerősödnének, hogy két külön egyházzá alakulhatnak, egyházi vagyonuk épügy külön válik, mint az egyesítés előtt volt.

E határozatot az egyházak azzal indokolják, hogy a községek politikai határai s ennek folytán az adózási viszonyok annyira összevegyültek, illetve megzavarodtak, hogy a külön adózás elháríthatatlan nehézségbe ütközik és hogy a mindjobban tért hódító katolikussággal szemben az egy egyházközségben való egyesülés-

ből folyó nagyobb erkölcsi és vagyoni erő alkalmas a harcot fölvenni, még egyébként, különösen az elszegényedett szalai gyülekezet a züllés veszélyének volna kitéve.

Az egyesülés ellen 1939. május 5-én, tehát jóval a presbiteri közgyűlési határozatok ellen törvényszerint beadható fellebbezés határidején túl az alsószendi egyházközség 30 tagja, közöttük két presbiter előterjesztéssel él, az egyesüléshez való hozzájárulásukat vissza kívánják vonni, azt adván elő, hogy Alsószend sokkal nagyobb állami adóval van megterhelve és nem védett birtokosai vannak, kéri az egyesülést semmisnek tekinteni, mert, ha az egyesülés foganatba megy, úgy semmiféle egyházi teher viseléséhez hozzá nem járulnak.

Az abauji református egyházmegyei közgyűlés az 1939. május hó 23-án tartott határozatában az anyaegyházzá történt egyesülését a három társegyháznak jóváhagyja, az említett előterjesztést figyelmen kívül hagyja, részben annak elkészése miatt, részben azért is, mert az egyesülés alapján már az egyházközség új egyházi adókulcsot, sőt kivetést is terjesztett fel és a szalaszendi lelkes új díjlevele is jóváhagyás alatt áll.

Egyházkerületi közgyűlés Szala, Alsó- és Felsőszend társegyháznak törvényszerű alakban elhatározott egy anyaegyházzá való egyesülését, illetve az ezt kinyilvánító presbiteri határozatot az E. T. I. t.-c. 18. §-a alapján jóváhagyja, mert ez a törvényszerű elhatározása a közös presbitériumnak a nevezett társ egyházak jövő fejlődésének a mindenképp fölé álló érdekével és biztosításával kellően meg van indokolva és mert az alsószendi hívek előterjesztése, amelyet fellebbezésnek tekint, a presbiteri határozat ellen törvényszerint beadható fellebbezés határidején jóval túl adatott be.

Jóváhagyja e mellett a presbitériumnak az iskola fejlesztés tárgyában hozott határozatot is.

66. A kistokaji egyház felterjeszti jóváhagyás végett azt a presbiteri és közgyűlési határozatát, amelyben az egyházközség elhatározza, a jelenlegi lelkipásztori lakás, illetve paplak eladását és az u. n. Varjassy-féle teleknek lelkipásztori lakás céljára való megvásárlását, indokolva ezt azzal, hogy a jelenlegi lelkészlakás elavult, régi, a gyülekezet és lelkészi állás külső tisztességének sem felel meg s új lelkészlakás céljaira jelenben különösen alkalmas a községben lévő néhai Varjassy Ferenc féle belsőség, amelynek egyharmad rész vételárát 1920 pengőt kézpénzzel tudnák kifizetni, a fennmaradó részt pedig az Országos Földhitelintézet által nyújtott törlesztéses kölcsön útján 15 év alatt 3 százalékos kamattal egyenlítenék ki. Az alsóborsodi egyházmegye az egyházközsége ezen elhatározatát jóváhagyta.

Egyházkerületi közgyűlésünk a kistokaji egyházközségnek az egyházi törvényben előírt alakban létrejött azt az elhatározását, hogy az elavult és használatnak meg nem felelő lelkipásztori belsőséget eladja és e helyett az u.n. Varjassy-féle belsőséget veszi meg lelkészlak céljaira akként, hogy a vételár kétharmad részét 15 éves törlesztéses kölcsön útján fizeti, jóváhagyja.

Ez az előzetes elvi jóváhagyás azonban nem menti fel az egyházközséget az alól, hogy a szabályszerű szerződési okiratokat annak idején jóváhagyás végett a felsőbb egyházi hatósághoz felterjessze, de figyelmezteti az egyházkerületi közgyűlés az egyház vezetőségét arra is, hogy a jelenbeni lelkészlakot az új lelkészlak teljes megvételéhez szükséges törlesztéses kölcsön biztosítása előtt végleg el ne adja és az új lelkészlak szerzésénél, illetve építésénél előzetesen pontosan vegye számba az egyház erre irányuló teherbíró képességét s a felterjesztésben erre is terjeszkedjék ki.

67. Az alsóborsodi egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváhagyás végett a tiszapalkonyai egyházközség mint vevő és Kovács Károly és neje, mint eladók között létrejött adás-vételi szerződést, amelyben az egyházközség 200 P már teljesen ki is fizetett vételárban megveszi a lelkészlak mellett lévő kis darab kertet s a rajta lévő iroda épületet, amely már eddig is hosszú idő óta a lelkészi hivatal célját szolgálta. A jogügyletet az egyházközség presbitériuma és közgyűlése szabályszerű alakban határozta el.

Egyházkerületi közgyűlés a Kovács Károly és neje Nyilas Ilona, mint eladók és a tiszapalkonyai ref. egyház, mint vevő között a tiszapalkonyai 742. sz. betétben fölvetett belsőségre kötött szerződést jóváhagyja, figyelmezteti azonban a felterjesztő egyház vezetőségét, hogy a szerződés telekkönyvi foganatosítása kapcsán győződjék meg a megvett ingatlan tehermentességéről és egyébkénti telekkönyvi állásáról, miután a felterjesztett iratokhoz telekkönyvi szemle csatolva nem lett. Szükség esetén a netán fennálló terhek törlése iránt megfelelően intézkedjék, miután az eladók tehermentes ingatlant kötelesek szolgáltatni.

68. Az alsóborsodi egyházmegye pártolással beterjeszti a kistokaji egyházközség templom javítást célzó 10.000 pengős közalapi kölcsön kérését.

Egyházkerületi közgyűlés meleg ajánlással terjeszti fel a kérést a Konventre.

69. Az alsóborsodi egyházmegye pártolólag beterjeszti az alsó-szolcai egyházközségnek templom újítást célzó 1.000 pengős közalapi segélykérését.

Egyházkerületi közgyűlés meleg ajánlással terjeszti a kérést a Konventre.

70. Az alsózempléni egyházmegye 1939. szeptember 17-én Sárospatakon tartott közgyűlésen Virág Béla esperest és Zombory Géza egyházmegyei gondnokot, nagyértékű munkájuk, hűséges őrtállásuk és önzetlen szolgálataiknak elismerésül tb. esperesnek illetve tb. egyházmegyei gondnoknak nyilváníttja.

Közgyűlés az alsózempléni egyházmegye határozatát örömmel veszi tudomásul.

71. Tárgyaltuk az alsózempléni egyházmegye 1939. november hó 10-én tartott közgyűlésének 17. sz. határozatát. E szerint nevezett egyházmegye, területének visszacsatolása folyományaként eddigi szabályrendeletét úgy módosítja, az E. T. I. t.-c. 101., 103. §-ok alapján, hogy a tanácsbírói állások számát 8-ról 10-re, a jegyzők számát kettőről háromra, az ügyészek számát kettőről háromra és az 1. tc. 107. §. h. pontja alapján a tanító-képviselők számát ötről hatra emeli. Továbbá a számvevőségi választott tagok számát 12-ről 15-re szaporítja. A most megválasztandó tisztviselők megbízatása 1946. év január haváig tart, hogy a törvényes 12 éves ciklus együttesen vehesse kezdetét. A tanító-képviselők megbízatása 6 évre szól és 1940. január elsején veszi kezdetét.

Közgyűlésünk a módosított egyházmegyei szabályrendeletet megerősíti.

72. Az alsózempléni egyházmegye felterjesztéssel él az egyházkerülethez, hogy az E. T. II. tc. 25. §-a alapján kijelölt egyházközségek nyilvántartását változtassa meg aként, hogy a felsózempléni egyházmegyéhez visszacsatolt Sátoraljaújhely egyházközséget Alsózempléből törölje és helyette a nyilvántartásba Királyhelmecezt vezesse be.

Közgyűlés az egyházmegye kérelmét teljesíti és Cigánd, Sárospatak, Szerencs, Tokaj egyházközségekhez a kimutatásba felveszi Királyhelmecezt is, mint olyan egyházközséget, melynek lelkipásztorává olyan lelkész választható, akár választással, akár meghívással, aki előzőleg, vagy mint lelkipásztor, vagy mint teológiai tanár legalább 2 évig működött. Egyúttal felhívja a felsózempléni egyházmegyét, hogy Sátoraljaújhelyt továbbra is a fenti módon nyilvántartott egyházközségnek minősítse.

73. Szabályrendeletkészítő bizottság tárgyalta az alsózempléni egyházmegye szabályrendeletét az egyházmegyei pénztár kezeléséről és ellenőrzéséről és azt teljes egészében helyesnek találja, annak megerősítését, sőt a többi egyházmegye számára ajánlását is javasolja.

Közgyűlés az alsózempléni egyházmegyének az egyházmegyei pénztár kezeléséről és ellenőrzéséről szóló szabályrendeletét jóváhagyja. Mivel kívánatos volna, hogy az egyházmegyék pénztárkezelése és ellenőrzése egységes módon történjék, ajánlja a kebelbeli egyházmegyéknek, hogy az alsózempléni egyházmegye szabályrendeletét fogadják el. Amennyiben pedig már volna ilyen szabályrendeletük, azt az egységes eljárás céljából e most elfogadott szabályrendelet szerint módosítsák. Ha pedig az elfogadott szabályrendeleten kívánának különleges, körülményeik, vagy szempontjaik által indokolt módosítást, azt jelentsék be az egyházkerületnek.

74. Tárgyaltuk az alsózempléni egyházmegye november 17-én tartott közgyűlésének 22. sz. határozata alapján az egyházmegyei Számvevőszék szervezetére vonatkozó Szabályrendelet módosítását. A Számvevőség választott tagjainak számát 12-ről 15-re emeli és határozza, hogy az egyházmegyei pénztár kezelésére és megvizsgálására külön szabályrendeletben intézkedik.

Közgyűlésünk a két példányban beterjesztett Szabályrendeletet jóváhagyja.

75. Tárgyaltuk az alsózempléni egyházmegye f. é. november 17-i közgyűlésének 23. sz. határozata alapján az egyházközségi közgyűlés szervezetéről szóló tervezetét. E szerint két egyházközség kivételével fennmarad az egyházközségi közgyűlés. Cigánd és Sárospatak közgyűléseit, mivel mindkét egyházközség 3.000 lélekszámnál is népesebb, egyházkerületi szabályrendeletünk V. 2. rendelkezése alapján, képviseleti alapon szervezi meg. A közgyűlés tagjai : a presbitérium és annyi választott képviselő, amennyi a presbitérium tagjainak háromszoros száma.

Közgyűlésünk a Szabályrendeletet úgy hagyja jóvá, hogy Cigánd és Sárospatak közgyűlésének képviseleti alapon való szervezésére vonatkozó határozatot feloldja, utasítván az alsózempléni egyházmegye közgyűlését arra, hogy egyházkerületünk fent hivatkozott Szabályrendeletének betartásával hozzon új határozatot s azt terjessze az egyházkerületi közgyűlés elé.

76. Az alsózempléni egyházmegye ajánlással beterjeszti a csobaji egyházközség iskolaépítésből eredő adóssága törlesztését célzó 2000 P-ös közalapi segély kérését.

Egyházkerületi közgyűlés a kérést pártolólág terjeszti a Konventre.

77. A tokaji egyház adókulcsának a megerősítése iránt tett fölterjesztés. Amint ez az ennek elhatározását tárgyazó presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvekből kitűnik, nevezett egyházközség már 10 év óta a jelenben határozattá emelt ezt az adózási rendszert alkalmazza, amely szerint a hívek egyházi adóként állami egyenes adójuk 40 %-át fizetik a törvényben meghatározott személyi adón kívül, vegyes házasságban élő egyháztalagok a terhükre és házastársuk terhére együttesen előírt állami egyenes adó felének a 40 %-át fizetik, a házadóval meg nem rótt háztalajdonosok pedig 3 P személyi adót fizetnek. A felterjesztő alsózempléni egyházmegye ezt az adókulcsot megerősítette.

Egyházkerületi közgyűlés a tokaji egyházközség által szabályszerű alakban elhatározott, ténylegesen már 10 év óta érvényben lévő és a korszerű egyházi adózás törvényileg is előírt rendszerének is megfelelő adózási rendet és kulcsot megerősíti.

Amennyiben ezen bevezetett adózási rendszer az egyházi javadalmak díjlevelében változást idéz elő, úgy a kérelmező egyházközség gondoskodik a díjlevelek ennek megfelelő módosításáról.

78. A csobaji egyház felterjeszti lelkészi díjlevelét jóváhagyás végett, amelynek a megújítása abból az indokból vált szükségessé, mert az egyház presbitériuma 1930. március 30-án a munkaszolgáltatás és lelkészi stóla értékét újra megállapította, illetve a természetbeni szolgáltatásokat azok értékének megfelelően pénzben határozta meg, a keresztesli stólat 1 P-ben állapítván meg, mert továbbá az 1934. év február hó 18. napján tartott presbiteri gyűlés az addig párbérben fizetett rozs pénzbeli megváltását akként rendezte, hogy az akkori javadalmak kívánsága szerint a párbér helyett 16 q rozs kiszolgáltatását az egyház pénztárából rendelte. Ezt megelőzően az évi rozs párbér kivetés ugyan 20 q körül volt, azonban annak egy része rendszerint behajthatatlanná vált, miert is az említett átértékelés a lelkészre kedvezőbbnek mutatkozott. Az egyházmegyei közgyűlés ezt a díjlevelet, miután díjlevel csonkítást nem észlelt, jóváhagyta azzal a hozzáfűzéssel, hogy az előbbeni, Major Gyula, illetve a jelenbeni Szakolczay Bertalan lelképásztor személyéhez kötöten megállapított díjlevelet a személyhez kötöttség megszüntetésével hagyja jóvá.

Égyházkerületi közgyűlés a csobaji egyház lelkésze részére a csobaji presbitérium szabályszerűen hozott határozataival megállapított új lelkészi díjlevelet, amely a korszerűbb lelkészi javadalom követelményeit állítja helyre anélkül, hogy törvényileg tiltott díjlevél csonkítás jelenségeit tüntetné fel, szintén a személyhez kötöttség mellőzésével a mindenkori csobaji lelkész javára és számára jóváhagyja és megerősíti.

79. A bodrogolaszi ref. egyház és gróf Wickenburg Róbertné sz. Von Schlunberger Erzsébet koserni lakos 1939. szeptember 4-én csereszerződést kötnek, amely szerint nevezett egyház cserébe adja a sárospataki 3523. sz. tkvi. betétben felvett ingatlanait utóbb nevezett tulajdonát képező sárospataki 781. sz. tkvi. betétben felvett ingatlanáért. Az ingatlanok értéke kölcsönösen 126 P és a becsatolt községi bizonyítvány szerint is teljesen egyenlő forgalmi értéket képviselnek, dacára annak, hogy az egyház által cserébe adott ingatlanok 357 + 1150 □-öl területe meghaladja a gróf Wickenburg Róbertné által cserébe adott ingatlan 505 □-öl területét, de a kataszteri tiszta jövedelmekben is lényeges különbség van, sőt az egyház egyik ingatlanának nincs is kataszteri tiszta jövedelme. A cserét az tette gazdaságilag megokolta, hogy a két tulajdonos között a tényleges állapot már belátható idő óta ennek megfelelően alakult s a birtoktestek egységet és összefüggő volta hozta azt létre, amelynek telekkönyvi rendezése indokolta vált. Az alsózempléni egyházmegye az egyház által szabályszerűen jóváhagyott szerződést jóváhagyta s ezt megerősítés végett terjeszti fel kerületünkhöz.

Égyházkerületi közgyűlés a bodrogolaszi ref. egyház és gr. Wickenburg Róbertné sz. Von Schlunberger Erzsébet között Bodrogolasziban 1939. szeptember 4-én kötött csereszerződést jóváhagyja, miután ez a két tulajdonos között a gazdasági szükségességnek megfelelően létesült régi tényleges állapot telekkönyvi rendezését anélkül valósítja meg, hogy az egyháznak a csere folytán bármi hátránya származnék és a szerződés a nevezett egyház szabályszerű egyházközségi határozatokkal létesítette.

80. Az alsózempléni ref. egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti Fodor György ny. lekipásztor által a nagyrozvágyi ref. egyháznál tett és annak kezelésében adott 500 P-ről szóló alapítványt, amelynek a rendeltetése az, hogy annak minden évi kamata, — ingatlanvásárlás esetén annak hozadéka a nyári vizsga alkalmával a református egyházközség elemi iskolájában jó magaviseletről, kiváló szorgalomról és kitűnő előmenetelről tanúságot tett szegény napszámos vagy törpe gazda ref.

gyermekének adandó, akinek a családjában tévelygő, szektáskodó családtagok nincsenek.

Egyházkerületi közgyűlés Fodor György ny. lelkipásztor által tett alapítványt, amely nevezett ny. lelkipásztor közismert egyházszeretetének és egyházhűségének újabb szép bizonyosságát mutatja, az alapító iránti elismerésének és hálájának kifejezése mellett tudomásul veszi és a felterjesztett alapítólevelet irattárában megőrzi.

81. Tárgyaltuk az alsózempléni egyházmegye f. é. november 17-i közgyűlésének 46. pontja alapján a sárospataki vallásoktatási szabályrendeletet és ügyrendet.

Közgyűlésünk az egyházmegyei közgyűlés javaslata alapján a felterjesztett szabályrendeletet és ügyrendet megerősíti. Felhívja a sárospataki egyházközséget, hogy ha külön díjlevele nem volna a vallásoktató lelkésznek, csak az, ami a szabályrendeletben van, úgy az Egyetemes Konvent f. é. 106. sz. határozat alapján készítsen díjlevelet és erősítse meg.

82. Ricsei egyházközség megfellebbezte az alsózempléni egyházmegyének azt a határozatát, hogy 4 tanerős iskoláját ne adja át az államnak. Amint a vizsgálatok és felvett jegyzőkönyvek tanúsítják, a gyülekezetnek minden tagja fájó szívvel járult hozzá ehhez a gondolathoz, de kénytelen ezt cselekedni, mert az iskolával járó kiadásokat már nem bírja. Azonban a beadványban, illetve a fellebbezésben hangsúlyozza az egyházközség, hogy olyan szerződést akar kötni az állammal, mely szerint a kántortanítói állás maradjon meg az egyház kezében és a kántortanító végezze az V. és VI. osztályok tanítását, a többi tanerő legyen az államé. Azt is kiemeli a fellebbezés, hogy ha a ricsei gyülekezet minden tehertételétől megszabadul, akkor az átadott tanerőket, illetve iskolákat visszaveszi újból birtokába.

Egyházkerületi közgyűlés több felszólalás után határozatilag kimondja, hogy az egyházkerület minden iskolájához, úgy a ricseihez is a végsőkig ragaszkodik, azért megbízza az egyházkerületi elnökséget, hogy ebben a tárgyban járjanak el a kultuszminiszteriumban és ha fáradozásuk által sem tudnák megmenteni az iskolát, akkor azzal a megszorítással adják azt át, hogy a kántortanító felekezeti maradjon az V. és VI-ik osztállyal, a többi tanerő és osztály legyen állami, de a szerződésben okvetlenül legyen benne az, hogy abban az esetben, ha a ricsei gyülekezet olyan anyagi körülmények

között lesz, hogy el tudja tartani az iskoláját, akkor még a 3 tanerőt is visszaveszi, hogy az iskola teljes egészében újból református keresztyén lehessen.

83. A szabályrendeletkészítő bizottság tárgyalta a felsőborsodi egyházmegye építési szabályrendeletét, de azt nem találja elfogadhatónak.

Közgyűlés a szabályrendeletet visszaadja a felsőborsodi egyházmegyének azzal, hogy a szabályrendeletkészítő bizottság észrevételeit vegye figyelembe és a szabályrendeletet azok szerint módosítva terjessze újra közgyűlésünk elé.

84. A felsőborsodi egyházmegye pártolólág betérjeszti a sajkazai egyházközség templomjavítást és adósságtörlesztést célzó 2000 P-ös közalapi segély kérését.

Egyházkerületi közgyűlés a kérést pártolólág terjeszti fel a Konventre.

85. A felsőborsodi egyházmegye felterjeszti a szendrői egyház ama kérését, hogy az egyház 17 drb. egyházi vonatkozású himzését a budapesti iparművészeti múzeumnak 4000 P-ért eladhassa s ez összegből felhasználhasson 1000 P-t a lelkészlak építési tartozásának, továbbá a szendrői Hitelintézetnél fennálló 1950 P egyházi kölcsön tartozásának lefizetésére.

Egyházkerületi közgyűlés a felsőborsodi egyházmegye idevonatkozó határozatában foglalt kikötéseinek szigorú betartásával megadja jóváhagyását az eladhatáshoz.

86. A felsőborsodi egyházmegye felterjeszti további jóváhagyás végett a ládbessenyői ref. egyházközségben történt vallásérelmet, ahol egy református nőt jogtalanul temetett el a rómi. katolikus plébános.

Egyházkerületi közgyűlés megbízza az elnökséget, hogy a fennforgó ügyet a maga hatáskörében vizsgálja felül.

87. A felsőborsodi egyházmegye felterjeszti 1939. évi október 24-én tartott közgyűlésének 19. sz. pontját, melyben kéri az ORSz. fizetendő járulékainak megváltoztatását.

Egyházkerületi közgyűlés nem látja szükségét a díj-fizetés és járulék megváltoztatásának, mivel az elvállalt lélekszám szerinti járulékoknak „tetszésszerinti“ járulékra való megváltoztatásában azt a veszélyt látja,

hogy így jelentékenyen csökkenne a befolyandó összeg, amit a nagy célokat és elgondolásokat magában rejtő Szeretetszövetség szenvedne meg.

88. Körössy István boldvai lelkész indítványt nyújtott be a felsőborsodi ref. egyházmegye elnökségéhez, amelyben az új adótörvények alapján a lelkészekre javadalmi föld és lakóház után kivetett vagyoadó és annak 190 százalékos pótlékának az állását fenntartó egyházakra való áthárítását indítványozza, mert az indítványozó szerint nagyon méltánytalan, hogy a javadalmas fizesse az egyház tulajdonát képező vagyontárgyak után a vagyoadót. A felsőborsodi egyházmegye közgyűlése azzal az indokolással, hogy a fennálló törvényes rendelkezések vitát nem tűrő jogszabálya szerint a haszonélvezet esetében a haszonélvező köteles a vagyoadót fizetni, az indítvány felett napirendre tért, miután nem tartotta magát illetékesnek ebben az ügyben dönten. Az 1939. évi október 24-én tartott egyházmegyei közgyűlés ezen határozata ellen Körössy István 1939. november 11-én fellebbezést nyújt be, amelyben ismételten reámutat az említett állapot méltánytalanságára, különösen kiemelve, hogy az a helyzet, hogy a javadalmazást képező föld és más birtok után a javadalmas lelkész fizesse a vagyoadót, nem jelent egyebet, mint a lelkészi jövedelem csökkenését, vagyis az egyházi törvények által tilalmazott díjlevél csonkulását.

Egyházkerületi közgyűlés Körössy Istvánnak a E. T. I. tc. 115. §-ában érvényesen megszabott határidőn túl benyújtott fellebbezését annak elkésése okából visszautasítja.

Miután azonban az indítvány a lelkészi javadalom vagyoadójának ki által való viselésének kérdésében olyan elvi rendezésnek a szükségét tárja fel a jelenbeni, méltánytalannak jelentkező állapottal szemben, amely a hozandó törvények szempontjából ennek a kérdésnek a méltányos rendezését indokolttá teszi, de a kérdés különben is csak az egyetemes egyház általános rendelkezése körébe tartozhatik, az indítványt a most említett szempontok keretében való figyelembevétel, illetve megfontolás céljából a Főtisztelendő és Méltóságos Egyetemes Konventhez felterjeszti.

89. Tárgyaltuk a felsőborsodi egyházmegye felterjesztését, melyben oly intézkedések megtételét kéri az egyházi felettes hatóságoktól, hogy egyházközségi gondnokká csak olyan egyháztag legyen megválasztható, aki a törvényben előírt vagyoni lélekkel is rendelkezik, a presbitérium tagjainak negyedrésze az anyagi felelősség vállalására képtelen egyháztagok közül kerüljön ki, védett birtokosok sem gondnoki, sem presbiteri tisztségre

ne legyenek választhatók. Ezen tervek megvalósítása érdekében úgy gondnokká, mint a presbitérium tagjává csak az legyen választható, akit az új választás, illetve kisorsolás alkalmával a presbitérium e tisztségre kijelölt, illetve arra legmegfelelőbbnek minősített.

Közgyűlésünk — annak megállapítása mellett, hogy az egyházi törvények I. tc. 40. §-a szerint az egyházközségnek „vagyonai biztosítékkal is bíró tagjai közül“ *választandó*, tehát a törvény ezen rendelkezésének maradéktalan betartása a felterjesztésben szándékolt cél elérését jelenti, továbbá, hogy az E. T. által tiltott módon megejtett gondnok- vagy presbiter-választás esetében az E. T. I. tc. 61. §-ában írt eljárás lefolytatásának van helye, vagyis ez a rendelkezés a törvény megsértésével történt választások megtámadására ad lehetőséget, — az egyház és ezzel a köz javának az előmozdítását célzó felterjesztésben a gondnoki s presbiteri tisztségből a védett birtokosok kizárása, valamint ezen tisztségeknek a presbitérium jelölése alapján történő betöltése tárgyában intézkedést nem tart szükségesnek, illetve intézkedések megtétele iránt saját hatáskörében nem rendelkezhetik, mert a védett birtokosoknak az egyházi tisztségek viseléséből való kizárásra az E. T. I. tc. 40. §-ának 1. bekezdése, illetve a 44. §-ának g) pontja az egyházközségek vezetőinek lehetőséget nyújt, ha megállapítható, hogy a gondnokjelölt személye nem nyújt kellő vagyonai biztosítékot, vagy a jelöltek a törvényben írt feltételeknek nem felelnek meg, a gondnoki s presbiteri tisztségeknek a presbitérium jelölése alapján való betöltése, illetve a presbitériumnak oly módon való összeállítására, hogy tagjainak egynegyed része azon szegény, de hű és buzgó egyháztagok közül kerüljön ki, akik vagyonai felelősség vállalására képtelenek, — az ezen tisztségek betöltésének az indítványban foglaltakkal nem egyező törvényes szabályozásra való tekintettel csak a törvény módosításával foglalhat helyet, miértis közgyűlésünk — az indítvány ezen részét magáévá téve — törvény kiegészítésére szükséges javaslat iránt felterjesztést intéz az Egyetemes Konventhez.

90. Tárgyaltuk a felsőborsodi egyházmegye felterjesztését, melyben kéri az egyházkerület intézkedését, hogy az egyházi adók és párbér behajtása körül a közigazgatási hatóságok részéről eddig folytatott eredménytelen eljárás helyett azok erélyesebb, nagyobb eredménnyel járó behajtási eljárás foganatosítására kapjanak utasítást.

Közgyűlésünk tudatában van annak, hogy a teendőkkel köztudomás szerint agyonterhelt községi s kör-

jegyzők, illetve községi előljáróságok a köztartozások behajtásánál önhibájukon kívül nem tudják sok esetben a kívánt, sőt előírt eredményt felmutatni még oly esetekben sem, ahol tételek rendelkezések a terükre anyagi felelősséget állapítanak meg, ha a kivetett köztartozásoknak a törvényben megjelölt százalékát nem hajtják be az adózóktól. Ezekre tekintettel közgyűlésünk az egyházi adók és párbérek behajtásának a kötelezettségével terhelt közigazgatási hatóságok hivatali felettes hatóságához a behajtás erélyesebb fogatosítását elrendelő intézkedés kiadása iránt megkeresés intézkedésénél célravezetőbbnek és eredményesebbnek tartja, ha az egyházak vezetői személyesen járnak el a behajtás fogatosítására köteles hatósági közegeknél a behajtási eljárás erélyesebb és nagyobb eredményt hozó fogatosítása iránt. Felhívja közgyűlésünk az egyház-községek lelkészeinek a figyelmét, hogy az esetben, ha az egyházi köztartozások behajtása az adózók egyéb köztartozásaival u. n. együttes kezelésben történik, a községi előljáróságok az adózóktól beszedett egyházi köztartozásoknak még akkor is csak a kivetett és behajtott tartozások aránya szerint mutakozó összegét adják ki az egyháznak, ha a hívek az egyházzal szemben fennálló teljes tartozásukat kiegyenlítették.

91. Tárgyaltuk a sajkókazai egyháznak a felsőborsodi egyházmegye tanácsa által teljesítésre javasolt és az egyházközségi tanács által teljesíthetőnek nem talált és azért pótlás végett visszadott azon kérését, amely az u. n. „Herke“ alapítvány tulajdonában álló ingatlanokból 3 darabból álló 1581 öl termértékű terület eladásának az engedélyezésére irányul. Az elérni remélt 1500 P vételárat az egyház kölcsön venné az alapítványtól és azután évi 105 P kamatot fizetnie, míg az eladni szándékolt ingatlanok évi hozama ezidőszerint csak 18 P. Az egyház a kölcsönt terhes tartozásainak a törlesztésére kívánja fordítani. Nincs adat arra, hogy tkvileg a „Herke István féle iskolaalapítvány“ céljait szolgáló s az egyház nevében vezetett ingatlanokra vonatkozóan alapítólevél készült és ezért az sem állapítható meg, hogy ki jogosult az alapítvány kezelésére.

Közgyűlésünk elvileg hozzájárul az ingatlanok értékesítéséhez azzal, hogy az elérendő vételár, melynek legalacsonyabb összege 1500 P, kölcsön vétessék az egyház által, azonban a végleges jóváhagyás csak akkor történhetik meg, ha az egyház megfelelő módon igazolja, hogy az alapítványi ingatlanokat terhelő s 800 P-t meghaladó kincstári tartozás, amely tkvileg is biztosítva

van, kiegyenlítést nyert, vagy a kincstár az eladni szándékolt ingatlanok tehermentes átírásához hozzájárul, vagy pedig az egyház a vevők szabályosan kiállított nyilatkozatával igazolja, hogy a megvenni szándékolt, illetve megvett ingatlanokat hajlandók a bejegyzett terhekkal együtt megvásárolni úgy, hogy annak tehermentesítését nem kívánják és sem jelenleg, sem a jövőben az egyház ellen a tehermentesítés iránt perrel, vagy perenkívül fellépni nem fognak. A tervezett jogügyletek jóváhagyása csak akkor történhetik meg, ha az egyházközség a most említett igazolásokon felül bemutatja a vevőkkel kötendő szerződéseket. Közgyűlésünk felhatalmazza az Elnökséget, hogy a jelen határozatunkban foglalt pótlások maradéktalan teljesítése esetén a szerződésre a jóváhagyási záradékot rávezesse.

92. Tárgyaltuk a felsőborsodi egyházmegye f. é. október 24-i közgyűlésének 24. (1) alapján azt a kérést, hogy az egyházkerület a rakacaszendi egyházközség részére eszközöljön ki a távol-eső Tornaszentjakab leány- és Debréte fiókegyházközségek gondozására alkalmazott s vallást is tanító segédlelkész fizetéséhez havi 25 P segélyt az Egyetemes Konventtől.

Közgyűlésünk ezt a kérést meleg pártolással terjeszti az Egyetemes Konvent elé.

93. A gömöri egyházmegye felterjeszti a kövecsesi egyházközségnek 18.000 P adósságainak rendezhetését célzó közalapi segélykérését.

Közgyűlés pótlás végett visszaadja a kérést azzal, hogy a szükséges hivatalos kérvényminta beérkeztével az elnökség felhatalmaztatik a Konvent elé pártoló felterjesztésére.

94. A hazatért felvidéki tiszáninneni egyházkerület pártoló állásfoglalással megküldi a runyai egyházközség azon határozatát, melyben ősi temploma javítási költségeinek a fedezésére 500 P adományt és 1500 P tőkesegély folyósítását kéri az Egyetemes Konventtől. Az egyházközség vezetősége külön betérjesztett kérvében csak 1500 P törlesztéses kölcsön kiutalásáért folyamodik.

Közgyűlésünk az iratok visszaadása mellett felhívja az egyházközség vezetőségét, hogy az egyház kérelmét az előírt nyomtatványok felhasználásával újból terjessze fel, egyben pedig felhatalmazzuk az egyházkerület elnökségét, hogy a segélykérelmet pártolólag terjessze fel az Egyetemes Konventhez.

95. A gömör-tornai egyházmegye pártolással beterjeszti a szinpetri egyházközség templom-torony újítást célzó 1500 P-ös közalapi segély kérését.

Egyházkerületi közgyűlés meleg pártolással terjeszti fel a kérést a Konventre.

96. A felvidéki tiszánineni egyházkerület Kassán 1939. évi október hó 25-én tartott közgyűlésének 42. sz. határozata alapján felterjesztést intéz az Egyetemes Konventhez a gömőri egyházmegyéhez tartozó pelsőci egyházközség országzászló ügyében.

Közgyűlés az ügyet az elnökségnek kiadja.

97. A gömörmihályfalusi egyházközség kérelemmel fordult a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterhez, hogy a műemléknek nyilvánított, de a csehek által dűledező állapota miatt lezáratott templomuk rendbeszedetésére 4 könyvvel gyűjtést engedélyezzen 1939. szeptember 1-től fél évi időtartamra.

A m. kir. belügyminisztérium 056085. sz. alatt a kérelmet továbbította az Egyetemes Konventhez a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 10.237/1939. II. sz. alatt kelt irata alapján. Az egyetemes konvent az iratokat leküldte, véleményezés végett, egyházkerületünk püspökének.

Közgyűlés a gömörmihályfalusi presbitérium kérelmét teljesítésre ajánlja, mert a kis egyházközség különben is szegény hivei a költséges tatarozást a saját erejükből elvégezni nem tudják.

Javasolja közgyűlés azt is, hogy a gyűjtésre engedélyezett idő a kérelem szerinti 1939. szeptember 1-től számított ne egy fél év, hanem a kérelem megadásától számított egy év legyen.

98. A runyai egyházközség kérelemmel fordult a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter úrhoz, hogy a község ősi templomának renoválási költségeinek részbeni fedezésére gyűjtést engedélyezzen. A kérelem a m. kir. belügyminisztériumból 5614/1939. szám alatt a m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztériumba, majd onnan 9415/1939. II. sz. szám alatt az egyetemes konventhez került, mely 7359/1939. sz. alatt véleményezés miatt leküldte az egyházkerületünk püspöki hivatalához.

Közgyűlés a runyai egyházközség presbitériumának kérését teljesítésre ajánlja, mivel a különben is sok anyagi bajjal küzdő kis egyházközség a már kifizetett 6.000 Kc. készpénzzel és 2.000 Kc. közmunkával elért teljesítőképességének végső határáig, temploma pedig renoválás nélkül tönkre megy.

99. A tornai egyházmegye közgyűlésének felterjesztésében tárgyaltuk a hidvérgardói leányegyház panaszát, melyszerint segédlelkész tanítójának segédlelkészi kongruája f. é. november 2. óta nem folyósított s így a gyülekezet iskolája tanító nélkül marad a gyermekek pedig kath. iskolába kényszerülnek.

Az egyházmegyei közgyűlés egyházkerületünk közgyűlése útján azt a kérését terjeszti az egyetemes konvent elé, hogy a bódvavendégi egyházközség részére méltóztatnék káplántartó államsegélyt kiutalni, hogy így a hidvérgardói segédlelkész-tanító elláthassa az ottani gyülekezet gondozását és az iskolai tanítást.

Közgyűlésünk meleg pártolással terjeszti fel ezt a kérést az Egyetemes Konventhez.

100. A hazatért kárpátalja-ungi egyházmegye felterjeszti jóváhagyás végett a csongori tanítóválasztással kapcsolatban újonnan összeállított kántor-tanítói díjlevelet.

Közgyűlésünk a díjlevél jóváhagyását mellőzi s utasítja az egyházközséget, hogy a kiadandó utasításoknak megfelelően kiállítandó díjlevelet annakidején terjessze fel jóváhagyás végett. A díjlevél összeállításánál gondos figyelem fordítandó arra, hogy a most felterjesztett díjlevél adataiból megállapíthatónak látszó javadalomcsontítás ne forogjon fenn, mert ez a jóváhagyásnak akadálya lesz.

101. A hazatért kárpátalja-ungi egyházmegye felterjeszti a korláthelmeci egyházközség előljárósága s a szerednyei szörványban élő valamennyi hívő által aláírt, a Szerednye községben emelni szándékolt templom építési költségeinek a fedezésére szükséges összegnek a missziói alapból való kiutalása s egyben országos gyűjtés engedélyezése iránt előterjesztett kérelmet.

Közgyűlésünk a segély folyósítása iránt benyújtott kérvényt felterjeszti az Egyetemes Konventhez és a magyar nemzeti szempontból is nyomós jelentőséggel bíró kérelem teljesítését egyetlen lehetőség esetében is javasolja, mert az Isten dicsőségére emelni szándékolt templom a magyarságnak egy fellegvára lesz a végeken és a hitnek ott különösen szükséges védelmi vonala erősödik meg ezáltal.

Az országos gyűjtés engedélyezése iránti kérelmét további eljárás céljából meleg pártfogással terjesztjük fel az Egyetemes Konventhez.

102. Egyházkerületi középiskolai bizottság a rimaszombati egyházközség elnökségének azon bejelentése alapján, mely rész-

letesen ismerteti a rimaszombati Egyesült Protestáns Gimnázium helyzetét, annak ügyében az Elnökség által a vallás- és közoktatásügyi minisztériummal a tárgyalásnak mindjárt a felszabadulás után történt felvételét, melynek eredményeként a minisztérium 1939. évi július hó 27-én kelt 46.014/1939. sz. elhatározásával hajlandónak nyilatkozott az intézet régi jellegének visszaállítására, aminek következményeként a fenntartó testület az 1934. évi XI. tc. 7. §-a rendelkezéseinek, amelyek a kötendő szerződést megelőző lépéseket írják elő, már eleget is tett, — javasolja a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek, hogy az intézet átvétele kérdésének előkészítésére küldjön ki a maga kebeléből egy két tagú bizottságot és hasonlóan a maga kebeléből két tag kiküldetésére hívja fel a tiszavidéki ág. hitv. ev. egyházkerületet, illetve annak elnökségét, hogy az együttes bizottság a rimaszombati gimnázium jelen iskolai évi költségvetése és a megelőző két iskolai évi számadása alapján szerezzen avégből tájékozódást, hogy az iskola átvétele milyen tehevállalás elé állítaná a két testvér egyházkerületet.

Annyival inkább szükségesnek látszik ez az előzetes tájékozódás, mivel amellett a jelentékeny tehevállalás mellett is, amelyet az állam 16 tanári állás után a tanári fizetés 84 százalékának átvétele a gimnázium mellett létesített internátus céljaira évi 2.000 P államsegély nyújtása s az 1935. évben 750.000 csehszlovák koronát kitevő építkezésből származó még jelentékeny összeget képező adósságból 40.000 pengőnek átvállalása alakjában kilátásba helyezett, gondos körültekintést kíván a kérdés eldöntése, mivel a gimnázium az épületen és 26 kat. hold földjén kívül minden vagyonát elvesztette azzal, hogy 145.000 ar. kor. tőkét hadikölcsönbe fektette s annak kötvényeit a cseh-szlovák állam 139.112'50 cseh korona névértékű állampapírral cserélte ki, amelynek értéke nagyon kétes.

Közgyűlés — noha anyagi erőforrásai arra is elégtelenek, hogy a sárospataki tanítóképzőintézzettel szemben vállalt kötelezettségét egészben teljesítse, mégis tekintettel arra a hősiességre és hatalmas áldozathozatalra, amellyel a két protestáns szűkebb érdekeltség ezt a tanintézetet a semmiből létre hozta és századok válságai között fenntartotta és tekintettel azokra a felejtetetlen szolgálatokra, amelyeket a rimaszombati gimnázium a hit, haza, művelődés és erkölcs javára teljesített, nem utasítja el eleve magától a kérdés felvételét, hanem a maga részéről kiküldi Janka Károly főiskolai gondnokot és dr. Trócsányi József sárospataki főiskolai gazdasági választmányi elnököt azzal a megbízással, hogy a tiszavidéki ág. hitv. ev. egyházkerület e célból delegálandó kiküldötteivel tájékozódjanak az iránt, hogy mekkora összeg az, amely a rimaszombati gimnázium és a mellette létesült internátus költségeire nem talál

fedezetet, hogy így ismert legyen, hogy az átvétel esetén milyen áldozatot kellene meghozni a két testvéregyházkerületnek. Ennek közös eljárással megállapíthatása érdekében felkéri a tiszavidéki ág. hitv. ev. egyházkerületet, hogy a maga részéről is legyen szives a közös bizottságba két tagot kiküldeni, azok neveit közölni, hogy az eljárás fonala mielőbb felvehető legyen. Felkéri egyidejűleg a rimaszombati főgimnázium vezetését, hogy legyen szives a közös bizottságnak lehetővé tenni a tájékozódás megkezdésében az 1939/1940. tanévi költségelőirányzatnak és az azt megelőző két iskolai évről szóló zárszámadásnak hiteles másolatban történő megküldésével.

103. Tárgyaltuk a visszatért tiszáninneri református egyházkerület f. é. okt. 25-iki közgyűlésének 46/5. sz. a. bejelentésében azt az örvendetes eseményt, hogy a rimaszombati főgimnázium, a V. K. Minisztérium 46.014/1939. V. 1. sz. rendeletével régi egyesült protestáns főgimnáziumi jellegét visszaállította. Egyházi átvétele 1940. február 1-re remélhető. A rimaszombati református egyházközség már 20 férőhellyel, Süteő-féle házában főgimnáziumi református internátust is állított fel. Tanári felügyelet mellett a havi teljes ellátási díj 45 P. A felvidéki tiszáninneri református egyházkerület közgyűlése örömmel vette tudomásul ezt a változást és az internátus céljaira pénztárából 100 P segélyt utalt ki, felkérve a felszámoló bizottságot, hogy igyekezzenek az internátus céljára alapítványt létesíteni az egyházkerület fennmaradó vagyonából. Kéri az egyetemes konventet ennek az internátusnak támogatására.

Közgyűlésünk igen jóleső érzéssel értesül mind ezekről, Isten oltalmába ajánlja a rimaszombati egyesült protestáns gimnáziumot. Elismeréssel van mindazoknak a szolgálataira iránt, akik ebben az ügyben eljárak. Szívesen és pártolólágg terjeszti fel az egyetemes konventhez a diákinternátus támogatását célba vett kérést.

Egyben egyházkerületünk pénzügyi bizottságának kiadja ezt az ügyet azzal, hogyha módot talál, tegyen javaslatot az egyházkerület elnökségéhez az internátus segélyezésére. Az elnökséget pedig felhatalmazza, hogy a javaslat szerint a segélyt kiutalhassa.

104. Egyházkerületi középiskolai előadói áttekintő jelentés a *sárospataki gimnázium* 1938—39. tanévi állapotáról és működéséről *a konventi kérdőív alapján.*

I. Az iskola tagja volt a Tanárok Nyugdíjintézetének.

II. Az iskolaépület a két tagozatnak szűk, még 4—5 tanterem kellene. Az internátusi növendékek száma jelentékeny, a papinté-

zetben van 231, az angol-internátusban 87, a humán-internátusban 41, a kisinternátusban 59, a theológián az internátusban 38.

III. A tiszta *vagyron* 4,107.589 P.

Bevétel volt 207.452 P. Ebben államsegély 46.565 P. Fizetés-kiegészítési államsegély 39.251 P. Kiadás volt 207.449 P. Ebben a humán-internátus építésére ment 56.815 P. Segélyezésre ment 17.695 P. Tanügyi felszerelésekre 42.86 P, a szertáraknak 2.184 P.

IV. Köztartozások. Összes bentlakó 237 tanuló. A tápintézetben étkezik 231. Hiány van a Humán-internátus számadásában 2.929 P, az építkezés miatt. A tápintézetnél 3.236 P, a drágaság miatt. Ezek remélhetőleg kiküszöbölődnek.

V. A tanulók száma volt 55. Vizsgázott 542, 15-tel több. Református 404, 74.5%. Csökkenés 0.7%. De vidékről bejár 51.

Tanulmányi előmenetelben megfelelt 515 (95%). Érettségire jelentkezett 63, megfelelt 56 (89%).

Az órarend általában megfelelő, de az angol tagozat bevezetése óta kifogástalan órarendet nem lehet készíteni.

VI. A tanári testületre vonatkozó változás *Novák Sándor* igazgató nyugdíjba menetele és *Tárczy Árpádnak* igazgatóvá választása.

VII. *A nevelő munka.* A testi nevelés nagy gondozásban részesül. Az iskola sok versenyen vett részt. Az értelmi nevelésben sok a tárgy, s némelyiknek kevés az órája. A vallásos nevelés igen gondos. A hazafias nevelés minden lehető módon gyakorlódott. A rendkívüli tárgyak résztvevői száma emelkedett. Kirándulás sok irányú volt (külföldi is). Filmelőadásra került 84 film, 202 órán. Szülői értekezlet volt 3 ízben jó sikerrel. Az iskolalátogatók száma szép. Volt köztük 1 miniszeri és 2 külföldi látogatás is.

VIII. *Az ifjúság munkája.* Az egyesületek száma nagy volt. Versenyekben a tanulók szép sikerrel vettek részt. Kiszely Zoltán magyarból első lett országos versenyen, v. Nagy Dezső rajzból 3-ik. Angol pályázaton nyertes lett Fazekas Róbert, s két heti angliai utazásban részesült.

IX. A Pataki Diákok Orsz. Egyesülete szépen támogatja a szegény tanulókat.

X. A felső hatósági rendeletek végrehajtottak.

XI. *Kívánalmak, javaslatok.* Internátusok építése. Négy-öt tanterem. Vetítő terem. II-ik tornaterem. A tanszékek szaporítása. Diáküdülő a főiskola érdekében.

Előadói vélemény: Az adatszolgáltatás pontos, a szükségletek felsorolása helyes és indokolt.

Az egyházkerületi közgyűlés az előadói jelentést tudomásul veszi.

105. A sárospataki igazgatótanács 1939. június 15-iki ülésében a tanári szék előterjesztésére foglalkozott az új Rendtartás kérdésével. Az egyetemes konvent azt ideiglenesen életbe léptette. Némely rendelkezése nagyon merev, nem veszi tekintetbe a régebbi multtal rendelkező iskolák sajátos viszonyait. Méltánytalan például sárospataki viszonylatban a tanárok kosztos tartási jogának elvétele. Több viszonylatban hátrányosabb a tanárookra, mint az állami Rendtartás.

Az igazgatótanács hozzájárul, hogy a Rendtartás végrehajtásának mikéntje tekintetében a tanári kar az egyházkerülethez forduljon.

Az egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi, hogy a konventi Rendtartás a gimnáziumokba az 1939–40-ik tanévre bevezettetett. — A sárospataki gimnázium tanári karának úgy véli, mint konkrét előterjesztésre, külön határoz.

106. A sárospataki gimnázium igazgatótanácsa jelenti, hogy 1939. szeptember 5-én 12 tanuló bocsáttatott *tehetség-vizsgára* és 9 bizonyult segélyezésre méltónak. Fedezetre összegyűlt 970—P, kiadatott 924—P. Jövő évi segélyezési alapra maradt 47—P. Egy tanuló segélyezését a szatmári egyházmegye vállalta.

Az egyházkerületi közgyűlés a tehetség-vizsgán alapuló segélyezési akció sikerét örömmel veszi tudomásul. Az egyházmegyékhez támogatásért való hozzáfordulást jóváhagyja.

107. A sárospataki igazgatótanács 1939. június 19-éről jelenti, hogy *Palumby Gyulát* 1939. július 1-től kezdődőleg egy évre a Humán-internátus helyettes igazgatójává választotta.

Az egyházkerületi közgyűlés *Palumby Gyulának* a Humán-internátus helyettes igazgatójává választását megerősíti.

108. A sárospataki igazgatótanács 1939. június 15-iki üléséből jelenti, hogy a május 22-iki országos tanulmányi versenyen Király István tanuló magyarból első helyre jutott, vitéz Nagy Dezső pedig rajzból harmadik helyre. Szaktanáraik dr. Jakob Károly, illetve Bálint József. Az igazgatótanács teljes elismerését nyilvánította a győztes tanulóknak, köszönetét tanáraiknak.

Az egyházkerületi közgyűlés az iskola tanulóinak a tanulmányi versenyen való győzelmét öröndetesen tudomásul veszi.

109. A sárospataki igazgatótanács jelenti, hogy a V. K. M. támogatásával a British Council a múlt tanév végén is megrendezte a VIII. osztályt végzett növendékek között a tanulmányi versenyt angolból. A 10 legjobb tanuló közt, akik 2 hetes angliai útra vitettek jutalmul, volt Fazekas Róbert, sárospataki gimnáziumi tanuló.

Az egyházkerületi közgyűlés a szép sikert örvedetesen veszi tudomásul.

110. Tekintettel arra, hogy a tanulóknak az öt óra délelőtti tanításon kívül a délutáni megterhelhetése is jelentékeny, annyira, hogy egyes tárgyak óraszámra csökkentésének kénytelensége áll elő, és ez a körülmény más tanintézeteknél is jelentkezik, a tanügyi bizottság felterjesztést javasol az egyetemes konventhez, hogy országos viszonylatban a tanulóknak túlterhelhetése rendszeresen csökkentessék.

Az egyházkerületi közgyűlés a javaslatot elfogadva felterjesztést tesz az egyetemes konventhez, kérve a tanulók túlterhelésének csökkentését.

111. A sárospataki igazgatótanács helyesléssel vette a tanári széknek azt az előterjesztését, hogy az angol nyelv szempontjából Sárospatak nyilváníttassék gyakorló iskolának. A gyakorló tanárok segítségére lennének az iskolának az angol nyelvtanítás ellátásában is, amiben Sárospatak ez időben nagy nehézséggel küzd.

Az egyházkerületi közgyűlés hozzájárul a javaslat-hoz és kéri a V. K. M.-tól annak elfogadását.

112. A sárospataki igazgatótanács 1939. június 19-iki üléséből jelentést tesz afelől, hogy Szabó Gyula angol-internátusi igazgató közlése szerint a sárospataki *angol érettségi bizonyítvánnyal* hét angol egyetemre lehetséges a bejutás.

Az egyházkerületi közgyűlés a jelentést örvedetesen veszi tudomásul.

113. A sárospataki igazgatótanács megengedte, hogy az angoltagozatban *érettségi vizsgát* tett tanulóknak *magyar-angol* nyelvű bizonyítványt adjanak ki.

Az egyházkerületi közgyűlés hozzájárul a kétnyelvű érettségi bizonyítvány kiadásához.

114. A sárospataki gimnáziumi tanári szék 1939. jún. 30-án jelentést tett az egyházkerületi elnökséghez az *új rendtartás* ügyében. Az egyetemes konvent ezt egy évre ideiglenesen életbe léptette. A tanári szék szerint sok oly intézkedés van benne, mely

a régebbi múlttal bíró és nagy hagyományokkal rendelkező iskolák körülményeit nem veszi tekintetbe. Az ügyek jelentős része, egyenesen az igazgatótanácshoz utaltatik. A lányok és magántanulók felvétele erősen korlátozott. A tanulók elhelyezése korlátozásnak van alávetve, ami népességcsökkenésre is vezethet, stb. A tanári szék kéri az egyházkerületet, a Rendtartásnak a tanulók elhelyezésére vonatkozó intézkedései a sárospataki gimnázium különleges körülményei között ne tétessenek itt kötelezővé.

Az egyházkerületi közgyűlés a tanári szék kérését a tanulók elhelyezkedése tekintetében teljesíti, és 4 tanár kosztostartási kérésének püspöki engedélyéhez hozzájárul.

115. A sárospataki gimnázium bemutatja a tanári-karnak 1939/40-iki tanév elején történt összeállítását, a beírási statisztikát, a tantárgyelosztást és az órarendeket.

Eltávoztak az intézettől: Bogdányi László helyettes tanár, Átányi István óraadó tanár, Tóth Antal helyettes testnevelési tanár, Barber Vincent és G. Davies külföldi angol tanár.

Új tanerők: Maller Sándor óraadó tanárjelölt, Somogyi Zoltán testnevelési főiskolai hallgató, A. P. Milne és G. L. Tier külföldi angol tanárok.

Beíratott 526 nyilvános tanuló, köztük 406 református, 77²⁰%. Létszámnövekedés 19. Magántanuló beíratott 32; csökkenés 16. Az osztályok száma (13) nem változott.

A tantárgyelosztás szakszerű és a lehetőségekben mozog.

Az osztályok és a tanárok órarendje általában megfelelő. Kellő tornaterem hiányában a tornaórák egy része helyébe elméleti testnevelési óra lépett, vagy a parallel osztályok összevonattak.

Az egyházkerületi közgyűlés a tanári kar tanév-eleji megalakulásáról és munkavégzésre való berendezkedéséről szóló jelentéseket tudomásul veszi.

116. Csorba György középiskolai előadó kéri, hogy a közötté és Szilágyi Antal, valamint Porcs Kálmán, a Lévay József reál-gimnázium igazgató tanácsának elnöke, illetve igazgatója között felmerült személyes ügynek az Egyházkerület részéről történendő elintézéséig mentessék fel a Lévay József reál-gimnázium felett való felügyelet gyakorlásától.

Egyházkerületi közgyűlés a kérelmet teljesíti és Csorba Györgyöt a Lévay József reál-gimnázium felett való felügyelet gyakorlása alól, az említett ügy elintézéséig felmenti s ezen határozattal a tanügyi bizottságnak e tárgyban tett javaslatát tárgytalannak nyilvánítja. A felmentés folytán esetleg szükségessé váló helyettesítés ellátására elnökséget felhatalmazza.

117. Egyházkerületi középiskolai előadói áttekintő jelentés a miskolci Lévay József gimnázium 1938/39. évi állapotáról és működéséről a konventi kérdőív alapján.

I. Tagja a felekezeti tanári nyugdíjintézetnek 1894 óta.

II. Az iskolaépület megfelelő. Ez évben kisebb javítások voltak rajta.

Az osztályok száma 13. Internátus nem volt.

III. *Vagyron* 837618 P. (Adósság 5174 P.) Bevétel 128968 P. Ebben a fizetéskiegészítési államsegély 47184 P. Rk. államsegély 5000 P; Kiadás 128968 P. Maradvány 62 P. Segélyekre ment 6139 P. Felszerelés gyarapítására 1301 P. Szertáraknak 489 P.

Alapítványok és adományok, 9 kisebb tételben 2058 P.

IV. Köztartás nem volt.

V. *Tanulókból* felvéve 588. Vizsgázott 569. Bejáró volt 180 33 %.

A reformátusok száma 451, 79%. Változatlanul. Előmenetelben megfelelt 491 = 85,3%. Érettségit tett 59, megfelelt 55, 93,2 %.

VI. Rendes tanár volt 17, stb.

Meghalt Budai József ny. tanár. — A tanári kar egyházi és vallásos élete buzgó volt. Tudományos és irodalmi munkálkodást 3 tanár végzett.

VII. *Nevelő munka.* Testnevelés gondos. Értelmi nevelés eredményes. Vallásos nevelés sokirányú. Hazafias nevelés kellő. Különféle kirándulás volt 13.

Kötelező filmoktatás nem volt. Saját gép nincs. Szülői értekezlet volt 3. A tartott ünnepélyek száma 10. Vizitek a szokásos módon 4 részről voltak.

VIII. Az ifjúság munkájának terjedelmét a 9 drb. egyesület és 6 ízben való versenyzés mutatja.

IX. Volt Növendékek Szövetsége van. Jutalmazásra 30 pengőt adott.

X. Seres I. VIII. o. t. rajzversenyen első lett. Gergely S. angol versenyen a 10 első díjas közzé került s az angliai 2 hetes jutalomutazás részese volt. A KISOK országos versenyén az iskola kardcsapata első lett.

XI. A rendeletek, határozatok végrehajtottak.

XII. *Kívánalmak*, problémák.

Az iskola anyagi helyzete nehéz. Adósságát csekély mérvben tudja csökkenteni.

Berendezés pótlások, reparálások és alakítások miatt jelentékeny alapítvány elköltés történt. Ennek folytán államsegélyre van szükség.

A létesítendő kis internátus fejlesztéséhez is államsegély lesz szükséges.

Az egyházkerületi előadó az adatszolgáltatást igazolja.

Egyházkerületi közgyűlés az előadói jelentést tudomásul veszi.

118. A miskolci Lévay József gimnázium igazgatósága bemutatja jelentéseit az iskolának az 1939/40 tanév elején való tanártestületi megalakulásáról, a beírásokról, a tantárgyelosztásról és az órarendekről.

A tanári testület áll 24 tagból, úm. 17 rendes, 3 helyettes, 3 óraadó tanárból, s az igazgatóból.

Eltávozott:

A tanári kar tanéveleji számbavétele alkalmat ad a tanári testület és az iskolát egy, a múlt tanév végén fájdalmasan érintett gyász eset megemlézésére. Meghalt Budai József nyugalmazott tanár. Mestere volt ő a nevelésben a gyermeki lélek formálásának. Szerette a természetet. Buzgón művelte irodalmilag is a természettudományokat. Rajongója volt a lelkes, hazafias érzések kultiválásának.

Az érdemeknek méltatása valakinél akkor tökéletes, ha már nem köt hozzá semmi érdek, de nem is zavarja a lelket a rátekintésben semminemű elfogultság vagy ellenérzés. Budai Józsefet a miskolci gimnázium, a ref. egyház és a tiszáninneni egyházkerület méltán helyezi megbecsülésébe és jó emlékezésébe.

Beíratott összesen nyilvános és magántanuló 640, köztük 475 ref. 73·7%. Létszámnövekedés 56, ami részben az állami Hunfalvy gimnázium Kassára távozásának következménye. A parallel osztályok száma 1-el nagyobb.

A tantárgyelosztás szakszerűsége törekszik.

Az órarendben a hatodik órán naponta 4 osztályban ének, vagy testnevelés van.

Az egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi a tanári kar tanéveleji megalakulását, s a tantárgyelosztásban és órarendben való berendezést. Magáévá teszi az elhunyt Budai Józsefről való méltatást.

119. A miskolci „Lévay József“ gimnázium jelenti, hogy a folyó tanév elején 20 tanulóra berendezett internátust nyitott.

Tudomásul szolgál.

120. Egyházkerületi középiskolai előadói áttekintő jelentés a miskolci „Tóth Pál“ leánygimnázium 1938/9. tanévi állapotáról és működéséről a *konventi kérdőív alapján*.

I. Az iskola a Nem Állami Tanárok Országos Nyugdíjintézetének tagja 1895. óta.

II. az iskola épületben a liceum bevezetése óta kevés a férőhely. A közeli időkben építkezés lesz szükséges.

III. *Vagyon*. 339081 P. Bevétel volt 146167 P. Ebben fiz. kieg. államsegély 48457 P. (76 %). Kiadás 146167 P. Tanuló segélyezésre ment 11619 P. Tanügyi felszerelések gyarapítására ment

3404 P. Szertárak gyarapítására 2024 P. Újabb alapítvány volt 2 tételben 877 P.

VI. *Köztartás.* Bentlakó volt 49 tanuló. Évi számadási maradvány 10.844 P.

V. *A tanulók.* Felvétetett 585 tanuló. Vizsgázott 556. Vidékről bejárt 71 tanuló és az állomásra egy tanerő vezette ki őket. Vallás szerint ref. 285 tanuló (51,25 %) Az arányszám növekedett, tavaly 49,10 % volt. Az emelkedés oka a liceum felállítása.

Előmenetelben megfelelt 525, 94,5 %.

A kellő orvosi vizsgálatok megtartottak.

Érettségit tett 51, megfelelt 51 tanuló.

VI. *A tantestületben* volt 16 r. tanár. A tanári kar vallásos élete buzgó. A tudományos és irodalmi működés a Szabadegyetemen s az Egyházi Értesítőben történt.

VII. *A tanulók testi nevelése* sokoldalú. A versenyzés buzgó volt. A vallásos nevelés is sokoldalú. A hazafias nevelés buzgó és gondos. A tanulmányi kirándulások száma elegendő. A tartott 6 szülői értekezlet népes volt. Iskolai ünnepély sok volt.

Az állami felügyelő az iskola iránt megértést tanúsított.

VIII. *Az ifjúság munkája.* Egyesület sok volt. A jótékony-ság is nagy mérvben gyakoroltatott.

IX. Volt Diákok Egyesülete az iskolánál nincsen.

X. Egyik tanárnő: Márczyné Szatmáry Ilona 25 éves tanársága alkalmából az évfázón szép méltatásban részesült.

XI. A felső hatósági határozatok végrehajtottak.

XII. *Szükségletek, javaslatok:*

Az iskola *épületek* bővítése. A tornaterem kibővítése is szükséges. Erre államsegély remélhető.

Tanítóképző akadémia itteni felállítására szüksége van az egyházkerületnek. A liceum életképességét is így lehet biztosítani.

Előadói vélemény: Az adatszolgáltatás pontos, a szükségletek felsorolása helyes és indokolt.

Az egyházkerületi közgyűlés az előadói jelentést tudomásul veszi.

121. A miskolci *Tóth Pál* nőnevelő intézet *gimnáziumának* igazgatósága bemutatja a *tantestület* jelen tanév elején való *megalakulásáról*, a beírásokról és az *órarendekről* való jelentéseit.

Helyettes tanárokká választottak *Dörre Magdolna* rajz és kézimunkából, *Nagy Aranka* testnevelésből; óraadó helyettesül, illetve helyettes tanárul *Porcs Sára* és *Tüdös Sára*. Javaslatot adott az igazgatótanács rendes tanárrá választásra a közgyűlés elé dr. *Szabó Erzsébet*, *Pap István*, dr. *Faragóné Péter Piroksa* és dr. *Faragó Tibor* tekintetében.

Beiratott 563 nyilvános tanuló, 466 a gimnáziumba, 97 a liceumba. Református 308, 54,7 %. Létszám növekedés 12 tanuló. Az iskola alsóbb osztályai népesebbek.

A *tantárgyelosztás* általában a tantárgyak szakellátására és a szakképesítések foglalkoztatására törekszik.

Az *órarendek* a tantárgyakat arányosan osztják el a nap óráiban. A hatodik órába átlag csak két tárgy esik, az ének, rajz, torna és kézimunkából.

Az egyházkerületi közgyűlés a leánygimnázium tantestületének tanéveleji megalakulásáról, a beírásokról, s a tanévi munkának a tantárgy elosztásban és órarendben való berendezéséről szóló jelentéseket tudomásul veszi.

122. A miskolci Tóth Pál *leány-gimnázium* jelentést tesz az iskola 1938/39-i számadási és vagyoni viszonyairól.

Bevétel és kiadás 151.264'07 P.

Az internátusnál bevétel 49.367'74 P, kiadás 38.523'71 P, maradvány 10.844'03 P, melyből 5.000 P az internátus építési alap-
hoz csatoltatott.

Összes vagyon 339.081'58 P. Ebből alapítványok értéke 5.397 P 19 f. Egyéb 333.684'39 P.

Az internátus felszereléseinek értéke 14.958'89 P. A építési-
alap betétkönyvén 5.157'20 P.

Összes vagyon így 370.041'70 P. Gyarapodás 8.479'11 P.

Az egyházkerület évi segélye 1.000 P.

Miskolc városé 1.200 P.

Az egyházkerületi közgyűlés a leány-gimnázium számadási és vagyon kimutatás adatait örvendetesen veszi tudomásul.

123. A Tóth Pál ref. Nőnevelő-Intézet *igazgató-tanácsa* a tanári kar 1939. május 26 i ajánlása alapján 1939. jun. 30-án kelt határozatával azt *javasolja*, hogy *dr. Szabó Erzsébet, Pap István, dr. Faragóné, sz. Péter Piroska és dr. Faragó Tibor* helyettes tanárok, akik az 1937/38. és 1938/39. tanéveken a kötelező 2 helyettes tanári évet kitöltötték és működésüket az egyházi és állami felügyelet teljes megelégedésére teljesítették, *rendes tanárokká választassanak meg* 1939. szept. 1-től számítva azzal a megjegyzéssel, hogy mindaddig helyettes tanári fizetést kapnak, míg őket a V. K. M. a rendes tanárok rangsorába fel nem veszi.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgatótanács indokolt javaslatára dr. Szabó Erzsébet, Pap István, dr. Faragóné Péter Piroska, dr. Faragó Tibor leánygimnáziumi h. tanárokat 1939. szept. 1-től számított hatállyal *rendes tanárokká választja* azzal, hogy mindaddig h. tanári illetményt kapnak, míg a V. K. M. őket a rendes tanárok rangsorába be nem osztja.

124. A miskolci Tóth Pál leány-gimnázium igazgatótanácsa jelenti, hogy az új tanterv az V. osztályban is életbelépett. Változott a latin, természetrájk, testnevelés óraszama, bevezettetett az ének. Heti óraszám lett 28 helyett 32.

A vallás-tanár javaslatot adott be a *vallástanítás anyagában a konventi utasítástól való részbeni eltérésre.*

Az egyházkerületi közgyűlés az új tantervnek az V. osztályban való ez évi bevezetését tudomásul veszi. A (liceumi) vallástanítás tantervének némi módosításához, miután a vallástanár előterjesztésében az indokolt-nak látszik és a tanári szék azt egyhanguan helyesli, megnyugvással hozzájárul.

125. A miskolci Tóth Pál gimnázium igazgatótanácsa jelenti, hogy az *internátus* 53 rendes növendékkal nyílt meg, amely létszám eddig a legnagyobb az internátus történetében. A növendékek jó ellátásban és gondos nevelésben részesülnek.

Az iskola költségvetésében van 90.655 P. bevétel, 49.369 P. személyi, 41.286 P. dologi, összesen 90.655 P. kiadás. E mellett az internátus költségvetésében van 41.324 P. bevétel, 40.050 P. kiadás, 1.170 P. maradvány. A kiadások elseje: Építési alapra 5.000 P.

Az egyházkerületi közgyűlés az internátus ez évi népességét, az iskola és az internátus költségvetését megnyugvással veszi tudomásul, illetve hagyja jóvá.

126. Egyházkerületi középiskolai előadói áttekintő jelentés a *sárospataki tanítóképző* 1938—39-iki állapotáról és működéséről a *konventi* kérdőív alapján.

I. Az iskola 1930 óta tagja a felekezeti országos ref. nyugdíjintézetnek.

II. Az épület megfelelő. Az osztályok száma öt.

III. A vagyon 130.310 P. Bevétel volt 86.209 P. Ebben fizetkiegészítési államsegély 11.898 P. Dologi államsegély 9000 P. Kiadás 86.209 pengő.

Tanuló-segélyezésre ment 7.440 P. Felszerelésekre 1.823 P. Szertárakra 1.376 pengő.

IV. Köztartás. Bennlakó volt 108. Ebből teljes díjat, 420 pengőt fizetett 57.

V. *Tanulók.* Felvétetett 168, vizsgázott 163. Bejáró volt 21, 12·8 %. Vallásra ref. 119, 73 %. Emelkedés 1·9 %. Előmenetelnél megfelelt 156.

VI. A tanári karból sub. auspiciis gubernatoris doktorrá avatott Hargitai Zoltán h. tanár.

A tanári kar vallásos érzülete jó. Tudományos és irodalmi munkássága van.

VII. *Nevelő munka.* A testi nevelés terjedelmes. Az értelmi nevelés kellő. A vallásos nevelés sokoldalú. A hazafias nevelés

buzgó. Kisebb-nagyobb kirándulás volt 30. Saját vetítón két teremben 96 film volt bemutatva. Szülői értekezlet 2 volt. Ünnepek sok, látogatás több volt.

VIII. *Az ifjúság munkája* sok egyesületet fenntartott. Jótékonytságot is gyakoroltak.

IX. Volt Növendékek Szövetsége az iskolánál nem volt.

X. A felsőbb határozatok végrehajtottak.

XI. *Kívánalmak és javaslatok.* Szükséges egy testnevelési tanszék. A testnevelési órák száma emelkedni fog. A szükséges új tanerőknél fizetéskiegészítő államsegély kellene.

A középiskolai előadó a kérdőív adatait helyeseknek találja és a szükségletek megjelölését is.

Az egyházkerületi közgyűlés az előadói jelentést a sárospataki tanítóképzőről tudomásul veszi.

127. A sárospataki református főiskola és tanítóképző-intézet Igazgatótanácsa f. év. szeptember hó 11-én tartott gyűlésének jegyzőkönyvi kivonata kapcsán felterjeszti azt a javaslatát, hogy a tanítóképzőintézet gazdasági bizottságába a Csontos József elhunytával megüresedett tagsági helyre az egyházkerületi közgyűlés Darányi Lajos sárospataki lelkipásztort válassza meg.

Egyházkerületi közgyűlés a sárospataki tanítóképző-intézet gazdasági bizottságába 1939. évi szeptember 1-től kezdődőleg 6 évre Darányi Lajos sárospataki lelkipásztort egyhangulag megválasztja.

128. Dr. Komjáthy Aladár népiskolai előadó betérjeszti következő jelentését a kebelbeli népiskolák 1938—39. évi állapotáról.

Egyházi életünknek nagy erőforrásai voltak iskoláink a múltban és teljes erővel azon kell lennünk, hogy úgy a jelenben, valamint a jövőben is azok maradjanak. Sajnos, hogy egyházi körökben mindig szélesebben terjed el az a szörnyű gondolat, hogy az egyházközségek nem bírják az iskolai terheket és kiadásokat, azért meg kell válni az iskoláktól. Egyházkerületünkben minden református keresztyénnek a felekezeti oktatás hívének kell lenni és nem az iskoláktól való megszabadulást, hanem igenis azt a gondolatot kell átplántálni a köztudatba, hogy a vallásos élet valamint az egyházi helyzetünk is csak addig ér valamit, amíg megvannak azok az erőforrások, t. i. iskoláink, ahol a gyermekek sergét evangéliumi szellemben nevelhetik tanítóink, ahol mint az egyház veteményes kertjében készíthetik elő a jövőendő egyházi életet. Az evangéliumi hit sohasem tudott volna olyan gyorsan meggyökeresedni itten, ha őseink a templomok mellé nem építettek volna fel mindjárt az iskolákat is. A református keresztyén szellemet csak iskoláinkban tudjuk terjeszteni, mert akármilyen tökéletes vallástanítás legyen is az állami, községi, felekezeti és

társulati iskolákban, az a néhány hittanóra sohasem elegendő a vallásos érzés ébrentartására, vagy különösen nem elég annak a fejlesztésére. De azt is észre kell vennünk, hogy az állami községi és társulati iskolákban olyan szellem kezd divatosá lenni, amely kizárólag a többségi vallásfelekezeteknek kedvez.

Törekednünk kell tehát iskoláink megtartására és továbbfejlesztésére. Érdemes meghozni értük minden áldozatot, mert olyan munkát lehet végezni bennük, amely csak áldást hoz anyaszentegyházunk életére nézve. A nagy református keresztyén államférfiú, Tisza István, nem egyszer látogatott meg egy-egy ref. elemi népiskolát és folytonosan hangoztatta még az országgyűléseken is, hogy roppant tudja sajnálni az olyan szerencsétlen gondolkodású embert, aki az összes iskolákat államosítani akarja. A mi iskoláink — mondotta — nagy kulturmissziót végeztek a múltban és a jövőben is van hivatásuk. Azután miért ne lehetne a különböző iskoláknak versenyezniök egymással? A nemes verseny mindig áldást hoz a köz javára. Tisza István jól tudta, hogy miért szereti a református keresztyén népiskolát. Azért, mert az alapozta meg széleskörű tudását, evangéliumi hitét és azért tudott minden viharban olyan erős maradni, mert a legalacsonyabb iskolától a legmagasabbig hitvallásos, vagyis a mi iskoláinkban járt és tisztán látta az Örökkévaló Isten útjait. Tartsuk meg tehát iskoláinkat és ne hallgassuk meg soha az olyan csábító beszédeket, amelyek könnyebb életről szólnak minékünk. Soha nem kell nekünk sem a könnyebb, sem pedig a gazdagabb élet iskoláink nélkül. Mi szegénységünkben is csak iskoláinkkal vagyunk gazdagok és mi mindig szívesen hordozzuk intézményeinkért a gyönyörűség terhet és a könnyű igát, de apáink örökségét fel nem adjuk.

Szeretjük iskoláinkat és szeretjük tanítóinkat is. A lelkipásztor legközelebbi munkatársa és legbizalmasabb testvére mindenkor a tanító legyen. A lelkipásztoroknál soha senki nem értékelheti jobban a tanítók munkásságát. Gyülekezeteinknek mindent el kell követni arra, hogy a tanítók anyagi helyzete jobb legyen. Ha az állam meg is határozza, hogy a tanítók fizetéséhez hány százalékkal kell hozzájárulni az egyes egyházközségeknek, azért amit csak tehetünk, tegyük meg az érdekükben. Azután arra is vigyáznunk kell, hogy a tanító az iskolán kívül ne terheltessék meg, hanem csak annyi munkát vállaljon, ami nem megy a tanítás rovására.

De most már lássuk meg, hogy egyházkerületünkben milyen adataink vannak iskoláinkról:

Egyházkerületünk lélekszáma 199.476, egyházközségek száma 250, összes tanköteleseket befogadó iskolát tart fenn 216, részben befogadó iskolát tart fenn 12, iskolát nem tart fenn 24. Egyházközségek által fentartott mindennapi iskolák száma 228, általános ismétlő 158, gazdasági ismétlő 5. A tanteremben 60-on alul 231-ben, 109 tanteremben 60—80, 31-ben 80—100-ig és 4-ben 100-on felül vannak a tanulók. Iskolaépületek száma 277, tantermek szá-

ma 362, megfelelő 314, meg nem felelő 48. Új iskola épült 6, 9 tanteremmel. Az iskola felszerelése 10 iskolánál teljes, 218-nál hiányos. Tanítói lakás száma 317, újonnan létesült 2. Férfitanító 305, nőtanító 78, összesen 384. Csak fiúkat tanít 384, csak leányokat 7, fiúkat és leányokat 371. Alkalmazás szerint 329 rendes, 55 segédtanító. Valamennyi okleveles. Kizárólag vallástanító volt 7. Szerveztetett 1 állás, nem szűnt meg egy sem. 6—12. éves ref. tankötelesek száma: fiú 12.840, leány 12.459, összesen 25.299. Év közben kimaradt, vagy meghalt fiú 289, leány 301, együtt 590, más felekezeti iskolába járt 69 fiú és 84 lány, együtt 153, állami vagy községi iskolába járt 2.776 fiú, 2921 leány, összesen 5.697. 6 osztályt végzett 983 fiú, 968 lány, összesen 1.951. Iskolakerülő volt 10 fiú, 6 lány, összesen 16. Református felekezeti iskolába jár más vallású 1139 fiú 804 leány, összesen 1943. Nem ref. iskolába járó tanulók vallásos oktatásáról van gondoskodva 64 helyen, nincsen 2 helyen.

Egyházi forrásból erre a célra fordítottak 7295 P-t, más forrásból 4475 P-t, összesen 11,770 P-t. Hány iskolában tartott a tanév 9, 10 hónapig? 6, 15, 207. Mulasztott félnapok száma 185.897 igazolt, 27.573 igazolatlan, összesen 213.470.

I. osztály:	fiú:	2056,	leány:	1967.
II. osztály:	fiú:	1906,	leány:	1744.
III. osztály:	fiú:	1864,	leány:	1808.
IV. osztály:	fiú:	1725,	leány:	1602.
V. osztály:	fiú:	1404,	leány:	1309.
VI. osztály:	fiú:	1021,	leány:	1010.

összesen: fiú: 9976, leány: 9440.
együtt: 19.416.

13—15 éves református tankötelesek száma: 9.560, ebből fiú: 4.661, leány: 4.899. Református felekezeti iskolába járt: 2.090 fiú, 2.201 leány, összesen: 4.291. Más jellegű iskolába járt 2.565 fiú és 2.695 leány, összesen: 5.260. Konfirmált: 1.158 fiú és 1.233 leány, összesen: 2.391. Mulasztott félnapok száma: 16.605 igazolt és 8.034 igazolatlan, összesen: 24.639. Nem református iskolába járó tanulók vallásoktatásáról gondoskodva van 73 helyen, 1 helyen nem gondoskodtak. Ifjúsági egyesület van: 100, leányegyesület: 94. Iskolai könyvtár van: ifjúsági: 153, tanítói: 154.

A református népoktatás fenntartására fordított a lefolyt évben:

Egyházi forrásból:	352.842 P	97 fillér,
Államsegélyből:	551.134 P	31 fillér,
Községtől:	35.614 P	09 fillér,
Összesen:	939.591 P	32 fillér,

A tanév az egész egyházkerületben mindenütt a rendes időben, vagyis szeptember 4-én nyílt meg. Istentisztelettel kezdődött,

amelyre a szülők a templomi szószékből meghívtattak, hogy ez által is erősödjék a kapcsolat az iskola és a szülői ház között.

Az előírt iskolai ünnepélyek minden egyes iskolába megtartottak, sok helyen az iskolai ünnepélyeken nemcsak az egyházközség presbiterei, hanem a szülők is szép számban jelentek meg. Iskolai kirándulások sokfelé voltak. A két borsodi egyházmegye iskolái Miskolcot látogatták meg, az abaujiak a felszabadult Kaszát, több iskola megkereste a Bükköt, sőt volt olyan is, amelyik autóbusz kirándulást rendezett Krasznahorkaváraljára (Sajóvárkony). Ezek a kirándulások május és június hónapokban rendeztek.

A növendékek iskolába járása ellen csak itt-ott hallottunk kifogást, általánosságban az iskolabajárás elég jó volt. Az a szórványos eset, ami előfordult az inkább télen ruhahiány miatt történt. Az erkölcsi magaviselet, szorgalom és előmenetel szintén megfelelő volt.

Körülbelül 12 iskolában volt könnyebb lefolyású ragályos betegség, ami miatt 10—14 napra be kellett zárni az iskolát. Egyébként ez nem zavarta meg a tanítás menetét.

Tankönyvekkel minden iskolában el voltak látva a növendékek. Sok helyen van már segélykönyvtár, ahonnan támogatják a szegény sorsú gyermekeket könyvekkel. A pontos darabszámot kimutatni most nem lehet, mert ahonnan jelentést kaptunk csak annyit írtak, hogy a rászorultak segélyeztettek.

A növendékek mindenütt járnak templomba, legtöbb helyen a tanítók felügyelete alatt. Bibliát csak a nagyobb gyermekek, többnyire ismétlőiskolások olvasnak rendszeresen.

A tanítók mindenütt tartottak szülői értekezletet, némelyik iskolában minden hónapban egyet, legtöbb helyen azonban 2—3-at az egész iskolai évben. Környezettanulmányozást folytattak a tanítók kivétel nélkül, de a kisebb gyülekezetekben erre nem is volt szükség, mert minden látogatás és tanulmányozás nélkül is tudják a gyermek iskolán kívüli viselkedését, ismerik annak minden lépését.

Számszerint nem mutatható ki, hogy a Zöldkereszt révén mennyi iskolában van tejakció, de egész nyugodtan elmondhatjuk, hogy mindenütt adtak tejet a szegény gyermekeknek, ebédakcióról nem hallottunk.

Csak az egyház részéről volt iskolalátogatás, még pedig az egyházlátogatók februárban, a nyári körlátogatók júniusban látogatták meg az iskolákat. A tanfelügyelőség, illetve az iskolafelügyelőség részéről nincsen a látogatás sehohsem feljegyezve.

A tanév mindenütt iskolai ünnepélyel zárult. Sok helyen a vizsga a templomban tartatott meg a gyülekezet jelenlétében. Sok helyen délelőtt volt a vizsga, délután tornaünnepélyt tartottak.

Az egyházkerületi tanügyi bizottság 1939. december 11-én tartott ülést, melyen e jelentést letárgyalta s annak elfogadását javasolja.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és a konventre felterjeszti.

129. Egyházkerületi tanügyi bizottság az ungi egyházmegyének iskolái állapotáról szóló jelentését tudomásvétel végett felterjeszti.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

130. Egyetemes Konvent 201. jkvi pontjában beadja intézkedés végett az Orsz. Ref. Tanítóegyesület elnökségének ama kérését, hogy a visszacsatolt területek református tanítói számára a magyar nevelés- és oktatásügy megismertetése céljából tanfolyamok rendezéséről gondoskodjék. Tanügyi bizottság azzal a javaslattal fordul az egyházkerületi közgyűlés elé, hogy méltóztassék ezt a tanfolyamot Sárospatakon megtartani oly módon, hogy a tanfolyam idejéről az ORTE elnöksége és a sárospataki tanítóképző intézet igazgatósága közösen adnának véleményt, továbbá abban is közösen állapodnának meg, hogy mi volna a tanfolyam anyaga.

Közgyűlés a javaslat értelmében határoz.

131. Egyetemes Konvent 149. jkvi pontjában azt kívánja, hogy az egyházmegyék a beíratási díjakkal számoljanak el. Egyházkerületi tanügyi bizottság az abaúji és gömör-tornai egyházmegye elszámolását terjeszti be. Az abaúji egyházmegyében befolyt 1279 pengő 78 fillér beíratási díj és ebből az internátusi alapra elküldött 865 pengő 98 fillért, a gömör-tornai egyházmegyében befolyt 300 pengő 48 fillér, amelyből 199 pengő 46 fillér kölcsönkönyvtárra fordított. Bizottság javasolja, hogy az alsózempléni, alsóborsodi és felsőborsodi egyházmegyéket utasítsa az egyházkerületi közgyűlés a sürgős elintézésre.

Közgyűlés az elszámolásokat tudomásul veszi, az alsózempléni, alsóborsodi és felsőborsodi egyházmegyéket pedig felszólítja, hogy a beíratási díjakkal sürgősen számoljanak el; a bemutatott és még beküldendő elszámolások Konventre terjesztésével Elnökséget megbízza.

132. Egyetemes Konvent 122. jkvi. pontjában azt kívánja, hogy az egyházkerületek népiskolai előadói tartsanak értekezletet a tanügyi bizottsági elnökökkel, hogy a kimutatások egybehangzóbbak és megfelelőbbek legyenek. Egyházkerületi tanügyi bizottság azzal a javaslattal áll az egyházkerületi gyűlés elé, hogy az első ilyen értekezlet legyen meg már ebben az iskolai évben és a résztvevőinek a kiadásai ezzel kapcsolatosan téríttessenek meg az egyházmegyei pénztár által.

Közgyűlés a javaslat értelmében határoz.

133. Egyetemes Konvent 128. jkvi számában elfogadja az Ormós Lajos által készített egységes egyházi iskolai felügyeleti szabályzatot, de véleményezés végett kiadja az egyházkerületek útján az egyházmegyék iskolai előadóinak. Egyházkerületi tanügyi bizottság elfogadja teljes egészében Ormós Lajos szabályzatát, azt szükségesnek és üdvösnek tartja az iskolai élet fejlődése szempontjából, de a kérdés anyagi részét megoldva nem látja. Ezért azzal a kérelemmel terjeszti az egyházkerületi közgyűlés elé, hogy a felügyelet folytán előálló költségekről gondoskodni méltóztassék.

Közgyűlés a javaslat értelmében határoz s felhívja a pénzügyi bizottságot, hogy az egységes népiskolai felügyelet anyagi fedezetéről terjesszen javaslatot legközelebbi közgyűlésünk elé.

134. Alsózempléni egyházmegye 1939. november 17-én Sárospatakon tartott gyűlésében 21. sz. határozatával az eddigi 8 iskolalátogató kör helyett 10-et alakít, még pedig: Tiszaluci, Megyaszói, Tállyai, Tokaji, Tolcsvai, Sárospataki, Cigándi, Nagyrosványi, Szomotori és Királyhelmeci Kört. Egyházkerületi tanügyi bizottság az alsózempléni egyházmegye módosított szabályrendeletét jóváhagyás és megerősítés végett az egyházkerületi gyűlés elé felterjeszti.

Közgyűlés a módosított szabályrendeletet jóváhagyja.

135. Egyetemes Konvent 6. sz. jkvi pontjában arra hívja fel az egyházkerületeket, hogy nyilatkozzanak, mennyi vallástani vezérkönyvre van szükségük. Egyházkerületi tanügyi bizottság azzal a javaslattal fordul az egyházkerületi gyűlés elé, hogy minden iskolának a szakkönyvtárában legyen egy ilyen vezérkönyv és azonkívül a vallástanítóknak is. A példányszámot 500-ban kéri megállapítani.

Közgyűlés a javaslat értelmében határoz.

136. Pósa Péter helyettes lelkészi elnök, esperes hálaadó imádsága után *Farkasfalvi Farkas Géza* egyházkerületi főgondnok a közgyűlést 8 órakor bezárta.

Hitelesítjük:

Miskolc, 1939. december 29.

Farkasfalvi Farkas Géza sk.
főgondnok.

Farkas István sk.
püspök.

Pósa Péter sk.
h. elnök.

Dr. Enyedy Andor sk.
lelkészi főjegyző.

Nádházy Bertalan sk.
lelkészi jegyző.

II. Bírósági ügyek.

JEGYZŐKÖNYV.

Készült Miskolcon 1939. évi december hó 13. napján a tiszán-
innyi egyházkerület, mint fegyelmi bíróság, az egyházkerületi bí-
róság időszaki tanácsának megalakítása tárgyában tartott üléséről.

Jelen voltak az elnökség részéről: Farkas István püspök,
Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok, Pósa Péter, Janka Károly,
Lenkey Lajos, Farkas Elek, Kőszeghy Gábor, Dobos Sándor, Tóth
János esperesek, Rómán Ernő, Hubay Mihály, Lengyel István, Janka
Péter egyházi, barabási Kun József tanácsbíró, Horváth Elemér,
gr. Bethlen Pál, Téglássy András, Nyomárkay Sándor gondnokok,
dr. Zehery István, Bernáth Aladár, dr. Trócsányi József, tanács-
bírák, világi bírák, dr. Tolnay Ferenc egyházkerületi ügyész, jegy-
zőkönyvvezető.

Farkas István püspök elnök az ülést megnyitja és indítvá-
nyára az egyházkerületi bíróság az egyházkerület időszaki bírósá-
gát az 1940. évre a következőkben állapítja meg:

I. tanács:

Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok
elnöklete mellett Pósa Péter, Tóth János esperesek, Rómán Ernő
egyházi, barabási Kun József, Horváth Elemér gondnok, világi bí-
rák. Póttagok: Lengyel István egyházi és dr. Zehery István világbírák.

II. tanács.

Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok
elnöklete mellett Janka Károly, Lenkey Lajos esperesek, Hubay
Mihály egyházi és Bernáth Aladár, dr. Trócsányi József világi ta-
nácsbírák. Póttagok: Soldos Béla és gr. Vay Anthur világi tanácsbírák.

III. tanács.

Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok
elnöklete mellett Farkas Elek, Kőszeghy Gábor, Dobos Sándor es-
peresek egyházi, gr. Bethlen Pál, Téglássy András gondnokok, vi-
lági tanácsbírák. Póttagok: Janka Péter egyházi és Nyomárkay
Sándor gondnok, világi tanácsbírák.

Ezzel a jegyzőkönyv berekesztetett.

K. m. f.

Farkas István sk.
püspök.

Farkasfalvi Farkas Géza sk.
főgondnok.

Dr. Tolnay Ferenc
jegyzőkönyvvezető.

Bírósági ülés 1939. február 18-án.

A tiszáninneri egyházkerület rendkívüli bírósága, mint felebbviteli fegyelmi bíróság a Varga Péter disznóshorváti s. lelkész ellen hivatalból folyamatba tett fegyelmi ügyben a felsőborsodi egyházmegyei bíróság 1938. november 3-án hozott I. fokú ítéletét helybenhagyja s az abban kiszabott hivatalvesztés büntetésén felül a VI. t. c. 46. §. e. pontjának alkalmazásával a választás és választhatóság jogától öt évre megfosztja és 20 pengő bírósági költség megtérítésére kötelezi.

Bírósági ülés 1939. augusztus 21-én.

A tiszáninneri egyházkerület időszaki bírósága, mint felebbviteli közigazgatási bíróság Kazinczy Nagy Lajos és társai által megfélebbezett sajóecsegi lelkészválasztási ügyben az I. fokú bíróság ítéletét megváltoztatta és Kazai József segédlelkészt a most következő választási eljárásból kizárja. Kötelezi Kazai József panaszoltat az I. bírói ítéletben megállapított 80-20 P eljárási költségnek a felsőborsodi ehm. pénztárába, 90 P felebbezési költséget pedig az egyházkerület pénztárába végrehajtás terhe alatt fizessen be. Az iratokat visszaadja a felsőborsodi egyházmegye bíróságának a fegyelmi eljárás megindítása végett.

Bírósági ülés 1939. október 10-én.

I.

A tiszáninneri egyházkerület időszaki bírósága, mint felebbviteli közigazgatási bíróság Iván Lajos és társai bodrogkereszturi lakosoknak a lelkészválasztás ellen benyújtott felebbezése tárgyában az I. fokú bíróság ítéletét helyes indokainál fogva helybenhagyja, Iván Lajost 30 P bírói költségben elmarasztalja a tiszáninneri egyházkerületi pénztár javára.

II.

A tiszáninneri egyházkerület időszaki, mint felebbviteli fegyelmi bíróság Kiss Pál prügyi lelképásztor ellen Balogh Imre prügyi egyháztag panaszára folyamatba tett fegyelmi ügyben az I. fokú bíróság ítéletét helyes indokainál fogva helybenhagyja.

III.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága, mint II. fokú közigazgatási bíróság Bodnár János nyugalmazott lelkész és a szalaszendi egyház közötti peres ügyben az I. fokú bíróság ítéletét részben helybenhagyja, részben megváltoztatja. Kötelezi Bodnár János ny. lelkészt az abauji egyházmegye pénztárába 30 P bírósági költség megfizetésére.

IV.

A tiszáninneri egyházkerület időszaki bírósága, mint felebbviteli közigazgatási bíróság Szabó László sajóvelezdi gondnok választási ügyében az I. fokú bíróság ítéletét helyes indokainál fogva megerősíti.

Bírósági ülés 1939. december 13-án.

I.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága, mint II. fokú felebbviteli bíróság Tóth Mihály hernádkaki presbiter fegyelmi ügyében az I. fokú bíróság ítéletét helybenhagyja és Tóth Mihály presbitert újabb 50 P perköltségnek az egyházkerület pénztárába való befizetésére itéli.

II.

A tiszáninneri egyházkerület rendes bírósága, mint közigazgatási II. fokú felebbviteli bíróság Doktor Gyula ny. sajkazinci lelkész fizetés szolgáltatási ügyében az I. fokú bíróság ítéletét végzésileg feloldja és utasítja a felsőborsodi egyházmegyét új eljárás lefolytatására. Panaszlottat az eljárási költség viselése alól felmenti.

III.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága, mint rendes közigazgatási II. fokú bíróság Varga Péter dísnóshorváti s. lelkész fizetés ügyében az I. fokú bíróság ítéletét feloldja és azt új ítélet hozatalra utasítja.

IV.

A tiszáninneri egyházkerület közigazgatási rendes bírósága, mint felebbezési bíróság Gönczy Miklós szőlősardói lelkésznek a martonyi egyházközség elleni közigazgatási ügyében az I. fokú bíróság ítéletét megváltoztatta a panaszost követelésével és a panaszlottat ellenkövetelésével elutasította azzal, hogy ebből az elszámolási ügyből egymás ellen többé követelést nem támaszthatnak. Kötelezi a bíróság Gönczy Miklós lelkészt, hogy 118.49 P, a martonyi egyház pedig 30 P eljárási költséget fizessenek be a felsőborsodi egyházmegye pénztárába, továbbá Gönczy Miklós lelkészt, hogy 10 P felebbezési eljárási költséget a tiszáninneri egyházkerület pénztárába 15 nap alatt fizessen be.

V.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága, mint II. fokú fegyelmi bíróság Nagy Lajos zsarnói lelkész és a zsarnói presbitérium panaszos ügyében Murányi Árpád zsarnói tanító ellen hozott I. fokú fegyelmi ítéletet helybenhagyja és felebbező Murányi Árpádot 40 P felebbezési eljárási költség megfizetésére kötelezi.

V./a.

A tiszáninneri ref. egyházkerület bírósága, mint felebbviteli közigazgatási bíróság dr. Nagy Lajos zsarnói lelkész és négy pres-

biter panaszos ügyében Murányi Árpád tanító ellen az elsőfokú bíróság ítéletét feloldotta és új vizsgálatra és határozathozatalra utasította.

VI.

A tiszáninneni egyházkerület rendes bírósága, mint felelőviteli közigazgatási bíróság a telkibányai egyház presbitériumának Kassai Sándor kántortanító elleni panaszos ügyében az I. fokú bíróság ítéletét helybenhagyja és Kassai Sándor tanítót 30 P felelőviteli költségnek a kerületi pénztárba való megfizetésére kötelezi.

VII.

A tiszáninneni egyházkerület bírósága, mint II. foku közigazgatási bíróság Kovács Dezső szemerei tanító panaszos ügyében az I. foku bíróság ítéletét feloldja és az I. foku bíróságot újabb ítélet hozatalára utasítja.

Az egyes pontokat jegyezték:

Dr. Enyedy Andor lelkészi főjegyző: 1—36. és 38.

Dr. Horváth Zoltán világi főjegyző: 65. 66. 67. 77—80. 88.

Nádházy Bertalan lelkészi jegyző: 36, 62—63, 71, 73—75, 103.

Kiss József lelkészi jegyző: 45—46, 68—69, 76, 81, 84—87, 92—93, 95, 127.

Dr. Idrányi Béla világi jegyző: 37, 61, 89—91, 94, 100—101.

Farkas Ábrahám világi jegyző: 70, 72, 96, 98.

Csorba György középiskolai előadó: 104—115, 117—126.

Janka Károly 102.

dr. Kérészy Barna főügyész: 116.

dr. Komjáthy Aladár népiskolai előadó: 82, 98, 128—135.

Pónus Lajos pénztárnok: 44.

Svingor Jenő missziói előadó: 39—42.

dr. Trócsányi József 48—60.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

Jelenvoltak névsora.

1. Püspök imádsága.
2. Főgondnok megnyitó beszéde.
3. Határozatképesség kimondása, meg nem jelent tagok igazolása.
4. Jelentés az egyházkerületi tanács 1939. okt. 10.-i üléséről.
5. Jelentés az időszakai bíróságról.
6. Bírósági ülés helyének és idejének kitűzése.
7. Püspöki jelentés.
8. Román Ernő indítványa.
9. Dr. Barabási Kun József indítványa a püspöki jelentés előzetes kinyomatásáról.
10. Dr. Marton János indítványa a visszatért egyházközségek és lelkipásztorok névsorának kinyomatásáról.
11. Farkas Elek indítványa a Szentírás magyar fordításának 350. évfordulója megünnepléséről.
12. Lelkészjelölő bizottság és egyházkerületi tanács megalakítása.
13. Egyházkerületi missziói bizottságba Lengyel József és Nyomárkay Sándor megválasztása.
14. Középfiskolai tanügyi bizottságba Horváth Elemér, Tóth Pál nőnevelő intézet igazgató-tanácsába dr. Lengyel István megválasztása.
15. Kovács István tanácsbíró lemondása. Tanácsbírók létszámának 20-ra emelése, szavazás elrendelése.
16. Lelkészképesítő bizottság jelentése.
17. Konventi képviselők választása.
18. Baldácsy bizottságba tagok kiküldése.

II. Konventi ügyek.

19. Jelentés a külföldön járt theológusokról.
20. Jelentés a theológiára felvett hallgatókról.
21. Jelentés a lelkészek továbbképzéséről.
22. Theol. tanárok külföldi tanulmányútja.
23. Diakonisza-képző intézetek szabályrendelet-tervezete.
24. Levéltárak és parókialis könyvtárak szabályrendelet-tervezete.
25. Egyházbálak ügye.

III. Egyházkerületi ügyek.

26. Dr. Magda Sándor püspök jelentése.
27. Felvidéki egyházkerület határozatai. Felszámoló bizottság ki-
küldése. Beretkei árvaház ügye, visszatért egyházak szavazati
száma.
28. Felvidéki egyházkerület reverzális-szabályrendelete.
29. Felvidéki egyházkerület indítványa Pálóczi Czinke István köny-
veiről s az ungi egyházmegye történetéről.
30. Tornai egyházmegye megalakulásáról jelentés.
31. A sátoraljaújhelyi egyházközségnek a visszatért felsőzempléni
egyházmegye keretébe történt átadásáról jelentés.
32. A két ungi egyházmegye újraegyesítéséről jelentés.
33. Az alsózempléni egyházmegye elszakított részének a vissza-
csatolásáról jelentés, szavazati számértékek új megállapítása.
34. Állandó káplántartó helyek felsorolása és felterjesztése.
35. Káplántartóhely kérelmek.
36. Egyházközségek nyugdíjintézeti fenntartói járuléka.
37. Szendrey József s. lelkész kérelme.
38. Beregi legációk ügye.
39. Belmissziói jelentés.
40. Jelentés a szórványgondozásról.
41. Jelentés a tanyai egyháztagok gondozásáról.
42. Jelentés a vallástanításról
43. Jelentés az ORJO működéséről.
44. Pénzügyi választmány és számvevőszék jelentése.

IV. Sárospataki főiskola ügyei.

45. Dr. Szabó Zoltán theol. rendes tanárrá választása.
46. Dr. Ujszászy Kálmán theol. rendes tanárrá választása.
47. „Rothermere Lord“ jutalomdíj alapítvány-levél megerősítése.
48. Lakatos József alapítvány.
49. Görömbey Péter ösztöndíj alapítványa.
50. Farkasfalvi Farkas István-alapítványra befizetés.
51. A főiskola beruházási hozzájárulása.
52. Zsoldos Etelka kérelme.
53. Humán-internátusi szabályzat.
54. Főiskolai tájékoztató kiadása.
55. Tanítóképző-akadémia helyiségeiről gondoskodás.
56. Nyomda-bérlet meghosszabbítása.
57. Főiskola zárszámadásának és vagyonmérlegének megerősítése.
58. Főiskola 1939—40. évi költségvetésének jóváhagyása.
59. Tanítóképző zárszámadásának megerősítése.
60. Tanítóképző költségvetésének megerősítése.

V. Egyházmegyék felterjesztései.

61. Egyházmegyék zárszámadásainak és költségvetéseinek jóváhagyása.
62. Garbócbogdányi vallássérelem.
63. Zsujtai iskola átadása.
64. Göncruszka közalapi segély kérése.
65. Szalai, alsó- és felsőszendi társsegyházak egy anyaegyházzá alakulása.
66. Kistokaji egyház lelkipásztori lakás ügye.
67. Tiszapalkonyai adás-vételi szerződés jóváhagyása.
68. Kistokaji egyházközség közalapi kölcsön kérése.
69. Alsószolcai egyházközség közalapi segély kérése.
70. Virágh Béla tb. esperesi és Zombory Géza tb. egyházmegyei gondnoki címe.
71. Egyházmegyei tisztviselők számának felemelése.
72. Királyhelmecc kiválasztott egyházzá minősítése.
73. Alsózempléni pénztárkezelési szabályrendelet jóváhagyása.
74. Számvevőszék szabályrendelete módosításának jóváhagyása.
75. Cigánd és Sárospatak közgyűlése.
76. Csobajai egyházközség közalapi segély kérése.
77. Tokaji egyházközség adókulcsának megerősítése.
78. Csobajai egyházközség lelkészi díjlevelének jóváhagyása.
79. Bodrogolaszi egyházközség csere-szerződésének jóváhagyása.
80. Fodor György ny. lelkipásztor alapítványa a nagyrozvágyi egyházközségnél.
81. Sárospataki vallásoktatási szabályrendelet jóváhagyása.
82. Ricsei iskola átadása.
83. Felsőborsodi egyházmegye építési szabályrendeletének vizsgálata.
84. Sajókazai egyházközség közalapi segély kérése.
85. Szendrői egyházközség himzett terítőinek eladása.
86. Ládnessenyői vallássérelem.
87. ORSZESZ. járulékok rendszerének megváltoztatása.
88. Kőrössy István boldvai lelkipásztor indítványa.
89. Egyházközségi gondnok választása.
90. Egyházi adók és párbér behajtása.
91. Sajókazai egyházközség „Herke“ alapítványa.
92. Rakacaszendi s. lelkész konventi segélye.
93. Kövecsesi egyházközség közalapi segély kérése.
94. Runyai egyházközség tokesegély kérése.
95. Szinpetri egyházközség közalapi segély kérése.
96. Pelsőci országzászló ügye.
97. Gömörmihályfalva kérése.
98. Runyai eh.-község kérelme országos gyűjtés engedélyezése iránt.
99. Bódvavendégi egyházközség káplántartási segélye.
100. Csongori egyházközség kántori díjlevelének ügye.
101. Koriáthelmecci egyházközség segély kérése.

VI. A rimaszombati gimnázium ügyei.

- 102. A gimnázium fenntartásának ügye.
- 103. A gimnáziumi internátus ügye.

VII. A sárospataki gimnázium ügyei.

- 104. Csorba György középiskolai előadó áttekintő jelentése.
- 105. Az új rendtartás kérdése.
- 106. Jelentés a tehetségvizsgáról.
- 107. Palumbo Gyula internátusi h. igazgatóvá választása.
- 108. Jelentés az orsz. tanulmányi versenyről.
- 109. Jelentés az angol tanulmányi versenyről.
- 110. Túlterhelés csökkentése ügyében felterjesztés.
- 111. Sárospatak angol gyakorló iskolává minősítése.
- 112. Sárospataki angol érettségivel angolországi egyetemekre felvétel.
- 113. Magyar—angol-nyelvű érettségi bizonyítványok kiadása.
- 114. Négy tanár kosztostartásának engedélyezése.
- 115. Jelentés a beírásokról.

VIII. Miskolci „Lévay József gimnázium“ ügyei.

- 116. Csorba György felmentése az intézet látogatásától.
- 117. Csorba György áttekintő jelentése a gimnázium állapotról.
- 118. Jelentés a beírásokról.
- 119. Jelentés a Lévay József gimnáziumi internátus alapításáról.

IX. „Tóth Pál Nőnevelő“ intézet ügyei.

- 120. Középiskolai előadó áttekintő jelentése a leánygimnázium 1938—39. tanévi állapotáról.
- 121. Jelentés a gimnázium tantestületének megalakításáról és az órarendről.
- 122. Jelentés a leánygimnázium számadási és vagyoni viszonyairól.
- 123. Dr. Szabó Erzsébet, Papp István, dr. Faragóné Péter Piroksa és dr. Faragó Tibor rendes tanárrá választása.
- 124. Jelentés az új tanterv bevezetéséről az V. osztályban, a val-
lástanítás módosítása.
- 125. Jelentés az internátusról.

X. A sárospataki tanítóképző ügyei.

- 126. Középiskolai előadó áttekintő jelentése az intézet 1938—39. tanévi állapotáról.
- 127. Darányi Lajos gazdasági bizottsági taggá választása.

XI. Népiskolai ügyek.

128. Dr. Komjáthy Aladár népiskolai előadó jelentése.
 129. Jelentés az ungi egyházmegye iskoláinak állapotáról.
 130. Tanfolyamok rendezése a visszatért tanítók számára.
 131. Beíratási díjak elszámolása.
 132. Népiskolai előadók és tanügyi bizottsági elnökök értekezlete.
 133. Ormós Lajos szabályzat-tervezete az egységes egyházi iskolai felügyeletről.
 134. Iskolalátogató körök újraalakítása Alsózemplénben.
 135. Vallásitanítási vezérkönyvek igénylése.
 136. Közgyűlés bezárása.
-

Névmutató.

Alsó—Felsőbalog 35.

Alsó—Felsőszend 65.

Alsózsoltza 69.

Átányi István 115.

Bacska 34.

br. Baldácsy alapítvány 18.

Balogh Jenő 7.

Barber Vincent 115.

dr. Batta Pál 27.

Bálint József 108.

Beje 35.

Beretke 7.

Bernáth Géza 7.

Bertók Béla 7.

gr. Bethlen Pál 17.

Bodnár Béla 7.

Bodnár János 5.

Bodrogolaszi 79.

Bodrogszentes 34.

Bogdányi László 115.

Boldvavendégi 99.

Botos Ferenc 7.

Böszörményi Sándor 7.

Büday József 118.

Cigánd 75.

Czegle Imre 19.

Czinke István pálóczyi, 29.

Csobaj 76, 78.

Csongor 100.

dr. Csontos Ernő 54.

Csorba Gy. 116.

Dabóczy István 19.

dr. Darányi Kálmán 7.

Darányi Lajos 127.

Davies G. 115.

vitész Domokos György 12.

Dörre Magdolna 121.

Egerházy Lajos 7.

dr. Egey Antal 54, 59.

dr. Enyedy Andor 12, 17, 27.

Eszeny 34.

dr. Faragóné, Péter

Piroska 121, 123.

dr. Faragó Tibor 121, 123.

Farkasfalvi Farkas Géza
2, 18.

Farkasfalvi Farkas István
50.

Farkas Elek 11.

Farkas István 1, 7, 9, 12, 18.

Fazekas Róbert 109.

Fáy István 7.

Felsőborsod 89, 90.

Felsőlánycs 34.

Fodor György 27, 80.

Gálffyné dr. Tarczay Er-
zsébet 7.

Garbóczbogdány 34, 62.

özv. Gere Lajosné 7.

Gesztely 7.

Gicze 34.

Gömörmihályfalva 97.

Gőnczruszka 64.

vitéz Gőöz Lajos 7.

Görgey János 7.

Görömbey István 49.

Görömbey Péter 49.

Gulyás György 19.

dr. Gulyás József 54.

Hanva 34.

Hegy József 54.

Hegedűs József 7.

Hidvégardó 99.

Hóman Bálint 7.

Horváth Elemér 7, 12, 14, 30.

dr. Horváth Zoltán 12.

Hubay Kálmán 7, 13.

néhai Idrányi Barna 7.

dr. Jakob Károly 108.

Janka Károly 12, 17, 27,
31, 33.

Jánosi 31.

Jenke 35.

Kántor Zoltán 7.

Kapossy Györgyné 7.

Kassa 34.

geleji Katona István 7.

Károli Gáspár 11.

dr. Kérészy Barna 12, 27.

Kiss Barnabás 19.

dr. Kiss Bálint 27.

Kiss Ferenc 7.

Kiss Pál 5.

Kisbári 35.

Kisdobrony 34.

Kisfaludi László 56.

Kistokaj 66, 68.

Királyhelmech 35, 72.

Király István 108.

Komáromi János 7.

Komjáthy József 7.

Kömüves Sándor 27, 29.

Kóris Lajos 19.

Korláthelmech 101.

dr. Kosztolányi Zoltán 7.

Kovács István 14, 15.

Kovács Károly 67.

Kőrössi István 88.

Kőszeghy Gábor 7, 30.

Kövecses 93.

Kövér Árpád 27.

dr. Barabási Kun József
9, 12.

özv. Lakatos Józsefné 7, 48.

Lakatos József 48.

Ládbessenyő 86.

Dr. Lengyel István 12, 14.

Lengyel József 13.

Lenkey Lajos 12.

Magda János 7.

dr. Magda Sándor 7, 12,
26, 27.

Magyarsas 35.

Maller Sándor 115.

Márcziné Szatmáry Ilona 7.

Dr. Marton János 10, 12,
21, 54.

Máté Gyula 7.

Dr. Mátyás Ernő 54.

A. S. Milne 115.
 Dr. Móricz Miklós 54.
 Nagy Aranka 121.
 Nagy Béla 7.
 vitéz Nagy Dezső 108.
 Nagy Elekné 7.
 Nagy Lajos
 Nagy Kázmér 35.
 Nagytoronya 35.
 Nádházy Bertalan 27, 30.
 Novotny Gyula 7.
 Novák Sándor 7.
 Nyilas Ilona 67.
 Nyomárkay Sándor 12, 13.
 ORJÓ 43.
 Ormós Lajos 133.
 ORSzSz. 87.
 ORTE 130.
 Páhi József 7.
 Palumbi Gyula 102.
 Pálúr József 7.
 Papp István 121, 123.
 Pelsőc 34, 96.
 Péter Mihály néhai 7.
 Pónus Lajos 27, 44.
 Porcs Sára 121.
 Pósa Péter 12, 17.
 Puky Endre dr. 17.
 Ragályi Balassa Ferenc
 br. 7, 13, 14.
 Rakacaszend 92.
 Ricse 82.
 Rimaszécs 35.
 Rimaszombat 34.
 Rimaszombati gimnázium
 102, 103.

Román Ernő 12, 17.
 Rothermere 47.
 Rózsai Tivadar 19.
 Rozsnyó 34.
 Runya 94, 98.
 Sajókaza 84, 91.
 Sárospatak 75, 81.
 von Schlunberger Erzsé-
 bet 79.
 Sebestyén Sándor 7.
 Schilling Oszkár 54.
 Simon József 27.
 Soldos Béla 7.
 Somogyi Zoltán 115.
 Sörös Béla 7.
 Svingor Jenő 39, 40, 41, 42.
 Szabó Erzsébet dr. 121, 123.
 Szabó Gyula 7.
 Szabó Gyula 54.
 Szabó Gyula 112.
 Szabó Károly 54.
 Szabó Sándor 63.
 Szabó Zoltán dr. 7.
 Szabó Zoltán dr. 45.
 Szala 65.
 Szalai György 19.
 Szalay Róbert 57.
 Szendrő 85.
 Szendrei József 37.
 Szentmártoni Dániel 7.
 Szepsi 34.
 Szerednye 101.
 Szinpetri 95.
 Szkáros 34.
 Szöllőske 34.
 Szűts István 32.
 Támedly Mihály dr. 7.

Tárczy Árpád 7.
Téglássy András 12, 17, 18.
G. L. Tier 115.
Tiszadob 7.
Tokaj 77.
Tornallya 34.
Tornallyai Margit 27.
Tornallyai Zoltán 7, 12, 27.
Tóth Pál Intézet 7.
Tóth Antal 115.
Tóth Dezső 12.
Tóth János 12.
Trócsányi József dr. 12, 57.
Tudja Mihály 7.
Turóczi Zoltán 7.
Tüdös Sára 121.

Ujszászy Kálmán dr. 46, 54.

Varga Péter 5.
özv. Vatai Lászlóné 7.
gróf Wickenburg Róbert-
né 79.

Zana István 54.
Zombori Géza 7, 70.

Zsarnó 34.
Zsiros József dr. 20, 21.
Zsoldos Etelka 52.
Zsóri György 7.
Zsóri Lajos 7.
Zsujta 63.

J E G Y Z Ó K Ö N Y V

a tiszáninnyi református egyházkerület tanácsának
1939. december 13-án Miskolcon tartott üléséről,

Jelen vannak: Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete alatt dr. Enyedy Andor, Janka Károly, Lenkey Lajos, dr. Marton János és dr. Trócsányi József tagok. A jegyzőkönyvet vezeti dr. Enyedy Andor.

Dr. Enyedy Andor jelenti, hogy az alsözempléni esperes Kocsis János sárospataki, Martin Miklós tokaji vallásoktató lelkészek nyugdíjbevallási íveit, a felsőzempléni esperes a kisbári lelkipásztori állás és Molnár Pál sátoraljaújhelyi vallásoktató lelkész nyugdíjbevallási íveit, a gömöri esperes pedig az özörényi, pelsőci, sajókeszi, szutori és zeherjei lelkipásztori állások nyugdíjbevallási íveit terjesztették fel jóváhagyás és továbbítás végett.

Egyházkerületi tanács a zeherjei lelkipásztori állás bevallási ívén az egyházmegyének az eredeti bevallással szemben eltérő megállapításait a maga részéről módosítja, a többi bevallási íveket pedig az egyházmegyei megállapításokkal egyezően terjeszti fel az Egyetemes Konventre.

Kmf.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Farkas István
püspök.

Dr. Enyedy Andor
jegyző.

MELLÉKLETEK.

I. Statisztikai adatok.

II. Pénzügyi jegyzőkönyvek.

A visszatért felvidéki egyházak és a régi egyházak összehasonlító statisztikái.

I. Lélekszám-statisztika.*

Sorszám	Egyházmegye neve	1.	2.	3.	4.	5.	Megjegyzések
		Lélekszám az 1910 évi népszámlálás szerint	Lélekszám az elszakított Felvidéken 1937.	Lélekszám az anya-egyházkerületben 1938.	Elszakított és vissza nem tért egyházak lélekszáma	Lélekszám az egyesülés után 1939.	
1.	Abauj	34.475	13.709	26.784	2.500	34.443	2. Ebben a számban a Tornai rész is benne van. 3540 lélek. 4. Az elszakított részek lélekszámát csak hozzávetőlegesen lehet megállapítani a sok szórvány miatt. 5. Le kellett vonni a tornai részre eső lélekszámot. 3540.
2.	Alsóborsod ..	64.338	— —	77.879	— —	77.879	
3.	Alsózeplén	54.356	9.126	58.181	— —	64.307	3. Ebben a Felsőzepléni böldecsatolt Sajúhely 3000 lélekszáma is benne van. 5. Kiányzik Sajúhely 3000 lélekszáma.
4.	Felsőborsod	28.672	— —	35.848	— —	35.848	
5.	Felsőzeplén	14.372	12.100	— —	5.016	10.084	5. Sajúhely 3000 lélekszáma hozzájön a 2—4. rovat összegéhez.
6.	Gömör	33.164	24.607	5.835	— —	29.162	3. Gömöri részre esett ennyi lélekszám. 5. A lélekszámból leesik 1280 szilicei. Tornához csatolva. 5. Gömöri egyházmegye 1910. évi és mostani 1939. lélekszám kimutatásánál a 4.000 lélekszám csökkenésére nem tudok kielégítő magyarázatot találni.
7.	Torna	9.082	Abaujnál	4.904	— —	9.724	3. A tornai részre esett ennyi lélekszám. 2. Abauj-Tornából 7 egyházközség 3540 lélekszámmal. 5. Gömörből Szilice 1280 lélekszámmal.
8.	Ung	26.277	26.874	— —	2.530	24.344	Záhony Ungból ittmaradt, de Fiszántúlhoz lett csatolva 1921-ben.
		264.736	86.416	209.431	10.046	285.791	A 2. rovatból levonva a 4. és hozzáadva a 3. adja a vég-eredményt.

* A régi névtárak és az 1938-as esperesi kimutatások alapján.

II. Az egyházak összehasonlító kimutatása :

Sorszám	Egyház- megye neve	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Megjegyzés
		Anyae gyházak száma 1916.	Tőlünk elszakadt egyházak száma	Hozzánk visszatért egyházak száma	Szlovákiában ma- radt egyh. száma	Anyae gyházak száma idehaza 1938.	Egyházak száma 1939. nov. 2.	Társ egyházak Felvidéken 1938.	Leány egyházak száma Felvidéken	Fiók- és missziói egyházak száma Felvidéken	Szlovákiában ma- radt társ-, fiók-, leány egyházak	Idehaza volt társ- egyházak száma	Idehaza volt leányegyh. száma	Idehaza volt fiók- egyházak száma	Egyesülés után társ-, fiók-, leány-, missziói egyh. sz.	
1.	Abaúj	72	21	16	4	51	67	3	10	5	6	6	4	9	31	4 Eperjes időközben anyaegyházból missziói egyház lett. 14 A társ-, fiók-, leány egyházakból tornáé 6.
2.	Alsóborsod ..	47	—	—	—	47	47	—	—	—	—	2	2	2	6	
3.	Alsózemplén	62	11	11	—	52	62	2	4	1	—	4	5	3	19	5 Sátoraljaújhely 1919-ben Alsózemplénhez csatolva 1939. nov. 2-től ismét vissza.
4.	Felsőborsod ..	49	—	—	—	49	49	—	—	—	—	2	6	1	9	
5.	Felsőzemplén	29	28	15	13	(1)	16	2	10	4	29	—	—	—	16	
6.	Gömör	45	35	35	—	10	45	6	29	6	—	4	7	1	44	6—14 A gömői ehm.-ből lejön a Tornához tartozó társ-, fiók-, leány egyházak száma.
7.	Torna	16	8	8	—	8	16	—	—	—	—	—	—	—	15	7 Torna társ-, fiók-, leány egyházai a visszatért Abaújtor- naival vannak számitva
8.	Ung	39	38	35	4	—	35	6	6	8	9	—	—	—	20	2 Záhony 1920-ban Tiszántúl hoz csatolva. 3 Sárosmező időközben anya- egyházá lett.
	Összesen ..	359	141	120	21	217	337	19	59	24	44	18	24	16	160	

Anyagi ügyek:

Egyházmegye	Adakozás		Építkezés		Bevétel		Kiadás		Maradvány	
	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.
Abaúj --- --- ---	19.653	68	20.741	59	239.696	12	227.640	13	12.055	99
Alsóborsod ---	61.024	83	132.947	56	454.990	64	440.817	86	14.172	78
Alsózemplén ---	22.696	15	65.531	14	453.517	12	439.873	91	13.643	21
Felsőborsod ---	15.876	52	68.316	20	262.609	86	250.317	78	12.292	08
Gömör-torna---	4.399	53	2.585	57	112.490	69	108.580	12	3.910	57
1938. év összesen	123.650	71	290.122	06	1,523.304	43	1,467.229	80	56.074	63
1937. év összesen	122.117	10	249.455	27	1,441.229	80	1,380.889	38	60.346	42

Vagyonszerzés:

Egyházmegye	Földek értéke		Épületek		Ingóságok		Tőke		Alapok	
	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.
Abaúj --- --- ---	2,059.578	48	3,633.620	40	364.615	86	32.237	11	19.711	74
Alsóborsod ---	2,842.984	71	5,145.227	24	795.185	68	26.271	35	26.712	58
Alsózemlén ---	2,458.460	02	3,552.931	83	516.493	38	33.892	79	→	
Felsőborsod ---	2,214.368	60	3,723.449	42	346.829	79	47.718	04	→	
Gömör-torna ---	723.625	90	1,509.184	—	121.205	80	6.563	44	6.731	
1938. év összesen:	10,299.017	71	17,564.412	89	2,144.330	51	146.682	73	53.155	32
1937. év összesen:	10,172.273	80	19,198.519	78	2,102.294	28	132.658	88	59.584	85

Vagyonszerzés:

Egyházmegye	Hasznos jogok		Alapítványok		Összes vagyon		Teher		Tiszta vagyon	
	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.
Abaúj --- --- ---	21.235	00	3.643	07	6,134.641	66	201.651	52	5,932.990	14
Alsóborsod ---	41.538	32	159.536	73	9,037.456	61	608.286	03	8,429.170	58
Alsózemplén ---	53.762	50	9.003	96	6,664.027	03	272.359	89	6,391.667	14
Felsőborsod ---	37.970	87	2.291	43	6,372.628	15	72.025	50	6,300.602	65
Gömör-torna ---	1.963		6.776		2,376.049	14	39.511	73	2,336.537	41
1938. év összesen:	156.469	69	181.251	19	30,584.802	59	1,193.834	67	29,390.967	92
1937. év összesen:	157.099	69	168.915	35	32,020.349	47	1,294.080	54	30,726.268	93

Népmozgalmi adatok az 1938-ik évben:

Egyház- megye	Lélekszám	Született					Meghalt			Konfirmált			Házasság- kötés			Reverzális			Kitért			Áttért			Ür- vacso- rával élt
		fi	nő	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	tiszta	vegyes	összesen	Jav.	kár.	+	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	
Abauj ...	26784	279	306	—	—	585	199	204	403	213	268	481	105	43	148	24	7	+17	3	9	12	12	8	20	48.087
Alsóborsod	77879	849	828	—	—	1677	673	654	1327	698	702	1400	348	237	585	145	87	+58	18	46	64	63	78	141	67.608
Alsó- zemplén	58181	695	676	1265	106	1371	450	443	893	598	583	1181	251	116	367	59	57	+2	13	22	35	30	27	57	69.403
Felső- borsod	35849	418	409	803	24	827	223	255	478	229	257	486	180	83	263	58	25	+33	8	13	21	21	19	40	66.204
Gömör- torna	11058	124	120	—	—	244	77	100	177	23	40	63	51	16	67	3	7	-4	1	1	2	7	2	9	18.024
1938-ban összesen:	209751	2365	2339	—	—	4704	1622	1656	3278	1761	1850	3611	935	495	1430	289	183	+106	43	91	134	133	134	267	249.326
1937-ben összesen:	208761	2390	2416	4498	308	4806	1581	1489	3070	1754	1856	3610	1230	577	1807	331	185	+144	77	87	164	125	109	234	286.057

Jegyzőkönyv.

Felvétellett a tiszáninneri ref. egyházkerület pénzügyi választmányának 1939. február 15-én tartott ülésében.

Jelen vannak Farkas István püspök elnöklete alatt: Csorba György, dr. Enyedy Andor, Pósa Péter p. ü. választmányi tagok, dr. Kérészy Barna egyházkerületi főügyész, Pónus Lajos pénztárnok, jegyzőkönyvvezető.

1. Elnök a megjelent tagokat üdvözölvén, bejelenti, hogy a mai ülés tárgya a beérkezett kölcsönkérelmek és segélykérelmek feletti határozathozatal

s az ülést megnyitja.

2. Kalmár András böcsi ref. lelkipásztor 1939. február hónaptól kezdődőleg 5 havi 200 pengős részletben folyósítandó, összesen 1000— P. kölcsönt kér kötelezvény alapján folyó év őszéig, amikor a kölcsönt teljes egészében visszafizetné.

1938. novemberben választatott meg böcsi lelkipásztorrá. Fialat kezdő ember. A fizetése föld és termény s az első aratásig semmi jövedelme sincs, miért is megélhetésre és beszerzésekre kénytelen kölcsönt igénybevenni. Saját ingatlanra Kiskállón és Biriben fekvő 42 kat. hold 1381 □ öl földnek egyharmad része és Nagykállón 677 □ öl beltelken levő ház egyharmad része. Teher 2045 pengő. Ezenkívül Nagykállón 11 kat. hold 269 □ öl szántó és rét egyharmad része, teher 1200 pengő.

Választmány a kölcsönt kötelezvény ellenében 1939. november 1-ig bekebelezés nélkül megszavazza. Ha a kölcsönt november 1-ig nem fizetnék vissza teljes egészében, úgy a kiállított kötelezvény alapján bekebelezendő.

3. Lőkös Sándor nyug. ref. lelkész és felesége Bárdos Ilona, Miskolc, Csermely u. 17. sz. alatti lakosok 500 pengő kölcsönt kérnek a nyugdíjukból az egyetemes konvent által levonandó és közvetlenül az egyházker. pénztárba fizetendő 20 pengős havi részlettörlesztéssel. Az 500 P kölcsönről kötelezvényt adnak, amit kölcsönkérők mint egyenes adósok írnak alá, készfizető kezések Bár-

dos Béla hegymegi ref. tanító és Kovács Gábor máv. állomáselőjáró. Kölcsönkérőknek Miskolcon, Csermely u. 17. szám alatt van új házuk, amit építési kölcsön terhel.

Választmány a kölcsönt 20 hónap alatt visszafizetendő, 1939. március 1-én kezdődő havi 25 pengős részlettörlesztésre szavazza meg.

4. Szöllősi József a miskolci ref. egyház kézbesítő alkalmazottja és felesége Havas Erzsébet, miskolci lakosok, 1000 P kölcsönt kérnek egy most vásárlandó 800 □-ől szőlő és gyümölcsös vételárának kifizetésére. A kölcsön be lenne kebelezve első helyen a most vásárlandó szőlőre és a már tulajdonukban levő 600 □-ől gyümölcsösre.

Választmány a kölcsönt 1939. március 1-én kezdődő és megszakítás nélkül folytatólagos havi 20 P tőketörlesztés és ezenkívül a kamat megfizetése mellett első helyi bekebelezéssel és elfogadható két jótálló kezességével szavazza meg.

5. Vitárius Gyula és felesége Teleki Jolán kisgyőri lakosok 500 P kölcsönt kérnek első helyen leendő bekebelezéssel a kisgyőri 1882, 1920, 1269. sz. telekkönyvekben foglalt 3065 □-ől szántóföldre és 600 □-ől szőlő és gyümölcsösre, továbbá az 1939. febr. 13-án kelt szerződés szerint most vásárolt s a kisgyőri 1105. sz. tkvben foglalt 1475 □-ől szántóföldre, rétre, valamint osztatlan közös legelő- és erdőilletőségre.

Választmány a kölcsönt a felajánlott ingatlanra első helyen leendő bekebelezés mellett megszavazza.

6. A maklári ref. egyház iskolaépítésből származó tartozása kifizetésére 1400 P kölcsönt kér presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozat alapján egyházhatósági jóváhagyással. A kölcsönt erre a célra kivetendő rendkívüli iskolai adóból két év alatt szándékoznak kifizetni.

Választmány az előterjesztett feltételek mellett a kölcsönt megszavazza.

7. Koncz Sándor doktor promovendus, konventi h. lelkész, Budapest, doktori szigorlata költségeinek fedezéséhez jelentős hozzájárulást kér.

Választmány, mivel a nagy vagyonadó olyan súlyos teherképe az egyházkerületi pénztárnak, hogy az egyházkerületi közgyűlés által már elfogadott költségvetésünkben még a korábbi segélyezések mértékét is le kellett szállítani, sajnálattal állapítja meg, hogy fedezet hiá-

nyában nincs módjában költségvetésen kívüli segélyeket folyósítani, így a kérelmet nem teljesítheti, annyival is inkább, mert kérelmező előtt sok kiváló érdemes tanár és lelkipásztor tett már doktorátust, de ilyen címen senki sem fordult az egyházkerülethez segélyért, mert mindenki tudta, hogy az egyházkerületnek ilyen célra nincsenek segélyforrásai.

8. A Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége a felvidéki ifjúság számára Rozsnyón építendő ifjúsági táborára egyházkerületünkől 2000 P segélyt kér.

Választmány az ilyen nemes célú tervek megvalósítására irányuló segélykérelmek előterjesztése alkalmával fájdalommal gondol egyházkerületünk anyagi erőtlenségére, egyházkerületi pénztárunk nehéz helyzetére, amelyben a kerület legszükségesebb kiadásairól is alig tud költségvetésében gondoskodni, mégis ifjúságunk nemes törekvéseit szívügyének tekintvén és támogatni óhajtván, a Református Ifjúsági Mozgalom Rozsnyón megépítendő üdültáborának költségeihez anyagi helyzetünkhöz mérten 10 éven át évi 100 P részletekben fizetendő összesen 1000 P segély megszavazását javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek.

9. Püspök szóba hozza a küszöbönálló zsinattal kapcsolatosan az egyházkerületi közgyűlések, konventi és zsinati ülések napidíjainak újabbkori rendezését.

Miskolcra, vagy vidékre napidíj 10 P és útiköltség számítható fel, Budapestre 16 P és utiköltség. Mindkét alkalommal, a fel- és hazautazásra is külön felszámítandó a költség.

Elnökség napidíja Budapestre 25 pengőben állapítatik meg, mint a felsőháznál is szokásos napidíj.

K. m. f.

Farkas István sk.
püspök.

Pónus Lajos sk.
jegyzőkönyvvezető.

Jegyzőkönyv.

Felvétel az e. ker. pénzügyi választmány és számvevőszék 1939. május 25-én tartott együttes ülésében.

Jelen vannak: Farkas István püspök, farkasfalvi Farkas Géza főgondnok, Csorba György, dr. Kérészy Barna, dr. Nemes Bertalan, Zsóry György p. ü. vál. és sz. sz. tagok, Pónus Lajos pénztáros, úgyis, mint jegyzőkönyvvezető.

1. Püspök a megjelentek üdvözlése után előterjeszti az albizottság jelentéseit a pénztár- és számvizsgálatokról, amelyek szerint a pénztár havonként és külön is negyedévenként megvizsgáltatott s úgy a pénztár, mint a könyvelés mindig teljesen rendben találtatott.

Örvendetes tudomásul szolgál.

2. Pénztáros előterjeszti az 1938. évre vonatkozó pénztári számadást, amelyet az albizottság már előbb tételről-tételre átvizsgált és helyesnek talált.

Egyházkerületi pénztár számadása az 1938. évről.

	Előirányzat	Eredmény
	P	P
<i>Bevétel.</i>		
1. Mult évről maradvány	3.000.—	1.385·15
2. Államsegély közigazgatásra	26.279·60	26.291·60
3. Államsegély teol. int. építk. alapra	4.429·02	4.429·02
4. Államsegély teol. akadémiának	4.150.—	4.150.—
5. Adócsökkentési segély	89.630·40	89.630·40
6. Rendkívüli államsegélyek		20.806·22
7. Bodrogközi missziói lelkész áll. segélye	2.800.—	3.513·—
8. Dr. Szabó Sándor államsegélye	800.—	1.200·08
9. Missziói segély	2.983·—	2.983·—
10. Br. Baldácsy-alap jövedelméből	6.000.—	7.000·—
11. Gazdák Bizt. Szöv.-től részesedés	4.600.—	4.958·90
12. Zsoltárjutalék	600.—	1.350·25
13. Közalapi segély		5.500·—
14. Tőkekamatsegély		7.050·—
15. Faluszeminárium segélye		200·—
16. Kötvénykölcsontóke		19.224·82
17. Kötvénykölcsonkamat	4.000·—	6.208·23
18. Kezelésre adott tőke		2.053·84
19. Középiskolai felügyeleti díj	1.200·—	1.930·90
20. Kulturadó	3.705·—	3.705·—
21. Közigazgatási tár	217·—	217·—
22. Közhirdetés	217·—	361·24
23. Kerületi jegyzőkönyv	1.080·—	2.192·—
24. Paróchiális könyvtár	2.270·—	4.300·—
25. Belmissziói Utmutató	972·—	1.378·70
26. Konventi Költség	4.320·—	5.298·58
27. Sp. Lapok előfizetési díja		2.134·60
28. Tűzbiztosítási díj	8.000·—	9.861·68
29. Portóváltás	2.750·—	5.420·09
30. Salétrom ú. ház bére		553·—
31. Vegyes	96·98	1.934·04
32. Dr. Tüdös István és dr. Révész Kálmán emlékalap		600·—

	Előirányzat P	Eredmény P
<i>Bevétel.</i>		
33. Misk. Takp. folyószámla		130.733·70
34. Postatakarékpénztári csekkszámlla... ..		51.532·55
35. Táarak könyvelési tételei		6.894·40
36. Átmeneti tételek		15.935·50
37. Csegei birtok ára		21.879·60
38. Tanyarádióra segély		200·—
39. Vallásoktatók óradíja... ..		2.000·—
40. Betétkönyvelés		16.991·75
41. Átfutó kezelési tételek		1.936·80
42. Felvidék Baldácsy-segélye		300·—
43. Betétkamat		699·50
44. Egyenlegátírások		32.901·78
Összesen :		529.827·37
<i>Kiadás.</i>		
1. Államsegély teol. int. építk.	4.429·02	4.429·02
2. Államsegély teol. akadémiának	4.150·—	4.150·—
3. Adócsökkentési segély	89.630·40	89.630·40
4. Rendkívüli államsegélyek		19.315·22
5. Bodrogközi missziói lelkész államsegélye	2.800·—	2.813·—
6. Dr. Szabó Sándor államsegélye	800·—	800·08
7. Missziói segély	2.983·—	3.071·04
8. Br. Baldácsy-alap jövedelméből	6.000·—	7.000·—
9. Gazdák Bizt. Szöv.-től részesedés	1.600·—	850·—
10. Zsoltárjutalék		505·—
11. Közalapi segély		5.500·—
12. Tőkekamatsegély		7.050·—
13. Faluszeminárium segélye		200·—
14. Kötvénykölcsonttöke		11.685·—
15. Kötvénykölcsonkamat		132·90
16. Középiszkolai felügyeleti díj	1.200·—	1.300·—
17. Kulturadó	3.705·—	3.705·—
18. Közhirdetési segély	217·—	284·—
19. Kerületi jegyzőkönyv	1.200·—	674·10
20. Paróchiális könyvtár	4.290·—	4.300·—
21. Belmissziói Utmutató		812·17
22. Konventi költség... ..	4.300·—	3.836·12
23. Spataki Lapok előfiz. díja		2.134·60
24. Tűzbiztosítási díj	8.000·—	9.861·68
25. Portó (költség) váltság	2.750·—	2.785·66
26. Salétrom ú. ház bére		553·—
27. Vegyes	1.418·84	1.920·96
28. Adomány dr. Tüdös István és dr. Révész Kálmán emlékalapra	200·—	200·—
29. Misk. Takp. folyószámla... ..		135.811·70
30. Postatakarékpénztár		55.763·30

<i>Kiadás</i>	Előirányzat P	Eredmény P
31. Táarak könyvelési tételei		6.894·40
32. Átmeneti tételek		24.462·70
33. Tiszadobi építkezés		14.467·60
34. Vallásoktatók óradíja		1.995·49
35. Függő tételek		200·—
36. Betétkönyvelési tételek		23.579·10
37. Átfutó kezelési tételek		1.936·80
38. Egyházmegyéknek közíg. segély	8.392·—	8·392·—
39. Esperesek tiszteletdíja	3.200·—	3.040·—
40. Leánygimnázium segélye	1.426·66	1.426·66
41. Spataki Ref. Lapok segélye	800·—	800·—
42. Spataki tanítóképző segélye	8.000·—	8.000·—
43. E. ker. tisztviselők fizetése	9.581·08	9.381·08
44. Napidíjak, útiköltségek	2.000·—	812·55
45. Hivatalok dologi kiadásai	2.500·—	935·36
46. E. ker. hitoktató fizetése	800·—	800·—
47. Magyar Prot. Irod. Társaság		20·—
48. Kezelt tőke kamata	1.000·—	968·84
49. Pesti Magyar Keresk. Banknak	5·—	5·—
50. Zsoldos árváknak	272·—	272·—
51. Fiúkálvineumnak	50·—	50·—
52. Leánykálvineumnak	300·—	300·—
53. Debreceni tanárképzőnek	300·—	300·—
54. Mályi egyház segélye	200·—	200·—
55. Dr. Tüdős István és dr. Révész Kálmán síremléke		1.900·—
56. Püspöki titkár nyugdíjint. járuléka	100·—	252·50
57. Adó		308·44
58. Középiszkolai vallásoktatói felügyelet		110·—
59. Pénztárhelyiség bérlete és költsége	300·—	278·89
60. Állami beruházási hozzájárulás		1.066·92
61. Egyenlegátírások		32.901·78
62. Pénztári maradvány		2.695·31
Összesen :		529.827·37

Választmány a számadást részint az albizottság jelentései alapján, részint saját vizsgálata alapján helyesnek találván, elfogadja s az egyházkerületi közgyűlésnek jóváhagyásra ajánlja és a pénztárnok részére a felmentvény megadását javasolja.

3. Püspök bejelenti, hogy Fodor György ellenőr családi körülményei miatt Tornaljára költözött, ahonnan már tudván költségmentesen ellátni ellenőri teendőit, benyújtotta tisztségéről

való lemondását. Fodor György régi hűséges és értékes munkása az egyházi közigazgatásnak, a kerületen is hosszú évek óta visel különféle tisztséget. Ellenőri tiszttét a legnagyobb gondossággal, mindenre kiterjedő figyelemmel, teljes szakavatottsággal végzi. Közmegnyugvás szempontjából szükségesnek véli Fodor Györgynek az ellenőri tisztségben való megtartását, ezért a lemondást nem fogadta el, hanem felkérte tisztségének további ellátására s költségeinek megtérítésére ígéretet tett. Kéri intézkedésének jóváhagyását.

Választmány, mint a multban, úgy a jelenben is nagy elismeréssel adózik Fodor Györgynek mindenkori értékes munkájáért. Az ellenőri tisztségben való megmaradását kívánatosnak tartja, miért is a püspöki intézkedést helyesli és megnyugvással veszi tudomásul. Természetesnek találja és elhatározza, hogy az ellenőr részére a havi hivatalos ellenőrzések alkalmával a miskolci 10 Papidíj és utiköltség megtéríttessék.

4. Pénztáros a Baldácsy-segély folyó évi első részlete felosztási kulcsának megállapítását kéri, tekintettel a még különálló Felvidék részesezésére.

Választmány úgy határoz, hogy a folyó év november 2-ig még külön egyházi közigazgatás alatt álló egyházakat a Baldácsy-segély most esedékessé váló első részletéből lélekszám arányában egynegyedrészt illesse, a többi pedig az egyházmegyék között a szokásos arányban osztassék fel.

5. Püspök a most rosszul fűlő és szellőző püspöki hivatalhelyiségbe az irodahelyiséget és annak előszobáját közösen fűtő cserépkályha beszerzésére és a falba beépítésére kér engedélyt az egyházkerületi pénztár terhére.

Választmány a költségeket készséggel engedélyezi.

6. Az e. ker. közgyűlés 1938. nov. 22-i gyűlésében elhatározta (43. jkvi pont), hogy a lelkészi özvegy-árvatárt a folyó évtől ismét megnyitja segélyezésre. Fodor György a segélyezésre vonatkozólag azt a javaslatot nyújtja be, hogy a folyó évi kamatok az 1940. év elején osztassanak szét és pedig azoknak a lelkészeknek özvegyei, illetve árvái között, akik 1918-ban jogosult tagjai voltak az özvegy-árvagyámpénztárnak, mivel 1918 óta nincsenek fizető tagok.

Választmány a javaslatot helyesnek és természetesnek tartván, a segély kiosztására vonatkozólag ilyenértelmű utasítást ad.

7. Dr. Kérészy Barna főügyész bejelenti, hogy a dr. Kovács Kálmán kölcsönének jelzálogi fedezetét képező Salétrom ú. 25—27. sz. ház eladatott G. Tóth Ferenc és társai miskolci lakosoknak hatezer pengőért. Az eladási árból a kincstári terhek kiegyenlítése után fennmaradó összeg a tartozás törlesztésére fog fordíttatni.

A jelentés jóváhagyólag tudomásul vétetik.

8. Főügyész bejelenti, hogy G. Tóth Ferenc és neje szül. Végh Erzsébet, Végh Mária és Végh Ilona az e. kerület pénztárából 6500 P kölcsönt vettek fel, amely kölcsön a kölcsönvevők tulajdonát képező Salétrom ú. 25—27. sz. házakra, továbbá a kölcsönvevők szüleinek tulajdonát képező Bercsényi ú. 52. szám alatti házra első helyen bekebeleztetett.

Választmány a kölcsön folyosítását utólagosan jóváhagyja.

9. Dr. Kérészy Barna főügyész a védett adósok, valamint a gazdaadósok kölcsöneire vonatkozólag nyújt általános felvilágosításokat.

A felvilágosítások alapján a pénztárnok a törlesztések és kamatfizetések szorgalmazására, kamatláb tekintetében személyes tárgyalásra utasíttatik.

10. Elnöklő püspök előterjeszti a hejőszalontai egyház 200 P, az alsószolcai egyház 5000 P, a borsodi egyház 2000 P, a göncruszkai egyház 1250 P kölcsönkérelmét. Mindegyik egyház tempomjavításra és iskolaépítéshez kéri a kölcsönt.

Választmány a kért kölcsönöket megszavazza és engedélyt ad arra, hogy szabályszerű presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozat alapján egyházhatósági jóváhagyás mellett az egyházkerületi pénztárból a hejőszalontai egyház részére 200 P, az alsószolcai egyház részére 5000 P, a borsodi egyház részére 2000 P, a göncruszkai egyház részére 1250 P kölcsön folyósíttassék.

11. Elnök az ülést áldáskívánással berekeszti.

K.m.f.

Farkas István sk.
püspök

Pónus Lajos sk.
jegyzőkönyvvezető.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett az egyházkerületi pénzügyi választmány és számvevőszék 1939. december 11-én tartott együttes ülésében.

Jelen voltak : Farkas István püspök, Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok, dr. Enyedy Andor, Szilágyi Antal, Csorba György, dr. Nemes Bertalan pénzügyi választmányi és számvevőszéki tagok, Pónus Lajos pénztárnok, jegyzőkönyvvezető.

1. Püspök fohász és a megjelentek üdvözlése után

az ülést megnyitja.

2. A pénztárnok összefoglaló jelentést tesz az e. ker. pénztár folyó évi helyzetéről.

Tudomásul vétetik.

3. Püspök bemutatja Fodor György ellenőrnek a legutóbbi választmányi ülés óta végzett pénztári ellenőrzéseire vonatkozó havi jelentéseit és az ellenőrző bizottság negyedévenkénti vizsgálatainak jegyzőkönyveit és jelentéseit, amelyek mind arról tanuskodnak, hogy a könyvelés és pénztárkezelés minden alkalommal teljesen rendben találtatott.

Megnyugtató tudomásul szolgál.

4. Középiskoláink és sárospataki főiskolánk ügyét mindig szívén hordozta egyházkerületünk. A kultúradó címén nyújtott segítséghez szívesen hozta meg az erejéhez mért áldozatát. Az iskoláink iránti féltő és áldozatos szeretetben egyeknek kell lenniök velünk a most visszatért gyülekezeteknek is, a közös kincsért közösen viseljük az áldozatot is. Főtiszteletű Püspök úr szociális elgondolással úgy óhajtja a teher megosztását, hogy az erősebb több terhet hordozzon, a gyengébb kevesebbet. A legnagyobb lélekszámú egyházmegye nagyobb részt vállaljon a kultúradóból. Óhajtása az is, hogy az eddig búzaalapon kivetett teher korszerűbben pénzben állapíttassék meg a mai 3705 P összegben a 8 egyházmegyére lélekszám arányában elosztva, az egyházmegyék pedig — jobban ismervén a saját gyülekezeteik anyagi helyzetét és az egyes községek lakosainak kereseti lehetőségét — az egyházmegyére eső részt a teherbíró képesség szerint osszák el gyülekezeteik között.

Választmány a Püspök elgondolásait helyeselve, azokat magáévá teszi és javasolja az e. ker. közgyűlésnek, hogy méltóztassék a kultúradót a mai 3705 pen-

gőben pénzben megállapítani, ezt az egyházmegyékre lélekszám arányában kivetni és elvül kimondani, hogy az egyházmegyék a rájuk eső terhet lélekszám és teherbíró képesség szerint hárítsák át gyülekezeteikre. Az esperesek évenként április végére adjanak jelentést a püspöki hivatalba.

5. Egyházkerületünk régi egységének helyreállása következtében szükségessé vált a Baldácsy segély új felosztási kulcsának megállapítása.

Választmány javasolja az e. ker. közgyűlésnek, hogy a Baldácsy-segély elosztását az 1940. évtől kezdve az e. ker. elnökség által évenként összehívandó közös esperesi értekezlet feladatává tegye.

6. A lelkészözvegyek és árvák 1939. karácsonyi segélyezésére vonatkozólag Püspök elgondolásának megfelelően a választmány a következő intézkedést teszi, amelynek végrehajtására a pénztárnokot utasítja:

A Baldácsy segélyből erre a célra 8 egyházmegye között a következő segélyek osztassanak szét: Abaúj 539·80 P, Alsóborsod 405 P, Alsózemplén 405 P, Felsőborsod 382·60 P, Felsőzemplén 252 P, Gömör 382·30 P, Torna 269·80 P, Ung 382·30 P.

A lelkészi önkéntes adományok 950 P összege és a Gazdák Biztosító Szövetkezete 1600 P jótékony célú adományából 450 P, összesen 1400 P, az eddigi 5 egyházmegye között a következőképen osztassék szét: Abaúj 280 P, Alsóborsod 350 P, Alsózemplén 350 P, Felsőborsod 280 P, Gömör—Torna 140 P.

7. A folyó évben közhirdetésből befolyt 217 P segélyre az abauji egyházmegye lévén soron, az abauji esperes véleményének meghallgatásával

választmány a 217 P segélynek Biste leányegyház és Vizsoly anyaegyház között egyenlő felerészben való megosztását javasolja a közgyűlésnek.

8. A sárospataki theol. akadémia igazgatója a theológus ifjúság részére — mint az elmúlt években — a folyó 1939—40. iskolai esztendőben is segélyt kér az egyházkerulettől.

Választmányunk jól tudja — amint a kérvényben is meg van említve —, hogy theológus ifjúságunk a papok, tanítók, egyszerű földműves emberek gyermekeiből, tehát a legszegényebb néposztályból sorakozik szent elhatározásokkal, sok lemondással és nagy fele-

lősséggel a krisztusi ügy szolgálatára. Érzi is, hogy itt segíteni kell. De sok felől kérik ezt a segítséget. És mindegyik kérelem jogos. Az egyházkerület pedig maga is szegény. Nincsenek olyan segélyforrásai, amelyekből a jelentkező szükségekhez mért segítséget tudná nyújtani. Segítő készségének bizonyosságául a Gazdák Biztosító Szövetkezete 1600 P jótékonycélú adománya terhére 250 P megszavazását javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek.

9. Tompa Mihály halhatatlan költőnknek, tiszáninenni református egyházkerületünk szülöttének és nagynevű papjának emléket a magyar társadalom a fővárosban a Margitszigeten felállítandó díszes emlékművel óhajtja külsőképen megörökíteni. Az ennek az óhajnak valóraváltására alakult Tompa Mihály szoborbizottság egyházkerületünkhöz is eljuttatta kérés szavát, hogy tetszés szerinti összeggel járuljunk hozzá a nemes magyar cél megvalósításához.

Választmányunk jóleső érzéssel veszi tudomásul, hogy a magyar társadalom irodalmunk kiváló alakja iránt tartozó régi adósságát végre törleszteni óhajtja, elsősorban egyházkerületünk szívügye a nemes cél megvalósítása, ezért egyházkerületünk anyagi erőtlensége mellett is 200 P adomány megszavazását javasolja a közgyűlésnek.

10. A Magyar Református Diákok Soli Deo Glória Szövetsége a Református Ifjúsági Mozgalom rozsnói tábora felépítési költségeihez tízezer pengő körüli hozzájárulást kér olyanformán, hogy az egyházkerület elsősorban vállalja a kerületi ifjúság részére egy 600—800 P értékű faépület felépítési költségét, másodsorban a központi épület terheire tetszés szerinti összeggel járuljon úgy, hogy ez tízezer pengő körüli összeget tegyen ki.

Választmányunk folyó év február 15-iki ülésében már elhatározta, hogy ugyanennek a Szövetségnek ugyanerre a célra 10 éven át évi 100 P részletekben fizetendő összesen 1000 P segély megszavazását javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek. Szegénységünk miatt, fedezet hiányában újabb, több segély megszavazását nem javasolhatja, miért is ezt az újabb kérelmet kénytelen tárgyalatlannak tekinteni.

11. Pénztárnok jelenti, hogy Tolna vármegye alispánjának az Okrádi patakmeder jókarbahelyezése tárgyában kiadott 16759/1939. számú véghatározata szerint a Majsamiklósvár nagyközség határában fekvő püspöki javadalmi birtokból a patakmeder jókarbantartása céljára 312 □-öl terület szolgalmi teher alá vétetett, ami-

ért 349·60 P szolgálmi kártalanítási összeg állapított meg. Ez az összeg azonban nem teljesen térül meg, mert az összes érdekeltek javára 492·80 P térítés állapított meg, de ezt az összeget még 123·98 P eljárási költség terheli.

Választmány a jelentést tudomásul veszi.

12. Az Egyetemes Konventtől 8079/1939. szám alatt az az értesítés érkezett, hogy a zsinat nyomdai és egyéb dologi kiadásainak fedezésére egyházkerületünket 1938·30 P terheli, amely összegnek a beküldését kéri. Püspök úr ennek az összegnek a jövő 1940. évben két részletben való megfizetésére kért engedélyt.

Választmány utasítja a pénztárnokot, hogy ezt az összeget az Egyetemes Konvent által engedélyezendő részletekben a zsinattartási alap terhére fizesse ki.

13. Dr. Ravasz Lászlóné a Légvédelmi Liga által kibocsátott 2 filléres bélyegekből a szegények ingyen gázalarral való ellátása alapjára az egyházkerület részéről nála eszközlendő nagyobb megrendelést kér.

Választmány 25 pengő értékű ilyen bélyeg rendelésére ad utasítást a pénztárnoknak.

14. A balajti adósok az őket több éven keresztül sorozatosan sújtott elemi csapások és állatvészek következtében ért károk miatt nem tudtak és nem tudnak fizetési kötelezettségüknek eleget tenni. Igazolással községi bizonyítványt is mutattak be. Jószándékuk és fizetőkészségük ígérete mellett a fizetésre a jövő év aratásáig halasztást kérnek. Ezek között az adósok között Rőcsei Lajosnak a védettségi hátrálékos kamata meghaladja a három évi kamatösszeget, a Tóth Istvánné a két évi hátrálékot, a többieknél ennél kisebb hátrálékok vannak. Egyébként ezek az adósok peres állományban vannak, a kötvények az egyházkerületi főügyésznél vannak perlés végett.

Választmány a kérelem elbírálását az egyházkerületi főügyészre bizza, miután a kötvények az ő kezeiben vannak perlés céljából. Ahol az egyházkerületet károsodás fenyegeti, kérni kell a védettség megszüntetését.

15. Pénztáros előterjeszti az 1940. évre az eddigi 5 egyházmegyéből állott egyházkerület viszonyai szerint összeállított előzetes költségelőirányzatot, amely az előző évi költségvetéssel szemben csak annyiban tartalmaz újat, hogy a püspöki titkár fizetése az esedékessé vált előléptetésnek megfelelően van beállítva. A visszatért részekkel kiegészült teljes egyházkerületre vonatkozó és

az újjáalakult egyházmegyék szükségleteit számításbavevő új költségelőirányzat csak későbbi időpontban készíthető el a szükségletek és fedezet ismeretessé válása idején.

Költségelőirányzat az 1940. évre.

	Bevétel P	Kiadás P
Valószínű maradvány	5.000.—	
Államsegély	26.291·60	
Államsegély theol. intern. építkezésre ...	4.429·02	4.429·02
Államsegély theol. akadémiának	4.150.—	4.150.—
Adósegély egyházak részére	89.630·40	89.630·40
Bodrogközi missziói lelkész államsegélye...	2.800.—	2.800.—
Dr. Szabó Sándor államsegélye	800.—	800.—
Missziói segély	3.925.—	3.925.—
Br. Baldácsy-alap jövedelméből	6.000.—	6.000.—
Portóváltás	2.750.—	2.750.—
Kamatokból	4.000.—	360.—
Gazdák Bizt. Szöv.-től jótékony célra ...	1.600.—	1.600.—
Gazdák Bizt. Szöv.-től részesedés	3.500.—	
Tűzbiztosítási díj	9.500.—	9.500.—
Közig. tárra egyházaktól	217.—	
Közhirdetésből segélyezésre	217.—	217.—
1939. évi közhirdetési segély áthozat ...	217.—	217.—
Kerületi jegyzőkönyvért	1.085.—	1.085.—
Konventi költség és jegyzőkönyv	4.340.—	4.340.—
Parochiális könyvtári díj	2.280.—	2.280.—
Középiskolai felügyeleti díj	1.200.—	1.200.—
Kultúradó	3.705.—	3.705.—
Hátralékos kultúradó		1.235.—
Belmissziói Útmutató	868.—	868.—
Zsoltárjutalék	800.—	
Közigazgatási tár hozzájárulása	6.366.—	
Kezelt tőkék kamata		1.100.—
Pesti Magyar Ker. Banknak		5.—
Egyházmegyéknek közig. segély		8.392.—
Esperesek tiszteletdíja		3.200.—
Leánygimnáziumnak segély		1.000.—
Sárospataki tanítóképzőnek segély		6.000.—
Sárospataki Ref. Lapoknak segély		800.—
Egyházkerületi hitoktató díjazása		800.—
<i>Egyházkerületi tisztviselőknek :</i>		
Püspök tiszteletdíja	1.200.—	
Püspök fűtési átalánya	200.—	
Titkár fizetése	4.254.—	
Titkár lakbére	1.459·08	
Pénztáros fizetése	1.440.—	

	Bevétel P	Kiadás P
Püspöki II-od lelkész	1.200.—	
Hivatalszolga díja	240.—	
Főügyész tiszteletdíja	200.—	
Lelkeszi főjegyző tiszteletdíja	400.—	
Világi főjegyző "	200.—	
Jegyzők "	400.—	
Tanügyi biz. előadó "	50.—	
Alügyész "	50.—	
		11.293.08
Napidíjak, utiköltségek		2.000.—
Hivatalok dologi kiadásai		1.500.—
Zsoldos árvának		272.—
Fiúkálvineumnak		50.—
Leánykálvineumnak		300.—
Debreceni tanárképzőnek		300.—
Püspöki titkár nyugdíjintézeti járuléka		250.—
Mályi egyház segélye		200.—
Pénztárhelyiség bérlete és költsége		300.—
Kereseti-, rokkant- és különadó		228.—
Püspöki szőlő adója és vízdíja		222.—
Allami beruházási hozzájárulás		4.267.52
Magyar Prot. Irodalmi Társaság		20.—
Középiskolai vallásoktatási felügyelet		130.—
Mezőkövesdi egyház segélye		150.—
Soli Deo Gloria RIM 1. év		100.—
Hejőcsabai lelkésznek		100.—
Maklári lelkésznek		100.—
Vegyés kiadások		1.500.—
Összesen	185.671.02	185.671.02

Vay—Mocsáry-alap. A)

Kamatokból	50.—	
Főiskolának		50.—

Vay—Mocsáry-alap. B)

Kamatokból	30.—	
Tőkésítésre		30.—

Gróf Teleki—Szeremley—Szentés-alap.

Kamatokból	20.—	
Főiskolának		20.—

Lelkeszi özvegy-árva gyámalap.

Kamatokból	100.—	
Segélyezésre		100.—

	Bevétel P	Kiadás P
Szükösi—Hollandi tár.		
Kamatokból --- --- --- --- ---	120—	
Főiskolának --- --- --- --- ---		120—
Tolcsvai Nagy Gedeon-alap.		
Kamatokból --- --- --- --- ---	40—	
Tőkésítésre --- --- --- --- ---		40—

Választmány a csonka egyházkerületre vonatkozó előzetes költségelőirányzatot letárgyalván, az egyházkerületi közgyűlésnek elfogadásra ajánlja azzal a kötelezettségvállalással, hogy későbbi időpontban, amikor a teljes egyházkerület szükségletei és az ezek kielégítésére szolgáló fedezet ismeretesebbek lesznek, pótköltségvetést fog készíteni.

16. Az alsóborsodi egyházmegye esperese felszólította az egri egyházat, hogy az ott működő hitoktató lelkész részére díjlevelet állítson ki. Az egri egyház válaszul presbiteri jegyzőkönyvet terjesztett be az egyházkerületre, amelyben további tehervállalásra képtelennek nyilatkoztatván ki magát, azzal a kérelemmel fordul az egyházkerülethez, hogy az 1906-ban nyújtott 1000 korona, illetve ennek megfelelő segélyt az egri egyház részére újból kegyeskedjék folyósítani.

Ebben a kérvényben egyszersmind az Egyetemes Konvent támogatását is kéri legalább 1000 P folyósításával, „hogy az egri református egyház fölött megakadályozzuk, hogy az ég beboruljon.“

Választmányunk sajnálattal kénytelen megállapítani, hogy az egyházkerületi pénztár helyzete miatt anyagi segítséget nem tud nyújtani. Úgy véli azonban, hogy a három lelkész: lekipásztor, hitoktató lelkész és segédlelkész nagyobb missziói tevékenysége, egyöntetű, tervszerű, egymást támogató áldozatos lelki munkája mellett az egri egyház a maga erejéből is legyőzi azokat a nehézségeket, amelyek most segélykérésre indítják.

Amennyiben az egri egyház a hitoktató részére díjlevelet ad ki, a hitoktató lelkész fizetése után a nyugdíjintézeti fenntartói járulék fizetésének az egyházkerület által való elvállalását javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek.

Mivel az egri egyház ebben a kérvényben az Egyetemes Konvent segítségét is kéri, választmány a kérvénynek az Egyetemes Konventre való pártoló felterjesztését is javasolja a közgyűlésnek.

17. Püspök — mint minden évben — most is beterjeszti az ORJÓ által 1938. évben szabad rendelkezésére bocsátott összeg elszámolását. Ennek bevétele 1001·97 P, amelyből sajtótámogatásra és másnemű segélyezésre kiadatott 960·17 P, az 1939. évre átvitt maradvány 41·80 pengő.

Választmány a tájékeztató elszámolást az egyház-kerületi közgyűlésnek tudomásvételre ajánlja.

18. Elnök az ülést áldáskívánásokkal berekeszti.

K. m. f.

Farkasfalvi Farkas Géza sk.
főgondnok.

Farkas István sk.
püspök.

Pónus Lajos
jegyzőkönyvvezető.
